

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

P.O. Lat. 1654 ^{\$}

N. PARTHENII G. S. I. HALIEVTICA
No deditur Apollo
Et novare hanc, et artem, et fides, et pios

F. Solimene In.

F. De Louvemont sculp.

NICOLAI PARTHENII

GIANNETTASII NEAPOLIT.
SOC. JESU.

HALIEUTICA.

NEAPOLI, Ex Officina Jacobi Raillard.
ANNO MDCLXXXIX.

Superiorum Permissu.

T/67/86

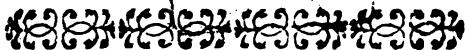
Die Deutsche
Staatsbibliothek
Berlin

F. Solimene In.

F. De Louvenot Sculp.

ILLUSTRISSIMO

ET EXCELLENTISSIMO DOM.

D. CAROLO

DE CARDENAS

FAMILIAE PRINCIPI,

SACRI ROMANI IMPERII

PRINCIPI MERITISSIMO

*Primo Laini, & Regni Neapol. Marchioni, Comiti
Acerrarum, Comiti Palatino, Alcaydo perpe-
tuo urbis Plutia in Regno Sicilia, Mili-
tum gravis armatura Praefecto, &c.*

NIC. PARTHENIUS GIANNETTASIUS SOC. JESU.

N, PRINCEPS EXCELLEN-
TISIME, alterum laboris
nostri fructum, Halienti-
corum nimirum opus: quod
quidem cui nam potissi-
mum nuncupem, quam
tibi uni, cum tuum sane jure sit? tuum in-
quam; nam illud, te primum suadente, ag-
gressus sum: te saepius admonente, con-
tinuavi, te adjuvante, perfeci, te demum

A 2

pro-

probante, in lucem effero , tuo unius contentus iudicio .

Cum enim in villam tuam ad Leucopetram, te salutarum, venissem, & ad familiare colloquium sederemus, postquam multa de Poesi eruditissimè disservisses , Poetasque non paucos nostri temporis recensuisses, & quid in illis dignum laude foret , quid genio condomandum , quid temporum corruptelæ , quid denique vituperandum, ingeniosa animadversione percurrisses, ad Piscatoria, & Nautica nostra sermonē nō invitus produxisti. Quæ cum pro tua benevolentia, quam erga me multis argumentis sæpius ostendisti , plurimum laudasses: optimum tibi futurum, a jebas, si de Piscatione etiam agerem. Nam cum ea, quæ circa maris contemplationem ad Poetas spectare videātur, tria potissimum sint, Piscatoriæ nimirum Eclogæ, ipsa Piscatio, atque Ars Navigandi: ex his verò cum primā, & ultimam partem complexus essem, jure censebas mediam non relinquendam : sic enim integrum, absolutumque opus, quod cæteroquin mancum , ac mutilum fuisset , posteritati relinqueretur. Ego etsi ab Ovidio ex nostris id primum tentatum, mox è Græcis ab Oppiano præstitum viderem; tamen, quia illius non nisi exiguum fragmentum extet , ab hoc verò multa relictā ,

mul-

multa nostra ætate adinventæ : & quia plurimum apud me iudicium tuum, atque authoritas valeret, Bellica, quæ jam meditabar, præsentique tempori, quo tota penè Europa sociatis hinc, inde populis, bellorum facibus exardescit, congrua magis videbantur, seposui, opportuno tempore resumenda, & Piscationem aggressus sum, tibi inter tot seculi calamitates non nihil ex hac parte solatij præbiturus. Quid enim honestius viro nobili, quid jucundius, quàm inter inambitiosos litorum secessus, atque amœnissimos scopulorum tractus innocentissimæ piscium prædationi incumbere: ac simul vitæ tranquillitati tantisper consu- lere? Quod Regium profectò est, cum id Reges, atque Imperatores consuevisse memoria proditum acceperimus. Et sane, quanta voluptate, & quàm sincera perfundimur, cum in hamum, aut Mullum, aut Synodonté incidisse sentimus? Quanta, cū in litus expositum suavissimo odore redolere, vivis nitere coloribus, identidem saltare, resilire, palpitare videmus? nescio, quid majus ad oblectamentum, ad delicias, ad animi levamen possit contingere.

Verùm institutum opus adortus, ipso in vestibulo adeo me consueta lues oppressit, ut repente pedem referre, ac Musis valedicere coactus sim: quibus nihil capitalius,

quàm literatorum hominum, qua cum
conflictatur, ætatis nostræ acerba nimium
tabes, & penitus intoleranda. Et quoniam
experimento doctus eram nonnisi crebris
itineribus (quod & Tullius adverterat) frā-
gi morbum, superariq; posse (quia nimirum
laborioso hujusmodi otio animi vires refi-
ciuntur) ad Appulum iter me accinxi, ut
athletico more hostem cursu præverterem,
ac superarem, sin minus, longiores cer-
tè inducias paciscerem. Quod quidem
eo etiam consilio suscepi, ut multa de Pi-
scatione, ac natura piscium, & concharum,
Tarenti, celeberrimo nimirum in hujus ar-
tis emporio, addiscerem. Ex qua peregrina-
tione cum sospes Neapolim rediissem,
viribusque ex parte instauratis, intermisso
jam operi manus admovi: & quā prof-
pera, quā adversa usus valetudine, Hali-
eutica, quæ infra annum absolvissem, ,
triennio tandem perfeci: tot interim cu-
ris, studiisque in diversa distractus. Hæc ve-
rò minimè insolēs videri debet ostentatio;
cum id natura sortitus sim, ut subito calo-
re, abortivo veluti partu, excidant te-
nuissimi ingenii mei fætus; frustra suis ab-
solutam numeris formam, ac decentiorem
cultum longiori tempore expectaturi.

Hæc autem, quæcumque sint, quoniam
Tu, PRINCEPS ERUDITISSIME, probas
in

in lucem tuis sub Auspiciis effero, haud dubius, quia eruditis probanda sint, quæ tu, vir ingeniosissime, probaveris. Verum, quidquid de reliquis futurum sit (scio enim fastidiosissimum seculum esse, neq. omnibus simplicē elegantiam, nullis fucatam coloribus, nullis comptam laciniis, nullo calamistrato ad pompam luxu undantem, nullo denique externo, ac peregrino cultu pro seculi, seu genio, seu vicio, excultam, quā tamen antiqui in hoc genere maxime postulabant, omnino probari) Attamen abundē mihi est iudicium tuum, cui si satisfecero, amplissimum laboris mei fructū retulisse putavero, tot enim, PRINCEPS MERITISIME, devinctus tibi sum beneficiis, iisque maximis, ut tuæ mihi obsequendum voluntati, tuoque parendum iudicio in omnia planē sit, quod cū præstitero, ne minimā quidē officii partem explevisse putavero: Summis etenim, Principum beneficiis paribus respondere vicibus privatos homines non difficile, modo, sed difficillimum prorsus est. Plus enim illi habent, quod donent, quam hi, ut rependant.

At verò neque parum sanē est à Te uno opus nostrum probari; siquidem plus ad commendationem Principis Viri facit Auctoritas, quam popularis aura, & si totis

in laudem viribus incumbat. Sed si magnū à Principe laudari: maximum profectò à Principe erudito, cujus acre ingenium, sapientissimum sit judicium; hisce enim dotibus Principum virorum in vulgus creseit autoritas, ut quæ ipsi decreverint, oraculi loco habeantur. Sic ex una tantū sapientissimi Regis Nostri Roberti commendatione majorem laudum segetem demēssuit Hetruscus vates, quàm ex totius Italiæ plausu, cujus universæ in acclamationem voces pleno omnium ore effundebantur: nec laurea donare dubitarunt, quem sapientissimus Rex dignum censuisset. Quia nimirum Principes, sapientesque Viri, cum propinquiore sint dijs immortalibus, quam cæterum hominum vulgus, ab his profectæ laudes non minus, quàm si à Diis essent, existimandæ sunt. Quapropter si Tu, Vir spectatissime, maximum ætatis nostræ ornamentum, Musarum delictum, ac veteris elegantiae cultor egregius, atque patronus idem acerrimus, opus hoc nostrum probaveris, satis illi laudis erit, ac commendationis. Tandem Principi Viro placuisse laudis abundè, abundè pretii, præmii que est. Quæ cum ita sint, unū superest, ut quod tuum tot titulis est, benignus accipias, tuoque protegas Patrocinio. Vale kal. Octobris MDCLXXXIX.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

F. Solimene Inu.

Hec tunc Vincit Juba.

HALIEUTICORUM

LIBER I.

QUI cursēt vada squamiferi, quæ læta frequētē
Pascua, qui mores gentis, quæ prælia, & ignes;
Nec non & variæ quot sint piscantibus artes,
Sive hamos versent, seu retia: sive tridente
Monstra petant; vel fixa cavis conchylia saxis,
Aut duro ramosa legant corallia trunco,
Hinc canere: & cæptis aderit si Musa, sub Ortum
Gemmiferas Indo quæsitum gurgite conchas
Ibo alacer. Zephyris, vos ò, mulcere serenis
Æquora, Neteides; vestro sub numine quando
Innumeri spumosa natant per cærulea pisces,
Et fortunato concreescunt ostrea succo.

Nec minus ò Cæli Decus, & spes unica Mundi,
VIRGO, fave, vatique tuo da nobile carmen,
Auspiciis qui, Diva, tuis, jam rara tument
Credidit lina mari, prædamque affectat opimam;
Nam tu materni Dea litoris; aspice, ut omnis
Hic te, ubi barbarico surgunt de marmore templa,
Supplicibus votis veneratur Olympica pubes:
Atque tuo ex undis servati numine nautæ,
Et promissa ferunt tibi munera; vota que solvunt.
Huc tibi primitias Tyrrhena è Doride conchas,
Vulsaque de duris virgulta rubentia saxis
Ipse & agam, magnisque onerabo altaria donis.
Ergo age, squamiferas piscosa in retia prædas
Immitte, & nubes disclude, & marmora placa.

Tu verò, ò nostræ Decus immortale carinæ,
Et nova, CARDENIDE, piscantis gloria Musæ,

Huc

Huc ad sis: frondosa vocat te Nefis, & alti
 Miseni rupes, & aprici saxa Dicarchi,
 Quò vatem tu Phœbus agis, quò pulcher & ipse
 Ire comes vati non dedignatur Apollo,
 Et versare hamos, & arundine fallere pisces.
 I pelagi Deus alter, & altera eat Dea Phyllis.
 Non tenues calamos, non retia despice; nanquē his
 Fors erit, ut magnum referas in secula nomen:
 Magnus & Euhoica semper celebreris in acta,
 Lina sub umbroso dum texet Olympicus antro.
 Quin & si faciles venient ad cœpta Camœnæ,
 Te puer Hesperius, & te cantabit Eous:
 Ille Tago, patrioque redit cūm dives Ibero,
 Hic nitidas unda cūm fert Chryseide gemmas.
 At mihi, si quondam victrici Nerea puppi
 Auspiciis lustrasse tuis, quā roscida surgit
 Aurora, & quā se fuscus vehit æquore Vesper,
 Possē datum, & merita proram redimire corolla:
 Nunc liceat reduci materno in litore prædas
 Venari, & conchis per saxa vacare legendis,
 Dum me Pausilypus, dum proxima Mergilline,
 Atque in blanda vocant felices oria Musæ.
 Mox ego, si plures addet mihi Juppiter annos,
 Arma gravi numero, & Bellantum præliadicam.
 Quare age, si tua, quæ canimus, non mollia iussa,
 Patria piscantem per cœrula dirige cymbam,
 Actias in velum dum sibilat aura canenti.

Principio piscosa prius, quam retia in æquor
 Solvimus, aut dextrā ferrum torquemus acutum,
 Quæ nitidi spumosa greges loca, quæque frequentent
 Pascua læta maris, quæ saxa virentia, vel quæ
 Flumina ament, rivosque libentius, & genus omne,
 Et studia, & mores, & quæ sua nomina cuique
 Est, piscator, opus prædiscere: quique dolosi
 Sint astus, rixæque, & vastæ prælia gentis;
 Nam quo se possint tutari, piscibus acre
 Ingenium Natura dedit, viresque, dolosque.
 Quare agite, & proprias cuncto rum discite formas,
 Nominaque, & mores. Primi cervice rubentes

Li-

Litora curva secant 1 Cuculi, atque humiles per arenas *Qui piscos*
 Cæruleos carpunt frutices: quos inter in alga *litora inco-*
 Squamigeri pascuntur 2 Equi, flavique 3 Erythini,
 Vocalesque 4 Lyræ, volucrisque per æquor 5 Hirudo,
 Flaventesque auro, & saturi violâ 6 Melanuri.
 Ipsæ etiam cursant cristati spumea 7 Pagri
 Litora, quæque auri referunt nomenque, decusque
 Auratæ 8, & roseo 9 Mullus qui fulget ab ostro.
 His 10 Smarin, his 11 Sargos, & versicoloribus adde
 Ardentes squamis, rutiloque 12 Synagridas auro:
 Erilitus 13 Synodontes amat, serratus & 14 Orphus,
 Quique diù in sicca dissectus vivit arenâ.
 Salpa 15 supercilio virides imitata smaragdos,
 Et virgis variata, & lacti concolor: & 16 qui
 Attalico clarus textu natat æquore Rubro,
 Campanisque pererrat aquis, & noxius idæ (nes
 Scorpis 17, & vivax 18 Scorpæna, & 19 Blennus, & om-
 Imbelles 20 Aphyarumacies, 21 Hepsetus, & udus
 En-

1 Nostris, & Siculis *Cocco*, Romanis *Capone*, Galli à Mullis non distin-
 guentes. *Rouget* vocant, Provinciales verò *Galline*. Santones *Perles*
 2 Nostris *Caval Marino*, Gallis *Cheval*. Hispanis *Canlino marino*,
 Draconem etiâ Veneti dicunt. 3 Nostris *Luvato*, Romanis *Fragolino*,
 Siculis *Carofano*, Hispanis, & Gallis *Pagal*. Venetis *Arbero*, plerumque
 cum Pagro confunditur. 4 Cum Cuculo passim confundunt, appel-
 latur item *Organo* à sono: à Gallis *Gresan* à grannitu, insuper *pescè*
Malearmato 5 *Rondine di mare*. Gallis *Arendelle de mer*, Hispanis
Velador 6 Italis passim *Occhiata*. Gallis *Oblada*, & *Nigr'oil*. 7 Pa-
 gro passim audit apud Italos, Gallis verò *Pagre*, Hispanis *Bezgo* in-
 digetatur. 8 Nostris *Orata*. Hisp. & Gal. *Dorada*. 9 *Triglia*, & *Tre-*
glia à nostris, Gall. verò *Rouget*, *Barbeau*: vocitant etiam Massilienses,
 & Ligures *Triga* Hisp. *Barvo de la mar*. 10 Nostris *Cerre*, Romanis
Spigaro, Veneti *Girelli*: Narbonenses, & Hisp. *Picarel*, at Massilienses
Gerrer. 11 Fere omnibus *Sargo*. 12 Neap. *Ricciola*. alibi passim
 pro Dentice accipitur ob similitud. 13 à Nostris *Dentice* appellatur
 & *dentale* Gall. *densè*. 14 Nostratibus dicitur *Cernia*. 15 Ital.
 Hisp. Gall. *Salpa*, Massiliæ verò *Sepe* 16 Callichthys, & Stromateus
 dictus. *Fiatola*: Hispanis *Pampano*. 17 Nostris, & Romanis *Scorfano*,
 passim verò *Scorpio* 18 *Scorfanello*, & passim etiam *Scorpio* 19 No-
 stris *Copolla* Romanis *Messore*, Hispanis *Cacador*. Gall. *Lebre de mer*
 mucosus piscis. propter quod, & Blennus dictus est. 20 Neapolita-
 nis *Cicimelli*, liguribus *Nonnati*, Rom. *Pesci novi*. 21 Gall. *Inoil*.
 Nobis inter pisculos ponitur, quos dicimus *Fragaglie*, Gal. *Petis Poissons*

12 HALIEVTICORVM

Engraulis 1, 2 Atherina, 3 Thrichisq; & canus 4 Acar-
Quæq; Hyeme incanæ, nigrescunt répoze 5 Mænz (nas,
Planorion
catalogus. Estivo, resonoque 6 Boops, qui gutture mugit.

Sed qui 7 Psittacei, freta quæ felicia cursent,
Dicamus: Dulci 8 Soleæ pinguedine succi
Occurrunt primæ cantanti, quas mihi malim
Apponi, quoties Divorum Sacra præimus
Supplicibus votis, vel tempora quattuor anni
Primitiis frugum oblati, precibusque sacramus.
Concolor & Soleæ 9 Passer, 10 Rhombique trilibres,
Et 11 Citharus algas amat 12 Ammodytesq; Britannus,
Et 13 Coraces cervice nigri, viridesque, 14 Lacerti;
Auratique oculis 15 Sauri, 16 Milvique rapaces,
Quique venenato piscantes sæpe sefellit
Ore 17 Draco, & 18 pulcher speculator syderis alti,
Trachurumque 19 greges nitidi, maculosus & alas
Mormylus 20, atque teres qui dissecat æquora 21 Scô-
At ruber aprici sectator litoris oram (brus.
Carcinus 22, alget Hyems dum frigida; cumq; perurit
Æstate in mediâ Sol litora, tunc & aperti Gur-

Cancer hye-
mo latus, æ-
state altum
frequentat.

1 Nostris *Alice* Hisp. Gall. *Anchoy* 2 *Laterina* nostris, Gallis verò *Melet* 3 *Sarde*, & *Sardelle*, Gall. *Celerius*, 4 Inter *Erythinos* accensetur *Fragolino*. 5 Italis passim *Menola* Adriaci verò incolis *Menola* *Sclava*, Gall. *Mendole*, & *Cagarel*. Nobis haud dubio sunt *Rosundi*. 6 *Boga*, & *Rosondetto*, Gall. & Hisp. *Bogue*. Nostratibus, ut vox ipsa ostendit *Vope* appellantur. 7 Sic à Græcis cum Arist. nuncupantur, qui non in ventrem, aut dorsum, sed in latera compressi, inq; tenuem extremitatem desinentes procreantur. Plinius *Planos* vocat, horum autem duo sunt genera, spinosum unum, cartilagineum alterum, quia nimirum pro spina cartilaginem habent. 8 Neapolitanis *Palaja*, Ital. *Linguata* Gallis *Sole* Hispanis *Linguado*. 9 Ital. *Passero* Gall. *Plye* 10 *Rombo*. Gall. *Raub*, & *Turbot*. Hispanis *Rodevallo* 11 Rhombi species Romæ *Foglia*. 12 Anglice *Sandil*.

13 Romæ *Gallina*. Gall. *Cabote*. 14 Ital. *Lacerto*, dicitur, Gallis verò *Suerean*. 15 *Sauro*, similis est cum superiore generis Gallis *Aiguile* indigetatur. 16 Multi cum Hirupidine confundunt cum Corace alii, alique cum Cuculo. Italis *Nebio*. 17 Nostris, Siculis, Liguresque. *Tragina* appellant. Veneti verò *Pesce Ragno*, Galli *Vive*, Massilienses verò *Areigue*. 18 *Pesce Prete*, *Bacca in capo*, Romæ *Messoro*, dicitur etiam *Lucerna*. Gal. *Tapecon* & *Rastasca bianche* 19 Generale nomen. *Lacerto*. 20 *Mormillo*, *Marmoro*. Ligutibus, & Provincialibus *Mormo*, Hisp. *Marmo*. Neapoli frequentissimus. 21 Nostris *Scambra* nuncupatur, Romanis *Macarella*, Gallis, & Liguribus *Anriel*, *Oreol* ab Aprili mense, quo capitur, vel ab aureis oculis. 22 Italis *Grancio* Gall. *Cancro*.

Gurgitis alta petit, frigusque inquit opacum
Æquoreas intensylvas, & aquosa vireta.

At nigro fœcunda luto, qui cœrula pisces
Degere ament, seseque imis in sordibus abant,
Accipe: 1 Torpedo primum diversis figuris,
Altera nam lævis, crebrisque interlita punctis,
Hæc maculosa oculos, hæc lucida fulgurat astris:
Et magni cœnosa 2 Boves tenuere frequentes,
Et 3 Pholis mucosa, capique per æquora semper
Difficiles 4 Pastinacæ, atrum quæ ore venenum
Effundunt rabidæ, radioque armantur acuto.
Et quæ virosa diffundunt Nerea cauda
Veloces 5 Aquilæ, 6 Squatinæque, & nomina lato
Qui 7 meruit gibbo, & visu turpissima 8 Rana,
Nigraque 9 Loligo, & stellatæ tergora 10 Raia:
Intectas quibus addæ levi lanugine 11 Squillas,
Flaventemque oculos, & succo 12 Cantharon acri.

Muscosos inter scopulos, atque herbida propter
Incolit Oceani gens plurima, testæ virenti
Quæ musco exhalant cava saxa, & plurima ab imo
Assurgens tegit alga mari, tenuere coruscæ
Phycides 13, & 14 Percæ molles, & 15 Iulides, & quæ
Pin-

Qui canos
in locis
versantur,

Qui saxa-
tiles.

1 Italis *Occhiarella*, Venetis verò *Tremolo*. Gall. *Torpille* Hisp. *Tremielga*. 2 E Raiarum genere sic dicti à magnitudine, Liguribus *Vacea*, Romanis *Raia Bubosa*, Venetis *Sivamæ* nostris verò *Raia grossa* Gallis *Flassade* Hisp. *Hugo* 3 Italis, & Gall. *Bavosa* 4 Romæ *Bruccho*, Venetiis *Pesce Palombo*, Siciliæ *Bastonaga* nuncupatur, nobis verò Liguribus, & Massiliensibus *Ferrassa*: Lutetæ cum Ranis venditur.

5 Nostris, & Romani *Aquila*, passim *Pesce Rospo* Galli *Tare Franke*, & *Falcone*. 6 *Pesce Squatro*; sed Veneti *Squaia*. Galli *Angele*, & *Prange*: At Aquitani *Creac de buch*, Hispani *Lira*, at Lusitani *Lamio*.

7 In Oceano Balthico reperitur, Anglis *Lump*. appellatur 8 Nostris *La Pescatrice*. Romanis *Pesce Pescadore*. Galli Provinciales *Bordroy* Aquitani *Pescheteau*, Hisp. *Xarocho*, Epidaurii (Ragusini) *Diavolo Marino* 9 Cum major est nostris *Calamaro* Hisp. & Gall. *Calamar*, Romani, & Veneti, nec non, & Provinciales *Totenæ*. cum Minor est *Sepiola* latinè. Nostris *Calamarelli* 10 Italis, & Hispanis *Raia Galles Raye* 11 Ital. & Gall. *Schille*, & *Squille*, & *Cambari* 12 Ital. *Cansara* alii *Tanada* à colore pullo: Hisp. & Provinciales *Cantheno*, Lutetis *Eremma*. 13 Nostris *Lepre*, Rom. *Fico* & *Perchia*, Gallis *Mole* Hisp. *Molere*. 14 *Perchia*, quæ passim cum Phycide venditur, cui simillima est. Hisp. *Percha* Gall. *Perche de mer*. 15 Veneti, & Provinciales *Donselle* Nostris, & Romani haud decenti vocabulo *Menebia* à *Revocant*, Rhægini *Viola*.

14 HALIEVTICORVM

Pinguis odoratum detondet 1 *Hiatula muscum*,
Et grati semper, regalia munera, 2 *Turdi*.

Ast humiles, scabraeque sonant, quæ gurgite petreæ,
Has 3 *Basiliscus* habet, 4 *Milvus*que, & *flavus* 5 *Ado-*
Qui sæpe, ut perhibent, è fluctibus insilit actam, (nis,
Et placidos carpit muscoso in litore somnos,
Dum tranquilla Thetis premit æquora : sed *Notus* alis
Cum tonat imbriferis, refluuntque ad litora fluctus,
In ponti secreta fugit. Certamina dura
Cum *Mergis* olli semper, *Fulicis*que parantur :
Hos è longinquo ut vidit properare feroces,
Saltanti similis sese devoluit in undas,
Tuta petens, fundique imis caput abdit arenis.

Qui litoreos
inter scopu-
los.

Verum sparsa super cautes quas cæcula vestit
Herba, colit punctis 6 *Sargus*que insignis, & alis,
Et 7 *Pforus*, & celeri fugiens quæ *Dorilda* cursu
Umbra 8 secatur, rutilatque auro, & nitido argento.
Hæc, dum se circum freta per *chrystallina* voluit,
Irim picta refert, non uno errore colorum
Pulchræ micans oculis, niger & 9 *Coracinus* ab ipsa,
Qua rutilat nitida piscis nigredine dictus.
Hæc quoque saxa rosas imitati corpore 10 *Mulli*,
Ac nitido insignes villosa frondosa recurrunt.
Et 11 *Scarus* ambrosiâ Divorum dulcior ipsa,
Quem procul *Ægeô* quondam de gurgite vectum,
Tyrrenis donavit aquis Optatus, & Urbes
Nanque olim rari nabant, quos horrida nimbis

Unde sca-
rus ad nos
devehit.

Car-

1 *Romæ Saprascio*, Nobis *Orcanna*, & *Aiata* Liguribus, & *Hisp.*
Serran, quo nomine, & Galli indigetant, Veneti verb, & Græci nostri
temporis *Channo*: ab antiquo vocabulo *Channe*, ab hian-do dicta est.
2 Omnibus *Turdo*. 3 Quæ & *Alauda* cristata. *Pavone* Gallis *Per-*
cepierre 4 *Milvus*, *Niblo*, *Pesce Rondine* Gall. *Arondelle*, & *Falcon*,
5 Cum *Turdis* venditur, eodemque nomine indigetatur. 6 Omni-
bus *Sargo* dicitur, Nostris tamen *Saraco*. 7 *Athenæ* *Melanderinus* à
nigredine, ignobilis est: nobis, ut parvi *Coraces*, appellatur *Quarracino*
8 Itali, & *Massilienses* *Umbrino*, & *Ombrina* dicunt: Veneti *Nem-*
brella *Parisiensis* *Maigre* 9 *Pesce Corvo* Gall. *Corbena*. 10 Nostris *Tre-*
glia, & *Triglia* Liguribus *Triga*. *Hisp.* *Salmoneto*. Gall. *Rouget*, & *Bar-*
beau, qui lutarii insipidi, ac molles *Saponaria* 11 Nostris non plane
Notus, aliqui *Pesce Saffro* vocari putant, cum *Anatis*, & *Sargis* con-
funditur, qui fortunatas insulas incolunt *Brencheus* appellant. Græci
veteri nomenclatura *Scarum* dicunt.

Carpathiis egisset Hyems è fluctibus, aut quos
 Conclufos magni vivaria Regis alebant.
 Solus & hic vifus, mendax ni fama, loquaci
 Ore greges inter mütos, cantare per undas,
 Pallensque fonans, veluti bos, ruminat herbas.
 Hepatus 1 accedit rubicundus, & ore voraces,
 Nigrantesque rannet 2 Fabri, fuscique 3 Cinedi,
 Gobius 4 herbofis in cautibus, albus, & ater
 Enatat: & vario meruit, qui nomina flore
 Anthias 5 hos fequitur: squamis argenteus 6 unus,
 Purpureisque oculis subducet: grandior 7 alter
 Pfittaceum attollit dorsum, fed circulus Irim
 Aureus incingit, totus cervicè nigranti;
 Tertius 8 è viola subærmicat: Iris & 9 illi
 Sanguineis ardet maculis, nitidoque Amethisto,
 Iumina pulcher, & orà, supercilioque, superbus.

*Est vocalis,
 & rumi-
 nas.*

Littoreos inter fcopulos, fcabrosaque molles
 Saxa latent 10 Polypi, & candenti 11 Sepia lacti
 Concolor, oſtipedesque frequentant saxa 12 Paguri,
 Atq; 13 Leo, atq; 14 Elophas, Palatinæq; 15 Locustæ.
 Et 16 Mernla fcopulos, & qui formioſior omnes

*Qui sca-
 bras inter
 petras in-
 habitans.*

Squa-

1 Innominatus eſt, aliqui male *Figo*, à *Fegato*, Venetiæ eſt forte *Sacheto* 2 Romæ *Cirolo*, & *Pefce di San Pietro*; ajunt enim hunc piſcem fuiſſe, quem jubente Domino, accepit, ut in ejus ore numiſma pro tributo reperiret, Hinc & Græci noſtri temporis *Petroſpero* nominât. Ligures *Rotulo*. Gall. Narbonèſes, & Hiſp. *Gal.* & Provinciales *Trucie* à voracitate. noſtris *Gallo* 3 à Provincialibus *Sannet* noſtris innominatus. 4 Venetiſ *Gò* Lignibus *Zolero* Gall. *Gobion*. Noſtris *Maxione*: Maximus flavefcens *Paganello*. 5 Quo nomine apud noſtrates appellatur non liquido conſtat: multi cum Auratis confundunt. 6 Primi generis Anthias Gallis *Barbier*. 7 Secundi generis pelagiſ eſt ad Afellorum genus accedens. Gall. *Capelan*. 8 Anthias tertii generis Turdo ſimilis cum quo venditur. 9 Anthias quarti generis Græcis Evopus, & Aulopus propter ſuperciliorû ſpeciem dictus: erit fortæſſe, qui noſtratibus *Aulopena* nuncupatur. 10 Noſtris *Palpo*, Venetiſ *Folpo*. Hiſp. *Pulpo*. Gall. *Pulpe*, & *Porpe*. 11 *Seccia*, & *Sepio*. Venet. *Sappa*. Hiſp. *Xibia*. Gallis *Seche*, at Ligures *Sopi*, ut & Maſſilienſes.

12 *Granchio*, qui in ſcopulis verſatur fuſci coloris. Gallis *Chabre*, & *Crape*. Hiſp. *Arachna*. 13 E Locuſtarum genere, ſic dictus à flavo colore. 14 Item è locuſtis, eſt viridantis coloris à mole appellatus circa Capreas, & Pauſylipum plurimi capiuntur. 15 Noſtris *Ragaſſa*. & *Alagoſſa*, Hiſp. *Zogaſſa*, Gallis. *Langſte*. 16 *Mernla*, *Merlo*, & *Tenca de mare*, Hiſp. etiâ *Mernla*, Gall. *Merle*. plurimi à Turdis non diſtingunt.

Squamigeros 1 Pavo superat, coluere: neque illos
 Deserit ardenti flavens 2 Sphyræna colore:
 Cui similes glomerantur 3 Acus, quæ lata frequentes
 Densatis suevere globis errare per alra.
 Postremas acies geminæ comitantur 4 Alaudæ,
 Altera, quæ sparsim punctis micat, altera cristis;
 Troglodytæque 5 ruunt medi, qui gutture pande
 Mænorum per saxa cavas petiere latebras.

Echeneis, Aq non tu nostram felici murmure puppim
 Perflatam sistes, 6 Echenei, tumentia quando
 Pieridum vada sulcamus melioribus auris.

At te ne fallat species, piscator, aperta
 Signa dabo. Cubito piscis non longior uno
 Sit licet, alatis, mirum, mora turribus ingens.

Rjus des- Argentum lateri, medioque smaragdina dorso
criptio. Linea, cæruleus caudæ color ardet acutæ:
 At violæ in reliquis subluet purpura membris.
 Exiguos, veluti Polypus, cervice supina
 Fert calyces, rostrumque canis, seseque per undas
 Sex agitat pinnis, & corpore tortilis ille est.
 Cum cirris hæret, multoque tenacia suctu
 (Ceu defixa cutem si quando apprehendit hirudo)

Qua vi na- Saxa tenet: quibus ipse cavis hædere carinis
ves fissas. Crediderim, celeresque fugas inhibere tenaci
 Confestim suctu Remoram. (Sic dicta Latinis
 Nomine, quæ Graiis Echeneis) Aquosa per alta
 Remigio juvenum valido, veloce volantes
 Piscis ut apprehendit puppes, mora nulla, repente
 Immotæ steterunt spumoso in marmore: ceu cum
 In brevia, & syrtes occurfavere latentes;
 Sive angusta inter spumosi claustra Pelori
 In rapidos venere, Notis spirantibus, æstus.
 Et quamvis toto in velum ruat Æolus antro,
 Eurosque, Zephyrosque ferens, magnoque rudentes

Ex-

1 Pavone, Romæ Pappagallo, Hisp. Bodina, & Bujo. 2 It ali, & Hisp. passim Spetto, id est veru à figura, Galli Spet. Romæ Lucio Marino, hanc verò puto esse quam nostrates vocant *Aguglia Imperiale*. 3 Primi generis, ac nobiliores nostris *Aguglie*, Romæ *Acocella*, Hisp. *Aguila*, & *Aguia pescado*, Gall. *Orphies*. Ignobiles verò nostri vocant *Cassandelli*. 4, 5 Omnes uno nomine *Perciapietra*. 6 *Remora* nulli non nota, quam lampetram plurimi esse volunt.

Extenti fridore fremant, & lina secundis
 Pulsa Notis, omnem comprehendant cornibus auram,
 Jam scindenda: rates impellat & ipse morantes
 E puppi pronos descendens flumine Nereus:
 Ipsi & remigio quamvis, hortante Magistro,
 Insistant alacres Nautæ, & clamore secundo
 Obnixi remis feriant mare: stant tamen alni,
 Ut patriis steterant defixæ in montibus olim.
 Usque adeò in parvis magna est Natura. sub alta
 Rupe velut celeri fugiens agitata Molosso
 Cerva volat, saltusque fuga prætervolat omnes:
 Ocyor & sese, atque alatis ocyor Euris,
 Conspicienda solo. sua vix vestigia linquit:
 At si forte canis comprehenderit, & tenet aures,
 Stat tunc fixa, pedes frustra eluctata fugaces.
 Sic & veloces consistunt Doride puppes,
 Ut curvas Echeneis habet, cervice carinas:
 Quamvis Rector adest, ventusque ad sibilat idem,
 Vela tument, Nautæ insurgunt, patet æquor appetum.

At nos, nulla tenet quoniam mora, per mare cursus
 Inceptos, Euro in velum spirante, sequamur:

Quique altum tenuere greges, dicamus: 1 Aselli.

Quamquam ventre pigri cornofo è gurgite primi

Illicet attolluntur, ubi latuere repositi

Sexaginta dies, freta dum Canis arida multo

Componit latraru, & circum litora torret.

Hos 2 Claria insignis lacte, 3 Arcidesque sequuntur.

Ac similes Baccho 4 Tincæ, 5 Liparisque, ferique

Armati setis, & duris dentibus 6 Apris.

B.

Et

Qui Pisces
Pelagii.

1 Quorum variz species, Nostris, & Romanis *Merlino*, quasi *Lucius*
marinus. Gall. *Merle*, Hisp. *Merlino* dicitur etiam *Pesce Asno*, & *Na-*
sello. Asellorum ingens copia in Oceano Septentrionali, unde ad nos
 exiccati devehuntur, & vulgato nomine *Baccalà* appellantur. 2 No-
 bilior inter Asellos, nobis *Fico*, Romæ *Tenca marina*, & *Pesce Fico*,
 Gall. *Mole*, & Hisp. *Molera*, ob carnis teneritudinem. 3 *Harenga*. Ger-
 mana voce, unde ad nos exiccati asportantur. 4 *Tenca*, Hisp. *Tinca*,
 Gall. *Tenche*. 5 A pinguedine dicta, cum enim in craticula assatur
 pinguedo, velut oleum stillat, fortasse erit, qui nostratibus dicitur:
Bocca grassolla, ad Herculaneum capitur in loco, qui vulgò dicitur *Gra-*
natiello. 6 Italis, Gallis, & Siculis, *Pesce Porco*, Romæ tamen *Pesce*
Balestra, quod in dorso aculei robustissimi, membranisque junctis si
 recondantur statim eriguntur.

18 HALIËUTICORUM

Et 1 Scolopax ferrâ metuendus, quique profundo
Sole sub æstivo conduntur marmore 2 Glauci,
Cyaneo ardentes fucô, radiisque rigentes;
Hyppurusque 3 fugax, & gurgite clarus Ibëro,
Et qui 4 Monoceros cornu mare dividit Indum.

*Delagii nō
squamosi.*

Sunt alii, nullis intecti tergora squamis,
Qui salis alta secant: tales 5 Cordyla, 6 Cybix,
Pelamydes 7, 8 Thynnique leves, 9 Orcynus & ingēs,
Et qui sæpe gerunt cum piscibus horrida bella (ces,
Pugnaces 10 Ziphix, 11 Congriq; 12 Amixq; fero-
Squameus his 13 Coluber succedit, & hispidus 14 Hy-
Hydrus, qui Libycis, gelidæque in fluctibus Vrsæ (drus,
Immenso in sese revolutus colligit orbes.

*Pompili
Metamor-
phosi.*

Tuque ò versicolor mensis celebranda Deorum,
Muræna, 15 & mollis falcato 16 Tænia ductu,
Et 17 Myrus unicolor, piceæque simillimus. At te
Carminibus nostris nunquam, 18 Pompile, tacebo,
Qui quondam Piscator eras, sed pulcher Apollo
Ocyrhoës magno correptus amore puellæ,
Cum te Mileto fugientem virgine vidit,
In piscem iratus vertit, saxumque carinam.
Ah miser! evictus precibus, lacrymisque decoris,
Illam ferre sua pro virginitate parabas,

Sed

---

1 Nobis *Pesce Vallone*, & *Pesce Serra*, 2 Nobis *Ricciola*, nam Syna-
gris est *Praio* (irrepsit error inter cudendum) Romæ *Lechia*, minor verò
vulgò *Pesce Stella* Gallis *Derbio*, & *Eiche*. 3 Hisp. *Lipugo*. 4 *Mono-*
cerore. 5 Thynni recenter nau à capitis magnitudine d. & t. *Témacchi*

6 Thynni majores. 7 Veteri vocabulo *Palamida*. 8 Nostris *Ton-*
no. Hisp. *Atun*. Gallis *Ton*, & *Athon*, Thynnum membratim, & in alsu-
las dissectum *Tennine* vocamus, pinguiore verò circa ventrem partes
Tarantello. 9 Thynnus cum in magnam corporis molem excrevit.

10 *Pesce Spada*. Genuensibus, & Narbonensibus *Imperatore*, Aquita-
nis *Grand Espadar* Armoricis *Heron de mer*. 11 Fere omnes gentes an-
tiquo vocabulo *Grongo*. Provinciales verò *Filat*, quia instar retis pisces
involuit, & implicat. 12 Gal. & Hisp. *Byxa*, Nostris à foracia appellatur
Serve aliis *Lamia* 13 14, *Serpe Marina*. 15 Vbiq; gentium *Murénâ*,
& *Morena*, Lusitani tamen *Moreia*. 16 Nostris *Cepolla Rossa*. Gall.
Flambo, quia tota rubet, & instar flâmæ inter natandû serpit, & rutilat.
17 *Murénâ* maré multi putât, negant alii, cû *Murénis* exponitur, à Gall.
serpens dicitur. 18 Ab Homero Sacer piscis dictus, plerumq; cum
Thynnis confunditur, à Gallis *Pempale* appellatur. Græci penultimâ
corripiunt, nos interdum cum Ovidio produximus, nostri hunc vocant,
Pesc. leterate, quod veluti literis sit tectellatus.

Sed frustra fugimus: vanus labor omnis, ubi obstant
Ferrea fata Deum legesque adamante rigescunt.

Hinc amor ille tibi, ceteri sociare natatu

Alaras vastum fulcantes Nereæ pinus:

Inceptumque ostendis iter, nec deseris unquam,

Ni jam vicinæ præsentis litora terræ:

Quam fugis infelix, pelagusque recurris in altum.

Quin & felices auras, & læta serena

Indicio nautis certo prædicis: & illi

Te comitem venientem, & te venerantur euntem.

Sed procul irrumpens in litora gurgite ab alto

Carcharias 1 fremit ore, ducē quem mille sequuntur

Horrendæ 2 Galeorum acies, & dira 3 Canum vis.

O Piscatores, arcete è retibus illos:

Nam secus ereptis discerpent retia prædis.

At non se nostro subducat carmine 4 Vulpes:

Non & 5 Centrines radio, non asper 6 Acanthias,

Et 7 Sus in caput accrescens, qui litora grunnit

Dum captivus adit, visuque horrenda 8 Zygæna,

Cui serræ veluti, dentes armantur acuti,

Frons falcata jugo similis, sed lumina subter

Prona micant, minio rubet os, rictuque supinum est.

His animadversis, qui sint, qui mutua ponto,

Fluminibusque vagi faciant commercia pisces,

Protinus expediam. Glaciali è litore primus

Ut naves
societ, seve-
nit, utroque
grasagiat.

Canes ma-
rini eorū-
que species.

Qui mare,
& flumina
colant.

B 2

Oc-

1 Sic dictus, quod acutos, asperos, validosque dentes habeat in Ita-
lia passim *Lamia*, et si vera *Amia* non sit *Carcharias*: Nostris *Canesca*.

2 Galei vocantur longi omnes, & castilaginei, qui ab habitu cor-
poris *Musteli* etiam nuncupantur, nostris uno omnes nomine *Pesci Ca-
ni*. Gall. *Chien de mer*. 3 *Pesci Cani*, quorum plurimæ species sunt,
& sic à mordendo dicti. 4 Ex canum genere *Volpe* Gallis *Bamart*.

5 *Porco Marino* Gal. *Renard*. Provinc. *Porc*. 6 Ital. *Pesce Palomou*.
Hispan. *Musole*. Gall. *Aguillas*. & passim omnes *Pesce cane*. 7 A Lac-
cedæmoniis *Orthogoriscus* appellatur. Rotam Plinii nonnulli pu-
tant. *Mola* etiam dicitur. Nostris *Botta*, *Mola*, & Lubrensisbus *Trepe-
sillo*. Gall. etiam *Mola*. Hispan. *Baut*. 8 Ital. *Pesce Martello*, *Canibetta*, &
Pesce balestra Lubrensisbus, & Neap. *Magnesa* à jugo, cuidam muliebri
capitis ornamento per simili, quod nostri ita appellant. Hispan. *Línada*,
& *Toilandalo*. Gall. *Leuzion*, & *Cagnole* à dentium sequit.

20 HALIEVTICOR VM

Occurrit 1 Salmo, qui cum annis nomina mutat,
 Parvulus est Salar: est Fario cum grandior ævo
 Venit: & hinc Salmo jam plenus dicitur annis.
 Niliacusque 2 Latus præstans candore, 3 Lupusque,
 Et 4 Caper, & 5 Capito, & convivia plebis 6 Aloſæ:
 Quique peregrinis 7 Acipenser fertur ab undis
 Ad Palatinas prima inter fercula menſas.
 Hos Rhodius sequitur 8 Galeus, & Ponticus 9 Huſo,
 Pinguis ab argilla qui venit: & oris hiatus
 Ingenti 10 Viola, & fragrant candida ſucco.
 Non te præteream, 11 Lampetra, vitentia propter
 Quæ ſaxa, & piſtas florenti gramine ripas
 Læta fugis, non uno oculis errore colorum
 Aſpicienda, notisque inſignis, & Iride ſuſca:
 Lubricaque è manibus ſublaberis, & petis undas.

*Qui circa
 fluviorum
 oria ver-
 ſentur.*

At pingues verò 12 Cephalis, ſquamis que nitentes,
 Tethyos undivagæ juſtum genus, & Chromis ardens
 Ora per, & ripas fluviorum, & ſtagna, ubi dulces
 Decurrunt lymphæ, & rorantibus auſta fluentis
 Doris amara ſuum perdit commiſta ſaporem,
 Degere amant. Nunquā ſed amicos 13 Lucius amnes
 Deſerit: aſſiduo circum fugit ora natatu.
 Interdum pelago mediis è fluminibus ſeſe
 Inſinuant agiles 14 Anguillæ, & per loca limo
 Obſita, cæruleis lætæ paſcuntur in herbis.

*Qui fluvia-
 siles.*

Quod ſupereſt, ſinvoſa ſecant hi flumina piſces,
 Seque mari nunquam committunt: Incola magni

Atti-

---

1 *Salmo* Gal. *Saulmon*. parvos Salmones Aquitani *Tæons* indige-
 rant, marem à roſtro *Beccard*, ſæminam à ferendis ovib. *Bertier*. 2 *No-*
ſtri maris non eſt. 3 *Venetis Varolo*. Rom. *Spigola*. Neap. *Spinola*.
 Hiſp. *Lobo Robalo*. Gal. *Lupaxxon*, & *Lubin*. 4 *Porco*, aliis eſt *Peſce Ra-*
leſſra, plerisque innominatus, vel Nili *Porcus*. 5 Noſtris *Capidone*, &
Squaglio. Hiſp. *Cavedo*. Gal. *Munier*, & *Vilain*. 6 *Egdemquæ* *Alauſe*, &
Thriſſe Aloſa, & *Chiepa*, Hiſp. *Saboga*, Gall. *Aloſa*. 7 *Ital*is majores
Saurioni, minores *Porcellette*. Gall. *Eſturgeon*, & *Creac*. Hiſp. *Sullo*, &
Sollo. 8 *Cepſo* quem pro *Acipenſere* *Rhodani*, & *Padi* accolæ expo-
 nunt. 9 Gal. *Barboſe*. 10 Gall. *Eperlan*. 11 *Ital*. *Lampreda*. Hiſp.
Lamprea, Gall. *Lamproye*, & *Lampreæge*. 12 *Latinis* *Mugil*, nobis
 græca voce *Cefalo*. Gal. *Mulet*, & *Gabros* 13 *Ital*. *Luxxe*. Hiſp. *Sollo*,
 Gall. *Luxx*, & *Prochet*. 14 *Anguille* veteri apud omnes vocabulo.

Artillus 1 Eridani tollit se clarus ab alveo,
 Cui capiti vis tota, Borystheniusque coruscis
 Antaceus 2 stellis rutilans, & corpore molli
 * Ithyocolla 3, cutem sublutea, 4 Glanis & ingens,
 Purpureisque notis ardens, & lucidus auro
 Phoxinus 5, & festiva inter convivia 6 Truttæ,
 Quæ nitidas sectantur aquas, rivosque sonantes.
 Adde his 7 Leuciscos, & 8 Squalos, adde 9 Thymallos,
 Ac dices gemmis, & amantes uda 10 Cyprinos:
 Alburni 11 hos inter nivei 12, Tincæque feruntur,
 Et Rhatis, quæ Tinca foret, nitergora fuscus
 Insciceret color, & dulcis pinguedine 13 Farra.

*Qui aqua
 tenent.*

Insuper his, undis currit stagnantibus 14 Umbra,
 Dorsa rosas imitata, latusque argentea candens,
 Et fluctus, Thrasymene, tuos, qui circuit 15 Albus,
 Albulæque 16, & 17 Sarachus, 18 Pigusque, & 19 Simus, & 20
 Et tu, qui quondam fueras Benacidos undæ (Asper,
 Portitor, 21 Carpo, sed piscem fecit avarum
 Auri sacra fames; quia nauum scilicet à Diis
 Quæsieras, sociisque tuis vim inferre parabas
 Saturno, regique hominum, patrique Deorum.
 Tantum mortales agit insatiata cupido;

*Carpionis
 metamor-
 phose.*

Numina ut immemores Divum intemerata lacestant:

B 3

Qui

1 Adello, & Adeno. 2 Germanis Tich, Istrianis Tock. 3 Etiam
 hic Barbotta, quia è superiore maxilla, quatuor carnosæ appendices,
 veluti barba, dependent. 4 A Pannonibus Harcha, German. Scha-
 den. Illyric. Sum Græcis Glagnon, qui in Strymone Glanidem capiunt,
 qui hodie Glanon appellatur. 5 Romæ Morello Florentiæ Pardello,
 Mediolani Esbrevon Gall. Veron 6 Trotta, & Trutta, Gal. Trottte, &
 Tenuite 7 Primi generis Romæ, Revillano. Insubribus Oladiga, &
 Orada ab aureo capitis splendore, Gal. Gardon, secundi generis Ital.
 Streia, & Strigio. Gal. Vandoise, & Dard. 8 Ital. Stretta. 9 Ital. Temo-
 lo. Gal. Umbra. 10 Ital. Barbaro, & Carpano, Hisp. Carpa. Gall. Carpe.

11 Albette, Alborino, & Pasquarel. Gall. Ballero. German. Alblen.

12 Tenca. 13 Farra, Ferra, & Pala. 14 Umbra, & Rubetto Salmo
 Lemani lacus (Lago di Garda) cum Salmoni simillimus sit, 15 Al-
 bo frequens in Thrasymeno (Lago di Perugia) 16 Alhele 17 Ita Græ-
 cis, nostrisque, Insubribus Acome, & Aquene, quia aquis pascitur.

18 Pic, & Pigo in Verbano (Lago Maggiore) latioque lacu (Lago di Como)
 capitur 19 Nasa à naso nimis crasso. Helvetiis Nassem 20 à maxil-
 larum asperitate dictus Gal. Apron. 21 Carpione. Olim ferunt di-
 ctum Pione, sed cum quidam, qui illum carius emerat, diuises se
 emisse Car Pione, dictus deinceps piscis est Carpione.

Qui mare, qui terram nobis, dulcemque benigni
 Auram largiti, & quorum de munere vita est.
 Auso quo summus pater indignatus iniquo,
 Exemplò in piscem mutari iussit avarum:
 Quo duro semper stimulo torquere: neque unquam
 Infelix voto, aut auro potiere fugaci.

Nunc age, non id te lateat, per cærula multi

*Qui pisces
 gregatim
 vagantur.*

In turmas, aciesque ruunt, socioque natatu
 Spumantes findunt campos, ceu 1 Mugil, & auri
 Chrysophrys 2 imitata decus, Mullusque roseris
 Æmulus, & nitidi Synodontes: & agmen in unum
 Agglomerantur Acus, Aphyzæque, timendus & ictu
 Scorpis, & Scorpæna, Amiazque, & floribus ardens
 Anthias, & nigri Coraces, Thynnique fugaces:
 Atque Lyræ, atque 3 Sudes, & flaventes Erythini.
 Ipsæ etiam timidæ jungunt socia agmina Salpæ,
 Trachurique leves, & picti tergora Turdi.
 Tu quoque turmatim cursas, Melanure, per undas,
 Et mollem sequeris Percam, Scombrique 4, Chromisq;
 Et vos Pelamydes densatis Nerea turmis.

*Qui solita-
 vii:*

Verum alii socios odere, & marmora soli
 Cana secant: tales napt fluctibus Iride pulchra
 Picti Pavones, Citharique, Fabrique voraces,
 Atque Cuculus edax, & lulides, atque 5 Scyæna,
 Rajæque, Squatinæque, & Ranæ, & cæruleus Bos.
 Solus & æquoreas per cautes flavus Adonis
 Fusus humi carpit, placidissima munera, somnos:
 Rhombique, Sargusque, & viscere pauper Asellus,
 Atque, Draco, atque Canes, & picto Mormylos ore.

*Uranosco-
 pi indoles.*

Solivagus quoq; salsa secat ferus 6 Hemerocætus,
 Cui ventri furit atra fames: nec finis edendi,
 Pinguia ni saturo rumpantur viscera, & ipsam
 Cum pastu vitam revomat: hinc discite quò vos
 Ingluvies vesana feret, quoscumque per omnem
 Ire juvat luxum, & ventri indulgere voraci.

*Milui, &
 Hirundinis*

At vero 7 Accipiter, volucrique simillima Hirúdo
 Soli habitant litus, sed cùm pernicipibus alis

Cor-

1 Cephalus. 2 Aurata. 3 Sphyræna quæ & *Aluquo Imperiale*. 4 Iral. & Gal. *Cassagnola* à colore dicta. 5 Græcè, latine verò Vmbra. 6 Vranoscopus, sic etiam appellatus, quia interdum dormit. 7 Idè qui Miluus.

Corripiunt maria alta, globum densantur in unum;
 Inque ruunt hostes glomeratis orbe catervis.
 Quos ubi prospectant imo de gurgite in altum
 Adventare, super fluctus se protinus omnes
 Emittunt, celeresque volant per inania branchis,
 At verò è pelago se stridula tollit Hirundo
 Altius: aëst humilis primam radit maris undam
 Accipiter, nanti similis, similisque volanti.

Sed quot diversæ species, formæque natantum,
 Nominaque, & mores quot sint, comprehendere versu
 Si quis forte velit, magni velit ætheris idem
 Dicere, quot tremulo scintillent Sydera nictus
 Aut ubi flaventem collegerit area messem,
 Quærere quot vento paleæ jactentur inanes.

Nec verò gignunt omnes maria omnia pisces,
 Angustum longo Ziphiz mucrone Pelorum
 Armatitenuere: Scarus Myrtoa frequentat
 Equora, & Jonii nonnunquam vectus aquosi
 Czrula trans, fines decurrit ad usque Sicanos.
 Plurimus Euxina generatur Tynnus in unda:
 Orbis 1 in Ægypto, Rhagini ad litoris oram
 Regales nascuntur 2 Acus, 3 Muresque rubentes
 Herculeum 4 juxta portum: Conchyliæ fluctus
 Nigra Tarentini lactant, Lumbumque Britanni.
 Aspice & ignotum lustratum navibus æquor,
 Eosque sinus Ophyræ, Chrysenque repostam.
 Divisæ patriæ sunt piscibus, una canoras
 India Sirenes gignit, pharetrataque gemmas
 Persis habet, niveos Gangetis & unda lapillos.
 Simia Chryså natat æquore: sola 5 Manates
 Ammericæ, & miros hæc educat una 6 Reversos.
 Arcidem Germana Thetis, Tyrrhenaque rubrum
 Coralium, generatque truces Arctoa Colubros.
 Quid tibi odoriferis referam rorantia saxis
 Succina, Naiadum lacrymis, casuque decora?
 Quid maria Æthyopum niveis canentia 7 Cynis?

B 4

Vel.

1 Vulgus Græcorum *Plascopsaron*, id est lagenam dicit, ob molem rotundam, duroque corio contextam, Nobis *Pesce Mûde*. 2 *Cicirehi*, de quibus infra. 3 *Serci*, quibus roseus color, caro candida, & solida, 4 *Tropea*, Brutiarum oppidum. 5, 6 de his lib. 7. 7 Pisces cynas 60 miles, alisque volantes circa ulunum Africa promontorium.

*Singula na-
 stiones Pec-
 liaves suas
 habens pi-
 sces.*

Velleraque Oebalii ut depestant Byssina 1 Pinnis
 Aut propiora polo quæ cærulea despicit Ursa,
 Orbis inaccessi metas? ubi dura ferarum
 Tergora vix rigidi possunt penetrare tridentes;
 Et gens illa quidem torquendo aptissima ferro.
 Insignes autem Conchas fert æquor Erythræ,
 Nil quibus est terris præstantius, aurea Regum
 Quo possint pretiosa magis splendescere sorta,
 Et torques rutilare: neque his præsentius ullum,
 Pectora si quando pervasit lethifer ignis,
 Auxilium venit: efferuentem gemmeus æstus
 Temperat humor, agitque omnem de pectore pestem.

*Campani
 Crateris
 landes.*

Sed neque Erythræi fluctus, ditissima gemmis
 Æquora, non 2 Chryse, aut felices Persidos undæ
 Laudibus Euboici certent Crateris: & Aegæ
 Non se Campanæ æquiparent Mavortia Rhæsi
 Litora, nec Siculis Tellus regnata Tyrannis.

Non molles Arabum tractus, nec in Orbe reposito
 Tota coloratis Peruvia dives arenis.

Hæc vada non Phocæ spirantes naribus imbrem
 Sulcavere, aut formidandæ piscibus Orcæ,
 Nec Balænarum rigidis mare dentibus horret.
 Sed rosei Mulli, & Murenæ lacteus humor
 Percurrere; secant Soleæque, rubrique Erythini.
 Hic niveus sese vitreis è fluctibus effert
 Delphinus, puerosque inter festivius oberrat.

Hic nitidi semper Soles, & aprica serena,
 Et petra Conchis, & Piscibus utilis unda.

At Colubri tristes absunt, & dira Luporum
 Semina, nec miseros discerpit Scylla natantes.
 Non tantum radiis Torpedo nocet, neque tantum
 Scorpions irato diffundit ab ore venenum.

Adde maris prospectum omnem, & Telluris amœnū,
 Et montes sacros, & utroque ab litore colles,
 Nunquam non gratos umbris, & mollibus herbis
 Depictasque intercurrentia flumina ripas:
 Totque altis imposita jugis castella, domosque,
 Atque theatriali fabricata palatia circo
 Pausilypi propter litus, clivosque sequentes,

Re-

1 *Lana Penna*, de qua pluralib. VIII, 2 Vide lib. 7, Naut.

Regum opus, atque opere egregio, luxuque superbo.
 Adde Urbem lætam populis, opibusque potentem,
 Et claro augustam sceptro, ingenuisque vigentem
 Artibus, & studio florentem nobilis otii,
 Cui Regina suo fecit de nomine nomen
 Parthenope, mitesque dedit blandissima ritus.

An virides memorem scopulos, piscosaque saxa,
 Et tot muscosis excisa in rupibus antra?

An ne sinus tantos, te 1 Polli, teque beato
 Cum portu, Misene, tuo, & te, molle Dicarchum?

An quæ felicem memorem Cratera coronant?
 Hinc dicem Baccho Inarimen, montesque Tiphoei,
 Et Prochyten pomis vernantem, & pinguibus uvis;

Piscolas illinc Capreas, Fanumque Minervæ,
 Et Vici colles, & pampineum Surrentum?
 Hæc eadem Musas, & doctas extudit artes,
 Campanoque sonum dedit ære; & pyxida Nautis
 Protulit, & tenui telas intexit auro.

Hæc vates lauro insignes, rubroque galero
 Romuleos Patres, clarosque Heroas in armis,
 Et tot Pontifices tulit, & te maxime Patrum,
 FORTUNATE 2, throno, qui mox sublimis ab alto
 (Regnatorem Orbis nam te, collisque Quirini
 Concordi plausu Divique, hominesque repossunt)
 Omnia sub pedibus volui, vertique videbis.

Salve magna Parens rerum Campania Tellus,
 Læta mari, fecunda solo, mitissima Cælo,
 Alma viris, medio quam Dii posuere benigni,
 Gemma velut, circo mediat quæ lucida fulvo,
 Egregias tibi nunc laudes percurrere, & artes
 Incipio, Aëtiacos ausus tractare cothurnos,
 Coryciumque 3 cano Tyrrena per æquora carmen.

Nunc vada squamiferum ingeniis, quæ læta cuique
 Pascua, quæque magis sint piscibus apta ferendis.

*Quibus in
 locis melio-
 res nascun-
 tur pisces.*

Her-

1 Sinus inter Massam ad delubrum, & Surrentum, ubi Pollij villa.

2 FORTVNATVS Carafa è Roccellæ Principibus S- R. E. Card. & generis splendore, & virtutibus egregiis Summo Sacrorum principatu dignissimus. 3 Oppiani scilicet, qui Corycius fuit, floruitque sub Severo, & Antonino pio, cui gratissimus fuit ob carminis elegantiam, fertur ab eo tot frateres aureos dono accepisse, quot illi versus dedicaverat.

Herbosæ primum cautes, scopulique virentes,
 Muscus ubi, & frutices passim nascuntur odorî,
 Fragrantes generant pisces, succoque salubres.
 Tales Herculeæ 1 rupes, & saxa beati
 Pausilypi muscosa ferunt, rupesque Dicarchi,
 Et Capreæ, & quæ 2 Sirenum cognomina servant.
 At quæ sub tenero se gramine sternit arena
 Lætiior, illa gregi squamoso grata ministrat
 Pabula, quæis constans veniat caro, succus & uber.
 Qualem, Nesi, tuo sub gurgite sæpe solemus
 Despicere. ast ubi cæruleis obducitur algis,
 Haud caro felici tantùm pinguedine præstat:
 Estque salutifero tamen ubere, grataque gustu.
 Talia Leucosiæ sunt cærulea, talis & omnis
 Adriaci tractus, & Etrusci litoris ora.

Præterea quæ salsa sonantes æquora rivos
 Accipiunt, multa pinguent uligine fluctus;
 Nanque è præruptis felicem rupibus undam,
 Fœcundumque trahunt limum, quibus humida ponti
 Luxuriat gens multa: velut Cephalique 3 Tragique,
 Atque Lupi, atque Smaris, atque Anthias, atq; Atherina.
 At verò steriles fundi qui carpit arenas,
 Gignitur exuccus, quamvis innoxius; at qui
 Cœnosis gaudet, pinguis licet, utilis ille
 Non ægris: Raiz veluti, Rhombique, Bovesque.
 Quique altum tenuere Canes, & grandia Cete,
 Non homini Natura dedit. sed pinguior alter,
 Gravior aut nobis, succoque salubrior ipso
 Non illo est, reflua Tethys quem lactat in unda,
 Tales angusti producunt claustra Pelori,
 Et Capreæ, Euripusque, & lætiior ora Tarenti,
 Quosque Propontis àlit, quos educat Hellespontus:
 Et quos Oceanus per Gallica, perque Britannia,
 Et per Ibera fluens, alterno perluit æstu
 Litora, quique Rubri diffundunt marmoris undas.

Quin diversa licet pisces det Tethys eosdem,
 Non tamen est cunctis eadem caro, nec sapor idem:
 Sed varii veniunt pro conditione locorum,

Seu

1 Massa ad Delubrum. 2 Sirensæ insulæ. Li Galli 3 Mustela,
 Hircus, Ital. Grillo, & Pesce Galea, Gal. Donzella, Nostris Mustela.

*Refuso in
 mari opti-
 mi.*

*Varii pro
 variis lo-
 corum con-
 ditione.*

Seu quòd non æquo descendant semina Cœlo,
 Aut cunctis eadem non pabula; sive marini
 Non omnes uno latentur ab ubere fluctus.
 Insignes dat Creta Scaros, dat Carpathos, & quæ
 Perpetuò Libyca pulsantur Doride Syrtes.
 Egregios aprica creat Synodontas Amalphis,
 Illyricique maris scopuli: dat Julida dives,
 Et Chromin Antopolis, Gaditanaque litora Fabrum,
 Palladiæ 1 Mullum rupes, Pagrumque Dicarchum:
 Et Rhombos sinvesta, fugaces Thracia Thynnos.
 Pulcher Erythræa pinguet Callicthys in unda,
 Tyrrena Melanurus, Amyclæaque Lacertus:
 Adriaca Sargus per Daunia litora: perque
 Pausilypi collem, & viridem Nesida creantur
 Exoffes Congri: fertique insigne ferentes
 Dat Tethys Rhægina 2 Scaros, divesque Pelorus,
 Umbraque, Cytharosque, & lactifluas Anguillas.
 Has & Mæandri vada læta, & lentus Anapus
 Prognunt, Capræque Sudes, magnumque Elephantū.
 Engraulis Prochyte, cognataque corpora, Sardas
 Jactat: Japyges & Polypos, Pinnaeque Tarentum.
 Murænas Siculi exoffes, 3 Egnatia Squillas.
 Scyllæa Ziphiz lætantur glande, levesque
 In doctis Aphyæ semper celebrantur Athenis.
 Passer in Oceano felix, & per vada dura
 Sauromatum; gaudentque suo Salmone Britanni,
 Et Germanus edæx, magno sed Glanide Pannon,
 Egyptusque Latis; Acipenser lætior Ister.
 Insuper his, magni latitant sub gurgite pisces,
 Quos nunquam è gremio prodit Neptunus avaro.
 Retia non omnes unquam tenuerunt: neque omnes,
 Audaces quanquam, pelagi lustravimus undas.
 Multa latent homines, solis quæ cognita Diis sunt.
 Argumenta tamen pauci venire, reclusit

*Qui magis
 laudandi.*

Quos

1 Massa ad Delubrum. 2 Hic apud Siculos, & Rhæginos appellatur *Pæuro coronato* ob callosam appendicem capitis instar coronæ, & sine dubio Scarus antiquorum est: qui, ut ait Athenæus, in siculum fretum non rarò excurrit: quique cum delicatissimus sit, & Scaro similis, pro searo habendus; & si unus me scrupulus angat, quod nimirum de corona capitis antiqui retinuerint 3 Vrbis Apuliz, ex qua Monopolis.

Quos casus, & non imitanda audacia Piscis.

Vir fuit Ocyrhoë genitus Crateride Nympha

*Nicolai co-
gaumento
Piscis hi-
storia.*

Muscosa Prochytes sub rupe, peritior alter,

Quo non Delphinus, celeresque laceßere Thynnos

Per spumosa maris fuit æquora, non & in alto

Oceani durare sinu, vel fortior alter,

Qui vitæ cohibere haußtum potuisset anhelum.

Admiranda ferunt super hoc: nam creber ab acta

Euboica solvens, Siculæ Telluris ad oram

Per Tyrrena natans ibat freta, perque Sicana.

Vix saltu in pontum sese demisset: Ecce

Jam Capreas, Lubramque fuga jam præterit; & iam

Præstans niveo spumat sub pectore pontus

Hinc te, 3 Leucosia, & te mox, Palinure, relinquit;

Et 2 Blandam, 3 Patiumque secat: jam litora stringit

Brettia: jam clausi prospectat claustra Pelori.

Ipsi mirantur pisces, mirantur & Euri,

Attonitæque retrò fugiunt, quas dividit, undæ.

Interea volat ille, optataque litora tandem

Lætus adit: victor Siculas & jam tenet oras,

Qualis ab Euxina lapsus trans Bosphoron unda

Ægæum secat, & Cycladas prætervolat omnes

Delphinus celeri cursu, & vix deserit actam

Retro spumam, ipsos habilis prævertere ventos.

Quin etiam cæco subter diffindere cursu

Cæruleas consuetus aquas, velut æquora piscis.

Sic Mamertino è portu non visus adibat

Taurominum, Catinamque, & trans vada flava Symethi

Victor ad Ortygiam caput attollebat ab undis.

Hinc illum Euboici Piscem cognomine Nautæ

Dicebant, & talis erat: quia plurimus usus

Nativum potis est genium in contraria, & ipsam

Naturam mutare, novosque inducere mores.

Quæ cum Trinacrius memorari facta 4 Tyrannus

Audisset, majora fide, ad sese ilicet illum

Acciri, magnumque unà deferre ministros

Calatum argento, & miris cratera figuris

Imperat. Interea lunatæ Falcis in ipso

Li-

---

1 Licesia. 2 Belvedere, 3 Paola vide V. Naut. 4 Federicus Siciliæ rex: vide. quæ adnotavimus ad V. Nauticorum.

Litore, quâ contrâ fluctus insana Carybdis
 Perpetuò: torquet gyro, Manesque refundit,
 Centum inter Procerum primos expectat ovantes.
 Extemplo magna populi comitante caterva
 Regem piscis adit: cui protinus ore Tyrannus:
 Experiamur, ait, de te si vera feruntur.
 Hic opus est factò famam firmare: nec ultra.
 Confestim rapidam propter cratera Carybdim
 Projicit in fluctus. simul hæc: Argenteus ille,
 Et testis virtutis erit, & præmia discus.
 Vix ea, cum magnò laudis succensus amore
 Corpora candenti lino citus exiit: ille &
 Obsequi tibi testis erit, Rex maxime, discus,
 Et testis famæ certissimus. inquit: & actam
 Deserit, & pelago simul insilit, & subit undas:
 Qualis ubi Proteus iactu se librat in æquor.
 At non extemplo rediit de gurgite in auras.
 Sed longam traxisse moram, mirantur in acta
 Cum procerum cœtu, & tota cum plebe Tyrannus.

Scinditur interea vulgus pro more: ferocis
 Pars ausum damnare viri: pars altera Regis
 Barbara iussa: Deos, & ineluctabile Fatum
 Accusare alios: sed frustra: quisque malorum
 Est sibi molitor Deus ipse, est & sibi Fatum.
 Hæc inter sese vario rumore ferebant.
 Vulgus iners, medio cum piscis ab æquore victor
 Emergit, discum referens insigne Trophæi.
 Vix conspectus aquis assurgere, lætus ad astra
 Illicet exoritur clamor, victorque vocatur
 Piscis: io victor geminatur terque, quaterque:
 Lætitiæque timor concedit: & ordine verso,
 Omnia plausus habet, plausu sonat omnis ovantum
 Turba virum, & læto plaudit clamore Theatrum.
 Qualiter incertus vulgi cùm rumor ad aures
 Eventu belli trepidas pervenit, & ipsos
 Non æquo sub Marte canit vicisse Gelonos.
 Turbati nutant animi, pallentiaque ora
 Confestim vanus timor occupat. ast ubi certus
 Nuncius ad Patres venit, fusosque pudenda
 Narrat cæde Scythas, positis & Jazygas armis

Pet-

Permississe duci, pacemque orasse Latinos,
 Actutum pulsà acclamant formidine gentes
 Victorem, festisque laceffunt aëra bombis,
 Atque insperato replentur mœnia plausu.
 Unus at Ocyrhoë genitus tot munera plebis
 Læta inter, plaususque ducum pleno ore faventum,
 Constitit atronito similis, nec murmura ovantum,
 Nec quicquam magni curat simulacra triumphi.
 Ceu quis, totus ubi defecit spiritus, aut cum
 Infami eximitur laqueo periturus, & in se
 Servatus redit, atronitus vix lumina torquet:
 Vixque suis trepidans insistit cruribus; & vix
 Ora movet stupefacta, metuque exterrita multo.
 Hinc Regem tremefactus adit: cui talia: Discus
 Hic ille obsequii tibi testis: At ò mihi quantum
 Hoc stetit obsequium, laudisque incensa cupido.
 Si vivo: fateor, vestro, Dij, munere vivo,
 Ex Acheronte pii, qui me rapuistis: & ulera
 Nil dedit. At mira captus novitate Tyrannus,
 Hortatur fari quæ sint, quæ gurgite in alto
 Vidisset portenta, ferisque horrenda Charybdis
 Queis incincta minas intenderit. Incipit ille.

Admiranda quidem tibi, Rex, miracula rerum
 Narrabo, trepido quanquam vix ore profari
 Multa queam: nam totus adhuc præcordia circum
 Purpureus terrore coit mihi sanguis, & omnes
 Horrescunt cervice comæ, & vox faucibus hæret.
 Ut fluctus subii, Stenulo de litore vidi
 Spumofum rapidis venientem fluctibus amnem.
 Ut vidi, ut perii, ut me citus abstulit amnis.
 Illicet abreptus medio torrente sub altam,
 Incurvamque feror rupem, quæ concava subter
 Horrendum gremio patet antrum: plurima & antrum
 Perfundit cæco prorampens unda meatu.
 Hic dea sæva luptis, canibusque incincta marinis,
 Confidit vivo in saxo: sputantia propter
 Equora vorticibus centum irrequieta recursant.
 Si vulum spectes, niveis si pectora mammis,
 Si læves humeros, non despicienda decoro
 Aspectu Virgo est, dirum, si cætera monstrum.

Un-

Undique sed rupem dextra, levaque tenentes
 Imensos vidi Polypos, nova monstra Profundi,
 Ingentesque latrare Canes. Proh Numina! quantus
 Hic me me timor invasit, cum tendere chelas
 Hinc inde immanes, avidoque dehiscere rictu,
 Horresco referens, prospexi. vix calor hæsit
 Ossibus, & subito poteram periisse, benigni
 Ni me tunc Superi servassent. vertere sed quæ
 Me tutò possem, superasque evadere ad auras
 Haud noram: hæc illac, trepido per concava cursu
 Ibam, forte viam si Sors, aut Fata dedissent.
 Cum rediens maris æstus (& hæc tum prima salutis
 Affulsit mihi spes) vada trans conclusa reflexo
 Eduxit torrente, marique immisit aperto.
 Egressus casus omnes evaseram, & alto
 Tendebam Cælo victor, cum vortice in ipso
 Candentem celerigyro se voluerè discum
 Aspicio, me laudis amor pervasit: ibi omnis
 Immemor, heu! casus rerum, oblitusque pericli,
 Atque mei (stimulis furor hic mortalia corda
 Proh quantis violentus agit) vento ocyus ipso
 Invitus rapior: favitque ingentibus ausis
 Fortuna, è medio sublegi gurgite peluim.
 Ast iterum in præceps jam me violentus agebat
 Immissis novus æstus aquis, cum Numina supplex
 Qua poteram voce appello, nisi que valenti
 Currenti obluctor pelago, & me lucis in auras
 Emitto. Dis vota piis nunc pronus ad aram
 Persolvam, ac postsi figam hunc pro munere discum.

At non expletus tanta novitate Tyrannus,
 Et majora putans se posse occulta sub alto
 Nolle mari, famulos aliam deducere pelvim
 Argento è solido grandem jubet: haud morâ magnum
 Adducunt cratera. viro mox talia fatur
 Rex Siculus: Tentanda tibi novâ gloria palmæ,
 Cunctaque Scyllæo sunt exploranda sub antro.
 Si tantum favere, dabunt nunc Fata secundò
 Fortunam, atque viam rapidi per vorticis æstum.
 Hæc ubi dicta, mari pateram projecit: & ille
 Sic contra: Non ista quidem, Rex magne, jubeto.

Nec

32 HALIEUTICORUM

Nec faciam: Sat erit semel evasisse periculum:
Nam bene Divorum non utitur ille favore,
Oblitus qui prima, novo temerarius auso
Se fidens Fatis in aperta pericula mittit.
Contra Rex urgere virum, dictisque precari,
Ut bene Divorum concessz fidere sorti
Audeat: Audaces, quorum fiducia magna est,
Conciliant, dum posse putant, sibi Numina: quique
Non audent, posita malè spe, victique timore,
Aut non posse putare Deos, aut nolle videntur:
Addit: & id tandem sese jam velle fatetur.
His satus Ocyrhoe verbis non motus, iniquo
Attamen imperio, precibusque instante Tyranno,
Cogitur invitus non æqua facessere iussa.
Oranti quanquam res non parere Tyranno
Difficilis, cui jura preces, ratioque voluntas
Ipse est, immortumque manet quodcunque jubetur,
Ergo amens animi, Fatoque impulsus acerbo
(Raro hominum rerum Fato prudentia major)
In freta prorumpit. miser, ah! non lucis in auram
Promeruit rediisse: mari tumulatus in imo est.

F I N I S.

H. Vincent Sc.

HALIEUTICORUM

LIBER II.

Protinus undosi leges, & fœdera regni
 Exequar: incœptum mecum percurrere laborem,
 CARDENIDE, miranda tibi spectacula rerum,
 Udaque cœruleæ gentis connubia, & ignes,
 Atque odia, atque iras, & spumea prælia dicam.

Qui primus vasti discordia semina Mundi,
 Diversasque uno conjunxit fœdere partes,
 Ille Deum regnator Amor, qui singula sacro
 Strinxit amicitiz nexu primordia rerum:
 Divisitque informe Chaos, litemque diremit
 Eternam: cæco qua carcere mixta vicissim
 Frigida cum calidis certabant, humida siccis:
 Perpetuumque novo firmavit lumine fœdus.
 Ille & pugnantes discordi numine Divos
 Conciliat, dulcemque serit super æthera pacem:
 Et pacem terris largitur, & horrida pulsat
 Bella hominum, jungitque animos, & pectora dura,
 Hic volucres, hic bruta nigris errantia sylvis,
 Et pecudes, sociatque boves, armenta que equorum.
 Omnia nectit Amor, vinclisque tenacibus arctat:
 Mortalesque potens inter, gentemque Deorum est.

At miranda quidem dulcis sunt fœdera amoris,
 Quæ muti servant pisces, turbæque natantum.
 Certa fides thalami, sunt & connubia curæ:
 Et prolis studium, & servandæ industria gentis:
 Acribus & stimulis agitantur: & ignea in undis
 Pectora zelus habet, durus Deus: & fera miscet
 Prælia, & ingentes animorum suscitât iras.
 Singula, quæ nostro jam nunc percurrere versu

*Amoris ne
 xu omnia
 copulari.*

C

Ag-

Aggrediar: nec vanus erit labor iste canenti,
Nec tibi, piscator: nanque hoc comprehendere prædam,
Inque suo poteris pisces disperdere amore.

*Meres in
piscibus
amoris si-
mul.* Cæruleæ quamvis omnes commercia gentes
Læta ineant, nexuque alacres jungantur amico:
Sunt tamen, ingenti studio quas prolis habendæ
Fortius extimulat, viresque valentior addit
Ignea vis: Muræna velut, Cephalique petulci,
Et Scarus, & Polypus, atque ardens floribus 1 Euops
Non secus insano Galei torquentur ab æstu,
Ac Ziphia, Thynnique: tremor ceu magnus equorum
Corpora pertentat, notas cum detulit auras
Improvifus odor: sic & tremor omnia versat
Membra Canum, totoque agit at sub pectore flammæ,
Cum noti vultus, Verque excitat ossibus ignem.

*Meruli ar-
dor, & fin-
dium in
conjuges.* Acrius est 2 Merulū sacer ardor: & unica Nympha
Non satis est olli: plures uxorius optat.
Per scopulos, per saxa, tenet quæ plurima conjux,
Assiduè multo succensus obambulat æstro:
Nec potis est animo dulces avertere curas.
Hunc modo perlustrat scopulum, modo fertur ad illū,
Dulcia ubi charæ posuere cubilia sponsæ.
Non illi victus cura est, requiesque labori
Nulla, sed immenso suspirans deperit æstu.
Decolor ut nigræ Cælum ferrugine Vesper
Inficit, & primo labuntur sydera motu,
Solicitus multâ pro conjuge circuit æquor,
Et glaucos carpit frutices, muscumque virentem,
Deveſtatque domum, & tota vix nocte quiescit,
Verùm cum gravidæ fœtus deponere matres
Incipiunt, uterique gravi sub mole laborant:
Tunc ille insueto pectus perculsus amore
Anxius accurrit, thalamisque jugalibus adſtat
Pervigil, & trepidus nunc hanc, nunc viſit & illam:

Cum-

1 Anthias, sic dictus ab oculorum pulchritudine, floribusque, quos æmulatur, 2 Oppianus Merulam, & Turdum ejusdem generis facit, Merulam marem, fœminam verò Turdum (uterque vulgò nostratum quemadmodum & Turdus avis, appellatur *Malvizzo*) idque nonnullis ipsa formæ similitudo persuasit; ob quam horum piscium nomina facile permutantur: alii duas species faciunt, quod mihi vero similis videtur.

Cumque dolente dolet miser, & pariente laborat.
 Hanc Medos vitam fama est, mollesque Sabæos,
 Et Persas coluisse, sagittiferosque Gelonos,
 Quique Indum, Gangemque bibunt: quibus aurea tædâ
 Non unam Venus accendit, nec pronuba Juno.
 Sed male concordēs urit sæpè æmulus ardor.

At verò thalamum servat i Scorpæna pudicum.
 Atque uni conjuncta viro, spe prolis habendæ,
 Legitimum fovet amplexum, castosque Hymenæos.

Non hic præteream, quæ passim credita vulgò
 Fama refert serpente super, cui cæcula nubit
 Muræna: & siccis Hymen celebratur arenis.
 Mira fides facti: sed Quæ discordia tantum
 Fortis uti non necet Amor? (quis credere possit?)
 Non tamen optatos poscit per mutua nexus,
 Quam lethale prius deponat caute venenum,
 Usque adeo sincera fides debetur amanti:
 Et si verus amor, nullum est in amante venenum.
 Ergo ubi tempus adest tædas celebrare jugales,
 Arcanis coluber stimulis volat actus ab umbris
 Litus in undosum: totumque è pectore virus
 Ore vomens, saxo bilem concredit amaram:
 Hinc caput attollit quatiens, & sibila colla,
 Eque suo Nympham tecto vocat. illicet illa,
 Ut ferit vox nota, & amicus sibilus aurem,
 Exilit in litus vitreis è fluctibus, & se
 Vibrat in amplexus; & lubrica circuit anguem.
 Mox hæc in pelagus gravis infilit: ille repostum
 In saxum repens se devehit, atque venenum
 Ebibit, & lucos rediens invisit opacos.
 Ast illud mirum est, virus si forte viator
 Abstulit, aut sicca ignarus pede pressit arenâ,
 Amisâ perit infelix tunc vipera bile.
 Scilicet ingenium cui primùm sæva malignum,
 Et virus natura dedit, fraudemque nocendi,
 Haud sinè nativo poterit durare veneno.

C 2

Hinc

1 Scorpius, & Scorpæna sint ne ejusdem speciei, dubitat Athenæus, sed differre, ut & succo, coloreque, sentiunt nostri, quibus suffragatur Arist. Oppianus, Plinius; quare fallitur Eustathius, qui sexu tantum differre arbitrat.

*Scorpæna
 pudicitia.
 D. Ambros.*

*Vipera, &
 Muræna cò
 jugum.
 Orus, Apol
 lo in Hiero.
 Elianus, a-
 liique.*

*Raja, Squa-
tinæq; per-
mixtio; ex
qua Rhinobaton. A-
ristoteles.*

Hinc & digressus, Raja, Squatinæque furores,
Et veritos dicam thalamos, prolemque biforem.
Interdum Raja, ut perhibent, maleficus adulter,
Alterius thalamos, inconcessosque Hymenæos
Affectat generis: stimulis & agentibus ipsis,
In Squatinam ruit, & nullâ vi sponte volentem
Supprimat: hinc proles educitur illa biformis:
Rhinobaton 1 docti quondam dixere Pelasgi.
Diversum quæ mixta refert genus: ora supernè,
Atque humeros Raja similis, pellemque, coloremque:
At verò in reliquis Squatinæ par omnia membris.
Non aliter Libyâ in vastâ, quâ corniger Ammon
Regna tenet siccis sitientia semper arenis,
Et Meroës deserta jacent, saltusque 2 Syenes,
Cum stimulantè siti sub stagna, & flumina rara
Convenire feræ, Tigresque, Urisque rapaces,
Pardalis, atque Leæna, venenatique Cerastræ;
Plurima per densas nutrit quas Africa sylvas.
Hic ubi jam rivos potarunt gutture anhelò,
Permixtim rabie impulsæ, cæcoque furore
Miscentur; variumque genus non debita poscit.
Hinc illæ insueta generantur imagine formæ
Monstrorum, visu turpes, riduque tremendæ.

*Quare in
Libyâ va-
ria mon-
strorum
forma.
Plinius.*

*Varia Pl-
scum stu-
dia.*

Sed non unus amor, non piscibus una medullas
Est flamma, aut generis nativi sola cupido.
Caprarum insano Sargi capiuntur amore,
Et pastoris amant velamina: Palladis ardet
Florentem Polypus oleam: spumosa per alta
Quæ fluitant fragmenta ratum, quas ira procellæ
Dispersit violenta, marique immergit aquoso,
Hippuri affectant alacres, circumque residunt:
Et lætos celebrant ludos, nectuntque choreas.
Quique comes rapidis in puppibus, atque nitentes
Insequitur spumas, tractosque per æquora sulcos,
Lætus arundinè gestit Pompilus in umbrâ.
Vesparum illecebris 3 Mænæ captantur: & udos

Non

1 Rarissimus piscis est, cumque Squatina confunditur: *Cetola*, quæ
cithara, nostri vocant: Græci verò hujus temporis Rhinon. 2 Vide
li. VII. Naut. 3 Nostri piscatores *Mænæ* etiam vocant.

Non spernūt Thynni 1 Cephros, quibus humida præ-
Nutrimenta: leves illi dum pone sequuntur (bens
Prædantes ipsos, piscesque impunè trahentes.
Salmones Acipenser amar: cætuque frequenti
Salmones illum sectantur: ovantia propter
Cælū glomerata suum procedunt agmina regem.

Sunt quos delectant numeris animata canoris
Carmina, vocalesque fides, sonitusque metalli.
Utraque 2 Thrissa velus, currit quæ cærule falsa,
Quæque colit dulces rivos, & amœna fluentia.

*Qui pisces
canit, sonus-
que delecta-
ntur.*

Idcirco in medio piscantes flumine 3 nolam
Suspendunt, strepituque vocant ad retia Thrissas.
Et gaudent Thrichides tinnitibus: est & opimis
Muranis etiam, ut perhibent, aurita voluptas.
Argolicis 4 Galeota modis mulcetur: & ipse
Ad eantem niveus vitreo salit æquore Delphin.
Ast alii reddunt vocalis gutture voces,
Cæstorides 5 veluti, quæque alta volucris Hirundo
Summa secat, Rhodii que rubens Scarus incola ponti,
Atque Lyrae atque Chromis, 6 Capri que & flumineus 7 Sus.
Mus 8 quoque grunnit, Acheloius edit: & olli,
Sit licet exiguus, vis est sub dentibus ingens:
Queis audax telis, & duro tergo fidens,
Bella inferre viris, & magnis piscibus auder.

*Qui voca-
les.*

At non squamigerum mutum genus edere voces
Crediderim veras: quia cuncta sonantia defunt
Instrumenta: velut pulmo, gutturque repandum,
Et quæ vocales arteria devehit auras.
At voci similes creduntur fingere vulgū
Alarum stridore sonos: seu plurimus ipsa
Scilicet inclusus teritur dum spiritus alyo,
Collisus latè reboat vocalis ad auras.

*Non tamen
veras red-
dunt voces,
& quare.*

*Cur voca-
les dicantur.*

Non tamen Oceani prolem, Thetidisque marinæ,

C 3

Se-

1 Aves aquaticæ, è lustrarum genere: quidam Fulicas interpretan-
tur. 2 Aloia, & marina, & flu: 3 Campanum ps, seu tintinnabulū,
à Nola Urbe, ubi primum inventum. 4 Sic etiam appellatur Ziphiæ,
qui latine Gladius est. 5 Castor animal amphibium quadrupes, di-
citur etiam canis Ponticus, Italis Bivaro Gallis Bisfre, & Brieve. 6 Aper.
8 Aper fluvii: 8 Aper Acheloi, Posce Ratto, & Porcello.

*Nereidas ,
de Sirenes
vocales esse* Semiferumque 1 genus Nerci vaga cœrula cantu
Mulcere, & blandè numeris resonare negandum est .
Nam Surrentino nuper sub litore vidi
Captantes Pelagi Divas, dum lucida Phœbe
Fulgeret tremuli pacata per æquora ponti.
Cantu quo rupes longè pulsata sonabat,
Muscosæque levi surgebant murmure cautes :
Atque ipsi pariter saliebant gurgite pisces .
Audiit intonso prospectans colle Minerva,
Altaque 2 Telebois, jussitque ediscere nautas .

*Sirenes
metamorphose.* Quis novus, ò Musæ, cantanti sibilus aurem
Perculit? an Zephyrus submurmurat? an canoræ
Sub paribus repetita modis dant carmina Nymphæ?
Haud ignara quidem Vatis mens fallitur. Ipsæ
Ægæi procul è fluctu me dulce canentes
Syrenes revocant 3 Acheloides. Est nemus altum
Gythæi 4 propter litus, quàm murmure rauco
E q Chronio lapsus summo sinuosus oberrat
Eurotas 6 , piæque intexit jaspide ripas ,
Hic olim cœtus inter Dianæ sororum
Virgineos de more choros agitabat in umbris:
Quam circum denso glomeratæ Naiades orbe
Insignes arcu errabant, nitidaque pharetræ:
Perque humeros niveæ diffuso crine Napæ
Centum ibant, Dryadesque, & Oreades: inter & illas
Syrenes comites aderant, cantuque beato
Implebant latè nemus omne, & sydera Cœli.
Forte ex adverso 7 Cranaës de litore Glauci,
Phorcique adstabant, & amicam rupibus umbram
Carpebant, nullo armentis custode relictis:
Qui sensim nimia capri dulcedine cantus,
In sylvoſa chti contendunt litora: Nymphas
Hic ubi prospiciunt, infano protinus igne
Correpti, fraudem meditantur: & inter opacas
Se condunt rupes: ubi densis plurima sylvis

Op-

1 Nereidum, ac Sirenum Historiam lege apud Alexandrum ab Alexandro lib. 3. cap. 8. & Nierembergium hist. Natur. lib. 5. ca. 13. 2 Capreæ Telebois olim habitatæ. 3 Quia Acheloo, & Terpsichore genitæ perhibentur. 4 Oppidum Laconiz, *Colechima* 5 Mons Peloponnesi *Crevenos*. 6 *Basilipotamo*. 7 Insula contra Gythzum.

Opportuna dolis florebat cœrula myrtus.
 Jam ludo defessa nemus Diana repositum
 Naiadum, Dryadumque choro stipata petebat:
 Apricos verò colles, & litora amantes,
 Eurotæ celeres ibant Syrenes ad ora.
 Huc ubi trans saltus Nymphæ venore, latentes
 Aspexere Deos; subita formidine captæ,
 Janque referre pedem, & nigris se condere lucis,
 Ac celeri ardebant sociis se reddere gressu.
 Verùm cœrulei cum Dii, nil fraudis inesse:
 Sed tantum se velle Deas audire canentes
 Dixere: & voces laudare, & mollia verba,
 Acrisu lenire animum cœpere petulco,
 Amissum tandem miseræ doluere pudorem.

Sed postquam scelus è vultu Diana pudendum
 Casta recognovit (sceleris certissimus index
 Ipse sui vultus: ranceas licet, ora loquuntur)
 Justa ardens irâ pro virginitatis honore
 Amisso, monitisque suis, & numine spreto-
 (Hos etenim monitus dederat, ne litora, neve
 Apricos peterent colles, aut fluminis ora:
 Et nunquam æquoreis auderent fidere Divis.)
 Pube tenus jubet esse feras, & crura, pedesque
 In duplicem vertit caudam, Glaucisque marinis
 Assimilat Divas, redditque informia monstra.
 Discite virgineum moniti servare pudorem.
 Illæ nequicquam lacrymis, precibusque Dianam
 Poscentes veniam: nec tantum terre valentes
 Dedecus, in medium se demisere profundum.
 Scilicet ingenuis quocunque occumbere Fato
 Præstat, quam turpem per turpia ducere vitam.
 Auxilio venere Deæ Nereides, & quæ
 Eurotæ fluctus Nymphæ tenuere beati:
 Affuit & Tethys, casumque miserta Dearum,
 Æquoris esse dedit Divas: Nereja qualis
 Cymmodoce, Galatea, Thaliaque, Phyllodoceque,
 Pectore quæ niveo spumantem Dorida sulcant:
 Et dulci placare Deos modulamine, & ipsos
 Auritos etiam pisces, & cœrula monstra.
 Tu cave ne cantu capiaris, & ore dolo:

Nanque unum hoc illis solamen, & unà voluptas
 Restat adhuc, blando nimirum fallere cantu
 Incautos Nerci currentes æquora nautas.

*Piscium in
 dustria in
 alida, tamen
 daq; prole.*

Insuper undosæ gentis non prolis alendæ
 Cura levis. Cæli cum primùm emissâ sub auras
 Devenere, sovent extensis pignora palmis:
 Et per spumosos se circum ludere campos,
 Cæruleisque innare vadis, cursusque per altum,
 Obliquare docent: tenerisque alimenta ministrant.
 Hostiles arcent incurfus, seque parentes
 Obiectant, proprioque tuentur corpore natos.

*Galei, Glau-
 ci, & Canes
 parvus in-
 tra se con-
 dunt Arist.*

At Galei, Glaucique, timor cum proximus urget,
 Insultantque feræ jam dentibus, ore tenellos
 Accipiunt fœtus, tutaque in fauce recondunt.
 Sed pietas miranda Canum: de gutture in ipsum
 Immittunt uterum, medioque in viscere condunt,
 Descendunt illi faciles, iterumque recurrunt,
 Quod prius emissi Solem videre supernam,
 Perfugiumque petunt vitæ, vita unde profecta est.
 Verùm cum pisces jam discessere feroces,
 Atque animos pulsa capiunt formidine matres,
 Lætæ iterum pariunt sua pignora, seque timore
 Exonerant, agilesque secant salis humida regna,
 Festivo matrum lusu post terga sequuntur:
 Et rursus gaudent conspecto lumine nati.

*Thoca soler-
 ria. Oppia-
 nus.*

Maxima sollicitos curandæ industria prolis
 Exercoet Phocas: medio non æquore fœtus,
 Sed sicca patiunt Tellure: cavisque sub antris
 Diffusos eircùm distenta per ubera lactant:
 E mammis niveum quoniam lac effluit. ore
 Certatim catuli potant, luduntque petulci.
 At post bisseos revolutos ordine Soles,
 Roscida cum nitidis surgens Aurora quadrigis
 Contexit terram radiis, Cælumque coruscis,
 Spumea paulatim fœtus ad litora portant,
 Et crurum tenus aspergi gaudentque, sinuntque,
 Sæpius id peragunt, quod tandem nare periti
 Cæruleas habiles percurrant Tethyos undas.
 Ac velut externis gnatum connixa sub oris,
 In patriam longo rediens post tempore mater,

Osten-

Ostendit puero genus unde , & nomina ducat,
 Antiquosque Lares, & avitæ insignia gentis:
 Fortunamque domus dicit, ritusque parentum.
 Sic teneros Phocæ vitulos in falsa reportant
 Æquora, nativosque Lares, & vitrea monstrent
 Tectæ domus, tremuloque undantia marmora fluctu:
 Atque vias pelagi varias, cæcosque meatus,
 Diversumque docent populum, & genus omne natatū.

*Salmonum
 ingenium,
 Et quo ti-
 pore nidos
 parituri fa-
 ciant: Ge-
 snerus.*

Ingenium mirum Salmonibus indidit ipse
 Juppiter, & partu solertes fecit habendo.
 Aurea stellaticum Sol palearia Tauri
 Occulit, lætæ florent quo tempore sylvæ,
 Pulcher & apricis vernal prospectus in agris,
 Ut primum Oceano fluvios petiere relicto,
 Prima illis est cura, locum captare repostum,
 Mollis ubi sabulo, rapidusque revolvitur amnis:
 Hic altas de more scrobes, quibus ova reponant,
 Effodiunt: quæ rore suo mas irrigat ova.
 Inde segunt nidos, & multo vimine firmant.
 Egregia simul arte latus tutantur utrunque
 Aggeribus circum impositis, atque arbore vallant:
 Ne fortè arripiant devexo flumine fontes.
 At quæ Solstitio mandantur plurima nidis
 Ova, vel Autumno pingui, cum mitia passim
 Poma jacent, gravibusque gemit vindemia prælis;
 Exacto jam, Vere novo, se tempore rumpunt:
 At teneros liquido carulos dant ludere rivo.

Ipsa etiam, ut perhibent, è piscibus uda marinis
 Lentisco è tenui cunas, muscoque virenti
 Compingit medio Phycis paritura profundo.
 Salpaque litoribus ponit vilissima nidos,
 Et tempestates contra, fluctusque tuetur,
 Aut algæ è viridi, sive aggere mollis arenæ.
 At nitidos inter lapides, scopulosaque propes
 Litora connixus deponit Gobius ova.

Quæ subeunt, miranda magis: sinè seminis hausta
 Nonnulli ex se concipiunt: cæu Phroxinus auro
 Effulgens nitido, & felici sumine dives,

*Qui ex se
 concipiunt
 ex aliorum
 placitis.*

Pet.

Perdixque 1, 2 Channæque, & purpurei Erythini.
 Hæc multis menti sedit sententia, at ipse
 Naturam, rerumque nova observata secutus,
 Aversum maribus, ventoque afflante putarim
 Fœmineum potare genus primordia fortis.
 Ceu traduntur equæ, cum perfurit ignis, Iberæ
 Conversæ in Zephyrum genitales flamine rores
 Accipere, extemploque graves turgescere vento.

*Anthovis
 opinio.*

*Aphyæ ul-
 tro prove-
 niunt, ut
 Rana.*

At vero imbelles Aphyæ non semine jacto
 Proveniunt, lætæ nec lactant ubera matris:
 Sed spumante mari, pluviisque cadentibus, ultro
 Sese vitales emittunt lucis in auras.
 Quales, Nola, tuos imber cum plenus in agros
 Decidit Æstare in mediâ, de pulvere natæ
 Assurgunt madido, crocitantque per herbida ranæ.
 Cæruleo interdum è limo, putrique palude
 Sponte sua veniunt: idcirco cærulea nantes
 Lenta secant agiles, pontoque licentius errant.

*Aphyarum
 prudentia,
 Aelianus.*

At mira est Aphyis prudentia: turbidus instat
 Cum Notus, & nigri contexunt aëra nimbi,
 In transversa vagæ ne fortè ferantur ab æstu,
 Perfugium sub caute petunt, saxoque reposito,
 Inque latebroso se condunt muricis antro.
 Ast Aphyis 3 delatus honor. Janque aurea Vatem
 Invitat, nuruque favet Lucina benigno..

Sit quanquam fœcunda maris gens squamea, cerras
 Concessit Natura vices, & tempora, partus.

*Quoties in
 anno saxa-
 tiliū quisq;
 pariat. Ari.*

Quisque suos, Cœli superis quibus inferat auris.
 Qui scopulos, & saxa tenent viridissima musco,
 Bis anno gaudent felices cernere fœtus:
 Cyaneo velut ore Scarus, Turdusque smaragdo
 Concolor, & socios inter velocior omnes:

Rapto-

1 Maris perdix est succi suavitatem, salubritatemque Solea dicta est,
 hic verò Arist. de Perdice, non verò Solea loquitur. 2 Græcis, quæ
 Lat. *Hæmatia*. 3 Allusum ad proverbium, Aphyarum honos: dicitur
 quoties humilibus, exiguis licet, suis contingit honos, hinc & illud
 aliud: Aphyæ honos oleum. Aphyas autem è spuma nasci cum Oppia-
 no consentit Aldrovandus, etsi reclamet Arist. argumentum verò est;
 quia quolibet anni tempore reperiatur, ex Aphyis quæ albæ sunt Co-
 bites dicuntur, teneriores, & ex osses: & nos has *Cicinielli*, Ligures
Bianchetti: reliquas verò cum cæteris pisciculis *Fragælie* dicimus.

Raptorefque Lupi, Percęque. At Scorpius alvo
 Dat quater è tumida fœcundo semine natos,
 Ante vagus totum quam Sol lustraverit orbem.
 Terque utero Coracinus habet: ter nititur: & ter
 Purpureus supplex Lucinam Mullus in anno
 Invocat. hinc Grajo Trigle cognomine dictus:
 Sive 1 sacer quoniam fuerit tibi, diva Triformis.

Qui primo non viva ferunt animantia nifu,
 Ova sed emittunt, longo quæ tempore pullos
 Dant matura, semel pariunt: ceu Salpa sub algis,
 Atque inter frutices, & cautes Gobius udas.

*Quoties,
 qui ova
 emittunt.*

Verum Psittacei, veluti Soleæque, Bovesque
 Rhombique, Rajæque, & sæva cuspide 2 Trigon:
 Veloces Aquilæ, & Torpedinis enthea virtus,
 Vix anno semel enixæ dant pignora. Mænx
 Exonerant sese Brumæ: sed Vere laborat
 Hippurus, violæque Smaris, qui concolor ardet:
 Et candens Atherina, cui Lucina maligno
 Affulget radio paritura: è viscere fœtum
 Non prius educit, quam molli plurima arenæ,
 Usque reluctantem pandi, sepè affricet aluum.
 Ipsi etiam virides nituntur vere Lacerti,
 Salmonesque vagi. totum sed læta per annum
 Fert prolem Muræna. Polo cum Cypridis astrum
 Præfulsit medio, genitalia semina Scõmbus
 Accipit: æstifero Cancræ reddenda sub astro:
 Tempore quo dives progignit Lucius, & quo
 Deponunt faciles 3 Erythini pondera ab alvo,
 Fœcundum semper ponti genus, ubera pingui
 Ova ferunt utero, sparsimque per æquora pubem
 Innumeram læti fundunt: sed stagna, lacusque
 Quino implent partu, & numerosa prole Cyprini.

*Quoties
 Plani.*

*Atherina
 in parien-
 do dolor.
 Arist.*

Dum nitidis claram stellis Puer aureus urnam
 Versat, & ambrosio perfundit sydera rore,
 Accendunt Polypi tædas sub caute jugales.
 At verò ut raris effulserit ignibus Helles
 Portitor, & toto perquiritis vellera Cælo,

*Quo Poly-
 pi tempora
 pariunt; ne
 que ovis in-
 cubens.*

Ova

1 Mullus Dianæ Hecati dicatus à veteribus fuit. Iovius. 2 Eadem
 ac Psittaca, cujus radius venenatus. 3 Appulis Zurinus.

44 HALIEVTICORVM

Ova racematim nituntur pinguis centum:
Quæ, gallina velut, postquam, mirabile dictu,
Quinquaginta dies amplexu femina fovit,
Multipedes excusa mari dant plurima gentes.

*Ut inter
partus do-
lores sepe
pereant.*

At quia difficile mittuntur pignora, acerbo
Corrupti interdum Polypi periere dolore:
Atque infelices lucem flere supremam,
Edere dum sobolem conati lucis in auram.

*Sepia, & Lo-
liginis fa-
mula, & ubi
ova expo-
nant.*

Tempore non alio progignit Sepia, Soles
Terquinos tamen illa suis superincubat ovis,
At verò ex illis redduntur singula tantum
Corpora, quot pariter reddunt Loliginis ova.
Ast hæc in medio parit æquore: litus at illa
Saxorum connixa tenet, quæ plurima circum
Alga viret, fruticesque udi, & fluvialis arundo.
Idcirco virides piscator in æquora fasces
Projicit: inque illis cum nidos Sepia fixit,
Extrahit in siccum, & felicia subripit ova.
At piscis quanquam, tamen album novit, & atrum
Sepia, nonnunquam fraudem declinat iniquam.

Leporis igni.

Inque uero fert ova suo peregrina 1 Lagois,
Quæ Lepus est nostris, quo non feritate veneni
Neptuni turbat vada salsa nocentior alter.
Imbellis tamen est: primùm natalibus undis
Ut crevit, trepidus se 2 Teuthidos abdit in antro,
Ex illa veluti genitus: non hospita Teuthis
Respuit, & propria nutrit cum prole Lagoum.

*Quo tempo-
re Locusta,
crassatque
alii parit*

Aprico roseæ copulantur Vere Locustæ,
Dant partus Æstate: riget dum frigore Bruma,
Astacus 3 amplexum sub caute requirit odora;
Ova sed, Arcturo primùm surgente, recudit.
Non alio rursus quam verno tempore Cancrî
Lucinam, Squillæque vocant, fuscique Paguri,

Et

1 Plinius offam informem vocat, nobis est *Fongo marino* à materia
fungi simillima. Gallis est *Pota de mer* aliis *Imbrago*, Hisp. *Lebre de
la mar*, aliis est Pulmo Marinus. 2 Sic Græcè, quæ latinis Loligo est.
3 Italis *Gammare* Venetis tamen *Astace* antiquo nomine, ut vocat
Adriaci maris accolæ *Astaco*, Hisp. *Camaron*, Gallis *Ligumhault*, *Lana-
greus*, & *Escarquico de mer*.

Et magna hirsuti gestantes corpora 1. Malæ
Verum byssiferæ venit ipse putamine 2. Pernæ
Scyllarus 3, & socius manet indivisus in illa.

Disce puer, Mustela, Canes, versuraque Vulpes,
Et cur Carcharias, Galeumque exercitus omnis
Sæpe suos edant prægnanti viscere fœtus.
Plurima paulatim circum præcordia crescunt
Ova, levi succo quæ mox concreta, sub alvum,
Singula quæque suo descendunt ordine: & illi
Ut perfecta animam cepere, recluditur hædus
Vipereo de more, natatque per æquora vivus.

*Cæc. Cæcto
sepe parit*

At tu, populæ qui laberis æmne Mosellæ
Liberior, prolem sub Cancro, Barbe, rubenti
Florentes inter ripas exponis, & ipse
Viscere sis quanquam pingui cum major, ab atro
Attamen ora tuo defendam sedulus ovo:
Quippè venenatum condit sub cortice succum.
Ast Athesis qui stagna colit piscosa Thymallus,
Et qui dulce thymum, vel flavum demetit aurum:
Fontis honor vitrei, & nitidus flos ille natantum,
Pæstani, &que rosis, & floribus æmulus Hyblæ:
Quique ipsum spirans Aëcum vincit Hymettum,
Lenæo spumante, furit: sed Vere tepenti
In ripis sobolem, & flaventibus educat undis.

*Barbi fatu-
ra. Gela-
rus.*

*Es Thymal-
li, ejusque
descriptio.*

His jam digressus spatiis, dicenda canenti
Ingenium superest varium, moresque natantum,
Quique animi, & dubiis quæ sit solertia rebus.

*Mira pisci-
ingenia, &
mores,*

In primis te mira, puer, natura Draconis
Ne lateat, dextra si fors comprehendere tentas,
Admissus totis nunc viribus ille resistit:
Moliturque fugam: sed si captare sinistra
Aggrediére, citus cedit, mirabile dictu.
Præterea, si vera canunt, cum sanguine fibræ
Vere novo turgent, Cypriusque exæstuat ignis,
Piscanti si fortè viro sua spicula fixit,

*Et primum
Draconis.*

Ælianus.

Ped-

1 Majores Cancris, nostris *Granci Folloni*: aliis *Specchio*, Hisp. *Chabro*, Gallis *Trainge de mer.* at Provincial. *Squinade* 2 Eadem, ac *Pinnæ*, sic dictæ, quæ suillo cruri similis. 3 Parvus Cancellus conchis adnatus, nostris *Grancitello*, Tarentinis *Cæro*, Liguribus *Drancho*, Hisp. *Grancito*, Gallis *Bernard*, & *Bisc Cambe*,

Gillius.

Perſimiles ipſo conſeſtim ex vulnere nati,
 Aſſurgunt vivi piſces, luduntque per æquor.
 Nimirum quia fœcundum quoque vulnus amatum eſt.

*Lupi aſtus,
 ut reſibus
 effugiat
 Oppianus.*

Eſt & magna Lupi ſolertia: neſcius inter
 Cum labyrinthi deſcendit carceris antrum:
 Nanque ferox licet ille, tamen vitare 1 Panagrum
 Ingenio ſolers, multoque enititur aſtu.

*Mormyli
 item.*

Subter arat pinnis, & duro retia roſtro:
 Vique viam facit, implexoque recurrit ab orbe,
 Hac vaſer interdum, perhibetur Mormylus arte
 Subter ab effoſſo perlabi 2 Dyſſia ſulco.

*Lupi anda-
 cia, utque
 ab hano ſe
 liberet.*

Mixta furore minor non eſt audacia cæci
 Labracis 3, inflexo pendet dum fixus ab unco.
 In rabiem furit aſtus, & æquore ſaltat, acutum
 Si forte excutiat ferrum: ſcinditque dolorem;
 Et majora aperit ſibi vulnera: ſed tamen urget
 Quo lacero tandem de gutture diſſuat hamus.
 Nam periſſe iuvat, pereat ſi liber ab hoſte.

*Scari ſoler-
 tia, & ut
 auerſus è
 naſſis dila-
 batur.*

Janque Scari dicenda ſubit prudentia: naſſam
 Ingreſſus, totam poſtquam conſumpſerit eſcam,
 Ut cæco advertit concluſus vimine fraudem,
 Et jam Fata ſibi timeet anxius, inter iniquos
 Non caput intrudit radios, nec fronte ſupina
 Obnixus meditatur iter: ne lædat acuta
 Vimen acu frontem, teneroſque exulceret ignes.
 Sed crebrò maculis inſultat verberè caudæ
 Averſus veniens, quo tandem liber in æquor
 Diſrupto naſſæ textu, nodiſve recurrat.

*Ut à ſociis
 iuvetur.*

Interea propter naſſam ſecat humida ſi quis
 Cærule fortè ſcarus, volat ocyor, atqueprehendit
 Captivi caudam riſtu, niſuque valenti
 Luſtantem invuſo retrahit de carcere captum.
 Idcirco Natura Scaro, ſi credere dignum eſt,
 Dicitur averſas feciſſe in tergore ſquamas.
 Quin etiam ferro ſi fors Scarus incidit unco,
 Auxilio ſocij properant, atque acribus atras

Den.

1, 2 Retium ſpecies, de quibus infra. 3 Labrax Cræcis, qui lat.
 lupus.

Dentibus adrodunt fetas, vinctumque reducunt,
Usque adeò fraternus amor, generisque tuendi
Extimulat pietas ipsos vel in æquore pisces.

Callida se curvo defendit Iulis ab hamo:
Non impunè tamen furatur sæpius escam.

Imbellis, timidusque licet Melanurus: at illi
Ingenium mirum, & Fato prudentia major,
Qua vimen cavet implexum, citus & fugit hamum.
Nam miserum licet usque fames hesternæ fatiget,
Non tamen oblatas audet contingere mensas:
Novit enim vaser, ut molli latet hamus in esca,
Quin etiam tremulo ridet dum marmore Tethys,
Saxa frequens securus habet, penitusque sub imum
Descendit sabulum, & piscantis retia vitat.
Ast ubi turbantur vada cæca, fremuntque procellæ,
Tutus adie spumas, & pisces gutture mandit.

At verò è linis, vel arundine callidus hamum
Pendentem ut præda Polypus videt, hic quoque multa
Decipit arte: levi circum populatur opimam
Suæ escam, ridetque dolum piscantis avari,
Et puer ut calamum superelevat, ille reflexis
E cirris præda vacuum citus expuit uncum.
Insuper, ut Nereus circumstrepit, & tumet æquor
In transversa ruens, se cirris pumice firmat,
Grandia vel stringit complexu saxa tenaci.
At se Loligo, & scruposæ Sepia rupi
Applicat, & fixa promuscide fundat arenis.
Anchora spumoso veluti sub gurgite iacta:
Consistit secura mari, temnitque procellas.

Sed jam velivola contactus ab æquore concha
Nautilus 1 assurgit visu jucunda daturus
Fluctibus vagas inter scenas spectacula nautis.
Ingenium mirum est piscis, freta cærule, vento
Flante, secat, pinusque velut cava navigat altum:
Nautilon hinc illum Graeci dixere vocantes.

Cum

*Inludis cal-
liditas.*

*Et Melanuri, qua ca-
vet ab ha-
mo.*

Ælianus.

*Mirus Po-
lypi astus.
Ovidius.*

*Item soler-
tia in tem-
pestate.*

*Et Loliginis
& Sepia.*

*Mirum
Nautili in-
genium.*

1. Nostris *Moscardinus*, & *Moscarolo*. Sunt multæ Nautili species: qui-
dam habent coatham acatii modo carinatum inflexa puppe, prope
rostrata. Præterea conchæ Veneris, ut Plinius tradit, etiam nautili
modo navigant, de his conchis lib. VIII.

Cum Zephyri summas impellunt leniter undas,
 Pronus, ab Oceano confurgit, concava multum
 Accipiat ne testa vadum: subitusque supino
 Pectore conversus, geminas ad sydera chelas,

Ut velose-
emdis au-
ris naviget Antennas velut attollit, parvosque rudentes
 Quos inter tenuem membranam expandit: & illa,
 Ceu puppis velo, venientes accipit auras:

Et canum lento fugiens trahit æquore sulcum.
 Pro curvo remone pedes demittit, & illis
 Sese per fluctus, cursumque ratemque gubernat:

At remis
tranquillo
mari. Sed pacata silet cum Doris, & Æolus antro
 Frænat in Æolio ventos, tunc crure remisso
 Hinc illinc gemino, ceu remis dividit undas:
 Estque sibi navis, vectorque, idemque Magister.
 Verum ubi jam scopulis assultat crebrius unda
 Rauca sonans, sensimque Notis perflata tumescunt
 Marmora, confestim demittit tenuia vela,
 Colligit & funes intus, clavumque reponit,
 Et gravis epota reddit se Doride fundo.

Ceu ratis in portum se, dum collisa reclamant
 Saxa vadis, cœlique tonat domus alta, reducit.
 Hinc ego crediderim, nec me sententia fallit,
 Qui primus secto compegit robore puppes
 (Sive aliquis fuerit Deus ille, & credere par est,
 Seu mortalis homo, vastum tranare profundum
 Ausus, & ignotis commercia jungere terris)
 Accepisse modum formandæ navis, & artem
 Tollere quâ malos, linumque expandere Coris,
 Quaque gubernaculo potuisset flectere cursus.
 Nam primùm è cœlo Divorum munere puppim
 In medium cecidisse salum, ventisque secundis
 Infuetum sulcasse, viris mirantibus, æquor:
 Inque novam gentes artem, atque inventa vocasse,
 Aut veteres Graii, vel confixere Poëtæ.
 Quandoquidem suevere Dii mortalibus artes
 Bruta per, & casus, ipsosque aperire per usus.

At mirum, quod fama canit de Labrace: summa
 Egelidum quoniam tenet in cervice lapillum,
 Atque Hyemem patitur duram, frigusque malignum,

Ut

Ut formosa dies sub lumine risit aprico,
 In Solem caput obvertit, frigusque tepore
 Mitigatur penitus, fuerint si nubila, condit
 Sese subter humum, Brumamque evitat iniquam,
 Ut Passer, Soleæque, Scarique, Umbræque fugaces,
 Mænxque, doctusque pari jejunia ⁊ Nestis,
 Et Coraces unâ nigri, & rude vulgus, Aselli:
 Et quotquot, riget atra quibus sub vertice gemma.
 At contrâ radios Anguillæ odere corusci
 Solis, & interdum nimio periere calore:
 Et pereunt Austro perflatæ: ac frigore vitam
 Dulcè foveant placido cum sternitur æquore Tethys,
 Aspirantque leves Zephyri, luduntque loquaci
 Murmure, rum tenues auras è gurgite perflant:
 Et super apparent ferventes marmore bullæ.
 Quo puer indicio deprendes lubrica subter
 Agmina cœnosis stabulari in fluctibus. At quæ
 Centipedæ ⁊ faciunt vasæ, quæ callida Vulpes,
 Mîrâ quidem, sed vera, truci confringere morso
 Ut setas potuere, hamumque hausere tenacem,
 Intestina vomunt imo de viscere, durum
 Quo ferrum sine cæde spuant: vorisque potitæ,
 Confestim patulis sua faucibus exta resorbent.
 Idcirco bifidus cudatur longior uncus,
 Ut fera non uno pereat cruciata dolore:
 Nec potis hærentem penitus pulsare sagittam.

Pergè, puer: nec te dementia nobilis Umbræ
 Fallat: ut attentæ primum bibit aure fragorem,
 Præsentisque virum, aut fatalia conspicit arma,
 Acturum fugit in scopulos, vel scrupæ saxa,
 Et caput ignavum latebris insana recondit,
 Aut subter frutices, vel densas abdit in algas:
 Perfugiumque putat certum tenuisse: nec ultra
 Piscantis timet arma: cavo quia murice credit
 Se penitus totam, glaucisque latere sub algis.
 Qualis ut immanem properare à fronte Leonem

D.

Syl.

Anguilla •
 sibi à sole
 Austroque
 cavent, sibi
 gur verò
 amant.

Centipeda
 rior. & Val-
 giras mi-
 ra, qua hæ-
 rent cap-
 unt.

Umbra
 fallit. •
 Oppianus.

1. Mugil: sic dictus, quia semper jejuno est ventre. 2. Scolopendræ, sic dictæ à multitudine pedum, quj verò pedes vocantur, sunt appendices, quibus tanquam remis corpus impellunt, Nostratibus Centipedæ.

Sylvestris vidit bos e minus; inter opaca
 Lustra caput fugiens, vel cæcas occulit umbras.
 Sic testà cervice, putat celarier omne
 Corpus, & incursum fulvi vitare Leonis.
 Interea nemorum rex advolat: inque patentem
 Irrumpit caudam, laceratque immanior ungue.
 Sic pariter sola scopulis cervice latentem
 Vel palma, puer, accipies è caute Sciznam.
 Sic stolidus capitur Struxio, sic Phasidis ales,
 Dum sepes inter caput, atque arbuta reponunt.

*Sadis fo-
 lleris.*

Ast inimica Sudis si rexia forte subivit,
 Undique lethiferum percurrit sedula cassem:
 Si quà per maculas via latior, inspicit, & quà
 Ruptus hiat cassis: visoque, fugacia dorsa
 Intrudens vi per maculas evadit in æquor.
 Quam sociæ retrò mox, quà via facta, sequuntur.

*Item. Mu-
 rana,*

Non aliter fati sorrem Muræna repellit;
 Angustos adigens per textus lubrica terga,
 Serpentum in morem prolabitur. haud secus atro
 Ipsa fugam molitur Acus de carcere, cum se

*Et Acus,
 qua è ma-
 culis dila-
 buntur, idè
 author.*

Inclusam vidit. Verùm quis nam ille supinus
 Lina secatur radio, fixumque intercipit hamum?
 Anthias, haud fallor, qui quantum possit acutè,
 Quæ surgit dorso, spina, non immemor, illam
 Cum cadit in ferrum, obverso de corpore tollit,

*Anthias
 lineam,
 Et lina
 rumpit.*

Et gladio veluti filum præcidit equinum:
 Evaditque alacer. Nonnunquam litore in ipso
 Captivus fertur lacrymis deposcere vitam.

Plinius.

Interdum velut infames si forte latrones
 Prospexit, retro confestim ruta viator
 In loca contendit fugiens: sic retibus ille
 Inclusum molitur iter, saltuque frequenti
 Insultat maculis, & lina tenacia rumpit.

*Muræna
 audacia, &
 vir.*

Nec te multa, puer, teneat fiducia, lætas
 Viscere Murænas dum perscrutaris opimo:
 Maxima nanque illis audacia, sæpè cruentis
 Piscantes furiosa petit, ceditque sagittis:
 Eque rati trahit in fluctus, mergitque profundo.
 Magna quidem, sed magna feram facit ira potentem.
 Nonnunquam setas densato plurima dente

Dis-

Dissecat, & fraudem reddit piscantis inanem,
 At licet illa ferox, poterit mitescere cultu,
 Et cicut humanis palpari molliter ulnis,
 Nec non & domini voces audire vocantis.
 Talem Roma virum domitrix, domitrixque ferarum
 Est olim mirata, suas cui Crassus in aures
 Dicitur insignes gemma imposuisse superbus.
 Illa Palatini, quò consulis ore vocata,
 Ocyor ad nutum veniebat, seque teneri,
 Palparique manù domini mansueta sinebat.
 Usque ad eò cicures per lenia sæpè feroces
 Redduntur, cultuque feræ mitescere discunt.

*Ut cicut
 reddatur.
 Macrobius*

Tales Ionia Congros 1 Epidamnus in unda
 Dives alit, doctæ surgit quà sacra Minervæ
 Insula. piscantes ludunt ubi litore Congris,
 Grataque sufficiunt alimenta: vicesque rependunt
 Officii contrà memores, piscosa trahentes
 Innumeros ponti populos ad retia Congri.
 Ipsi etiam dociles perhibentur 2 Eloride lympha,
 Equè Lupi manibus piscantum sumere prædam.
 Qualiter obscuris circum Mæotida lucis
 Terrestris suevere lupi, qui gurgitis alti
 E Scythicis prædam venantibus ore reposcunt.
 Retia contrà ipsi vigilantes in litore servant.
 Si renuant de more Scythæ, tum protinus omne
 Fœdus amicitie rumpunt, extensa que soli
 Dyctia dilacerant: lacerisque, umbrosa revisunt
 Lustra levi cursu, sylvisque abduntur opacis.

*Congri ci-
 cures.*

*Lupi terre-
 stris circa
 Meotim ci-
 cures.*

Singula sed cantu dum prosequor, æstus, & ipse
 Implexus per opaca labor succedere ripis,
 Et placidum hortatur frigus captare sub umbra,
 Doris ubi rauco subsultans murinure plaudit,
 Et nivei plaudunt 3 Delphines, lubrica propter

D 2

Li.

1 *Durazzo.* 2 *Fluvius Siciliæ Acellaro, in valle Neztuna, Val di Noto.* 3 *Notissimus inter cæte. Italis Delfino Nostris la Fera. Siculis, & Calabris Tommariello. Hisp. et Delphin de la mar. Gallis Dauphin. Oye-de mer, quasi Anser marinus, ab Oceani incolis Mursevin, & Mersevin quasi sus Maris, sic & Angli, & Armorici Morbach. barbaræ gentes variis nominibus suam significantibus vocant. pinguissimum enim animal est.*

Litora lascivo jactantes corpora saltu :
 Et variis circum pingentes Tethya formis.
 Huc age, CARDENIDE , mecum descende sub undas
 Delphinum choreas inter , jactusque petulcos:
 Quandoquidem tanti lusus te Principe digni.
 Et licet æquoreis paulum indulgere choreis,
 Dum Sol jam prono descendit vertice curru
 Mitior , & læti surgunt à Vespere venti.
 Forsan, festivo cui saltu, & murmure plaudant,
 Alter eris curvos inter Delphinas Arion .

*Mirus Del-
 phinorum
 usus, ejus-
 que descri-
 ptio.*

Aprici quondam per 1 Cænyos alta phaselo
 Errabam, socii Licydas, flavusque Lycormas,
 Alter ab Euboicis, Siculis è finibus alter
 Venerat: insignis cantu, cytharaque Lycormas,
 At lepidas cantu Licydas sociare choreas.
 Cum celeri video properare sub herbida cursu
 Litora Delphinas, longeque sonare natatu,
 Ac totum vitreo conspergi Nerea rore.
 Ut puppim propius venire, examine bino
 Hinc, inde effusi, circum sparguntur, & udos
 Incipiunt hilares crispata per æquora ludos.
 Nunc agiles per summa levi nant cærule cursu,
 Ad numerum bifidis pulsantes marmora caudis:
 Alternis quò pulsa modis sonet unda canorum,
 Nunc vero prona subeunt cervice Profundum:
 Eque imo actutum redeunt gurgite, jactu
 Summa citi repetunt, ipsoque sub aere pendent.
 At modo per vitreos molli curvamine campos
 Incedunt, saltuque brevi, saliantque, ruuntque.
 Sed nunc implexi per mutua Dorida currunt
 Pergyros varios, obliquatosque natatus:
 Insultantque vadis, innectuntque orbibus orbes:
 Et labyrinthicis erroribus æquora pingunt.
 Corpore mox toto erecti vibrantur, & ipsam
 Transiliunt saltu cymbam, & cervice reflexa
 Nos, proh mirus amor! qua possunt voce salutant:
 Festaque lætitiæ nutu dant signa loquaci.
 Atque iterum è tremula vario discrimine cymba

Spe-

---

1 Calabriz promontorium *Cape della Volpe*. Vide IV. Naut.

Speſtantur longè duci, rurſumque reduci,
Inque fugas omnes, & in omnes ire figuras.
Ut cum Pieridum ſedes crinitus Apollo
Inviſit, toto conſurgunt agmine Muſæ,
Carmina feſtivilis jungentes læta choreis,
Et circumfuſæ Numen, plauſuque coronant:
Virgineoſque chotos iterant, luduntque per agros.

Tunc ego ſic fuſco Licydæ, flavoque Lycormæ:
En quæ formoſi nobis ſpectacula piſces
Exhibuere, vago librant corpora jaſtu,
Inque chori ſpeciem tremulis plauſere choreis,
Circum cærulea ſpargentes Najaſe cymbam.
Spondeo, læva ſinant modo Numina, & auctor Apollo,
Parthenio dignas acturum carmine grates.
Hæc olim: nunc tempus amica rependere verſu
Obſequia: & noſtræ fuerit quodcumque Camœnæ
Aſiades meditantur opus: Delphines habebunt
Partem opere in noſtro, ſemperque ea gratia facti,
Partheniis detur Muſis modo vita, manebit.

Delphinos inter vitreas luſure per undas
Diſce, puer, ſacris ſpecies quæ piſcibus, & qui
Sint mores, geniusque. Ollis micat ardua cervix,
Auguſtumque caput, magnoque nitentia gyro
Lumina, per quæ conſurgens, juxtaque cerebrum
Epotos pelago reddit cava fiſtula fluctus,
Vitalesque unâ revomit, quas ebibit auras.
Longior oris hiat ſciſſura, rigentque ſub ipſo
Serrati dentes, & acuti: ſimaque roſtra.
Mobilis atque brevis lingua eſt, latique pateſcunt
Rictus, at geminæ preſſo curvamine ſpinæ
Stant alvo, quibus alta ſecanſtat & altera dorſo.
Deſinit inque duas falcata noviffima cauda:
Qualis dividuo ſinuatur lumine Luna:
Eſt ſubcæruleus, dorſo color, inque reflexa
Cervice, at ſubtus tenera ſublucidus alvo eſt.

Non tantum Euxino, & gelida Meotide Delphin
Labitur: Egæi pariter volat æquora juxta,
Parthenioſque: & ſinus, Tyrænæque ſalſa ſuperbus

*Delphini
deſcripti.*

*Quibus in
locis gere,
reſer.*

D 3

Ob-

1 Vide quæ adnotavimus III. Naut. de Virginio mari, quod & Parthenium Græcis dictum eſt.

Obsidet, Ionique vocat vada fervida, & omnem
Inclusum mediis populatur Nerea terris.
Quin etiam adverso magni Delphines in Orbe
Ethiopum spumosa secant freta, perque tumentes
Oceanus campos late dominantur: & illi

*Oceanus Del-
phines &
ne illos
Galli ca-
dunt. Ta-
chardus.*

Membra sui similes, queis multo fervidus æstu
Intima perpetuò refluit per viscera sanguis.
Hos, qui purpuream Auroræ Titanidis oram
Trans Libyam, Atlantæ petunt per cæcula Galli,
Alato figunt jaculo, mirabile visu.

Robustus spondæ insistit venator, ab alio
Utque propinquantem celeri Delphina natatu
Prospectat, manibus confestim missile ferrum
Intorquet, certoque volantem corripit ictu.
Interdum tanta jaculum vi fertur, ut omne
Ærata corpus transiectum cuspidè rumpat,
At mihi laudandi nunquam, quia prælia sacris
Piscibus intendunt, & iniquo funere plectunt.
Idcirco immanes oderunt Numina Thraces,
Impia quod fociis ferrent Delphinibus arma.
Tu cave, piscator Tyrthene, lacerare bello
Delphinas, dextramque sacro temerare cruore.

*Mira Del-
phini cele-
ritas.*

In reliquos fer bella greges: servatus amico
Federe, perpetuò ludat Delphinus in unda.
Illius & mores jam nunc dicamus, Aquosus
Per campos cursu celer, & pernicious altis
Antevolat pisces, volucresque citissimus omnes.
Non sic cornipedes effusi carcere Ibori
Addunt se in spatia, & laxis agitantur habenis,
Ut freta corripunt Delphines, & ocyus ipsos
Alato superant volitantes flamine ventos.

*Ex arcu
veluti ex-
cussi in
altum exi-
lunt, Arist.
& Alii autem*

Præterea, stimulantè fame, cum præpete pisces
Sectantur cursu fugientes usque profundum,
Et cito vitales affectat anhelitus auras,
Ex arcu velut excussi, se rursus in altum
Emitunt, telo velocius: inque suprema
Interdum sese jactu carechisia vibrant,
Cum prope turriras consurrexere carinas.
Sæpe etiam prædis inhans, dum lubrica ponti
Agmina persequitur, tanto ruit impete Delphin,

Uc

Ut cæptos nequeat cursus inhibere: sed ipsa
Sponte sua in scopulos cervice allisus acutos
Frangitur, aut siccis hæret moriturus arenis.

*Sape ad li-
sur allidit-
sur.*

Insuper his, mirum rex Juppiter indidit illis
Ingenium; vasti spumantia marmora Nerei
Instructa legione terunt: ceu magnus aperto
Incedit campo, paribusque exercitus alis
Signa movet, bellum jamiam laturus in hostem.
Imberbes primo pueri stant ordine: retro
Æquatis spatiis florenti ætate iuventus
Insequitur, certis sua per discrimina signis,
Divisa in strictos cuneos, inque agmina quadra.
In medio velut ilixarum ignobile vulgus,
Fœminæ properant numerofo examine turmæ.
Imbelles post inde choros, extrema tenentes
Agmina, succedunt grandæva ætate parentes:
Hique duces nutu incessus moderantur aquosos.
In dextram nunc castra movent: nunc ire sinistra
Præcipiunt: recto nunc latos ordine campos,
Nunc verò obliquo malunt proscindere sulco.
Nunc scopulos, nunc saxa, recurvaque litora vitant.
Hos cuneo densari, illos in cornua flecti:
Inque latus alios, alios succedere primam
In frontem, geminamque jubent hos ire sub alam.
Omnibus una tamen cura est, salis æquora junctis
Ordinibus, strictimque acie sulcare quadrata,
Acrius ut pugnent sociatis agmina signis.
Non sic ipse Argiva Gerenius agmina Nestor
Instrueret, Phrygiis dum miscent prælia campis
Argolica cum pube duces Menelaus, & Ajax:
Nec 1 Pyrrhus fama notissimus, omnis in arma
Litus ad Oebalium, Calabrumque Epirus ad oras
Dum coit, auxilium socio latura Phalanto.

*Us quadra-
ta acie,
miroque or-
dine navis,
isdem Anth.*

Est & mirus amor prolis, servantque, foventque
Solicite matres gnatorum corpora, & illos
Faucibus interdum accipiunt, tutoque reponunt,
Cum timor est Amias properare in bella, ferasque
Infestas tenetis Delphinibus, aut citus iussit

*Matrum sa-
lertia in
suondis ca-
sulis, Op-
pianus.*

D 4

Thitar

1 Epiri rex, qui primus acies intruxit, atque inter primos duces ab
Annibalæ politus.

Thrax venator ubi, stridetque volatile ferrum.
 Verùm, proh miram pietatem! fixus ab ære
 Natorum è geminis si fors fuerit alteri iniquum
 Tunc miseranda parens venantem pone sequetur,
 Et mæstis natum lachrymis, precibusque reposcet.

Interea leni servatum verberare caudæ
 Impellit retrò studiosa, arcetque periclo.
 Ipsi sed matrem sectantur, & ubera circum
 Diffundunt sese catuli, stipantque frequentes.
 A fido veluti nunquam pastore bidentes
 Discedunt, sylvas quanquam, saltusque peragrent.

*Injuvium
 in Parentes
 pietas. Io-
 an. Tzetzes.*

Longævos summa nati pietate parentes,
 Ut jam majores creverunt corpore, & armis,
 Sollicitè contra curant, densique tuentur,
 Atque senum victu invigilant, escamque ministrant.
 Quin etiam tardo quoniam freta cærule gressu
 Proscindunt ætate graves, urgere natatus
 Ipsa sui pubes adnifu corporis ardet.

*Amore in
 suos fla-
 grant. & ut
 tueantur.*

Est quoque cæta fides thalami: pro conjunge certant
 Actius, & vitam posuerunt sæpe volentes.
 Nec minor est generis servandi gloria, si quem
 Forte vident jaculo confossum ad litora duci,
 Confestim celeres irrumpunt agmine denso,
 Cumque viris adstant bello certare parati,
 Ni socium reddant captivum, undisque remittant.
 Agglomerant & se cymbas, & litora propter,
 Ac bifida scindunt cauda salis æquor, & ipsos
 Attollunt fluctus, trepidosque immergere lintres,
 Eque vitis meritas nituntur sumere pænas.
 At si victores socium tenuere receptum,
 Festivum læti redeunt pæana canentes:
 Incolumique unà plausu gratantur ovanti.

*Mortem
 præfagiunt
 Oppianus.*

Quin & divini sortiti syderis auram,
 Extremum præscire diem perhibentur: in actam
 Quo sese patriam morituri tempore vestant:
 Scilicet ut tumulto corpus mandetur avito.
 Non secus ac Nabathæus, & ut Mæandrius ales
 Fatorum gnari faciunt divinitus: amnem
 Hic vitreum propter recinit moriturus: & ille
 Assyria de fruge pyram sibi ponit odoram.

In-

*Morinet seu
pelinus.
Aliaque.*

Interdum, fama est, spumoso è gurgite visos
Sublata in siccum deferre cadavera litus.
Non etenim pariuntur aquis inhumata marinis
Stare diu, prædam vel monstris ire nefandis.
Visa & cæruleum circum gens tota feretrum
Flebilibus innare modis, & ritè supremum,
Magna quidem pietas! casso persolvere honorem.

At non ista tibi debent miranda videri;
Nam celeri quondam Delphines Dorida cymba
Sulcabant nautæ, Tyrreni nomine dicti.
Qui cum trajcerent in Naxia litora Bacchum
Argento ditem, gemmisque, cupidine prædæ
Correpti, è viridi cursum defletere Naxo,
Atque aliò taciti puppim torquere parabant.
At cùm divino sensisset numine fraudem
Tyrrenum Liber, socios cantare, fidesque
Aurato jussit pleætro pulsare canoras.
Tunc nautæ mira cantus dulcedine capti,
In salum exiliere, levesque agitare choreas
Bacchanti similes cæperunt: lætaque miris
Dum jactare modis affectant corpora, pænto
Immemores sese mittunt: sed Liber ovantes
Delphinas dedit esse, marique innare profundo,
Et liquidos celebrare choros, lususque per undas.
At verò ut facti semper monumenta manerent,
Unum cæruleis è fluctibus intulit astris,
Et magni i volucrem Jovis inter, Equumque locavit.

*Amici ho-
minum, &
pueros &
manu.*

Idcirco nostro quoniam de sanguine creti
Ingenuos ardent pueros Delphines, & udis
Accipiunt humeris, & per vada vitrea portant,
Egregio fuit ore puer, sed paupere tecto
Bajano è Licyda sætus, & Lucrinide Nympha:
Hic patrij quondam Lucrini marmora juxta
Dum ludit, nitidasque legit de gurgite testas:
Fortè Dicarchea veniens Delphinus ab ora
Formosum vultu puerum conspexit ovari,
Atque coloratas versanrem litore conchas,

Ut

1 Est enim syderius Delphin juxta lacteumq; orbem situs inter Aquila-
lam, & Pegasum.

Ut vidit, nimio pueri correptus amore est.
 Ergo cæruleis blandiri cœpit amanti
 Saltibus, & tacitis testati nutibus ignem.
 At puer insuetum non dedignatus amantem,
 Edomitam saxo Cererem, quam forte ferebat,
 Delphino tradit, sordusque hoc munere sancit.
 Blandus & ore vocans, Simonem nomine dicit.
 Nomine Delphinus quo cùm foret inde vocatus,
 Illicet Oceano veniebat ab usque profundo.
 Ausus & hinc puer est niveo considere dorso
 Delphini, & latè tremulas equitare per undas.
 Non invitus onus dorso accipiebat amicum,
 (Esse tamen quis onus dilectum dicat amanti?)
 Et tendebat iter spumosa per æquora Delphin,
 Quà frænum insidens humeris auriga dedisset.
 Sic puerum Bajis vectabat ad usque Dicarchum:
 Palladium puer in ludum quò sæpè solebat
 Ire, rubescentes cum jam remone jugales
 Egerat elato Titan, cœloque ruebat.
 Inde Dicarchæo, currus cum flexerat aureos,
 Acceptum Bajas de litore vector agebat.
 Qualiter in Taurum conversus Juppiter ibat
 Parthenios ultrà fluctus, dorsoque ferebat
 Europam lætus, Dictæaque regna petebat.
 Sic & Thelemachum genus armipotentis Ulyssæi
 Delphinus Fato eripuit, tergoque receptum
 Ex pelago patriis servatum reddidit oris:
 Nam propè Dulichias dum ludit parvulus undas,
 Quà rapidum mare vorticibus, ventoque fremebat,
 Sublapsus puer, & refluxo citò mergus in alto est:
 Quique dolo fuerat vectorum ejectus in æquor,
 Tænaron invexit Delphinus Ariona, cantu
 Accitus vitreis è fluctibus: inque choreas
 Dum salit Oceani gens lubrica, tergora Delphin
 Supponit blandè numeris, nervoque canenti.
 Mira Dicarchæo sed de Delphine feruntur:
 Scilicet in dorsum puer ut saliebat, acutam
 Vagina veluti spinam condebat, amicum
 Ne forte indigno lacerasset vulnere corpus.
 Itælia late ex omni, dominaque ruebant

*Ulyssæi
 filium Del-
 phinus ser-
 vavit. Plu-
 tarchus.*

*Item Aris-
 to. Hero-
 dotus.*

Ut-

Urbe viri, & matrem priam, mixtimque juvenus
Litus in Euboeum, placidas Delphina per undas
Visuri puerum vestantem, ipsamque equitantem,
Qua vellet mare per latum dare lora natanti.
Mira quidem, fateor, rerum miracula canto:
At si vera, Deos, ipsumque obtestor Amorem.

At miser insucto petiit Delphinus ab igne:
Nanque puer Cœli 1 vitio correptus, in ipso
Flore juventutis Fato sublatus acerbo est.
Illum omnes Prochytæque Deæ, Inarimæque puellæ
Fleverunt, actæque Deæ, pelagique puellæ,
Nesisque, Euplæque, & 2 Olympia Mergilline.
Ut tempestivo de caudice cum rutilus flos
Erupt, subitoque gelu contactus acuto
Decolor expallet foliis moriturus, & illum
Flent mæstæ Dryades, flent numina fontis amici
Nasades, raucoque piger flet murmure rivus
Quæque rigens Cœli florem demessuit aura.
At verò in litus consueto tempore Delphin
Ut venit, puerumque diu expectasset: ubi illum
Nusquam apparentem circumspicit, istus ab acri
Igne est, & toto confestim expalluit ore.
Utque sibi Fatis ereptum sensit amantem,
Protinus in lacrymas, & cæruleos ululatus
Solvitur, & mæstis latè freta quæstibus implet.
Hinc lucis pertectus aquis egressus in actam
Insiluit infelix, animamque in litore ponit.
Qualis arundineis Alcædo mæsta sub umbris
Amisisti flet Fata viri, quem sæva procella
Eripuit, raptumque mari dispersit: at illa
Cum cava nequicquam pulsasset litora quæstu,
Dat sese in fluctus moritura, virumque requirit.

*Delphinus
puero mor-
tuo præ mo-
rte occum-
bit.*

At

1 Sunt qui narrent puerum à Delphino casu spina transverberatum.
Oppianus verò aliam de Lesbio puero texit historiam: aliam item
Alianus de Iasensi puero refert, quam tamen aliter Egesidemus
apud Plinium narrat. 2 Ab ora Olympia (*Chiaia*) de qua consule
Piscareria nostra. Ecl. 1.

At nos æquoreo è ludo, plausuque canoro,
Atque præoptata scopuli pendentis ab umbra,
Spumosis tractanda vocant fera prælia campis.

F I N I S.

F. Solimene Inv.

H. Vincent Sc.

HALIEUTICORUM

LIBER III.

Sed jam bella vadis agitata, astusque natantum
 Sunt dicenda: mihi vos ò quæcunque beati
 Aurea Crateris sulcatis cærule, Nymphæ,
 Ferte animos, placidæque auris spirate secundis.
 Vos & præfentes, Acheloides, ore favete,
 Et vos Aetiades, sacrumque intendite cantum,
 Si patriæ Telluris amor, si gloria tangit,
 Si vestros, Divæ, pro more fovetis alumnos.

Ignipotens, cui cuncta, Deus, sociare potenti
 Fœdere permissum, pacemque inducere Mundo;
 Ille etiam fera bella movet, nexusque resolvit.
 Idem pacis Amor, bellique asperrimus author:
 Quaque sacra jungit vi pectora, dividit illa.
 Nonne vides, mixtimque homines, volucresque ferasque
 Pro natis, victuque, & pulchræ lucis amore,
 Armaque prærepta pro conjuge sæpe ciere?
 Non secus & pisces Fato versantur eodem:
 Ille studens victu, vitæque, Penatibus alter,
 Hic dulci pro luce, suo hic pro pignore, & ille
 Pro thalami nexu, charæque cupidine prolis,
 Una omnes sese telis, astuque laceffunt:
 Inque neces adigunt: quæ jam feralia bella
 Ordiant. Undosum primus descendit in æquor
 Invisus Polypo Dentex, qui robore major
 Bellum fert Polypo, & terrorem dentibus infert.
 Ille laceffitus cursu se proripit, & se
 Occulit in latebris scopulorum, & caute reposta.
 At vafer in solitos tum Dentex confugit astus:

*Amor pa-
 cis idem, &
 belli au-
 thor.*

*Pugna Di-
 scis cum
 Polypo. Al-
 bertus.*

Se

Se similem casto simulat, fluitatque per undas
 Incertum: Polypus spoliatum lumine credit,
 Educitque specu, prædam comprehendere, cirros.
 Illicet ore manum tenet ille, & victor ab udo
 Educit saxo captum: cælum callida vulpes
 Decipit ignaras, Fatum mentita, volucres.

*Murena cū
 eodem mi.
 vabilis in-
 ſia. Oppia-
 nus.*

Non græna manet Polypum minor, horrida quādo
 Bella movet Murena. Cavo de pumice in auras
 Cūm prodit Polypus, escamque inquirat amicam,
 Tunc tacito, celerique volat Murena flagello,
 Læta super præda, bellumque agitare parata.
 Ille sed ut propius venientem conspicit hostem,
 Mandat terga fugæ: sed tardò marmoræ cursu
 Sulcantem lapsu insequitur Murena citato:
 Cogit & invicem morfu pugnare feroci.
 Ille cœctus inicit certamina, longaue jactat
 Brachia multiplici gyro, voluitque, plicatque
 Hæc illac, si fortè trucem depellere pestem
 Detur, & elapsum tuto se reddere saxo.
 Incassum tamen infelix, nam lubrica serpens
 Membra per, & chelas Murena relabitur, ille
 Contrà nunc caudam, nunc tergora, duraque premdit
 Colla, per atque ipsum nunc os irrumpit apertum,
 Ac veluti multa defessi membra palæstra,
 Vix luctatores undantia brachia jactant:
 Non aliter Polypus chelas defessus inanes
 Vix movet: & victus tandem se subiicit hosti.
 Continuò prædam radiis discindit acutis
 Murena, & totum dispergit gurgite corpus.

*Murena in
 feliciter pu-
 gnat cum
 Locusta. Idē
 Author.*

Non secus in vitreo debellant æquore Congri
 Ignavas Polyporum acies, & funere plectunt.
 At non successu pugnat Murena secundo,
 Crustatæ intendunt ollicum bella Locustæ.
 Cervicem de caute trucem ferus Astacus udæ
 Exerit, & geminis irritat cornibus hostem.
 Hæc odio irritata ruit, morfuque feroci
 Impetit: at duro collisi cortice dentes
 Erigido veluti saxo, ferroque retusi
 Exiliunt, hebetosque magis redduntur ab ictu.
 Colla sed illa suis apprehendit mollia chelis,

For-

Forcipibus velut æratis, stringitque, secatque,
 Quo tandem effuso reddat cum sanguine vitam.
 Infelix sic ipse perit pugnante Locusta,
 Cæger, & astrictis invisit faucibus Orcum.

Attamen id mirum est, armatam forcipe dura,
 Et dura pariter testa, celeremque Locustam
 Osmylus 1 expugnat victor: licet ille per undas
 Tardus eat, teneroque incingat corpus amictu.
 Muscosa scopuli Polypus in sede morantem
 Desuper invadit tacitus, pronusque Locustæ
 Incumbit dorso, circumque tenacia collum
 Vincula jacet subitus, faucesque astringit hiulcas:
 Atque aditum vitæ simul occupat: illa dolore
 Aëturum furit ista, manusque, & corpora quassat:
 Et roseam in scopulos allidit plurima caudam.
 Nunc tandem defessa silet, vix palpitat: & jam
 Exanimata jacet. tamen ille tenacius arctat
 Vincula, candentesque artus, & mollia fuscæ
 Guttatim membra educit: velut ore tenaci
 Lac pleno pueri nutricis ab ubere sugunt.
 Indidit idcirco magnum Natura timorem:
 Et viso tantum Polypo periisse Locustam
 Nonnunquam, fama est. Pinnis sed callidus astu
 Dissimiles struit insidias, cum sæva lattratus
 Accendit, stimulumque fames irritat edendi.
 Nanque ubi Perna fores referavit, ut ætheris auram
 Ebibat, & dulcem 2 villis sibi colligat escam;
 Et custos ignarus abest, tunc illicet ille
 Apprensus chelis saxum demittit hiantem
 Desuper in Pinnam: gremio quo Perna recepto,
 Haud potis extemplo patulas occludere valvas.
 Advolat ille, citusque fores irrumpit apertas:
 Ignaramque doli Pinnam, & nil tale timentem
 Expoliat, prædaque rapax lætatur opima.
 Quid non dira fames, hominesque docebit egestas,
 Si ingenium dedit & brutis, artemque nocendi?

Non

Polypus: Lo-
custam em-
pugnat. Pla-
tarchus.

Sugens Lo-
custæ de Po-
lypo timor.

Polypi as-
tus, quo
Pinnæ de-
populatur.
Oppianus.

1 Polypus, sic dictus ab odore: vocatur etiam Bolitana, & Ozana.
 2 Villis enim purgamenta maris, fæcesque, quibus nutritur, hau-
 rit. hi verò villi sunt, ex quibus byssum Tarentini texunt: laudatissi-
 ma sunt Chirotheca, & velamina, quibus se puellæ amiciunt.

Non secus insidias molitur, callidus arce
 Interdum ut miles potiat. ubi rediens Sol
 Luce aperit Cælum, & montes tegit aureus altos,
 Clausaque cum primùm panduntur mœnia, onuslos
 Præmittit palea currus, conditque sub illa
 Armatum ferro peditem: vix limina currus
 Tardigradis tenuere rotis, auriga repente
 Sistit equos, casum mentitus: quique latebant
 Distincto mucrone ruunt, & murmure facto
 Dant sociis signum: mora nulla è valle reposta
 Protinus occurrunt illi, portasque patentes,
 Quas interposito subiti concludere curru,
 Haud cives potuere, tenent, densaque caterva
 Irrumpunt, captaque dolo dominantur in arce.
 Ergo ne ignaræ paterentur talia Pinnae,
 Custodem Natura dedit, qui pervigil ipfas
 Excubat ante fores: & cùm properare natando
 Aspectat Polypum Cancer (qui cautus opimi
 Visceris, & byssi custos manet, inque corusca
 Adnatus Perna est) dat signum: comprimit illa
 Continuo testas, astusque eludit inanes.

*Pinna cu-
 flor Squilla*

*Muræna cū
 Congro an-
 cept pugna.
 Perotinus.*

Hac etiam Polypus depascitur Ostrea fraude:
 Callidus & Cancer. Pugnant sed viribus æquis
 Muræna, Congrique. Dicharchi ad litora quondam
 Murænam memini Congro vidisse duello
 Certantem Marte ancipiti: sed lubrica tandem,
 Non impunè tamen Congrum vertisse ferocem
 Terga cruentatum plagis, nanque ille vicissim
 Murænae rabido caudam præciderat ore.

*Mugilem
 superat lu-
 pus. Peroti-
 nus,*

Seque olim caudam Cephalo vidisse Lycotam
 Ore Lupum rapido secuisse, virentia propter
 Litora cùm mediis nascentem demitteret undis,
 Jam memini dixisse, mihi dum bella natantum,
 Et morem varium, & versutos diceret astus,

Attamen infelix cæso de Mugile victor
 Exili Lupus à Squilla nece plectitur atra.

*At neci à
 Squillis de-
 ditur. Re-
 lianus.*

Scilicet imbelli nonnunquam Fata potentes
 Dejecere manu, & collum fregere superbum.
 Ergo ubi inexploro ruit ore, cupidine prædæ
 Incensus, Squillasque petit, quas ille voraci

Ven-

Ventre, fameque inhiat, comprehensæ protinus illæ,
 Quod capiti assurgit rostrum, ceû setra, recuruum
 Inflectunt, gyroque leves saliuntque, ruuntque
 In pugnas alacri nisu. mox viribus haustas
 Comprendit dulci gavisus munere Labrax.
 Squilla levi primùm prælato in gutture saltu
 Subsilite: hinc cornu venantem figit acuto:
 Victaque victorem transverberat. ille voracis
 Ingluviem ventris saturat: nec vulnera quidquam
 Sentit hians: prædæ tanta est innata cupido.
 Sed cum diffuso tumuerunt sanguine fauces,
 Et creber stimulo miserum dolor urit acerbo,
 Cum præda occumbit fato venator eodem.

Sint longo quanquam Ziphia mucrone potentes,
 Balænam trepidi metuunt, nec cominus audent
 Ire hostem contra, sortemque expendere belli:
 Sed tantum vitare dolo conantur: in imis
 Obversa gladium defigunt cuspide arenis:
 Immotique manent: nec quam sint ense valentes
 Prospiciunt, stolidasque tenet dementia mentes.
 Usque adeò nihil æra, sonoraque fulmina profunt:
 Ni fortes patirerque animi, pectusque virile
 Accedant. tenui caligans lumine truncos
 Hos rata cæruleos Balæna impunè relinquit.
 At multa in Gladios accensæ: Mænides ira
 Approperant, teneram morsu discindere pellem.
 Et qui monstra maris vitaverat horrida, Cete,
 Infelix perit, exiguo data víctima pisci.

Attamen audaces velocibus aspera Thynnīs
 Bella movent, telisque petunt fulgentibus hostes,
 Ausoniæ relegunt dum litora, perque sonantes
 Trinacriæ fluctus, Sardoæque cæcula currunt.
 Idcirco, mentem quando Natura sagacem
 Indidit, ordinibus densis, acieque quadrata
 Spumantem celeres Orcyni Nerea findunt.
 Sic & solivagum spectant si gurgite ab alto
 In pugnam rigida Gladium properare securi,

E

Con-

*Quo æstu
 Ziphia Ba-
 lænam ul-
 tens. Elia-
 nus.*

*Et ut à Ma-
 nis tor-
 quentur.*

*Audaces
 in Thynnæ
 arma mo-
 vent.*

1 Exdem quæ Mænx, quibus similes sunt Membrades, quas etiam Galli vocant *Celerius* nobis haud dubio sunt *Spigari* sic generis.

Confili numero venientem cominus hostem
 Excipiunt: illi sociis in bella vocatis,
 Castra movent: pavidì contra dant terga, ruuntque
 In diversa, vagique natant toto æquore Thynni.
 Instat terga premens Gladiorum exercitus omnis,
 Euxinumque fugat refecutus ad usque profundum.
 Non scus è vasto Tritonas 1 Atlantio fugaces
 In clausam Ziphiz victores Dorida pellunt
 Per Calpes, Abylæque fretum: diversa ruentes
 In loca diffugiunt illi: pars litus Iberum
 Una tenet læva, Libyam premit altera dextera.
 Incandent vada pulsa, furit clangoribus aer
 Concussus, scopulique, & circum litora plangunt.

Non minus invisi Thynnis Delphines, & omnis
 Vis violenta Canum, Galeique horrendaque Cete:

*Delphini, et
 Thynni pugna.*

Hos contra veniunt animosius, & fera Thynni
 Miscent bella, odiisque acuunt feruentibus iram.
 Verùm Pelamydes perdunt impunè feroces
 Delphini, & toto fugientes æquore turbant.

*Delphini in
 Pelamydes,
 qui fugientes
 in litus
 exiliunt.*

Vidi ego Scyllæa non longè à rupe, canoro
 Flumine quæ salsas descendit 2 Cænys ad undas,
 Trinacrium contra litus, viridemque Pelorum,
 Plurima Pelamydum velocibus agmina pinnis
 Delphinas fugere, & Delphines præpetè cursu
 Ponè sequi: toto fervebat gurgite Nereus.
 At quoniam pelago refluentè, æstuque feruntur,
 In procurva ruunt inviti litora, ubi omnis
 Stat manus agrestum raptis stipata sub armis,
 Quos magno puer accivir clamore, propinques
 Ut pisces vidit, latèque albescere pontum.
 Haud mora, vibrantur conti, curvique tridentes
 Fuscinaque, & celeres unci: sitque ilicet ingens
 Pelamydum cædes, fusoque ctuore rubescunt
 Spumantes latè fluctus. proh casus! & illi
 Unà infelices pereunt, ubi litore amico
 Perfugium vitæ certum, pacemque petebant.
 Usque adeò loca nulla patent secura saluti,

Cum

---

1 Ferunt ingentem Gladiorum copiam esse in Atlantico Oceano, ex quo nonnunquam per Herculeum fretum irrumpunt. 2 Calabriæ promontorium contra Pelorû, *La coda della Volpe*. Vide IV. Nautæ

Cum miseros Sors atra premit, urgentque potentes.
Interdum tanto exiliunt è marimore saltu,
Ut sæpè in sicca manibus captentur arena.
Et binos dextra tum me prendisse recordor,
Urbe procul rurans liberrimus otia capti.

Non secus *Ægæis* in fluctibus ¹ *Aulida* contra
Argolici prædani venantur, ut aera Vesper
Temperat, & rores jam colligit humida Luna.
Armati relis, & multa lampade curvas
Stipantur juxta ripas: Delphines ab alto
Pelamydas, pavidosque fugant ad litora Thynnos.
Attoniti hinc face, Delphinis & agentibus illinc,
Spontè ruunt in terram, invisaque saxa Cybiæ,
Inque manus piscantium, & vitam in litore ponunt.
Non secus, ac timidi lepores, damæque fugaces
In prædam cessere, truces cum terga Molossi
Hinc sua dente premunt, illinc clamore secundo
Summa catervatim venantes sydera pulsan.
Confestim citò piscantes hastilia torquent,
Atque neci dedunt. cæsi mox piscis opimam
Dant partem sociis Delphinibus, æquore summo
Qui prædam intenti expectant mercede laboris.
Ni faciant, illi disrupto fœdera nunquam
Amplius Eubææ cogent ad litora pisces.

At non Delphinis, quanquam per falsa superbi
Æquora se dominos jactent, regesque nazantum,
Ceus Leo per saltus sylvarum, umbrosæque regna,
Exiguus labor est, Amiæ cum fervida fortes
Bella ferunt; campis & cōgrediuntur apertis.
Ergo ubi conspiciunt lato Delphina profundo
Agminibus procul è sociis, castrisque vagantem,
Dant signum: subitæ veniunt ad signa cohortes,
Stipaturque atrox Amiarum exercitus. & ceus
Arduus in turrim densa testudine miles
Irrumpit, glandesque jacit, & missile fulmen.
Non aliter contra Delphinum examine multo
Audaces currunt Amiæ, pugnantque feroces.

*Fugiant &
Thynni, &
à piscanti-
bus facibus
serviti ca-
piuntur.
Oppianus.*

*Stira, æque
averrina
Delphini et
Amiæ: ut
lustræ item
antiquæ.*

E 2

Prin-

¹ Bœotiz Vrbis in Euripo sita contra Chalcidem (Negroponte), quæ
rota interiit.

Principio Delphin interritus excipit agnien,
 Nec numerum quidquam curat: cęditque, fugatque
 Nunc hanc, nunc illam, sed cum videt undique circum
 Denfari hostiles acies, cingique corona,
 Seque unum innumeras contra pugnare catervas,
 Segnitiam pellit de pectore, fitque periclo
 Fortior: intendit vires, & duplicat iram.
 Ast Amicę circum glomeratę morsibus illum
 Discerpunt, durisque affixę dentibus hærent.
 Hęc caput arreptum tenet acrior, illa tenaci
 Stat rictu defixa genis: vorat aspera lumbos
 Altera; & hęc pinnis superincubat: illa bisulcam
 Apprendit caudam violenta, fugamque retardat:
 Hęc subtus ventrem depascitur: illa superne
 Molle vorat dorsum, fusoque in sanguine gaudet:
 Eque júbis pendent istę, cervicibus illę:
 Ira omnes, rabieque, attrisque furoribus actę.
 Qualiter, ingenti procerum spectante theatro,
 Emissi in taurum pugnaces agmine denso
 Ore canes ineunt certamina: fervidus ille
 Aurem dente petit, prensamque tenacius ipsa
 Forcipe multus habet: saltu velocior alter
 Subsilat in collum, mediũsque in cornua sedit:
 Alter & in dorso subsedit, & ore cruentat:
 Subter & hic rabido lacerat palearia morsu.
 Fervet pugna: strepitque favens pleno ore theatrum.

Multiplici interea discissus vulnere Delphin,
 Efflat anhelus aquam vehementius, & vada turbat
 Ore fremens, fibrisque furens exęstuat imis.
 Nunc infanda gemens salit æquore, nunc freta rursus
 Ima petit: medioque ruens cęu gurgite turbo
 Voluitur, ingentemque ciet clangore procellam.
 Subsilat interdum è spuma, si forte feroces
 Excutiat cervice feras, & liber in altum
 Antevolet, sociisque fuga se reddat. at illę
 Ore tenent stricto, nec vi captiva remittunt
 Membra, venenatis at dentibus acrius hærent.
 Et subeunt, subeunte fretum, rursusque sub auras
 Dum resilit, simul exiliunt: mirabile visu,
 Desuper apparet monstrum de marmore tolli:

Sci.

Scilicet è niveo Delphino, Amiisque creatum.
 Difficiles adeò adnexæ, rictuque tenaci.
 Et cùm multa cutem si forè apprehendit Hirudo,
 Agris impurum membris haustura cruorem,
 Nonnisi cum fuerit toto exaturata relinquit.
 Haud secus immanes Amiz, ni parte revulsa,
 Quam prius apprensam morfu tenuere potitæ,
 Demittent captum. qui mox certamine tanto
 Defessus, primùm ut vites, animumque recepit,
 Insana incensus rabie, cùm ventus in hostem
 Irruit, horrendamque ciet ferus undique stragem.
 Illæ diffugiunt trepidæ: premit iste fugaces:
 Et meritas Amiis pœnas, eademque reponit.
 Cuncta vorat, satiatque iram, ventremque saginat.

*Delphini
victoria.*

Sed me victoris vocat altera palma: Feroci
 Est cum Niliaco Crocodilo nobile bellum
 Delphino, & cæso surgit victoria major.
 Est Delphin Nili regi infestissimus hostis:
 Hostis ut hic hominum durissimus. Horrida visu
 Bellua, quæ Libycos non turpior altera campos,
 Vasta nec Egypti per stagna voracior errat.
 Nam campos, & stagna ferox terroribus implet.
 Olli vis ingens, & non superabile robur:
 Nec minor est animis audacia, lataque dūris
 Terga rigent squamis, est & durissima cervix,
 Attotum latè ferro impenetrabile corpus.
 Unguibus incurvis, & dente armatur adunco,
 Horrendamque movet caudam, rictuque tremendo
 Infandam miseris stragem, eademque minatur.
 Hanc tamen ingentes animos, & pectora versans
 Non prædæ incensus studio, sed laudis amore,
 Aggreditur Nilo Delphin generosus in ipso:
 Sit prono invalidus licet ore, levique recinctus
 Thorace, & levibus pariter circumdatus armis.
 Ergo maris magni fluctus egressus, in altum
 Irrumpit Nilum, conspectoque eminus hoste,
 Ingenti fertur cursu, cùm fulmen: & olli
 Ut propior, sese prorum submittit, aquosi
 Gurgitis ima petens, faucesque evirat hiantes:
 Atque fugam simulans primo se subtrahit ictu.

*Insistit cum
Crocodilo
pugna, &
ne illum ca-
det.*

Perla velut, patriis cum jam Romanus in armis
 Acer ad Euphratem movet agmina, se citus abdit
 Lustra inter fugiens. latus hinc petit inde reversus,
 Incautumque ferit jaculis, latèque cruentat.
 Ergo imo rediens fundo confurgit, & alvum
 Invehitur contra veniens inopinus: acutamque
 Erigit è tergo spinam, qua mollia ventris
 Protinus incidit. reliquo nam corpore monstruosa
 Ipse vel incassum pulsaret acinace Maurus,
 Aut immortali facta ex adamante securi.
 Vertitur extemplo præciso bellua ventre,
 Horrèdum stridens, refugitque in vorticis undam.
 At Delphin medio gestit sub flumine victor.
 Mox redit in portum festivus. At æquor apertum
 Qui timidi contra fugiunt, cæcisque sub antris
 Se se abdunt? signata pedum vestigia nosco.
 Nec fallor: turpes dant terga ignavia Phocæ,
 Cæruleus quibus est 1 Aries inimicus: anhelo
 Aeris immensi molem qui sorbet hiatu.
 Quæ mox lethiferis emissæ è naribus aura
 Ocyus ingenti flatu, velut acta sagitta
 E nervo contorta, volat: quo bellua telo
 Imbelles cædit Vitulos, atque aëre perdit.
 Aere quo vitam mortales vivimus omnes:
 Fitque eadem lethi, fuerat quæ causa salutis.
 Nanque ubi conspecto fugere è fluctibus hoste,
 Inque latebroso se celavere recessu
 Imbelles vituli, tunc retrò impunè sequutus
 Instat, terga premens Aries, juxtàque repostum
 Stat specus, hostis ubi latet abditus, atque tenet se.
 Illic intermedium bibit auribus aëra longis:
 Aspiratque iterum, & Phocas transverberat aura.
 Icti fulmineo Nepodes velut æræ, fugaces
 Se cito propriiunt, & inania spicula vitant.
 Antra sed egressi, dulcem sub lumine vitam
 Deponunt miseri: nam dentibus advolat uncis
 Continuo, tenerosque Aries pepit, & vorat artus.

At

1 Qui, qualisque sit non liquidò constat: Bellonius ex Asellorum
 genere facit: alij monstrum inter cete statuunt. historiam verò Ellis-
 nus narrat.

At non se, magnæ quanquam, tutantur ab Orcis
 Balanz: miseris spes una evadere cursu,
 Atque profunda maris loca tuta inquirere, quæ se
 Vertere, & immenso possint defendere ponto.
 At contra rigidis occurrunt dentibus Orcæ:
 Seque fugæ celeri cætant opponere saltu,
 Inque vada impellunt, syrtesque, & sicubi densæ,
 Angustæque rigent cautes: hic pondere segnes,
 Invalidasque petunt alacres, & cæde cruentant:
 Sæminecæque viris prædam sub litore linquunt.
 Interdum insanæ catulos ante ora parentum
 Dilaniant, rabidove recidunt gutture mammas.
 Interea velut irato sibi prælia ponto
 Spectantur: nullis & agentibus æquora ventis,
 Tot violenti iæctus, & creber anhelitus undas
 Evoluunt, quot nullæ unquam movere procellæ.

*Orcæ Bala-
nam visu-
perat.*

Sed jam terribili prorumpit fronte Zygæna,
 Spumosasque acies fera devorat ore bisulco.
 Ah! pestem miseris Dipiscatoribus illam,
 Si quas, precor, pietas, defendite: nanque per omnes
 Bacchatur fera sæva, nihilque impunè relinquit.
 Ac velut iratus prætendit cornua taurus,
 Vi quibus ingenti pollet, cædemque minatur:
 Sic obnixa furit bliuga cervice Zygæna.

*Zygæna su-
ror, & vñ.*

Est & fluminea Glanis bellator in unda
 Maximus, inque omnes fert horrida bella natantes:
 Serratoque ipsos piscantes, dente laceffit.
 Non secus in pisces furit audacissimus omnes
 Lucius, & Pagrum 1 Brinthus necat: inque voraces
 Bacchantur Mulli Lepores, & funere plectunt.
 Nobilis Antaceum, rostroque Acipenser acuto
 Germanum insequitur, totoque expellit ab Istro.
 Et Zigam celeri cursu insecatur in 2 Albi:
 Ante volat fugiens tamen ille citissimus alis.
 Czrulei Anguillis intendunt prælia Corvi,
 Atque leves Lutræ, & stellatis Ardea pinnis.

*Et Glani-
dis.*

Lubrica veloces rostro Lampetra bisulco

*Lampetra
Salmones
vocat.*

E 4

Sal-

12 Qui & Brenthus, è Mergorum genere: illius autem in Pagrum
 odium Philes tradit. 2 Germaniæ fluvius Elba.

Quas &
Hirudo per
dit.

Salmones impunè secat, cum, Doride falsa,
In dulces fluviorum undas rediere, relicta.
Parvula quin etiam Salmones vexat Hirudo,
Dum fluvios Æstate vagi fervente recurrunt.
Hæc nimio, ut perhibent, calefacto sanguine moru,
In penitis malefana lues progignitur extis.
Interdum totas qua depascente medullas,
Magna dolenti, stimulisque intus mordacibus acti
Stagna per, & fluvios errant sine lege furentes:
Et quat. unt sese pinnis: saliuntque, ruuntque,
Eruçantque undas, spumasque in gurgite voluunt.
Seque, petunt iterum, & medio bacchantur in alveo.
Quò tandem totis exhausti viribus omnes
Dispercunt, cassique appellant lumine ripas.

Oestron: Ziphias, Thynnus, & Delphinus exagitat.

Est etiam ille malus Ziphias pugnacibus hostis,
Quique leves Thynnos depascitur, inque feroces
Delphinas grassatur, 1 Asilum nomine dicunt
Romani, veteres Oestron dixere Pelasgi.
Qui licet exiguo sit corpore, mollis & instar
Crescat Araneoli, stimulo tamen horrida magnis
Piscibus arma ciet, vexatque impunè sub alis.
Inque necem vel spontè trahit violentus ad unum.
Dum tortens Canis exoritur (Canis acrior ortu
Pestis acerba furit, spargitque immane venenum)
Thynnida 2 cum Gladiis, & cum Delphine laceffit:
Inque latus spina subter quæ cærulea pellis
Mollior, intorquet furibundo ex ore sagittam:
Infixaque hæret lateri crudelis Asilus:
Aq. teneros artus exugit ab usque medullis.
At illi jaculis, & duris moribus isti,
Exacuunt iras, rabieque armantur in hostes.
Nam frustra mucrone petent, vel dentibus Oestron,
Ergo acti furiis, irritatique dolore
Cæruleas quatiant alas, & corpora jactant:
Turbatasque movent undas, latèque per æquor

Bac-

1 Vermiculus hic est, inquit Arist. qui historiam narrat, effigie scorpionis, magnitudine aranei, qui tanto illos infestat dolore, ut sæpe se se interimant. 2 Thynnus; accipitur tamen pro Thynno fœmina, ut habet Athenæus.

Bacchantur, tanto possint si forte tumultu
 Affixam stimulo lateri depellere pestem.
 Incassum tamen ira: latus tenet asper Asilus,
 Et tantum radiis torquet mordacibus artus,
 Ut perdat se miser, impulsque dolore
 Ad scopulos caput allidant, vel præpere jactu
 In molle insiliunt perituri litus, ubi ipsa
 Præstat cum vita citius finire dolorem.
 Non secus ac Silari ripas, & flumina circum
 Oestros agit armenta, & acutis ictibus instat
 Acrius atra lues: totis exterrita sylvis
 Illa ruunt percussa: sonat mugitus ad auras
 Plurimus, horrendoque assurgunt murmure valles,
 Plangit & Alburnus, sylvæque, & ripa Tanagri.
 Mugilibus stimulo pariter metuendus acerbo
 Ater Asilus erit, cum surgens Idis astrum
 Incipit orbe vagos ipso cum Sole labores:
 Nam tunc insequitur victor, fixusque sub ala
 Mordet acu, & dulces morsu depascitur artus.

Verum lethiferis jam me pugnata sagittis
 Bella vocant, mirumque latens in cuspide robur.
 Sunt qui torpore armantur, pugnantque veneno,
 Insignique dolo fallunt impune natantes.
 Veloces veluti Parthi, Medique fugaces
 Prima leves ineunt virosis prælia telis:
 Atque dolis, ferro nequeunt si vincere, fallunt.

Prima venenatis Torpedo armata sagittis
 Aggreditur pisces audax, quoscumque per æquor
 Aspicit ire vagos, radiisque emittit ab ipsis
 Turpe veneficium, turbatasque inficit undas:
 Inficit & pisces torpore, fugamque retardat.
 Protinus amittunt solitum stupefacta vigorem
 Membra, rigentque omnes concreto sanguine nervi:
 Immotique greges steterunt: velut invida si quem
 Thessala corripuit cantu: stetit illicet ille
 Attonitus: subito nec se subducere cursu:
 Nec vi, nec telis potis est insurgere in hostem.
 Successu tum læta, morantem plurima riðu
 Occupat, & multa torpentem cæde cruentat.

*Torpedinis
 vis stupe-
 faciens. Pli-
 nius. & Gal-
 lius.*

*Quo piscem
 assu occu-
 pat.*

Sæ-

Sæpius alato potitur sic Mugile viatrix,
 Quamvis per vitreos repat lentissima fluctus.
 Nonnunquam casso similis distendit arena
 Corpus, & optatos simulat se carpere somnos:
 Ignari verùm ut subeunt vicina pisces,
 Infandum toto diffundit pectore virus,
 Torpentesque necat morfu, ventremque saginat.
 Præterea, micum, per retia rara, leuesque
 Insinuat citò per nassas, ferrumque venenum:
 Inque manus piscantis agit, vincitque rigore.
 Non sic per stipulas veloci murmure flamma
 Serpit, vasta trahens latis incendia campis:
 Ut circumfuso dispergitur aëre virus
 Omnia pervadens, & frigore perdit acuro.

*Us mirè
 torpor infi-
 mus.*

*Trigonis vi-
 rus, Plinius
 Ælianus.*

*Quod è spi-
 na emissum
 pisces necat*

Sed jam, quo Trojæ periit, vastator Ulysses,
 Trigonis horrendæ subit immedicabile telum.
 Lethiferæ in caudæ medio consurgit acutus,
 Serra velut, radius, dura qua cuspide Trigon
 Impetit, atque ictu jacet irreparabile virus.
 Ergo occulta latens scabro sub pumice nantes
 Dum spectat propiora greges, jacet arma, simulque
 Pestiferum emittit virus, prædaque potitur.
 Non sic Parthorum diro fucata veneno
 Spicula, nec Cressæ tantum nocuere sagittæ:
 Nec quæ fumosis Liparæ distenta caminis,
 Cyclopum venere manu, & Styge perlita tela.
 Non pisces tantum, piscatoresque cruentat
 Virosus è viva contorem Trigone ferrum,
 Sed cæsa pariter, fama est, è matre revulsum
 Duritie indomita, & diri virtute veneni
 Æs durum, galeasque, ipsumque incidere marmor:
 Illius & virides tactu marcescere ramos,
 Delabique comas, solidosque arefcere truncos.

*E pisce a-
 vulsa spina
 adhuc le-
 thalis.*

*Ille Ulysses
 interiiit.
 Eustathius*

Hac rigida memorant virosæ Trigonis hasta
 Telegonum quondam instruxisse in prælia Circen.
 Ah miser! egregium sævo mucrone parentem
 Inscius occidit, dum sparsa armenta per agros,
 Et lætos Ithacæ colles, & pascua lustrat.
 Proh miras rerum sortes, & Fata Deorum!

Quem

Quem maris, & terræ, sævique pericula Martis,
Totque minæ, & tanti nunquam fregere labores,
Una Laertiadem Trigon confecit Ulysses.

Ergo tibi, piscator, erit non ultima cura,
Ne te lethiferis transverberet illa sagittis.
Verum (cuncta datum vitare pericula non est)
Incautum si fortè petat te cuspide Trigon,
Quæ præsens adhibenda malo medicina, docebo,
Vulcano in cinerem rediges ardente sagittam
Trigonis: ipsa luem quæ detulit, ipsa salutem
Restituet: pulvisque acri conspersus aceto
Expellet virus, vulnusque obducat apertum.
Interea ramus dum lethifer igne crematur,
A vulsum moriente jecur de pisce dolorem
Liniet: atque tumor subsidet. sæpè columbæ
Stercora Næadis reddent persusa salutem.
Proderit & multo fursur decoctus aceto.

Præterea Lupus atque Leo, pictique Dracones,
Atque graves Aquilæ, Squatinæque, & callida Vulpes
Dura venenatis exercent prælia telis:
Et stimulis Centrina, fugaxque armatur Hirundo,
Virususque furit scruposo Scorpions antro.
Et sævit nigro 1 Accipiter cum 2 Coccyge succo.
At verò Gobii, & Sphyrænam mirior ira est.
Idcirco tibi solerti stat mente cavendum,
Ne mollicapias 3 pro Perca Scorpion: at si
Percussus 4 sapiens, piscator, idonea dicam
Quæ medicina malo: dissecti viscera Mulli
Admoveat citus, aut illotum ad vulnera plumbum,
Indomitumque igni, vel acetum, vivaque sulphura,
Et tunsum prodest lentisci imponere vimen:
Magna quibus morbo lenimina. Sed vaser instat
Bos tergo, magna que premit sub mole natantem.

*Quæ contra
illius venen-
um sunt
medicami-
na, ex Plin-
io, Tarenti-
no, & A-
giasia.*

*Quæque ad
Scorpii, Go-
bique illud*

Ut

1 Olympici piscatores Miluum vocant *Rondenone*, Hirundinem vero *Rodene*. 2 Coccyx Græcis, qui Lat. Cuculus, nostri *Cocco*, & *Cuccio*. 3 Allusum ad proverbium, quod de eo dicitur, qui optima captans, pessima eligit. 4 Item adagium olim in Græcia celeberrimum: hujusmodi casu natum: cum piscator conclusis reti piscibus manum admoveat à Scorpione ferire, curritus, inquit, sapiam.

Ut piscatorem vigil aspicit, illicet imo
 Enatat è fundo, totoque incurvus inhæret
 Corpore piscantis dorso, chelisque reflexis
 Apprimit, astringitque tenacior: ille gravatus
 Mole Bovis, refluus emergere protinus undis,
 Neve haurire valet vitales ætheris auras.
 Ergo vitæ aditu intercluso, deperit æstu
 Piscator medio, & præda Bos ubere gaudet.

*Bovis af-
 sus quæna
 santes oc-
 cupat. Op-
 pianus,*

Verùm incredibilis vastræ solertia Ranæ,
 Quam Piscatricem nostri cognomine dicunt.
 Ante oculos gemini fallendis piscibus extant
 Extensque ⁊ pili in longum, quibus illa natantes
 Decipit, & visu tribuit Natura parando.

Ergo, ubi turbato nigrescunt æquora limq,
 Occultat se Rana luto, & pendentia fila
 Attollit, piscesque data velut illicet esca.
 Accurrunt illi celeres: trahit ipsa dolosos
 Paulatim radios: ignari fraudis in ipsum
 Os Ranæ properant pisces, dum pone sequuntur
 Læti escam: presso tunc Rana citissima ritu
 Apprimit, atque avido confestim gutture mandit.
 Non secus ante fores fraudem molitur opertam
 Ingenuus puer extremo sub limine valvæ
 Intendit latè casses, & plurima circum
 Grana jacet, pellecta quibus dum plumæ turba
 Approperat prædæ studio, tunc ille reducit
 Ad sese casses: subit hæc tunc inscia texum,
 Et dulcem mensis escam captiva ministrat.
 Sic etiam volucres, si vera est fama, Cerastes
 Decipit, atque dolo ventrem felicius explet.
 Hac ipsa, ut perhibent, prædatur Sepia fraude,
 Et Pulcher Cæli dictus de nomine piscis.

*Rana mi-
 rum inge-
 nium ad
 fallendor
 pisces. Tul-
 lius, Plu-
 tarchus.*

Non hic præterea quo sepia sæpius astu
 Piscantum ex oculis subducitur. impiger adstat
 Cum puer, & ferrum jam jam missurus acutum est,
 Con-

*Sepia, Po-
 typique a-
 stasia.*

⁊ Sic Arist. vocat appendices quasdam, quarum extrema crassis glo-
 bulis præpilantur, surguntque ante oculos. At Plinius cornicula ap-
 pellat: ait enim: eminentia sub oculis cornicula turbato limo exerit.

Confestim nigrum diffundit ab ore venenum,
 Quo nitidas perturbat aquas, vitatque natantes.
 Nativum interdum variat mutata colorem,
 Osmylus ut, similisque jacet firmissima saxo:
 Et lapidis ficta pueros sub imagine fallit.

At si Squamiferum cunctas percurrere fraudes,
 Præliaque, & dulces voluissem dicere amores,
 Immensum crevisset opus, nec vos mihi, Musæ,
 Carmina tot faciles, authorque dedisset Apollo.
 At precor hoc unum saltem memorate canenti.
 Quis Deus hæc nobis primus monstravit, & alti
 Oceani vix nota Diis arcana retexit?
 Nanque hominum non hæc inventa fuisse putandum est.

Vir fuit Euboica genitus Colomelide Nympha,
 Quæ dulci insignis cantu, fidibusque canoris,
 Quæque inter reliquas Acheloidas una superbo
 Præstabat formæ cultu, flavoque capillo.
 Ast illam Oceani conjux Saturnia Tethys
 Oderat, & toto conata expellere ponto est;
 Oceano quoniam conjuncta sub Anxio alto
 Sanguine divino puerum susceperat Idam.
 Quem Dea per virides ætas Crateris, & inter
 Muscosos aluit scopulos, & scrupea saxa.
 Hic illum cantu, cytharaque instruxit eburna:
 Quæque forent piscosam magis freta, quæque tegendis
 Opportuna dolis statio: quibus ostrea saxis
 Plurima, quaque uda corallia rupe venirent:
 Et sinvestano nassas compingere junco,
 Ac lentum calamo docuit subtexere linum.
 Sed cum jam puer undecimum transegerat annum,
 Et poterat remis agitare per æquora cymbam,
 Ac versare hamos, & retia, sedula mater
 Artes piscandi varias, durumque laborem
 Erudit, multoque insignem reddidit astu,
 Quò pelagi posset versutam fallere gentem,
 Illa sed in primis charæ stat cura parenti,
 Scilicet ut mores, fraudesque, & prælia, & arma,
 Et dulces nexus animorum, & fœdera certa
 Disceret undosæ gentis puer; unus ut omnem
 Victor Olympiacam posset superate juventam.

Et.

*Ide Fabu-
la, & qua
primum
ratione
piscium mo-
res docet.*

Ergo illum chari ducit genitoris ad ora,
Naturam ut doceat gnatum, ingeniumque natantum.

Trans Gades Libyam contrâ, quâ cœlifer Atlas
Immensos humero Stellarum sustinet orbes,

Oceani domus descripta.

Stat domus Oceani nitido pellucida vitro,
Et centum geminis surgit subnixâ columnis.

Fulgurat ex hyalo textum, niveaque coruscat
Cryſtallo paries, cardoque adamante renidet

Plurimus, & fulva radiant ab iaspide postes:
Marmore strata nitent Pario: sed cœsa columna

Marmarica de rupe, nigrisque interlita punctis,
Et sparſum minio, & ferrugine splendet Eoa.

Desuper apparent recto depicta supremo
Æquoraque, scopulique, sonoraque litora fluctu:

Et quæcumque vago pascit sub gurgite Proteus:
Educat & vastis in fluctibus Amphitrite:

Omnia nativis rerum spirantia lignis.

Flumina cryſtallo in solida cœlata coruscis

Parietibus latè apparent, rivique sonantes.

Hic Lîcus, hic Phasis redimiti cornua musco.

Undosa sub rupe sedent, versantque fluentia:

Populeasque inter decurrit lætior umbras

Eridanus, flavoque sonans in flumine Crathis,

Vulturnusque Hypanisque, & magno turbidus alveo

Aufidus, avulsasque ferens cum gurgite quercus.

Mirum opus, atque Deo dignum, Nereoque Magistro:

Nerea nam perhibent fabricasse immania templa,

Cunctaque cryſtallo miris cœlasse figuris.

Hûc Dea cœruleis in vecta per æquora bigis,

Typheno præculè ponto cita tranſtulit Idam.

Ut vitreo puer è curru delapsus, & alta

Oceani ingressus palatia, constitit ipſo

Limine in undoso, patrisque nirentia templa

Miratur, magnamque domum, solidasque columnas.

Atque ingenis miratur opus, operisque laborem,

Et picturatum viva sub imâgine rectum.

Ut stetit aulæ in medio Dea, cernua magnum

Fluviorum patrem Oceanum, regemque natantum

Confestim unâ cum puero veneratur, Amicam

Ex.

Excipit Oceanus Divam, blandisque profatur
 His orsus dictis: Quis te, pulcherrima Nympha,
 Finibus è patris per tot freta carula vexit,
 Et procul Herculeas deduxit ad usque columnas
 In mea testâ? sinuse mensâ interrita tantos
 Icthyos undivagæ, puero quidnam peris istot?
 Fare age fixus adhuc amor est. Cui talia contra
 Diva refert: Hic ille tuo rex magnus aquarum
 Sanguine conceptus puer est pulcherrimus Idas.
 Conjugioque tuo quondam dignata superbo
 Quem postquam Ænariæ peperit sub jupe reposita,
 Ipsa ego per virides ætas Crateris, & undas
 Nutrivi, & numeros, & carmina blanda, fidesque,
 Et varia edocui piscantis munera, & astus.
 Verùm ne patriis fraudem virtutibus, illum
 Ad tua testâ tuli; doceas quæcumque natantum
 Sit natura, genus, connubia, prælia, & iræ.
 Si qua tibi restant monumenta, & gratia facti.
 Quin decet & Divis genitum majora doceri,
 Atque humiles hominum se supra attollere sortes.
 Hæc dedit, & Regni contra Rex magnus aquosus.
 Hæc responsa refert: Faciam, formosa, quod optas,
 Et regnatorem decet æquoris, omnia discet
 Egregius puer undosæ secreta Profundi.

*Colomelidis
ad Oceanum
Oratio.*

*Oceani ad
illam re-
sponse.*

Dixit: & extemplò pastorem Protea jussit
 Acciri sparsumque mari compellere in unum
 Squamigerum genus omne. Throno mox Divus eburno
 Descendit, Diamque unam, puerumque reducit
 In mille intertextâ nitentibus atria conchis,
 Turbinibusque 1, 2 Aulisque & purpureis 3 Nereidæ
 Hic ubi caruleo conspergit limina rore,
 Crebraque subsiliens placido sonat unda susarro,
 Constitit ante aditum Nymphæ Deûs, & puer Idas.
 Hinc, atque hinc denso glomeratæ Naxades Orbe,
 Et circumfusæ Nereides, & Thetis ipsa
 Adstarunt, lætaque Deos cinxere coronæ.

Et jam turrato scopuli de vertice pastor

In-

1 2 3, Concharum species, de quibus lib. VIII. agemus.

*Proteus in
unum pi-
sas cogit.*

Ingenti Proteus inflabat murmure concham,
Cærulei spumosa vocans ad tecta tyranni
Dispersas pelago gentes. Vix murice ab alto
Insonuit cantu cava buccina: protinus omnia
In turmas, aciesque ruunt squamosa natantum
Agmina diversis è fluctibus: ultima mundi
Qui vada Hyperboreo currunt subiecta Trioni:
Quique secant Indi maris æquora, quique repostæ
Ammerices lustrant pisces freta ditia gemmis:
Quique Erythræa colunt flaventibus æquora baccis:
Et fluctus qui, Persi, tuos tenuere rubentes:
Quos & clausa Thetis gremio fovet, Ioniumque,
Adriaque, & Pontus cum rurrigero Ægæo.
Haud mora sit, densis cœunt examina signis,
Muscososque tenent scopulos, & Protea circum
Agglomerantur: aquis candent spumantibus undæ.
Ac fremitu immenso venientum totus ab imo
Gurgite fervescit pelagus, latèque remugit.
Non secus ac rauco strepuere ut Martia cantu
Classica, confestim sonitu pulsata moventur
Castra, ruunt acies, ardentesque ære manipuli:
Magnaque densati stipant tentoria regis.

Aspectu puer insolito conterritus hæsit,
Atque pedem, securâ petens, referebat in arcem,
Cum divina parens, his orsa morata timentem est:
Ne timeas, Tyrrhene puer, quæ maxima ponti
Monstra vides, Patris imperio, nutuque reguntur:
Neve Diis inferre malum permissa potestas.
Siste gradum, vatique animos adverte docenti:
Mira quidem populi discas arcana marini
Hac ignota tenus, legesque, & prælia gentis:
Quæ te scire decet, quondam & meminisse juvabit.

Et jam diversas acies, atque agmina Proteus
Ordine quæque suo vitreis procedere campis
Jusserat: ipse cavo despectat singula saxo.
Ac velut, hybernis primo cùm Vere relictis,
Magnanimus campo Lotharus sese intulit, & se
Accingit bello, sociosque in prælia poscit:
Stat sublimis equo, cumuloque aspectat ab alto

Ag-

Agmina, dum pulchro procedunt ordine campis.
 Quæque suas legio fulgentes ære catervas
 Explicat, & densis latè micat horrida cristis.
 Itque suis distincta notis: vexillaque certis
 Intertexta nitent signis: nitet omnis in armis
 Gens patriis, cunctique ducum post terga sequentes.
 Equato incedunt sua per discrimina passu:
 Helvetii, Cymbrique, bipenniferique Sicambri,
 Saxones, & fortes Boii, Illyricique nivosi,
 Germanique, Italique, & pictis Pannonæ armis.
 Haud secus æquorei veniebant ordine certus:
 Quique suis ardens squamis, & præpete penna.

Prima colorati ducebant agmina Mulli:
 Pone Scari, densoque ibant examine Percæ.
 Hinc dextra Synodontes aquam, Fabrique sinistra
 Findebant cursu celeres: hos inter, & illos
 Tollébant medio Pagri capita ardua cristis,
 Et 1 Sparus aurata fulgens cervice, rubræque
 Phycides 2, atque Sudes, mixtique 3 Synagrides Orphis.
 Indè sequebantur Sargi, Blennique, 4 Lyræque:
 Et fulvo ardentés auro, squamisque coruscis
 Umbræque, Auratæque, & luides, atque 5 Cinædi:
 Et Melanuri, aliique tenentes ultima signa
 Squamigerum, totumque Aphyarum ignobile vulgus.
 Jam læves acies properabant: prima nitentes
 Agmina Trachuri implebant, Rhombique, Bovesque,
 Ac nigris Coracæ fulgentes tergora signis,
 Et 6 Clarias incana, 7 dicataque turba Lyæo.
 Post pingues ibant Soleæ, Milvique rapaces,
 Et Cithari, Rajæque, voracique ore Dracones:
 Quos inter teretes findebant marmora Scombri:

*Piscium
 omnium
 per suas spe-
 cies tur-
 masque re-
 censio.*

\ F Ra-

1 Neap. *Spavaglione*, Romæ cum Sargis, & Auratis confunditur, Masuliz, & in Liguria *Sparlo*, & *Spavallen*, Hisp. *Spargoil*. 2 Ab Olympici piscatoribus audio vocari *Cannusa*. 3 *Praio* nostris. est autè capite duriore, & latiore, corpore verò veluti circino circumducto. 4 Dicitur etiam Romæ *Pesce Forca*, nobis *Forcato*. Squamis veluti cataphractus, & hinc per antiphrasim *Mal'armato*. 5 Fortasse erit, quem Olympici vocant *Mafrone*. 6 Pro Callarias metri causa.

7 Bacchus piscis Baccho Sacerdæ Afellorum genere est; non vero Mugilum, ut vult Plinius.

Ranæque, & variis Torpedo plurima punctis,
 Atque nitens maculis, & versicoloribus astris.
 Janque secunda greges claudebant agmina læves,
 Cum gravibus subeunt armati protinus armis,
 Ac sua cæruleæ scellantur signa cohortes:
 Ardentes minio Cancris, fuscique Paguri,
 Et Squillæ insignes villosæque Locustæ,
 Stiparusque ibat Leo plurimus, atque Elephantus:
 Hic sonus exoritur magnus, fremitus omnis aquarum
 Campus, & in tractis canescunt æquora sulcis:
 Ingentes acies, ingentia corpora densis
 Ordinibus glomerata, vado spumante, ruebant.
 Hi nivei Delphines erant, Thynnique fugaces,
 Orcynique graves, spissoque examina cœta
 Pelamydum, rapidique Canes, turpesque Zygæni:
 Quas inter longo Ziphiz mucrone sequuntur,
 Hastatumque cient agmen. discrimine parvo
 Turpes immenso veniebant corpore Phocæ,
 Et Vaccæ maris Æthyopum, Ammericique Manates:
 Pistresque, Serræque, & duræ dentibus Orcæ:
 Epotumque vomunt patulis è naribus æquor,
 Ingentemque cient spumam, postremaque claudunt
 Signa Phycætheres cum turrigeris Balænis.

*Qui dum
 per legiones
 incedunt,
 illorum
 mores Pro-
 tens, legesque
 docet.*

Interea longo dum vadunt ordine turmæ
 Squamiferum, varioque sonant discissa natatu
 Marmora, muscoso scopuli de vertice Pastor
 Et studia, & mores cunctorum, & prælia, & iras,
 Ingeniumque, dolosque, & dulces dicit amores.
 Auribus illa puer spumoso in margine sidens
 Attentis bibit, & memori sub mente recondit.

Verum ubi postremis abierunt agmina signis,
 Dicendique Deus finem dedit, ilicet alto
 Exiliit saxo, & vitreis caput abdidit undis,
 Post armenta cito festinans ire natatu,
 At Dea cum dignas submisso pectore grates
 Cæruleo egisset tanto pro munere Regi,
 Confestim celeres spumosa ad fræna jugales
 Ire jubet, Calpeque retro, atque Atlante relicto,
 Europam propter puero comitata recurrit.

In.

Inque sinus ingressa legit quæ dicitur 1 Præni
 Rura tenent: Malacæque urbem transmittit: & altum
 Ostendit puero 2 Caridemi culmen opaci.
 Et quæ 3 Carthago fuerit, quibus illa Latinis
 Expugnata armis memorat, terraque, marique:
 Percensetque duces, & quo sub Consule capta.
 Quæ dum commemorat, dices transuectus 4 Alonas
 Jam raurum currus 5 Sucronem præterit, & jam
 Litus adit, steterat quondam quæ celsa Sagunthus,
 Quam Tyria cecidisse manu Dea dicit, in Urbe.
 Dum lentos diversa tenet sententia Patres.
 Hinc & prætervecta, secatur spumantis Iberi
 Læva amnem, 6 Lunæque altas in montibus arces:
 Et geminas dextra Balearidas ante relinquit.
 Mox 7 Veneris delubra videt, celsamque Pyrenen,
 Atque sinum scindit spumosa per æquora Gallum:
 Quæque docet puerum Rhodanus delabitur, & quæ
 Massiliæ magno sese curvamine portus
 Pandit, inaccessas & vertice detegit arces.

Et jam litoreæ procul advenientibus Alpes
 Apparent, surguntque jugis super astra nivosis.
 Hic lævum Dea pulchra latus perstringit, & inde
 Præterit 8 Augusti, biga properante, Trophæa.
 Hesperiam petit inde, sonoraque flumina Vari.
 Nicææque retrò fugiente, atque arce 9 Monæci,
 Divitibus claram populis, luxuque superbam
 Ostendens urbem Ligurum sic faturo Apricis
 Collibus hanc 10 Genuus posuit Saturnius urbem,
 Imperiumque dedit magnum: nam classibus illa
 Vecta mari magno fines pervenit Eoos:
 Atque Palæstinos, & Cypri regna subegit,
 Et Chion, & Lesbon: supraque Propontida signa
 Invenit, Tanaimque jugo submitit, & ipsos
 Cymmerios. nunc sola tenet sua litora, 11 Cyrene,

F 2

Pro-

1 Qui circa fretum in Hispania habitant. 2 Hisp. promontorium
 Capo de Gata 3 Cartagena. 4 Alicante. 5 Hisp. flu: Xucar.
 6 Lunarium promontorium, & Scalæ Annibalis Capo Tosa. 7 Aphro-
 dysium Capo Cruet. 8 Terbia urbs in Nicææ (Nixæa) ditone. 9 Me-
 waco Urbs Liguriæ. 10 Saturni filius, à quo Genuam conditam
 ferunt. 11 Corsica insula.

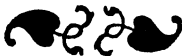
84 HALIEVTICORVM

Proxima Sardoo quæ cingeris undique fluctu.
 Sic mutat Fortuna vices, perituraque regna.
 Interea jam currus equis pernicious æquus
 Hetruscos præter fines vicina legebat
 Ostia, Tibri, tua, & felices : Anxuris arces:
 Inque Dicarcheas tandem perlabitur oras.
 Sic dulces thalami nexus, & prælia, rixæque,
 Et studia, & mores primum patuere natantum.
 Sed jam lina mari, textosque immittere casses
 Tempus, & æquoreæ venando insistere prædæ.

---

x *Terracina.*

F I N I S.

F. Solimane Inv.

The two Vincent. Sculp.

HALIEUTICORUM

LIBER IV.

H Aëneus undivagæ mores, & nomina gentis:
Nunc artes, Neptune, tuas, tua, maxime Nereu,
Dona canam; primam vos demittere nassas,
Et medias linum docuistis solvere in undas.
Quare agite, & certum spirate in pectora carmen,
Ute piscandi artes, quæ sint, quæ cura adhibenda,
Quique dolus, quo falsa cadat gens squamea ponti,
Discat Olympiaca solers piscator in acta.

In primis multæ sunt piscatoribus artes,
Insidiæque, dolique, vagas quibus æquore prædas
Venentur, dulcemque ferant mortalibus escam,
Ac veluti in sylvis non venatoribus unus,
Sed varius labor est, intricatusque. Profundos
Hi circum longâ saltus indagine cingunt,
Includuntque feras: alii loca pervia, quâ se
Solicitis agiles impellunt cursibus apri,
Obiectu armati claudunt, stipantque coronas:
Insistunt alii cursu, & præeunte canum vi,
Per montana leves, & per sylvas locorum
Veloce agitant lepores: hic retia summis
Applicat arboribus subter frondosa, vel inter
Herbosos tendit campos: hic caesse volantes
Captat aves: lentum spargit per gramina viscum
Alter, & optatam gaudet se fallere prædam.
Non secus æquoreas inter piscantibus undas
Est varius, multusque labor, fugientia semper
Per longas maris ambages, cæcosque meatus
Subrica squamigerum sectari examina cursu,

*Varia pis-
candi ar-
tes.*

*Ut venan-
di varia
sunt.*

Et captare dolis, sparsoque includere lino.
 Hic calamo, insidens scopulo piscator aprico,
 Quæ sitas avidis immittit piscibus escas,
 Incautosque hamo venientes fallit acuto.
 At piscosa alii per litora, perque sonantes
 Fluviorum ripas, mediove in gurgite solvunt
 Cæruleos casses, onerataque retia plumbo:
 Eque mari pisces quæ mox ducentia ducunt.
 Hi pelagi virgulta inter frondosa recondunt
 E 1 Sinvestano contextas vimine nassas.
 Arma illi, & duris exercent prælia monstros:
 Hi noctu nitidis perlustrant litora flammis,
 Explorantque freti loca cæca, & subdola ponti
 Decipiunt armenta, feruntque ad litora prædam.

Sunt diversa simul pisces fallentibus arma:

*Varia pis-
candi ar-
mamenta.*

Quæ solers prius expediet piscator, & illa
 Quo formanda modo paucis, adverte, docebo.
 Qui prædas tremula perquirat arundine, tortum
 Multiplici è filo radium subtexat equino:

Hamus.

Ast alii è spartho faciant, restivè retorta,
 Qui grandes cupiunt hamis comprehendere pisces:
 Quique agitare gravi sverunt agmina ferro,
 Hi bifido armentur telo, durove 2 tridente,
 Et longum capulo, lentumque hastile reponant:

Fuscina.

Ocyus ut dextra vibretur fuscina, & ipsos
 Veloces certo pisces transverberet ictu.
 At labyrinthis si fortè erroribus udam
 Prendere amas prædam, facilemque impendere curam,

Nassa.

E junco casses, & vimineos labyrinthos
 Intexes cono similes, cui vertice summo,
 Intus ut imponas escam, sit circulus utque
 E nasse inclusum valeas educere Mullum,
 Aut nitidum squama Pagrum, Liparimue, Lyramue.
 Et fundo ex imo pariter tibi conus in auras
 Assurget medius, medioque in vertice coni
 Os etiam spissis intexes undique juncis,
 Qui proni interius flectantur, ab æquore piscis

Cum

1 Sinvesta fessa, unde optimum deportatur vimen ad nassas texen-
 das, 2 Lo Languetore, Gallis, videtur, & Lanqueto,

Cum cœcum, illectus præda, se trudit in antrum:
 Inde fugam prohibere queant, cum pastus in altum
 Liber adire parat. Verùm quibus humida lina
 Versandi studium, non est labor omnibus idem,
 Hi 1 Jacula expediunt manibus, pars altera 2 Gryphis
 Æquora circundant: alii 3 Sphæronas aquosis
 Extendunt latè campis, divesque 4 Panagrum:
 Ingentique trahunt conatu ad litora pisces.
 Alii 5 Hypochas illi medio de lintre remittunt.
 Gangama 6 & his trahitur, piscosum 7 Dictyon illis.
 Quæ diversa tibi subtexet arundine conjux
 Retia, casta domum dum servat, & ubera circum,
 Et circum dulces dependent oscula nati.
 Tu vel, Olympiaco dum litore lentus ad umbram
 Confidis, Solemque tibi defendis, & æstum:
 Aut rigidam duras Hyemem, ventosque malignos.

*Retia, &
quæ varia.*

Præterea robustus erit piscator, & olli
 Non vigor emoriens, non sint torpentia tristi
 Membra lue, vel obesa, aut pingui tarda sagina,
 Sed levia, & volucris veniant aptissima cursu:
 Nam fortes acies, & dura laceßere monstra,
 Corpore magna quibus vis est, animique feroces,
 Nativi spumosa tenent dum cæcula ponti:

*Qualis esse
debeat pis-
cator.*

F 4

In-

1 Expeditissimum retis genus, quod unus piscator jaculi instar jacit: nostri *Iacchio* indigitant, illius autem usus circa ostia fluviorum maximus est, & ubi vadum breve est. 2 Alterum retis genus longum passus quadraginta, altum verò sex: hoc verò passus triginta a terris extenditur Nostri tibus appellatur. *Rexxolla*. 3 Sic dicti, quia in orbem circunducuntur, & fortasse erunt ea retia, quæ stataria dicuntur, nostris *Rexx di Posta* longa passus centum quinquaginta: solvuntur in altum quingentos à terra passus. Vespere autem jacitur, & per totâ noctem stat mari, cum verò prima erumpit diei lux educitur. 4 Inter retia maximum, dicitur etiam *Sagena*, Nostri *Sciabica* quo omnia piscium genera capiuntur. Longum passus quingentos, ad mille verò à terris jacitur: nec nisi à litore denis piscatoribus educi potest.

5 An sit quod nostri vocant *Tariæna* non ausim affirmare, verisimile mihi tamen videtur: est autem rete longum passus sexaginta, omne piscium genus concludit, etiam qui intra limum latent, radit enim limum, & arenas: illius usus præcipuus matutino tempore est. 6 Nostri Græco vocabulo etiam *Gangama* nuncupatur. 7 Erit fortasse quam Nostriates indigitant *Tariærone*, longum passus ducentos medio in mari solvitur, & à quatuor piscatoribus extrahitur secundo maris fluxu, & die illucescente.

Interdumque leves opus est æquare sequendo.
 Nunc verò in medios scabro de pumice fluctus
 Mixcere se, pelagoque diù durare profundo,
 Ingentesque secare vias: ac sub sale vasto,
 Ceu terris habitare, graves & adire labores.
 At nunc ex imo rursus se reddere ponto
 Saxa super saltu, prædamque inferre canistris.

Quin etiam rerum sit solerrimus usu,

Et quam solers, & sagax. Ingeniique sagax multo piscator, ut omnes
 Conjectare queat, fraudesque, dolosque natantum,
 Retia cum subeunt, atque irremeabile textum.

Et laboris patiens. Sitque manu promptus, casuque interritus omni:
 Vividus, ac somni patiens, patiensque laboris:
 Atque Hyemem, rigidumque Jovem, verosque malignos,
 Et rapidos tolerare æstus condiscat, & imbres.

Quo tempore, captura felicior. Æquor amet, nullumque recuset inire laborem:
 Mercurio sic charus erit, sic divite semper
 Lætus erit præda. Sed jam quo tempore felix,
 Expediæ, captura. Fores cum Vesper Olympi
 Pulsat, vel primo cum Lucifer emicat ortu
 Autumnus sub pampineum venabere pisces,

At si Bruma riget, sparso dum lumine Mundus
 Tanditur, incipies ipso cum Sole laborem.
 Sed si Ver nitidum, laxandis commoda linis
 Tota dies: summo ludunt nam gurgite pisces
 Vere novo, & circum cautes, & litora cursant,
 Conjugii studio, charæque cupidine prolis.
 At verò ut Zephyris ridet vocalibus Æstas,
 Lina prius pelago, quam ros fluat æthere, mittes.

Ventorum ratio habenda. Nec minor, alato spirer qui flamine ventus
 Cernere cura: levis si sit, placidoque flabello
 Oceani vitreas impellat leniter undas:
 Horrida nanque greges oderunt murmura muti:
 Nec super albentes spumis, strepituque sonantes
 Ludere amant fluctus, scopulosque, & litora propter
 Errare. At vento felix captura salubri

Pisces aduersis a-quis, ventisq; natant. Semper erit, placidos optant examina ventos.
 Insuper, id non telateat, gens squamea fluxum
 Advententis aquæ, & spirantia flamina contra
 Tendit iter, facili que secat strata æquora cursu.

Qua.

Quales adverso perrumpunt æra rostro
 Obnixæ vento volucres, curruntque citatæ:
 Nam secus à tergo premit aura, fugamque retardat.
 Ergo ubi Sythonio Boreas de litore spirat,
 In medium piscosa diem jace lina: nivofum
 Sed contrà in Boream, rauco si murmure stridens
 Finibus è Mauris Notus irruat: inque rubentem
 Auroram, sonat è nigro si Vespere ventus:
 Inque domos Zephyri, roseo dum creber ab Ortu
 Veloces citat Eurusequos, cœlumque serenat.
 Nam sic innumeri venient ad retia pisces
 Sponte suâ, gratoque gement sub pondere cistæ.

*Hinc quo
 fit solven-
 da retia.*

His animadversus, instat jam tempus aperto
 Ire mari, & molles captare indagine prædas.
 At primus, facilisque labor demittere in altum
 Vimineos casses, escamque includere junco.
 Principiò nassas pelago detrude profundo,
 Atque ubi cæca dolum sylvarum protegit umbra:
 Nam secus undosæ detecta fraude cohortes
 Effugient, illis quando mens callida, & acce
 Ingenium vitare dolum piscantis, & astum.
 Nonnunquam refert nassam saxosa secundum
 Litora, ubi densis frondent arbuscula viretis,
 Condere; nanque illuc correptæ frondis amore
 Sæpe ruunt acies, circumque frequentius errant.
 Quas veniente die demittis in æquora nassas,
 Has tu ventura pariter surgente reduces.
 Vespere si jacias, sero jam Vespere tolles.
 Profuit interdum geminos sub Doride Soles
 Deservisse; graves nam sic venere sub auras,
 Et longam captura moram pensavit opima.
 Nonnunquam quæ Sole vadum petiere cadente,
 Illo etiam surgente, graves de gurgite surgant.

*Piscandi
 primus la-
 bor per nas-
 sas.*

*Quibus in
 locis de-
 mittenda.*

*Quo tem-
 pore, &
 quando e-
 ducenda.*

Sed quibus illecebris escarum, atque ubere succo
 Coniferos oneres casses dicamus. In igne
 Carabon & edomitum, Polypumve, Chrominæ dolofo,
 Piscator, junco impones: nam piscibus illa
 Esca placet, gratoque simul nidore trahuntur.
 Et sale perdomitas multo detrudere Sardas,

*Quibus
 scis ove-
 randa.*

En-

1. Cancris genus.

Ingraulesque pores: nihil est iucundius istis,

Fragranti quorum pisces capiuntur odore.

At si muscoso mittis de vertice filum,

Ipse tibi figendus erit 1 lumbricus in hamo.

*Et quibus
armatus
sit hamus,*

Quem prius undosa subter, venator, arena

Perquirit scopulosve inter, scabrosaque propter

Saxa, frequens ubi cæruleo de semine surgit.

Quin etiam molles Aphyas, Squillasque rubentes

Pro dulci impones esca, illecebrisque dolosis.

Præterea cunctis non una est piscibus esca

Gratior, in prædam quamvis ruat ore voraci

*Diversi pi-
scibus va-
ria sunt
esca.*

Squamiferum genus omne. Trahit sua quemque voluptas.

Loligo Canceris capitur, 2 Carideque Labrax:

At Thynnus Coracinus agit, Callychthida Thynnus,

Mænides Auratam: minio qui fulgurat Orphum

Dat miserum fato Mullus, dat Hiattula Sargum.

Insano in Polypos currit Muræna furore:

Anthias inque Lupum, mollemque Orcinus Asellum:

Et socium perdit Melanurum, & 3 Cyrrhida Perca.

Dat 4 Phagrum fato Channis, dat Carcinus illam.

At 5 Bocas Synodontes amant, Hippurus lulum:

Hippurum Ziphiz, Glaucumque ad flumina Mugil

Sponte trahit. Sic quisque suo se perdit amore.

*Varii pi-
scandi a-
rtes.*

Nunc age diversas fallendis piscibus artes

Præcipiam tibi, Piscator, fraudesque, dolosque:

Mugilis & primùm quæ sit captura docebo.

Ante tibi Mugil medio quærenda profundo

*Et primùm
quo Mugil
fallendus.*

Fœmina, cui tenui lignum transfige labellum,

Quo spartho religata trahi per marmora possit.

Sed cave ne morti dedas, nanque aptius illa

Tendet viva dolos, sociosque in funera peller.

Hinc postquam in pelagus deduxti è litore cymbam,

Remigio bini insistant, solertior alter

Captivam de puppe trahat per cærulea filo:

Proximus huic alter ferro venator acuto

Stet vigil, atque data promptus re fortiter uti.

Emi-

1 Vermis, qui sub arena nascitur, *verme del mare*. 2 Parvæ Squillæ.

3 Idem qui Adonis à flavo colore sic dictus. 4 Idem ac Pagrus.

5 Eadem ac Boopes à boopdo dictæ. Box scribitur per o magnum & Boops per o parvum, a Lumbrici nobis etiam *Iscoli*.

Eminus ut sociâ spumosa è Doride Nestes
 Aspexere, ruunt stimulis, æstroque furentes,
 Collectique una circumstant undique, fraudis
 Ignari, luduntque hilares, blandisque morantur
 Illecebris, majorque obtutu exæstuat ignis.
 Interea, qui puppe sedet piscator in actam
 Imperet urgeri lintrem citus, atque ubi pontus
 Sub nitidis splendescit aquis, ut & agmina possit
 Conspicere, & certo ferrum intorquere rotatu.
 Ut ventum est, remos inhibete: atque ilicet unus
 Vimineam adducat restim: mora nulla, sequuntur.
 Igne mares acti sociam, densaque caterva
 Deproperare illis amor est: dominamque tueri.
 Tu jaculum citus interea, venator, acutum
 Expedies, multamque feres de gurgite prædam.
 Nam rigidus, quamvis iteres in vulnere vulnus,
 Ac totum rubeat mare sanguine, non tamen illi
 Saucia terga dabunt, nimio sed amore furentes
 Sponte ruent, pulchramque petent per vulnera mortem.
 Sævus amor, quid non hominum mollissima coges
 Pectora, si tantum torques prædura ferarum!

At non præteream, quo certius agmina ferro
 Assequerere: sudem puppi defigere longum
 Cura tibi, circus capiti cui ferreus insit:
 Quo restis transmissa simul cum pisce trahatur
 Longius è pinu nam sic stipata natantum
 Turba peti certo poterit felicius ictu.
 Si secus, ipsa teget squamosas cymba cohortes.

Non tu dissimili, Piscator, callidus arte
 Per spumosa Scaros venaberis æquora pictos,
 Dum captiva tibi candenti formina vinclo
 Ore tenuis rapratur aquis, non longius alter
 Gibbosam juxta nassam ferat, ilicet ingens
 Turba Scarum, properabit opem latura sorori,
 Infanz Veneris stimulis agitata malignis.
 Ast ubi jam densa puppim cinxere coronâ,
 Vimineam in fraudem captivam protinus infer.
 Faciferam subter dominam descendere cassem,
 Ut videre, dolorum ignari, actique furore

*Anglis ni
 mia sala-
 citas. Alia-
 nus, & Op-
 pianus.*

*Ob quam
 necesse pios-
 sint.*

*Animad-
 verso quo
 facilius pi-
 sces feriun-
 tur.*

*Asus non
 dissimilis,
 quo Scaræ
 capiuntur.*

*Qui et ma-
 ximè sala-
 ces. idem
 Anthoras.*

In

In labyrinthicos contexti viminis orbes
 Sponte mares adigent sese: cœtuque frequenti
 Captorum impletur latè irremediabile textum:
 Difficilesque aditus, portæque arctantur hiantes.
 Quin etiam affectat socium prævertere cursu
 Quisque suum, & cæco primum detrudier Orco.
 Usque adeo miseros dementia torquet amantes.
 Ergo adeunt latebras, maculosaque texta volentes,
 Et charam densi circum glomerantur amicam:
 Sic & amore juvat periisse. Dolosus & alter

*Frans alie-
 ra qua de-
 cipiantur.*

En modus: æquorea nassam superintrege myrto
 Plurimus, aut musco: captiva hic fœmina plexis
 Libratur juncis, scopulosque absconditur inter,
 Quos celeri sivevere Scari percurrere cursu,
 Ut lætos carpant frutices. Hic illa frequentes
 Advocat ad nassam socios, quos Cypridis aura
 Mollè agit, & teneros sub pectore ventilat ignes.
 Assiduè circum perlustrant undique nassam,
 Ignarique dolum perquirunt, & sua Fata.
 Ut tenuere aditus, & ineluctabile septum,
 Illicet insiliunt omnes, ceu cardine rupto,
 Obsessam miles ruit interfusus in arcem.

*Ut aves ad
 fœmina
 canunt.*

Ac veluti solers si quando texuit auceps
 Alitibus fraudem, densaque in sepe canoram
 Occulit volucrem, quæ cantibus aëra complens
 Dulce melos iterat, sociosque in frondea texta
 Allicit, inque dolos. accurrunt illicet illi
 Fœmineæ acciti cantu: rapidoque volatu
 Spontè dolos subeunt, vitamque in vimine ponunt.
 Haud aliter maculosa Scari venere sub antra.
 E quibus ignari superas se mittere ad auras,
 Venanti stant præda: cavo qui lætus ab alveo
 Educet dextra pisces, cistamque replebit.

*Capiuntur
 etiam mu-
 sca. infixa
 hamo.*

Quin etiam vel musca Scarum trahit una: renaci
 Illam fuge hamo, & pelago jaces; nanque reducet
 Captivum tibi capta Scarum. Sed candida lacte
 Sepia deproperat, quam non tibi vimina septi,
 Ut capias oneranda, mari nec lina profundo
 Demittenda: suo quoniam capienda furere,

*Qua arte
 sepia falla-
 tur.*

Qua

Qua flagrat infelix, ultro venit obviam. In undas
 Devineta è curva laxetur fœmina puppi.
 Haud mora, conspecta properabunt cominus, & se
 Implicitæ circum gyris glomerantur amicam.
 Ac veluti innuptæ longo post tempore quando
 Absentem rediisse patrem videre puellæ,
 Occurrunt lætæ venienti, & brachia tendunt
 Colla per, & charos humeros, & mollia libant
 Oscula: sic teneris illæ complexibus hærent,
 Quas tu vel dextra capies, piscator, amica.

*Quis mi-
 rusia con-
 ingem a-
 mor.*

At quia difficile est, medias ut viva per undas
 Sepia de puppi filo devincta trahatur:
 Populea idcirco mirâ confingitur arte,
 Quæ veram forma referat, niveoque Colore,
 Innectuntque duo vitri fragmenta corusci,
 Clarius ut tremulo splendescat lumine Lunæ:
 Utque mari credunt, chry stalli lucida fundo
 Obvertunt fragmenta: procul quo lumine viso,
 Accelerant proci cursum: vicina tenentes
 Piscator circo citus apprimat: excita vitro
 Nam si populeam conspexerit Sepia fraudem,
 Continuo fugiet nunquam capienda. Sed illa
 Inprimis sit cura tibi, venator, habenda,
 Nimirum Luna venatum exire nitenti,
 Certius ut nitido discernas lumine veram.

*Animad-
 verso aspe-
 lieior asinus
 succedat.
 Accipi &
 Tarentinis.*

At quo Signiferi veniat sub sydere major
 Captura, expediam paucis: cum portitor Helles
 Surgit ab Oceano stellato in vellere fulgens,
 Et cum vicinus prætendit cornua Taurus,
 Vere novo (nam vere intunt connubia) prædam
 Quæsitum venies tranquilla per æquora, verno
 Vimineis illas venari tempore nassis
 Sæpe potes, viridi nassas si fronde myricæ:
 Aut crebri frutices, densasque olcastæ obumbræ.
 Nanque dolos subeunt virides, & fronde sub ipsa
 Mutua conaubia, & dulces celebrant Hymenæos.
 Donec captivæ in siccam ducantur arenam;
 Vitæ ubi jam miseræ, cessantque cupidinis; O? qui
 E patriis egressus aquis per litora repit;

*Quo tempo-
 re sepiarum
 piscatio.*

*Asinus aliter
 illas deci-
 piendi.*

In-

Inque oleas iter intendit? vestigia nōsco,
 Cirrataſque manus. Mirum natura ſagaci
 Indidit ingenium Polypo, qui litora ſaxis
 Dura tenet, Cœloque interdum gaudet aperto.
 Ardet amans oleam, glaucæque cupidine frondis
 E patris periturus aquis emergit ad auras.
 Arboris infano (mirum) torquerier igne,
 Oppianus. Et deſiderio rami, cui peſtore nullus
 Senſus ineſt, dulci nec reſponſurus amori eſt.
 Sed quæ non miſeros cogit maleſana cupido!
 Frigida ſæpe, ſera, & quæ non pateremur, amamus.

*Mirus il-
 linc in
 oleæ amor.
 Elianus, &
 Oppianus.*

Quà reſluos juxta fluſus, & litora propter,
 Palladiæ ſurgunt oleæ, bacciſque reſident,
 Oſmylus arcano ruit irritatus ab æſtro.
 Ac velut obliquos greſſus, & luſtra ferarum
 Per juga veſtigant rapidi ſylvoſa Moloffi
 Nativis aſti ſtimulis, & naris odoræ
 Indicio, & damam, cum jam tenuere propinqui,
 Dentibus apprehendunt ſubiti, ſtringuntque tenaces.
 Non aliter glaucam Polypus deprendit olivam,
 Quoque loco vitæ: vitreoque è Tethyos alvo
 Emergit lætus, ſiccis que obſepit arenis,
 Dives ubi baccis ſplendeſcit ramus olivæ.
 Et cùm jam truncum propior ſucceſſit, amicæ
 Ingenti exultat ſtudio radice poſitus:
 Et tenet, & circum ſeſe convoluit in orbem.
 Pãrvus uti puer advenientem rure paterno
 Nutricem petit, expanſiſque ampleſcitur ulnis.
 Hinc ſurſum prætendit iter, ferrurque ſub auras:
 Calyculis fixuſque tenacibus herbida ſerpit,

*Ex mari e-
 greſſus in
 oleam aſcē-
 dit.*

Perque comas oleæ, viridique in termite gaudet:
 Atque hunc nunc ramum, nunc & compleſcitur illum.
 Ceu quis ab externa in patriam Tellure reverſus
 Una omnes ipſo collectos limine amicos
 Excipit, inque ruens gremium circumfovet omnes,
 Ac velut implicitæ, crebroque volumine quercus
 Per medias ſerpunt hederæ, lætæque per omnes
 Extenſæ ramos ima ab radice plicantur:
 Sic glaucam Polypus oleam ſtrictiſſimus ambit:

*Perque ra-
 mos lætas
 obſepit.*

Lx-

Lætaturque sacro sub palmite . Tardus ad undas
 Hinc se deducit patrias, expletus ubi omnis
 Palladiæ jam frondis amor , pelagoque quiescit.
 Hunc morem Polyphi edoctus , piscator, olivæ
 Inpedit ramo plumbum , mittesque sub æquor.
 Assurget sacræ conspectâ fronde Minervæ
 Confestim ex imo Polypus, suctuque tenaci
 Apprendet prædam lætus, mox præda futuræ
 Scilicet è medio tolles si gurgite ramum:
 Quem non dimittet, pereat licet, usque canistro
 Quò positus, charo linquet sub termitè vitam .

*Hinc olea
 capitur.*

Non aliter peregrinus agit trans æquora Sargos,
 Seù sit amor, mentisve furor; Verum est amor omnis
 Vel dulcis furor, aut capræ fallacia mentis.
 Hi teneras miro sectantur amore capellas.
 Quis credat? socio discordes fœdere gentes
 Jungit amor, surdosque vocat ad litora pisces.
 Ergo ubi sylvo descendit vertice montis ,
 Inque sinus, & curva greges ad litora Pastor
 Pressat agens, vitreo loturus flumine Capras,
 Sol inclinato cum jam temone rubentes
 Pingit aquas, nimiusque Canis deferbuit æstus.
 Ut simas raucâ balantes voce capellas,
 Accipiuntque sonum pastorum, sive cicutam
 Aure bibunt, medio properantes gurgite Sargi,
 Ad litus denso festinant agmine cursum.
 Exiliuntque mari celeres, fusi que per actam,
 In teneras miscentur oves, saltuque petulco
 Lascivos agitant lusus, festasque choreas .
 Interea non visa stupet miracula pastor:
 Piscis & ingenium, & mirum miratur amorem.
 At non invitæ excipiunt squamosa capellæ
 Agmina, nec vitreas renuunt spectare choreas.
 Sed non lætitæ Sargis modus: humida jactant
 Corpora ludenti similes, risuque petulco
 Oscula lanigeris libant furtiva capellis.
 Non tantum caulis inclusi matribus hædi
 Assiliunt, circum distenta per ubera fusi,
 Cum pingues sero redeunt Vespere pastu,

*Mirus Sar-
 gorum a-
 mor .
 Idem An-
 thores .*

*Ad lileus
 matant ca-
 pras; exci-
 piunt .*

Acci-

Accipiunt gestu læti, plausuque coronant.

*Abeun-
tibus mox
capris, do-
lent.*

Verum cæruleo loras de flumine capras
Pastor ubi jam serus agit, proh mira cupido!
Lugentes denso capras tum pone sequuntur
Agmine, quæque valent mæsti dant signa doloris,
Ut calido pisces rotari flumine credas.

Neve sequi cessant, ni cum venere natatu,
Litus ubi placido ludentem Tethya risu
Accipit, & refluxo cautes à rore madescunt.
Ceu cum mæsta virum patria Tellure per altum
Insequitur conjux abeuntem, atque ultima dicit,
Multagemens, largoque humectat lumina rivo.

*Hinc quo
astu capti-
tur, & esca!*

Amiseros tamen hæc Sargos insana cupido
In fraudem trahit, & nimius nece plectitur ignis.
Ergo peregrino pisces in amore furentes
Hoc tu decipies astu, piscator: ovilla
Pelle tædæ operi, mos ut pastoribus, artus:
Et gemina in geminismox tempora cornibus apta.
At prius è Cererè, & caprino viscere pultem
Conficies, cui gratus erit pinguedine nidor.
His actis, viridi florentes germine cautes,
Et quæ turrato consurgunt vertice juxta
Litus, & aurato splendescunt lumine solis,
Quasque inter medio Tethys perlabitur æstu:
(His etenim Sargi scopulis, & lumine gaudent)
Nudus crura pete, apricoque cacumine fide,
Hinc hamo affixam duro da piscibus offam.
Confestim pelago revocabit ab usque profundo
Gratus odor Sargos, mentitaque signa capellæ.
Qui vitreo circum lusu, festoque natatu
Ingnari accipiunt hostem; plauduntque rapinæ.
Assultantque alacres, & amicæ viscera capræ
Ore perunt, avidique bibunt cum fraude venenum.
Atque infelices transfixi guttura, tandem
Pro Pastore lupum pellita in veste latentem,
Pro tenero durum deprendunt viscere ferrum.
Ocyus abducto tremulis è fluctibus hamo,
Divite tum præda gaudebis Olympice: & omnes
Fortunata tuos scindet captura canistros;
Sed, velox operi incumbas, fraudesque dolosæ

Igni-

Ignaros lateant pisces: si forte dolum quis
 Percipiet, cuncti fugient, nec saxa, neque ulla
 Amplius affectant escas, odere capellas,
 Atque cibos odere, & aprici litoris oram.
 Usque adeo violata fides se vertit in iram,
 Inque odium defleat amor. sed jam dolus alter
 Insequitur, cautos possis quo fallere Sargos:
 Et miseris amor ipse doli fabricator. Aperto
 Lumine dum verno splendescunt tempore Soles,
 Purpureusque calet sanguis per viscera, & omne
 Alituum, pecudumque genus, turbæque natantum
 Nativis intus stimulis, atque ignibus actæ,
 Et desiderio prolis connubia quærent,
 Tunc non æqua mares exercent prælia Sargi.
 Quique alios vitreo confregerit æquore victor,
 Gallus uti, cunctis hic vir præponitur unus:
 Fœmineoque præstet cœtu, quem caute reposta
 Occulit, æquoreis circum qua frondibus ingens
 Lentiscus floret, vel odoro germine muscus.
 Quæ cum sic habeant sese: de vimine textam
 Has inter petras florentes occule nassam,
 Atque aditum viridi myrto, laurove corona.
 Nam postquam bello victor, prædaque potitus,
 In scabrosa gregem compellit saxa, dolosa
 Conspiciens sub fronde domum viridante cavatam,
 Illuc fœmineum deducet nescius agmen.
 Hoc subit: ipse fores custodit, & inter amicas
 Non alium sinit ire marem, sed territat omnes
 Horridus aspectu, cum jam tentoria Nymphæ,
 Implexosque dolos petierunt, ultimus ipse
 Ingreditur, visisque specus lacrymabile Ditis.
 Ac velut ad caulas, cum deserit Hesperus Octam,
 Lanigeri rediere greges: stat limine pastor,
 Et numerum censet venientum, & singula lustrat.
 At postquam immixtis plenum est præsepe capellis,
 Ultimus ipse subit caulas, atque ostia claudit:
 Sic ubi fœmineæ nassam subiere cohortes,
 Insilit ille, suo infelix periturus amore.

Nunc age, jam pernix hamo fallendus, & astu
 Hippurum properat chorus omnis. Inania pontq

G

Quæ

*Detecta
 fraude, fu-
 giunt, nun-
 quam fal-
 lendi.*

*Alter do-
 lus quo de-
 cipiantur.*

*Et quo
 tempore.*

*Sargorum
 bellum.*

*Ælianus, &
 Oppianus.*

*Hippuri pō-
 scatio:*

*Us ratis
fragmenta
quarant;*

*Et ut ca-
pianter.*

*falluntur
fascibus vi-
mineis,
quo amant,
Citati Au-
thores.*

*Et Pispilus
sub Cymba
umbra.*

*Quo loco, &
astu An-
guilla ca-
piuntur.
Oppianus.*

Quæ fluitant fragmenta ratur, quas horrida nimbis
Tempestas disjecit, & æquore sparsit aperto,
Hippuri inquirunt alacres: inventaque ligna
Agmine scântur denso. si dyctia circum
Miseris, extemplo turba potiere frequenti.
Sed tibi ne veniat prædæ tam dira cupido,
Ut levius periisse feras Aquilone carinas.
Hanc maris undisoni, & Cœli pia numina pestem
Navibus avertant, & amica luce benigni
Tyndaridæ: tranquilla rates per cœrula currant,
Et semper ventis sinuantur lina secundis.
Quare alios meditare dolos, quibus humida fallas
Agmina, turritæque secent placida æquora pinus.
Fragmento è multo tabularum, aut vimine fascem
Vorticibus super imponas, quem pendula subter
Saxa trahant, unaque vadis agitentur aquosis.
Hippuri ad notas imis è fluctibus umbras
Illicet accurrunt læti, densique residunt
Fasce super viridi, atque umbra potiuntur opaca.
Tum ferro citus accures, escaque dolosa:
Ignarosque neci dedes. Sub imagine cymbæ
(Nanque olim piscator erat) hoc Pompilus astu
Fallitur, & sortem rursus sibi sentit iniquam.
Disce, puer, molles suavosi ad litoris oram
Turrito insidens saxo, vel in arbore longa,
Quam crebrò excussam vectarunt flumina Coris,
Anguillas extis immisso occidere vento.
Pinguia caprarum, cubitisque extensa quaternis
Intestina mari demitte, orique supremo,
Quod teneat tibi dextra, puer, prius inferre frustum
Non longum calami. Conspectis illicet extis,
In prædas Anguilla fame ructa æta voraci:
Apprendetque leves hamatis dentibus escas,
Intestina peti cùm senseris, illa tument
Protinus ore cava replebis arundine vento,
Anguillæ in fauces qui cùm pervenerit, omnes
Confestim prohibet vitales ætheris haustus,
Geseque intrudit violentus: at illa tumescit,
Et satura infelix aliena deperit aura.
Fallere si cupies hamo, lumbricus adunca,

Vo-

Vocalisve tibi figatur cuspide rana.
At magnam Batavis capturam terreus affere
Lumbricus: multos glomerato colligit orbe
Piscator, noctisque udo sub sydere subter
Mittit aquas, subitæque leves ad pabula currunt
Anguillæ, & teneros complexæ dentibus angues
Sese ipsas, læto dum gaudent viscere, perdunt.

Ut à Batavis
sal-
tantur.

Sed Mamertinæ qua nunc venaberis acta
Anguillas, astu, puer, accipe: Creber ad undas,
Ionias, & vexus, aquisque libestimus amnis
Extremo passim præterfluit Apennino
Inque Thetis trahit Anguillas, quæcis divite ventæ
Rhegini pinguent amnes, & amœna fluentia
Hæc sale cæruleo, spissaque uligine ponti
Ubere pinguescunt læto, dulcique sapore,
Quo vel Chaonios pullos, & Phasidos ipsas
Laudatas Graio vincant sermone volucres.

Ere si Siculi
Anguilla
optima.

Jam verò instructus cono Sicana subitæ
Litora, ubi molles in Apyreni trebrius errant:
Nam Sicula, ut perhibent, pessima frequentius atrum
Attendenclimum, & refluit lactantur ab undis:
Hesperium raro lustrant latus, unde profectæ
Trinacrios prono subierunt flumine fluctus.
Atque udo quoniam somnos in lixore carpunt
Quæsitum prædam venies, cum sydera Cælo
Labuntur, tacitoque volat vaga Delia curru:
Et tædam tibi læva feret pes unus & undas
Vix ciat, & tacitus vix suppetimas alter arenas.
Utque soporata deprendis lumine, circum
Desuper impone, & dulces una excute somnos.
Nanque excita sono, facibusque exterrita textum
Anguilla in eonum fugiet peritura, cavato
E truncos capies astu, piscator, eodem.

Ut illas
piscantur Si-
culi.

Sæpe etiam poteris dentato figere ferro.
Nunc age, torrentes inter, rivosque sonantes
Pinguis ubi Anguilla, & fecundo nascitur ortu
Plurima, qua solers fallas, puer, arte, docebo.

G 2

Ar-

1 Anguillæ ex ossibus, quæ loco spinæ cartilaginem habent, etiamque
tædæ adeo, ut in cibos etiam appetatur.

300 HALIEUTICORUM

*Quo pacto
excipulis
capiantur
in fluvio.* Arboreis hinc inde comis, seu vimine denso,
In medio geminas attolles flumine sepes,
Quæ se inter spatib' distenz majore supera, &
At stricto inferius cõsant macrone, ubi textu
Compactam tenui excipulam, massamve locabis:
Nam, cum de vexo, descendens fluminis alveo
Anguillæ, pleno replebunt agmine cassem.
Non tamen id te prætereat, purissima longo
Principio, turbanda tibi sunt flumina conto.
Nil puris piscamur aquis, dant turbida prædam.
Flumina. Sed, Cœli veniat quo sydere felix
*Quo tempo-
re uberius
proveniat.* Expediam, captura. Cavis da flumina nassis,
Attolluntur aquis cum Pleiades Atlanticæ:
Aut cum se vitreo redeuntes amne recondunt:
Nam tunc cæruleo turbato è gurgite limq,
In sinceris aquis decurrit æquora rivus.
At quoniam, celerem, falsa de Doride cymbam
Egimus, & dulces fluviorum currimus undas,
Non te, Trutta, sinam rivis impune vagantem,
Autumno, molles dum pressat vinitor uvas,
*Autumno
Trutta fe-
tificans.* Mitiaque agrestes decerpunt, poma coloni,
Cumque frequens captura, vado suevere sonanti,
Exiguas aperite scrobes, quibus humida ponunt
Pignora, dum radio fulget Lucina benigno.
His igitur scrobibus tenera, cum prole latentem
Fulgentem referens tadam, sub nocte profunda
*Et qua tunc
arte per-
quirantur.* Aggredere: actutum stupefactæ lumine Truttæ
Immotæ caveis hærebunt, tu citus arma
Expedies, stolidasque neci da, pluitimus. At cum
*Us mani-
bus à Eri-
sanis ca-
pianur.* Sese jam dubiæ rupere crepuscula lucis,
Ales & invitat cantu cristatus Eoum,
Dite domum præda venies. Divisa Britanni,
Qui trans Oceanum, gelidoque locata sub Axe
Regna tenent, manibus Truttam de flumine carpunt,
Dum se fluminæ condunt radicibus alni,
Aut virides inter salices, cannasque palustres,
Paulatim digitis piscator molliter, alvum
Defricat, & sensum palpando repit in ipsas
Cæruleas branchas, subitusque apprehendit: & illa
Planditiis decepta viro sit præda Britanno.

Præda

Præterea miro muscæ capiuntur amore
 Pelle & radiis, & versicoloribus alis:
 Idcirco per summa volantes flumina muscas
 Venari Truttis amor est: quas vespier auro
 Interdum perhibent, roseumque inhiare colorem.
 At quia punicei pariter cum luce rubores
 Dispereunt, cassas oderunt lumine muscas.
 Idcirco rosea muscas effingere lana
 Proderit, & virides gallorum adnectere plumas,
 Aut pictas auro palcas, seu lucida serum
 Vellera, & efficta ferrum celare volucris:
 Nam sic mentita captabis imagine Truttas:
 Et viridem læto capies Semptembre Thymallum;
 Nanque etiam muscas perhibetur amare Thymallus.

Non secus Austrini currunt qui ærula Nerei,
 Ingentes fallunt Amias, quæ Doridos Afræ
 Regna secant alio Mundi projecta sub axe.
 Illis, ut perhibent, amor unus, & una cupido
 Summa per Oceani volitantes, æquora & pisces
 (Qui cygnos alis, cygnos candore laceffunt:
 Et, si vocales potuissent vincere cygnos)
 Venari, captisque frui felicibus escis,
 Tales idcirco fingunt mentita volucres
 Corpora, quæ puppi ferro defixa redunco
 Appendunt. Amiæ conspectis ilicet ollis
 Accurrunt alacres, captæque cupidine prædæ
 Veloces ipsas resequuntur ad usque carinas:
 Ficta ubi pennati capiuntur imagine piscis.

Sed neque, 2. SANBLASIDE, sileæ felicia; Crathis

G 3 Do-

Muscæ &
 mæ, Gels
 negus.

Auro etiam
 vespierant.

Constitit
 falluntur
 muscas.

U. Thymal-
 lus.
 Gensnerus.

Tachardus
 in itinere
 Indico.

1. Pisces ex Hirundinum genere, qui anseris magnitudine, cygnis
 rostro, & colore similes circa ulimum Africæ promontorium, nobis
 Acronoton, vulgo *Bona Spei* dictus frequenter videntur, ut ad Brasiliæ li-
 tora; imo & in toto Atlantico mari: 2. Ignatius Sanblasius, & gene-
 ris splendore, & liseris conspicuus: nec non & Latinis, Hæruscis, Pa-
 triisque Musis sacundus. ab hoc Vates Consentiæ primum, cum ju-
 nior humanis literis juventutem erudiret, mox Neapoli severioribus
 additus studiis, summis beneficiis affectus est: idcirco hoc grati ani-
 mi monumentum; quodcumque sit, posteritati ponit. 3. Calabriz
 fluvius Consentiæ interfluvio, cuius aqua loti flavent, capilli: cuius
 uberrime Truttæ sunt.

*Ad Sen-
blasidem
poëtophe.* Dona tui, Truttas: nec qua piscator amicam
 Arte tibi Calabet prædam perit. At mihi carmen
 Suffice, namque potes; felicior indita quando
 Vena tibi, nostrisque volens da rebus honorem?
 Dum te Crathis habet regnata ad flumina, & ipsæ
 Inter læta tibi properant convivia Truttæ.
 Auratis distincta horis, & viscere dives
 Trutta secat flavo currentem flumine Crathin:
*Crathis
Trutta.* Punicis & aquis, & sulvo pastitur auro.
 Idcirco vivo pæt tergora fulgurat auro,
 Sudaque cæruleo radiat velut æthra colore:
*Villas pi-
scentur Ca-
labri.* Hanc ut piscator comprehendat, flumine vallum
 Excitat è saxis, ripamque extendit ad ipsam,
 Qua fluit obliquus, retròque revertitur amnis.
 Hic placido velut in portu tranquillior unda
 Sternitur: inque illum fluvio oblucata recurrit
 Trutta sinum: ferro quam mox piscator acuto
 Sive manu, linove capit. Per flumina calcem
*Utque cal-
ce stupefa-
cta capian-
tur.* Dispergunt ali: qua Truttæ protinus idæ
 Dispereunt, cassæque super nant lumine rivos.
 Calcis odor Truttis gravis est. Sed amica canentem
 Vulturni ad virides compellant flumina ripas,
 Et pingues Capuæ campi, collesque Typhatæ,
 (Partheniis quondam statio dilecta Camœnis)
*Quo tem-
pore quove
modo Alo-
sa capian-
tur.* Et Majo captare graves hortantur Alausas.
 Has, puer, excipula primum venare capaci,
 Aut nassa. Texto sed si comprehendere lino
 Mens avet, expediam paucis, artemque, modumque.
 Principio geminos, curvosque adnecte rigillos,
 Inque cruce compone, quibus sit desuper alter
*Machina
descriptio.* Adnexus nodo medius, truncoque revinctus
 Tranverso in longum, qui parte extenditur illa,
 Quæ ripa firmatur, aquis quæ mergitur undis,
 Illum sune liga & paxillum fige virenti
 Margine, vel medio surgit quæ flumine vallum
 Machina cui nexu sociatur mobilis arcto:
 Quatuor extremis tignorum adstringe quadratum
 Mox linum, puer, & gemino duo cornua fune
 Ultima devinci paloque crepidine fixo,
 Extensos religa funes, qui retia firment:

Et-

Ergo ubi piscatum fluvio descendis, in undas
 Retia mitte, puer, juxtaque in lentre sedebis,
 Aggere vel medio valli, lorumque teneto,
 Machina quò trahitur, & quo demittitur alveo.
 Cumque gravem prædâ cassem deprendis, in altum
 Attolle, & captam textu citus arripe Thrissam.
 Demittes iterum mox retia. Verùm age fluctus

*Anibianth
 piscatio*

Æquoreos prono rursus torrente petamus:
 Tempus & Anthieon mirandos dicere mores,
 Et qua fraude Cilix, celebrem qui navibus urbem
 Corycium 1, clarique tenet 2 Sarpedonis actam,
 Et scopulos qui lustrat odoriferos 3 Eleusa,
 Non uno pictos comprehendat flore natantes.

*Ut dociles
 primū red-
 dantur.*

Principio vivis resonantia saxa cavernis,
 Et latebra observat piscator scissa frequenti,
 Quæ circum læti cursu Callichthides errant:
 Huc agit ille ratem de litore: & orbibus altum
 Fagineis ciet illisa de puppe fragorem:
 Quo pisces gaudent strepitus: subitque recurrunt,
 Et circum turba lintrem glomerantur ovanti.
 Haud mora, vir Percas, nigrosve in cærula Corvos,
 Pabula grata, jacet, primūque his fallitur hospes
 Muneribus: vorat ille dolosam dentibus escam,
 Et decaptori risu blanditur amico.
 Id facit assiduè veniens ad saxa: neque unquam
 Intermittit opus, nec pabula cessat aquosis
 Hospitibus præbere. citi qui gurgite ab alto
 Accurrunt, noto veluti rectore vocati.
 Non scopulos quæzunt alios, non pascua: sedem
 His certam fixere locis: velut inter ovile
 Hyberno clausæ stabulantur tempore capræ.
 Ergo ubi pernici prospektant abiete cymbam
 Æthius altricem properare à litore, ponto
 Confestim ex imo surgunt, cœtuque frequenti
 Accurrunt hilares venienti, & per vada summa
 Nutrici applaudunt choreis, festaque corona.

G 4

Ac

1 Vulgo *Charco*, dicitur etiam Corycus, urbs Ciliciæ, quæ barbaris dicitur *Caramania*, patria Oppiani. 2 Promontorium Ciliciæ propè ostia Calycadui. 3 Insula contra Corycum quæ & Eleusa. vulgo *Cergen*.

Ac dulcem veluti pullis implumibus escam
 Garrula cùm Zephyri , & prænuncia Veris hirundo
 Devescat , nido consurgunt ilicet olli,
 Atque leves fundunt voces , plausuque parentem
 Exsipiunt , rostroque petunt de divite prædam .
 Haud secus in media faciunt Callichthides unda ,
 Cùm properat piscator , opimaque fercula vescat .
 Hic manibus mulcet blandus , palpatque natantes ,
 Et docet oblati animos mitescere donis .
 Et parent illi faciles , & iussa capeffunt:
 Obsequiosa duci velut agmina . quaque jubebit
 Vertere se , celeri certabunt ire natatu .
 Hos ille in puppim contendere præcipit : illos
 In proram : refluisque alios succedere saxi :
 Ante sed hos cymbam consistere : Protinus omnes
 Aspicias , veluti pueros , dum membra palæstris
 Exercent , pronos noto parere magistro .
 Ast ubi blanditiis docti auscultare vocantem ,
 Atque ætate graves , nivoque abdomine læti :
 Tempus & impensum quæstu relevare laborem :
 In fluctus saxum vir proijcit : ilicet omnes
 Ore petunt pronò fundum , prædamque requirunt :
 Nam prædam de more putant . tùm desuper unum
 Quem grandem puer , & felicem sumine vidit ,
 Stare jubet , Percaque latentem porrigit hamum ,
 Anthias in noxam ruet ocyor : ille sed uncum
 Extrahit , & præda gaudet festivus adepta .
 Sic reliquis potietur , erit si callidus astu ,
 Et citus educet medio de gurgite ferrum :
 Nam si forte dolum deprenderit unus , ibi omnes
 Effugiunt , scopulosque odere , & pabula , & undas ,
 Et fraudem piscantis . Age te bella docebo ,
 Grata magis si bella , brevemque impendere curam
 Præstiterit . Gemino ferrum mucrone rigenti
 Expedies , validoque ligabis vimine ferrum .
 Inque lupum medio pinguem mucrone locato .
 Qui tibi vivus erit : fuerit si mortuus , ori
 Suppones plumbi cubum (cognomine dicunt
 Delphinum) sic ille caput demittere pronum ,
 & similis vivo poterit nutare per undas ,

Alter pi-
 scandi mo-
 dus

His

His actis, ubi conspecta de gurgite præda,
 Anthiæ ab Oceano confurrexere frequentes,
 Tunc socios celerare fugam, sensimque reduces
 Ipse manu funem: confestim ponè sequentur
 Spe prædæ, & celeri sese prævertere cursu
 Certabunt squamosa manus: velut æquore aperto
 Festinant læti juvenes contingere metam.
 Quem nitida ardentem squama, & pinguedine latum
 In ventrem, puer, aspiciens, comprende dolosis
 Artibus, hamatam demittens fluctibus escam.
 Ille avido bibit ore necem: sed protinus hamo
 Ut se discerpi sentit miser, æquore toto
 Indignatus agit magno stridore procellam:
 Et furit, & bifida discindit marmora cauda:
 Nititur inque imum descendere, vique rudentem
 Scindere: tùm socios jubeas incumbere remis:
 Et quamvis stridat tibi funis, & undique sanguis
 Distillet, ne cede, trahitque è gurgite quantum
 Vt piscis, contrà è puppi tu nitere tantùm.
 Robore quò tandem domito, captivus ab unda
 Concedat tibi præda, Sed ubere dives odoro,
 Insignisque notis Aurata, & concolor auro
 Piscantem vocat, & trepidis se subiicit alis.
 Ergo pares ubi Libra diem partitur in horas,
 Quotque dedit Phœbo, totidem dat habere sorori:
 Et juxta sequitur splendenti Scorpius astro:
 Cumque æstu tumet æquor, & altius invēhit undam,
 Et simul aggestæ cumulos devectat arenæ,
 Paxillos, veluti ramos, in litore fige:
 Frondibus & lætis illos redimire memento.
 His actis, discede. Novus cùm defluet æstus,
 Imbelles feret Auratas, stagnis remittet.
 Hinc verò ut fugit, alternumque reciprocatur æquor,
 Deserit in siceo nudatos litore palos:
 Et refluens rauco frondes agit unda susurro.
 Territa quo medijs hærens Aurata lacunis,
 Non audet patrio rursus se reddere ponto.
 Tu trepidas invade, puer, his artibus omne
 Squamigerum genus Arctois venatur in oris,

*Auratarum
piscatione*

*Quo tempore
reficitur*

Qua arte.

Qua

Quà crebro fugiens cum Nereos unda resedit,
Piscator nudos miratur litore pisces.

Passeris as-
tus.

Sed quo decipitur, quo se defendit & astu
Ceruleus contrà Passer, non carmine multo
Expediam: primò piscantem ut sentit, in imum
Gurgitis immersus descendit, & hæret arenis.
(Terreus ipse color favet astu) & verberare caudæ,
Ne videatur, aquas perturbat: acerbaque vitat
Fata, puer tali contra sed decipit astu:

Qua fran-
de capiatur

Qua Tellus demissa ruentes æquoris undas
Accipit, & molli circum stipatur arena,
Ille hic, raucisonæ cum jam cessere procellæ,
Detumuitque vadum, pressis vestigia palmis
Imprimit, & foveas Telluri plurimus udæ
Alius insculpit. Vicino à gurgite Passer
Ut venit, foveis sese abdit: tutus & attrum
Attrondet limum, roremque epotat amarum:
Mox inter somnum diffusus carpit arenam.
Tum vigil è specula puer advolat, & tenet illum.

Non aliter 1 Pseptras, & duris 2 aspera saxis,
Quæque rigent densis Raiarum 3 corpora spinis,
Visurosque ducum captant convivia Rhombos:
Plurima, quos Tethys dat Belgica, datque bicornis
Rhenus in Oceanum præceps quâ labitur, & quâ
Reddit aquas, urgetque serox vicinia Scaldis.

Loliginis
piscatio.

Sed qua Loligo capiatur, fune sagittam
Contorto facies, cui crebros desuper uncas
Inter se adverso nectes mucrone propinquos:
Pendentisque æris celabis Iulide morsus.
Inde mari virgam suspende, voracior escam
Dum capiet Loligo, dolo capietur, acerbumque
Haud equidem fugiet, quamvis sit callida, Fatum.

Eiusdem al-
tera.

Alter, oliviferas didici quem nuper ad oras,
Optata dum pace fruor, Phœboque favente,

Pi-

1 Alij Rhombum, alij Passerem ipsum faciunt. erit fortasse ex illorum genere: nisi Psetta genus sit ad utrumque; nam ambo sub Psetta nomine sæpe veniunt: & Græci nostri temporis Rhombum Psettam vocant. 2 Raia clavata, nostris *Raia petrosa*. 3 Altera species spinosa *Raia spinosa*.

Piscanti faciles veniunt ad carmina Musæ,
 En, puer, astus, erit multo qui fertilis usu.
 Populeum, parvumque prius compone cylindrum,
 Subter & incurvis munito plurimus uncis:
 Anchora ceu radiis circum stipatur: & illum
 Longior accipiat non uno linea nodo.
 Hinc ubi piscatum pelago procedis, agrestis
 Unge bovis multo tornatum abdomine lignum.
 Nanque illecta ruet Loligo, istuque cruento
 Pulla cadet, radios dum propter ludit acutos.

Hic etiam, dum saxa frequens muscosa pererro
 Ingenuos inter juvenes, & frigora capto,
 Edidici, Sargos nautæ qua fraude requirant,
 Queis nostri è strictis fecerunt nomina labris.
 Et labor est etiam jucundus, ut omnis in illo
 Exercere queat sese vir nobilis, ori
 Gaudia dum ruri liber genialia carpit.
 Non longam puer umbroso de vertice virgam
 Cædit, & alterutrum ferro caput armat adunco.
 Atque Aphyæ tegit æra, quibus sic rite paratis,
 Undosos quærit scopulos, latebrosa que saxa,
 Quæ Sargi coluere: foramina perque canora
 Callidus intrudit virgam: quam Sargus hianti
 Dum citus ore petit, vivo de pumice currens
 Transfixus ferro capitur, lætatur & ille
 Se multum facili quæstum fecisse labore.

Si piscator, Acus affectas fallere filo
 Intestina bovum pro ferro mollia vinci:
 Extra Sudes quoniam perhibentur amare, sed illis
 Ut dentes avidæ morsu fixere tenaci,
 Haud facile removere queunt, cum protinus alto
 Piscator tremulam tollit de gurgite cannam.
 Palladis ad rupes hæc fallunt arte frequentes,
 Qui Lubræ montana tenent, Pollique recessus,
 Et qui Teleboûm pictis vicina phaselis
 Salsa secant: generatur Acus quæ plurima ponto
 Grandis, odora, uber, & viscere dives opimo.

*Et Sargorū
 alia.*

*Ut Acus
 bovum ex-
 sis capian-
 tur.*

In-

1. Altera Sargorum Species, quos nostræ Arides labris appellant
Sargos, & Sargi stretto.

Interdum tantæ molis crevere : Belonæ
 (Uſque adeo fecundus aquis Neptunus) ut ipſos
 In Gladios mucrone ruant, eadẽque minentur.
 Dum ſurrentinis felicibus otia campis
 Læta traho, Cœloque fruor ſimul æger aprico:
 Mane levi cymba cùm litora propter amœna
 Ducentes ſocio ducentia retia piſces,
 Dyſſia poſt filum Nereo venientia mitto:
 Si fors Mænarum Dentex correptus amore,
 Aut Synagris, Sarguſve hamis occurreret uncis.
 Vix dederam : medio trepidare in gurgite ſuber
 Aſpicio: feror ex templo, reſtimque reduco.
 Principio longum paulatim ſurgere truncum :
 (Nanque videbatũr roſtrum ceu truncus) & illum
 Conviciis dum ſector, aquæ fremere undique circum
 Incipiunt, reſtimque trahi: tum plurimus ad me
 Vi retraho, ſociumque voco. citus ille tridentem
 Acer agit venator: Acus tranſfigitur ingens.
 Quæ ni tunc ſubito cecidiſſet ſaucia pulſu,
 Vertiſſetve mari lintrem, funemve ſecaſſet.
 Sit quamvis totum ſemper laudanda per annum
 Mollis Acus, tamen Autumno dulciſſima, quando
 Venatus niveæ pariter Loliginis uber.
 Tempore quo patriam non quiſquam durus in Urbem
 Me revocet, clamor ſilet dum Porticus, & dum
 Annua ſeceſſus Muſæ ſolennia poſcunt.
 Eſt nitidæ queis urbis amor, gaudenque tumultu,
 Teſta colant, anguſta, foroque licentius errent:
 Et biſulas, vanis paſcant rumoribus aures.
 Quique vaporiferi per rura ambuſta Veſevi
 Degere, amat, geſtitque ſocis, turbaque clientum,
 Soſias 2 hunc habeat nigris circumſita lucis,
 Et cœtus hilares ſociorum, & iurgia 3 Pontis.

Me

1 Eadem quæ Acus Græca nomenclaturæ. 2 Rus Colleg. Neap. S. I. cui à Diſco Soſio nomen, ad Veſuvii radices, quæ Nolaſpectat ſitum: ſaluberrimi quidem cœli, ſolique feraciſſimi, ex quo generoſiſſima vina, omniſque generis fructus uberrimi proveniunt, in amœnus tamen, inelegans, atque inter denſiſſimas populorum umbras, quibus vites maritantur, pene conſepultus. quia verò a turbis ſemotus, vic-
 etq; cõparando opportunus annuis vacationibus delectus. 3 Celſi-
 berrimus Soſiani pons, ex quo in hortum deſceſus patet, in hũc ſocij
 conſabulati cõveniunt, erudiſq; jociſ, jurgiſq; hilariores indulgent.

Me Sanctum Elyſium Lubræ, me collis aprici
 Proſpectus, repidæque iuvent in vallibus umbræ:
 Me ſcopuli, argutumque ſonant quæ litora fluctu,
 Utdaque muſcoſis delectent rupibus antra.
 Hic pax, hic niveæ inculpatæ licentia vitæ,
 Et raros inter juvenes ſincera voluptas.
 Nam me non animi ſpes vanæ, & inania vota,
 Nec favor inſtabilis vulgi, plauſuſque theatri,
 Nec ſœda ambitio movet, urbanique tumultus.
 Gaudia pacis amo liberrimus. o! ubi, qui me,
 Lubra, tuum nemus, & felices ſiſtat ad undas
 Regna: inter Sirenum, & fortunata Minervæ
 Culmina; dives ubi faſtu Natura ſuperbo
 Luxuriat, centumque ſimul miracula jactat.
 Illa hic omniſigenis depingit floribus arva,
 Aeternis colles oleis inveſtit; & agros
 Vitibus, & circum pomis flaventibus ornat.
 Hic nitidis lætas ſœcundat piſcibus undas:
 Litora prætexit ſcopulis, ſcopuloſque virenti
 Gramine: & umbrôſas in rupes excavat antra.
 Hic vitreis, riguiſque recurrit fontibus: atque hic
 Perpetuò Cælum Zephyris vitalibus afflat.

Salve, ò læta parens pacis, molliſſima Tellus,
 Deliciumque animi, & cuſtos ſecura quietis,
 Solaque Pieriis domus opportuna Camœnis.
 Te, dum vitali gaudebit ſpiritus aura,
 Sancta colam Tellus Autumno divite, colles
 Cum gravibus læti ramis umbracula texunt:
 Cum placidi rident fluctus, & leniter auris
 Aspirant Zephyri, rauci poſt longa Lycæi
 Jurgia, donatus Muſis, genioque paterno.
 Lubra meæ ſemper Muſæ, pacisque ſequeſtra.

O Fortunati, quibus accidit illa voluptas!
 Nam ſeu per colles errent, & vertice ab alto
 Omnem regiſco ſpectent Cratera theatro:
 Seu riguas inter valles, & opaca vireta
 Aucupio fallant volucres: aut fronde reſidant

*Maſſa ad
 delubrum
 lætæ.*

*Ubi ſibi va-
 tes otium
 optat.*

In

1 Surrentum quod olim Sirenas tenuiſſe ferunt, unde & nomen accepit.

110 HALIEVTICQVVM

In viridi, fontes juxta, lapsusque canoros
Aure bibant: vel manè citi per compita cursent
Hortorum, & cujus quærant sint. poma saporis:
Sive coronatis perlustrent litora lembis,
Atque leves captent Zephyros: vel piscibus uda
Insidias de caute struant fallacibus escis:
Quæ non concipient felici gaudia mente.

Sed prius exhaustos cursu quam rupis ad umbram
Ire canes, paulumque sinam requiescere, aprici
Miseni juvat in saltus penetrare repostos,
Dives ubi stat præda cavis conclusa lacunis.
At mihi tu dexter tanti sub fine laboris

*Ad Theo-
dorum A-
postrophe.*

O adis 1, THEODORE, novæque in carmina vires
Suffice: piscatum si quondam venimus ambo:

Atque volens nostro favit Fortuna labori,
Venatumque Dez cessare Lucrinides amplum.
Hinc alta sub rupe, vagique ad murmura fluctus,
Et virides juxta scopulos convivium læti
Struximus, Aëtiacis non aspernanda Camœnis.

*Elegantior
prandii de-
scriptio.*

Prima Palatini venere ad fercula Mulli
Purpureo dices villos: post iude marinæ
Perdices, Rhombique locum tenuere secundum:
Flavus odorato medium sibi jure poposcit
Scorpius, & caules immixti jure tenelli.

Hinc geminus Cerere incrustatus Mugil opima,
Et pinguis succo, cannaque insignis odora
Expectatus adit. postremaque venit ab igne,
Igne ardens patrio, & nativo vivida fuco
Aurata, & mensas est jussa præire secundas.

Quas & odorifero Solenes jure madentes,
Ostreæque, & roseo prægnantes ubere Echini,
Et Balani fecere: quibus dant ultima sinem
Ammericum latè spumantia pocula nectar:
Atque peregrino mens ægra levatur odore.
Nulla mihi, Musisque dies celebratior illa
Illuxit: nec erit posthac felicior ulla.

Interea, quoniam labor instat, amica canenti
Nominis aura tui, jussisque adhibilet orsis:

Clau-

1 Theodorus Comes Barbovius vir factis, & genere illustris sum-
musque militum Præfectus-legæ Piscatoria nostra Ecloga XI.

Claudere opus cœptum quo Vates possit oliva.

Haurit inoffensos ubi stricta per ostia fluctus
 Lucrinus 1, Misene, tuos, stagnisque remittit,
 Piscator longos defigat gurgite palos,
 Desuper & secto consternat robore pontem,
 Hinc ubi tempestas piscatu prima refulsit
 Opportuna (Et erit tibi tunc, cùm sydere ab alto
 Trojanus retrò juvenis cratera refuso
 Decedit, Venerique locum dat habere secundum)
 Ingreditur cùm turba lacus squamosa Lucrini:
 Fœcundumque inter limum, cannasque palustres
 Luxuriat, pinguetque udum depasta viretum.
 Ut primum cœtu fluctus subiere frequenti,
 Defixos inter palos è vimine sepes
 Tun, puer, aggesto facies, aditumque recludes.
 Nam mox in patrium cùm pleno examine pontum
 Incipient properare, tibi piscosa replebunt
 Retia, vel nassas, si tu piscabere nassis.
 Exin pande fores dissuta sepe, cohortes
 Rursus ut æquoreæ Lucrini in stagna recurrant.
 Utque iterum petiere, lacu nodosa recluso
 Si solves tua lina, puer, spolia ampla reduces.

*Ubi in Lu-
crino pisces
comprehen-
duntur.*

Non secus Armeniæ qui 2 stagna sonantia circum
 Rura teneant, pisces vicino è flumine carpunt.
 Montana de rupe fluit pellucidus 3 amnis,
 Qui longo anfractu valles emensus opacas,
 Immixtus liquida confunditur 4 Argidos unda.
 In summis cum Vere jugis nix solvitur, & cùm
 Dives aqua, magnoque celer ruit agmine rivus,
 Argi, tuæ relinquunt cum 5 Chalcides antra paludis,
 (Chalcidibus forma similes perhibentur, & ostro,
 Medorum qui stagna secant ditissima pisces)

*Et ut in
Argide pa-
lud.*

Den-

1 Campaniæ lacus, in quem fluvius Puteblanus per Miseni portum
 influit, maximè piscosus, nostri quoniam inerti aqua silet *Mare morto*
 appellant. 2 Armeniæ, Mediæque palus Argis dicta, Straboni Man-
 tiana: nunc barbaris *Lago di Van* ab urbe, quam alluit. 3 *Bedmaci*
 incolis appellatur, qui in Argin se exonerat. 4 Palus modo dicta.

5 Nonnulli Trichidas, & Sardas faciunt: ex quo genere sunt, quæ
 exiccatæ ab Oceano Germanico devehuntur, vulgo *Saracha* dictæ,
 his similes Mantianæ paludis pisces sunt, ut refert Tavernerius in suis
 itineribus.

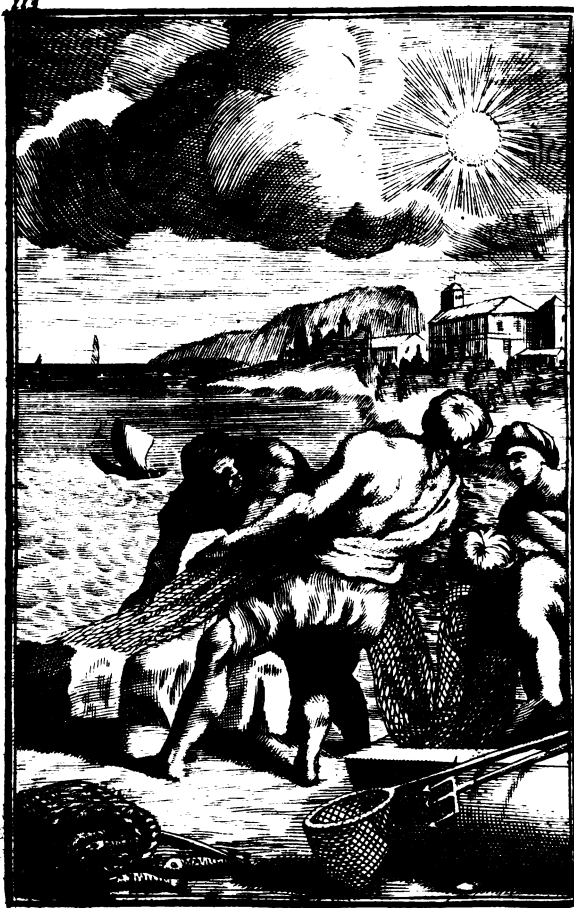
Densisque irrumpunt vicina in flumina turmis;
 Et pingui lætantur aqua, rivoque sonanti.
 Quadraginta vagis ubi Soles cursibus errant.
 Ut fluvium squamosa manus subit omnis, aquosæ
 Armenus extemplo rivi puer ostia claudit
 Aggere vimineo, vel cæsa è fronde salicti,
 Inde lacus patriæ repetentes Argidos, ipsis
 Educunt fluvio palmis, plenoque canistro.
 Et quamvis ingens frugis proventus aquosæ,
 Vectigal nullum solvit gens libera; quando
 Fas avidos quamquam vetat æs deposcere Thraces.
 Nanque olim Odrysius cum cogeret æra tyrannus
 Pendere piscantes, fama est, pro piscibus angues
 Lina venenatos turbato è fonte tulisse.
 Scilicet indignata parens Natura tributum
 Solvere, quæ cunctis communia fecit, in angues
 Chalcidas ire jubet, dominosque reppendit avaros.
 Hinc ò vos avidi vectigal discite nullum
 Ex his extorquere, quibus jus omnibus æquum est.
 Sed jam venatu è multo revocare Molossos
 Tempus, & optatam descendere rupis ad umbram.

*Pisces pro
 avaritia in
 angues mu-
 sati.*

F I N I S.

H. Vincent sc.

HALIEUTICORUM

LIBER V.

Nunc age, piscosum solvamus in æquora linum
 Euboicum juxta litus, dum murmure leni
 Eorū aspirant auræ, nitidaque quadriga
 Perlustrat rediens totum Sol aureus Orbem:
 Ipsi & spumoso venientes agmine pisces
 Invitant: flavoque nitens de vertice crine
 Phyllis odoratam poscit pulcherrima prædam.

Hic ego vos, Nymphæ Craterides, hic & apricæ
 Vos quotquot, Divæ, lustratis Olympidos oram,
 Præsentem optarim, agilesque in retia; quando
 Est opus hic vestro mihi munere: plena profundo
 Dyctia ut ingenti possim deducere præda.
 Nec labor iste, Dæ, vos dedecet: ipse sub actam
 Nudus crurâ tenus si jam descendit Apollo,
 Et tetigisse manu non pœnitet humida lina,
 Astrigeras nitidi currus qua flectit habenas,
 Quaque diem, lucemque regit, quaque aurea pulsat
 Fila lyræ, & totum mulcet concentibus Orbem.

Quin & Pierides, Permessi fonte relicto,
 Idem omnes simul ardor agit versare rudentes
 Pro jaculis, nervoque, coruscantique pharetra:
 Et picturatos pro damis figere pisces.
 Quare agite, & vitreas alacres descendite ad undas,
 Et mecum teneris adducite lina lacertis.
 Vestrum munus, opusque, Dæ, sit præda, marinis
 Quam vobis Neptunus avet concedere sylvis.

Non uno quia capta perit gens squamea casse;
 Plurimus idcirco labor est piscosa per alta

H

Ca-

*Primus pi-
secundi mo-
das Pana-
gro.*

Ceruleas laxare plagas. Qui grandia versant
Dy&ia, quique ingens soliti tractare Panagrum,
Hi per arenosos distendant linea tractus
Retia, sub cæco cautes ubi nulla Profundo
Personat, & rari frutices, algæque virescunt.
Ergo age, litoribus primo jam fune relicto,
Remigio petat altum, ipsaque è puppe iuventus
Vellera torta vadis, & retia rara, sinusque
Demittat: cursum mox circumflectat: & orbem
Circinet, alternum solvens in marmora cornu:
Inque sonora ferat postremum litora funem.
Hic aciem gemino pubes partita maniplo,
& laxa, destraque valentibus humida palmis
Lora trahat, varietque vices statione frequenti.
At geminus vitreo madefactos rore rudentes
Excipiat, magnumque puer componat in orbem.
Alter at interea piscator retia circum
Lintre volet, saxisque frequens inclusa flagellet
Æquota, squamosus quò grex exterritus arcum
Carceris in gyrum descendat, & intima cassis
Lethiferi loca cæca petat, quæ nulla potestas
Intextos vitare dolos. cum denique litus
Prægravido, tardoque premit sinus ultimus orbe,
Cornua piscantes jungant postrema plagarum:
Et captiva alacres imponant corpora cistis.

Saxea si propter nodosum litora cassent
Demittis, duro ne murice lina secentur,
Litoribus procul ex ipso pontone reduces
Squamiferum multo gravitantia pondere texta.

*Secundus
Sagena, qua
Pelamydes
capinatur.*

Insper, ingentem laxas si, nauta, Sagenam,
Plurima Pelamydum qua perdas agmina, custos
Stet celsa sub rupe: citumque ut viderit agmen
Jam petiisse sinus, imo de gurgite tolli
Protinus in summum & muralia retia, longo
Quæ fixa hastili mediant latus inter utrumque,
Imperet, & totum deduci ad litora corpus.
At propè raucisonam cum jam descendit in actam,

Nu-

1 Quadratum rete, quod inter duo cornua extensum pisces con-
cludit, ne dilabatur, sulcitur longa hasta, qua hinc, inde elevata,
rete amollitur.

Nudus in undosum juvenis salis æquor acuro
 Armatus conto veniat, cervice suprema
 Cui prius implicuit canentia lina: gregemque
 Urgeat instantem palo, quò texta subintrat
 Ultima conversus lino grex terrius albo.

Si levibus mutum Jaculis (subit altera cura)
 Aggredièrè pecus, latè dum roscidus Æther
 Sudat,, & Eoa gaudent aspergine sylvæ,
 Expedies tua tela: greges ad pabula læta
 Mane ruunt, gratoque fruuntur rore petulci.
 At citus Oceano cum Sol emergit ab Indo,
 Sparguntur diversa vagi, latèque recurrunt.
 Sic bonus in prædam se maturinus agebat
 Battus, Olympiacos inter non ultimus: & quem
 sanguine materno conjunxit Olympia Vati:
 Fecit & insignem piscatibus, ille nepoti
 Hæc olim recolens meminì dixisse sub antro,
 Mergillina, tuo, sacros quâ sæpe solebat
 Synceri roseo Manes conspergere nimbo.
 Et, puer, inquit, eris, cum creveris, alter ab illo.

Tertius per
 jacula.

At si i Verriculum tibi det, vel i Gangama quæstus:
 Riscatoris erunt quæ pauperis arma: profundos
 Adverso Manes cum Sol illustrat in Orbe,
 At foror in medio nobis nitet æmula Cœlo,
 Conjugis amplexus divelle, casisque relictis,
 Gnatorum maiore vago circumfona Nereø
 Litora consociatus adi, pennisque fugacem
 Piscatum impelles lincrem, medios ubi fluctus
 Cymba tenet, cum lora manu cisa contrahit: ponteque
 Astutum ex ipsa mittatur Gangama puppi:
 Vellus & in puppi quo post ducenda revolve.
 Inde ratem consis iterum pernicibus urge.
 Nanque retrò obrepens undosa per æquora ponti
 Ærato falx dente metet sæta Doridos arua,
 Squamosaque sinum detonsa è messe replebit.
 Ac veluti variz non uno è femine fruges

Quartus
 Verriculo,
 seu Gan-
 gama.

H 2

Quæ

1 Constat huiusmodi instrumentum semicirculo ligneo, vel ferreo, cuius acies interior acuta instar falcis. huic alter semicirculus re-
 ctus insitit; utrique verò rete in coniformam adligatum est. Similis
 machina describitur lib. VIII. cum de ostris.

Quæ surgunt, varioque nitent de caudice flores,
 Mixtim falce secat violas, & lilia messor,
 Atque crocum, atque apiû, & ferrugineos hyacinthos.
 Non aliter Percas, & Iulidas, atque rubentes
 Demeter ore tibi ferrato Gangama Mullos,

*Quo Vates
 si puer e-
 norcebas.*

Castaneasque 1, Onycesque, & mixtis ostrea Pinnis.
 Cum puer insana procul urbe, gravique Lycæo
 Otia materna captabam lentus in æta:

Solus & Aftiadas, Phœbo comitante, sorores,
 Et vitam teneras Acheloidas inter agebam,
 Nostris sæpe ratis sudantibus æta lacertis
 Innubi sub nocte, marique immissa profundo
 Gangama, quæ plenas semper de gurgite prædas,
 Ceu præfaga, tulit Vati celebranda futuro.
 Dittia multigenæ sed postquam Tethyos arua
 Orbe recurvato tenuaram plurimus, & jam
 Lutea tollebat madidos Aurora capillos,
 Lætior Aftiacis referebam dona Camœnis,
 Et tibi, Phœbe, pater, quem munere divitis undæ
 Vel tunc posse capi didici: captumque per æquor
 Ire plagis, calamoque vagas inquirere prædas.

*Quintus pi-
 scandi mo-
 dus statu-
 viis retibus*

Perge, puer, tibi non postremam impendere curam
 Convenit, ut 2 stabili liquidos 2 indagine saltus
 Obvalles: multi pereunt hac fraude natantes.
 Ergo mari cassem per longum extende, patentes
 Queis hiscant maculæ, medioque in gurgite linque,
 Cum ferrugineus depingit Vesper Olympum,
 Et venti posuere. ruent qui nocte sub alta
 Per tranquilla plagis occurrent æquora pisces:
 Et maculis intercepti, tua præda, manebunt:
 Nimirum, roseo cum purpurat æthra colore,
 Si vitteos Nerei saltus, cassemque revifes.
 At verò ut multum penset captura laborem
 Largior, in virides demittes retia sylvas,
 Herbosos juxta scopulos, & sicubi muscus
 Subter olet, fruticesque, & glaucis frondibus alga:
 Nanque illuc crebri venient ad pascua pisces.

Ignæ-

2 Echino rum species exigua magnitudinis, qui & colore, & spinis
 castaneis per similes sunt, atque ob id nostri *Castagnole* indigitant.
 2. Nostri hoc retis genus appellant *Rette di posta*.

Ignarique ruent in lina stataria: primo
 Quos tu mane, puer, captos comprende. Sed artem
 Accipe, disposito qua per discrimina crebro
 Linea 1 fallendis armatur piscibus hamo.
 Ergo ubi prælongo radium de fune parasti,
 Plurimaque è radio pendentia fila per æqua
 Nexeris intervalla, gravesque appenderis uncas
 Suberibus multis illum munire nemento.
 Hinc cum venatum petis æquor, acuta dolosis
 Æra escis absconde, puer, radiumque resolve.
 Hinc juxta observans venientem ad pabula gentem,
 Cum leve per summas trepidare frequentius undas
 Aspicias suber, citus advola: & æquore ab alto
 Duc radium Synodonte gravem, Mullove rubenti.

*Panangy-
nifus.*

Interdum, ex acta socij dum texta reducant,
 Ipse cito vetus post ultima retia, lintre
 Piscibus interea sic insidiaberis unco.
 Hepseros, Aphyasque, aut duro Mænidæ hamo
 Fige, marique illum revoluta 2 glomere, mitte.
 Nam qui spe prædæ pisces post lina sequuntur,
 Læus inescabis. Surrenti nuper ad oras.
 Inque sinu 3, Colomeli, tuo, dum grata labori
 Otia cum nostro carpebam plurimus Antho,
 Artibus his nitidum Synodonta, Orphumque fefelli,
 Ast illud tibi præcipio, concussa furentis
 Linea fortè feræ ne vi rumpatur, ab imo
 Gurgite, cum properat, longo citus apprime cono
 Multa reluctantem. Super ò qui Nerea piscis
 Exilis, & tremula ludit festivus in unda?
 Nosco equidem sacri speciem, ingeniumque natantis,
 Quare, age, veloci curramus Tethya lembo,
 Et præcedentem cursu Delphina sequamur:
 Plebeias nam tempus Acus comprehendere textu.
 Huc, ò 4 PHILAMARINE, decus sublime tuorum,

Et glomerio

*Philamari-
ni Elegiū.*

H 3

Et

1 Hoc instrumentum nostrates vocant corrupto græco vocabulo *Palanghi*, quasi *Panangyron*; quia undique hamis munitur. 2 Hoc instrumentum *la trahina* appellant, fortasse a trahendo. 3 Vide quæ fufius libro IX. 4 FRANCISCUS PHILAMARINUS, & genere, & doctrina nobilis, morumque gravitate conspicuus, Massam ad delubrum, & valetudinis, & liberioris vitæ studio per æstatem secedere solitus.

Et iubar, & laus ò nostri memorabilis ævi,
Piscatum primos inter surgentis Eoi
Deciduos prope raiores, aurasque salubres,
Dum te Lubra suis in saltibus, & vada propter
Parthenopes procul urbe tenet, curisque, foroque
Experitem studioque vacas ignobilis ori.
Eia adlīs, prisci seu temporis acta revolvis,
Seu nostrum veteri confers doctissimus ævum:
Quandoquidem lusus hic est tedignus: & ipsa
En placidos sternit tibi Doris Olympia fluctus.
Mitis ubi flavo subriserit uva colore

*Mira Acus
piscatio du-
ce Delphi-
no.*

Autumnū sub Pampineum, solesque benignos,
(Nanque uvis miscentur Acus; gratissimus ollis
Ut sapor, & lætus veniat pinguedine succus)
Cum primis conjux Tithoni lutea bigis
Surgit, & ambrosium diffundit ab æthere rorem,
Corripere alta iuvat, longisque insistere remis,
Quā saliens Delphinus iter præmonstrat: & illum
Curasequi semper tibi sit, quacunque præbit:
Sive per Hesperium Mundi latus, aut per Eoum
Naviget, inque Notum, gelidamve Lycaonis Urfam.
Nanque acies multas, stipatasque agmen in unum
Retibus immittet. Ruit ille cupidine prædæ,
Et coleres sectatur Acus. hæ protinus uno

*Delphinus
Acus infe-
statur: Et
ut hæ se
meantur.*

Densantur cœtu trepidæ formidine monstis
Ingentemque globum incurvant, seseque tuentur,
E rostro radios tendentes undique acutos.
Ille volat jaculo velocior, & ferus agmen
Circuit ore fremens, stimuloque impulsus edaci,
Quaquā adit, explorat vallum, via si qua pateat,
Qua citus irrumpat, victorque examina perdat.
Castra velut circum confertus milite multo
Dux ruit ore ferox, ferroque minacior ipso,
Si quā porta patens incustodita manipulis
Spem pugnæ, & palmæ pariter venientibus offert.
At magis agglomerantur Acus, stipantque vicissim
Ordinibus sese nexis ceu monte supremo
Cum lupo impastus percurfat ovilia, denso
Agmine stipantur trepidis cum matribus hædi.

Tu

Tu verò, piscator Acus cum videris omnes
 Collectas, citus è cymba tua retia laxa :
 Quæ bini teneant è lintre: & nudus ab alto
 Sustenter puer unus, & alter in æquore ludat
 Cum Delphine puer, verbisque appeller amicis.
 Hinc ubi rara mari solvisti retia, & omnem
 Denfatam aspicias plebem, blandissimus ore
 Dic: Delphine, foras: subito, mirabile visu,
 Transibit cassem Delphin parere paratus
 Imperio pueri, & prædam concedet habendam.
 Scilicet humano gaudet miscere cultu.
 Dyctia, piscator, medio tum plena profundo
 Educes, multo venatu dives aquoso.

*Delphinus
 piscanti pæ-
 tot.*

Non sic argento insignes, atque ubere lacte
 Regales piscamur Acus, quas læta Pelori
 Equora progignunt, refluo qua flumine Nereus
 Alternas cutsum, & lunaribus æstuat horis.
 Scilicet Hærculeus quæ surgit ad æthera vertex,
 Velligeræque virent sylvæ quæ Cænyos, & quæ
 Zancleas sub nocte aperit Pharos aurea portus;
 Nanque his, non alibi, regales fluctibus errant:
 Inter Acus molles, & depascuntur arenas.
 Nimirum vivo gaudent quia gurgitis æstu.
 Lacteus est illis vigor, & cœlestis origo:
 Nam Cœlo cecidisse ferunt, cum regia Iuno
 Astra per, & nitidos mammis lac diluit orbes.
 Pars major summo concrevit in æthere, & instar
 Arcus per longum succinxit sydera flexum;
 Dictus &, in Superos est quæ via, lacteus Orbis.
 At verò exiguas, quæ summo è vertice guttas
 In Siculum fluxere sinum, Dea Doris opimo
 Viscere lacteolos dedit esse per æquora pisces,
 Quo vel cærulei gauderent munere Divi.
 Instar Acus illis forma est, vestisque nivali
 Insignis candore, nitetque argentea, densi
 Cum per summa greges nant cæcula. gratior illis
 Non equidem Divis, non & mortalibus esca est.

*Regales A-
 cus ubi ad-
 scuntur.*

*Illarum de-
 scriptio.*

Ast age, concretum valeant quod ditia lacte
 Equora captivum tibi reddere, linea textu
 Angusto pateant, & crebris renuia nodis;

*Piscatio, &
 quo reti.*

H 4

Qua-

Qualia sunt Aphyas quibus intercludimus albas.
 Nam secus effugiet piscis Iunonius. imo
 Ingentes reti silices, Rhegine, ligato:
 Qui totum Nerei perturbent pondere fundum.
 Nam sic ascendent, commota Doride, pisces
 Lactei, & immenso replebunt agmine linum.

*Mirabilis
 piscationis
 natura.*

Mira sed est ratio venandi: retia primo
 Si jactu raros concludent orbe natantes:
 Innumeros mox illa ferent scindenda secundo:
 Nec tenuis terno veniet captura labore.
 Id quondam Herculea memini vidisse sub aëta,
 Desinit extremis ubi collibus Itala tellus,
 Inflexumque sinum latus efficit: atque ubi clivus
 Ascensu surgit facili, lateque viretis
 Confitus, & pomis, & flavo latus Iaccho:
 Rus ubi Rhegina è Nympha Balaniride dictum,
 Quæ multi studiosa operis, patiensque laboris
 Clara Philocomida fecit cognomina genti.
 Huius ab illustri descendit sanguine 1. Momus:
 Momus amicorum mihi maximus: unus & inter
 Rheginos procures salibusque argutus, & ore:
 Officiisque potens animum vincere merendo.
 Hic me lactis suos venatum indagine pisces
 Invenit lembo quondam, lætamque recepit
 In villam, & dignis hilaravit Apolline mensis.
 Partheniæ memores idcirco carmine Musæ,
 Quod possunt, ventura ferent in secula Momum.

*Momus Ele-
 gius.*

Verum Rhegino de litore rursus ad oras
 Euboicas me saxa vocant piscosa Vesevi,
 Et pinguem præbent Stabiarum cæcula Nestem
 Fallendum per saxa levi viridissima musco.
 Sed qui venandi potior modus, & quibus armis,
 Accipe. Muscoso surgunt quæ vertice cautes,
 Lætus ubi Mugil flaventes demetit herbas,
 Longa per incurvum laxabis 2. retia gyrum.

*Quo rete
 Mugiles ca-
 piantur.*

Al-

1 Hieronymus Philocomus Patritius Rheginus carmine nobiliori dignus ob singularem in Vatem benevolentiam; quem in villam suam (Valanidi) hospitio recepit humanissimè, & per quam laudè.

2 Hec retis genus indigitant nostri la Chiusarum, quo ingens Cephalorum copia capitur.

Alter & exterius plexo de vimine circus
 Circundet longo jactum curvamine Griphum.
 Qui multa super intertextus arundine fluctus
 Enates in longum ceu zona extensa per altum.
 Nestibus ille fugam stat concludurus, ab arcto
 Carcere cum saltu salient in aperta fugaci.
 Hinc ut paulatim constringens retia, ubi illi
 Transiliunt, latoque occurrant protinus orbi,
 Tum ferrum citus expedit, & funere plētes:
 Aut ipsa potius fugientes arripe dextra.
 At quoniam terno vivax sæpe aëra saltu,
 Transmittitque plagas, & arundineum labyrinthum;
 Idcirco longo cingit qui Dyctia gyro,
 Fultus arundinibus longis sit latior orbis.

Præterea multo quia Mugil callidus astu,
 Cum venatores, intricatosque recessus
 Aspicit, in scopulos se proripit, & tenet intus:
 Quatenus eludat fraudem piscantis: at ipse
 Fraudem fraude, puer, superabis, & artibus artem.
 In duro bulbos Ciclamini marmore tunsos
 Accipies, contōque illos præfige retorto
 Vimine: vique hastam petris intrude cavatis;
 Nam quia Mugilibus grave olet Ciclaminus; opaco
 Illicet ex antro, malegrato expulsus odore,
 Prosiliet grex totus, acerbaque textra subibit.

Non aliter per stagna, sonoraque flumina Nestes,
 Quæ læti ripis, & dulci Naiade gaudent,
 Comprendes textu, vel acuta cuspide. Sunt qui
 Dum salit interdum crebro super æquora saltu
 Mugil, & in vitreo festivus gurgite ludit,
 Vel jaculo pernice petunt, aut ære tonanti.
 Stridula quem certo si glans confecerit ictu,
 Velocem viridi dimittunt caute Molossium.
 Ille secat fluctus, propiorque apprehendit acuto
 Dente vagam prædam, remeatque ad litora victor.
 Non secus & turpes per stagna silentia Mergos,
 Perque lacus Fulicas pueri venantur, & una
 Laudandas cervice Anates, & pectore molli.
 Sic puer ad fluctus Anianj sæpè sub ipsum
 Vex nitidum canna Fulicas venabar ahēna.

*Mugilis in-
 signis astus,
 & quo pa-
 ri fallatur.*

*U jaculo,
 & ære cavo
 Mugiles
 cadunt.*

*Et ut casos
 canes ad
 litus ferās.*

At

*Ut à Sarni
accolis in-
scripser-
ant.*

*In Britan-
niam ex-
curso, &
Iacobi re-
gis Elogiū,*

At qui rura tenent, læto quæ flumine Sarnus
Irrigat, & viridi præcingunt limite colles,
Populea de fronde casam posuere virenti
Margine, quæ Solem pueris defendat, & undas
Umbret opaca, greges videantur, ut æquore ab alto
Cum fluvios læti subeunt: visisque sub amnem
Illicet extento torquent cita spicula nervo:
Veloceſque Lupos, & Nestes funere pleſtunt.
Hinc filo è medio deducto gurgite, onusta
Arma trahunt. Zephyri sed quæ felicior aura
Me super Oceani piscatum cæcula vexit?
Et quæ tanta animum fiducia firmat? amicum
Nosco omen. dextro me numine ducit Apollo,
Qui mecum, sy lvis Heliconis, & amne relicto
Amphrysi, ac Tempe propter Peneia Musis,
Gaudet in herbosis confidens rupibus hamo
Piscibus insidias moliri, & vimine textro.
Scilicet ut magni plausus, palmasque Britanni
Aspicerem regis, memorique in mente tenerem;
Quo tandem pelago egressus, levibusque relictis
Litore jam nassis, & retibus, ardua tanti
Facta ducis cantarem, & sacri prælia Martis.
Numine qui magno Divum, atque ingentibus orsis
Primus Hyperboreis expellere sinibus Hydram
Ausus, & insanis inferre rebellibus arma:
Et potuit meruisse, Diis ut agentibus ipsis,
Immanem ante pedes Hydram cervice videret
Abscissa, & primum victos sine cæde rebelles.
Ille sacros iterum fascēs, ritusque Latinos,
Corrupti mores quos gentis, avique libido
Insana expulerat, Roma plaudente, reduxit.
Et licet extemplo res in contraria versæ,
Sanctæque disciderit gens vincula: totus & ima
E Stryge concussus fremat Orcus, & undique gentes,
Concurrant, centumque trahant in bella carinas:
Atque acies centum populorum, & fœdera jungant
Nimirum ut cæptis nimium felicibus obstant,
Pellere & è folio Regem conentur avito,
Tarpeioque iterum se jungant Orbe Britannos:

Spe-

Spero equidem nec vana fides (stant Fata Deorum
 Inconcussa) throno reddendum, Dite subactō,
 Insignem pietate Virum, pœnasque daturus,
 Quotquot spe regni, vel religionē profana,
 In Regem, & ritus conspiravere Latinos.
 Quare age, ne timeas, Rex invictissime: vertent
 Fata vices, solioque iterum regnabis avito:
 Et tecum Romāna Fides, rectumque, piumque
 Rursus in Arctoo victrix dominabitur Orbe.
 Non te dextra hominum, socii nec Principis arma;
 Dij te restituent regno. Diis ire secundis
 Omnia prospicies, quorum pro Numine regno
 Sponte tua cedis, sceptrumque relinquis, & omnes
 Urbis opes patriæ, & tot avorum insignia regum.
 Scilicet indignum populis dare jura putabas,
 Quos eadem non lex, atque intemerata Deorum
 Religio veteri Patrum ditione teneret:
 Digna nec augustam diademata cingere frontem,
 Ni gemma meliore Fide intertexa niterent.
 Quod modò si vicibus commutavere sinistris
 Fausta secundarum Superi primordia rerum:
 Nimirum fuit id, generoso ut pectoris auso,
 Intrepidoque animo tot casibus obviis irēs:
 Magnus & adversis spectere, ut maximus olim,
 Post victos que duces bello, gentesque subactas,
 Victrices inter, nitidasque videbere laurus.
 Tunc ego (nec fuerit longum expectare futuros
 Eventus rerum, & felicia) totus ovanti
 Assurgam Phœbo, lætisque in carmina Musis
 Me major, plaususque tuos, ò maxime regum,
 Et tua facta canam, clarosque è Dite triumphos,
 Claraque non uno devicto ex hoste trophæa.
 Teque Quirinali trabea, lauroque revinctum
 Emeritos inter plausus, & murmura ovantum
 Ausoniam larē per magnam; Urbemque reducam
 Victorem, & sacra Capitolī in sede locabo.
 Et quamvis tibi non deerunt, qui dicere laudes
 Per tua regna tuas contendant plurima vates,
 Teque sub Arctoa celebrent regione Britanni,
 Attamen Euboicas non dedignabere Musas:

Me-

124 HALIEVTICORVM

Munera nec Vatis, fuerint quæcunque, Latini.
Interea sine piscatum meliora propter
Axis Hyperborei Campano currere lembo.

Salmones

Principio rivi dulces, & opaca fluenta,
Atque tui Vatem invitant, 1 TELLINE, beati
Salmones: cultu mihi quos dum supplice Divum
Præque sacros mos ire dies fluvialibus escis,
Atque olere, ingratisque fabis, laudare solebas,
Dum te Parthenope, dum densis confita lucis
Sofias, Autumno prælis spumante, teneret,
Grata tibi fuit & tunc commemorasse voluptas.

*Quo resit,
& quo pa-
cto illos pi-
scentur.*

Et jam Vere novo pleno dum gurgite fontes
Cænosos vèctant amnes, nituntur ab alto
Salmones, nigraeque secant audacius undas.
Aspicè, ut adverso Tamesi, Rhenoque bicorni
Præda tibi properent. Bis denos retia passus
Consue tergemina: & fluvio mox crede capaci.
Nam licet in summo Salmones flumine nantes
Retibus effugiant, tamen opprimet instituta multos,
Quæ propior gravis ima premit, cursumque retardat.
Verùm dum curva salmonem indagine clausum
In ripam de fonte trahis, tum plurimus olli
Præduro caput osse teres, contove præusto.
Si secus, in fluctus saltu pernice redibit;

*Salmones
vivacissi-
mi, & for-
set.*

Nanque agilis nando est, & robustissimus omnes
Squamiferos inter Salmo, & vivacior ævo.
Idcirco, ut perhibent, ipsa si frigus in acta,
Illicet & secto libetur viscere, vivum
Cor salit, & lætis hilarat convivia mensis.

*Quando, &
quomodo à
Rhenicolis
comprehen-
dantur.*

Sed quo Rhenicolar, Majo florente, fugaces
Decipiant astu Salmones, accipe: paucis
Expediam, facilis quanquam non machina dictu.
Rhenus ubi ripas mordet violentus opacas,
Quercubus è duris vallum molire, vel alnis:
Plurimus & saxis, & querno termite utrumque

Ag-

1 Ignatius Tellinus Hibernensis S. I. vir moribus antiquis, & omni
disciplinarum genere excultus, ingenio acri, & ameno, inque omnia
promptissimo: cui Vates ob veterem necessitudinem hoc monumen-
tum figit.

Aggestaque latus circum firmabis arena.
 Sic totus vallo incurfans stat gurgis aquarum:
 Atque percussus retrò cedit rapidus fons.
 At gremio in medio crispantur leniter undæ
 Fluminis, inque sinum demittitur altior amnis.
 Hic denso tuguri compinges vimine tectum,
 Quo capiti Soles, effususque arceat imbres,
 Flumineo qui lintre sedet piscator, & ipsos
 Noctes, atque dies observat flumine pisces.
 His actis, ripas inter, vallumque Panagrum
 Crede vado, & reti filum sociare memento:
 Illius & dextra caput observator habebit.
 Ergo ubi scandentes fluvio obluantur eunti
 Salmones, rapidus devexi gurgitis æstus
 Obiecto impingens vallo vi deiecit. Olli
 Læva percussi subeunt loca, mitior amnis
 Quà fluit, & casses ignari protinus intrant.
 Tum vigil ut filum sentit salmone moveri,
 Paxillum puer evellat, piscesque sub auras
 Lina ut venantes multo Salmone reducant.

Quin etiam prærupta sonant quæ flumina saxis,
 Atque cavas inter convalles altius undæ
 Labuntur, puer, auratos venabere pisces,
 Si tu decipulam juxta, nassamve locabis.
 Nam cum remigio Salmones præpete certant
 Exuperare vadum, seseque per ætra vibrant,
 Sæpe plagas proni subeunt. Ast indita pisci
 Saltandi vis mira: recurvus in ora reflectit
 Cæruleam caudam, rictu stringitque tenaci,
 Inque orbem sese glomerat, mittitque per auras
 Ocyor, ut jaculum; & resonantia flumina tranat.
 Sed ruit Arcidum glacialis ab æquore ponti
 Plurima vis, latosque replent examina fluctus:
 Immensum latis quæstum latura Britannis.
 Ut Sol æstiferi percurrit sydera Cancri,
 Et nimius terram calor urit, ab Axe nivoso
 Signa movent, pulchroque incedunt ordine turmæ.
 Inque Caledonii se primum litoris oram
 Invectant, positique sedent hic agmina castris:

*Et ne nassæ
 sit inter
 prærupta
 fontium.*

*Ut mirum
 in modum
 saltant.*

Arcides.

*Ille hæc na-
 tura, &
 mores
 insens.*

Et

Et virides circum frutices populantur: & omnes
 Stirpe nova gaudent sobolescere Plenus ubi jam
 Autumnus pomis ridet flaventibus, & jam
 Mitior Hercules se fregerit ira Leonis,
 In Tamesin devexa fluunt, lateque vagantur
 Per Baravos, Cimbrosque, in Balthica & usque recurrūt.
 Ast ubi raucisonæ ponto incubuere procellæ,
 Et jam Bruma rigens ventis molitur, & imbres,
 Agglomerant sese rursus, pelagusque Britannum,
 Ordinibus lustrant densis, cursantque frequentes
 Oceani per aquas, & saxa virentia propter.
 Cumque novæ terris Iani rediere Kalendæ,
 (Quis negot ingenium Naturam piscibus, anni
 Tempora quo scirent ventura, vicesque dedisse?)
 Ocrini per curva ferunt se litora, & omnem,
 Perque latus geminum, circumspatiantur Hibernæ.
 Tandem Vere novo superant terrasque, frætumque
 Extremam præter Thulen, præterque sonantes
 Orcadas, & patrio reduces se gurgite condunt.
 Lætæ ubi concipiunt non uno semine partus:
 Impleat ut ponti fluctus numerosa propago.

*Minimè
 capiendæ,
 cū veniūt.*

*Sed cum
 se Autumnus
 disper-
 gunt.*

Cum ventunt, densæ quoniam stipantur, in æquor
 Dyctia ne solvas, multa sub mole natantum
 Haud dubio scindenda. nocet felicior ipse
 Proventus: nec multum uber dat copia quæstum.
 O quoties avidi, largæque cupidine prædæ
 Correpti, longos conati incidere funes,
 Ipsaque cum magnis amittere retia prædis.
 Ergo sub Autumnum cum se dispergere cœtus
 Incipiunt, circumque vagi freta cærule cursant,
 Aggredere: effusam poteris cum perdere gentem.
 Non secus è nigra cum se Mæotide fundunt,
 Transque Scythæ Tanaim prorumpunt, lataque densæ
 Agmine decurrunt campestria. Lechus in ipso
 Interea vallo se continet. ast ubi turmas
 Partiti, latè campos populantur, in hostem
 Effusus ruit, & sparsos cæditque, capitque.

*Tada præ-
 lucens.*

Insuper his, quoniam splendenti lumine gaudent,
 Solertes curva rædæ è puppe navescentes
 Atrollant pueri: viso fulgore eatervæ

Cor.

Confestim densæ venient; linumque subibunt:
 Ipsæ etiam tremula radiant è Doride, summa
 Obversa nantes alvo cum cærulâ sulcant.
 Ut latè innumeris veluti mare fulguret astris.
 Se quibus indiciis tibi produnt, vescier unda
 Arecidas fama est, ipsaque uligine ponti.
 Puniceo velut ipse, niter qui viscere, Salmo:
 Nam vacuus venter, perhibent si vera, repertus,

At tibi lenta trahis si felix otia turbis
 Infans procul, & nitida semotus ab aula
 Per solos montes, & inambitiosa beati
 Rura soli, propiorque colis, vir nobilis, undas,
 Expediam paucis artem, torpentia solers
 Otia qua valeas, & dulces fallere pisces.
 Et simul ærumnis animum relevare molestis,
 Quem versæque vices rerum, semperque dolenda
 Florentis patriæ clades, ritusque Latini
 Atque pii Regis tot vexavere labores.
 Et tibi gratus erit modus hic, 1 GALVÆE, tumultus
 Sive lates inter Tameſis, seu præpete cursu
 Per montes fugitivus, & invia lustra pererras:
 Sive tuæ sospes tetigisti litora Hibernæ,
 Magnaque pro Sacris, & Rege pericula tentas.
 Ergo agè, si vacat, & fas est descendere ad undas
 Arctoo propera mihi dexter ab usque recessu:
 Adde & Olympiaco Vati, GALVÆE, decorem.

Intorto primum lino contexere conum
 Præcipe, & iliceo conum succingere circo.
 Circulus impositus tua per discrimina cono
 Ternus erit: terno religetur vellere summus,
 Inque unum coeunt ubi funes vertice nodum,
 Longior alter erit, pendet quo machina. longam
 Inde trabem ripa figes viridante sub ipsa,
 Obiice vel medio fluviorum: & desuper asser
 Rectus in extremo radiis nectatur acutis:
 Transversoque unâ hrmetur uterque tigillo.
 Crux Germana velut, miseri quâ funere fontes

Ple-

*Incundus
 piscandi
 modus, quo
 se nobiles
 Britannus
 exercebat*

1 Iacobus Galvæus S.I. Hibernensis Vati inter familiarissimos pri-
 mus, & ob candorem, variamque eruditionem gratissimus.

Plebeio commissa luunt. transversus & asser
 Pendentem accipiat trochleam. cum deinde marinæ
 Te prædæ accinges, curvum transmissa per orbem
 Linea sustentet conum, qui fluctibus extet
 Altior, atque illum complebis plurimus esca.
 His animadversis, refluxo cum Nereus æstu
 Assurgit, ripasque tumens infundit, & amnem
 Impellit retrò veniens, tum piscis in orbem
 Irrumpit, scombrisque famem vincitque, fugatque.
 Ast ubi jam refluxo rediens pede mobilis undam
 Subtrahit Oceanus, nudataque litora linquit,
 Squamosas cæco volucres de casse reduces.

*Non dissimilis, quo
 Tarentini
 utuntur.*

Lubrica dissimili non arte examina fallunt
 Oebalii. Curvos quæ septem infusa per arcus,
 Septeno veluti rivo se Doris in altum
 Devehit, & magno jungit commercia ponto,
 Tempora dum Lunæ per certa reciprocatur æstus:
 Hic, tibi piscantum speculæ stant ponte repostæ,
 Ante arcus geminam fundant in marmore cerrum:
 Atque illam multo religatam vimine firmant.
 Coniferum longa labyrinthum cannabe cerris
 Associant (viridi mixtus, flavoque colore
 Conus erit, piceæque simillimus) incita cursu
 Exin sub noctem: (nox est accomoda fraudi:
 Et color ille dolum potis occultare; sub umbris
 Nanque est, ut perhibent, obrutus piscibus acer)
 Externas cum prona Thetis procurrat in undas,
 Vitrea pisces committunt carula cono.
 Quorquor devexa veniunt tum Doride pisces,
 Sponte sua subeunt maculosi carceris antrum.
 At verò ut reduci jam se missura per arcus
 Est iterum pede Tethys, ovanti murmure conum
 Educunt, prædamque hilares ad testæ reportant.
 Si secus, antrorsum venientia marmora textum
 Impellent, fugientque citæ per aperta cohortes.

*Statique
 temporibus
 certas ve-
 nantur pi-
 sces.*

Tempore quemque suo capiunt hac arte natantem.
 Cum Chiron retrò vacuus dat terga sagittis,
 Altaque dum terris nox est, tum lumine captas
 Cum Congro rapiunt 1 Anguillas: frigida sed cum

Al-

1 Has Tarentini vocant. Anguille orbe, quod cæcæ videantur, sunt-
 que suavissimi saporis.

Alget Hyems, Soleas, & primo Vere requirunt.
 At tres Autumni, totosque ex ordine menses
 Mixta Sparo rosei venantur tergora Mulli.

Hic neque præteream cæli quo sydere certo
 Singula squamiferum lucis veneris aquosis.
 Ut nitidum Ver pingit agros, & crine novello
 Investit latè sylvas, tum Scorpius uda
 Lina petit cupiendus, & igni plurimus ardens
 Aftacus, atque Elephas, inflammataque Locustæ.
 Hos etiam, rapidis candet dum Solibus Æstas,
 Retibus, aut nassis piscabere: tunc & opimas
 Engraulis, Thrissasque, & viles viscere Salpas.
 Ast Aphyas æflu in medio, cum fervidus urit
 Arua Leo, capies turmatim: è gurgite quando
 Semine non jacto crescit numerosa propago.
 Læta per Octobrem Loligo, perque sequentes
 Autumni menses, quo pinguis tempore Dentex
 Fallitur illecebris escarum saxa secundum.
 At Polypus dum Bruma riger, cum Mænides, & cum
 Sphirænx, nitidæque Umbræ captantur, & Orphi.
 Datque Autumnus Acus, dat, dulcia fercula, Mullos;
 Quos etiam progignit Hyems, atque herbiferum Ver.
 Cum geminum Divæ surgens Amathuntidis astrum
 Emicat, & raris Aries nitet ignibus, uber
 Muræna, & dulci captatur nectare Conger.

*Quo quisque
 piscis tem-
 pore ca-
 piatur.*

Quid leviora sequar? superest via multa per altum
 Exuperanda: Noto spumant cum regna Profundi,
 Pulsatæque gemunt cautes, & litora plargunt,
 Venandi quæ cura tibi, piscator, habenda,
 Jam nunc præcipio, quando terraque, marique
 Improbus est miseris labor impendendus, iniquam
 Quo saturare famem, duramque levare caducæ
 Pauperiem vitæ valeant: quibus haud bona Fati
 Principio data Sors, nec blando lumine Cælum,
 Ortaque nec nutu riserunt astra benigno.

*Qua arte
 inter pro-
 cellas pi-
 scandum.*

In primis solido subtexes 1 Dyctia spartho:
 Lataque sint maculas, nexitque tenacia nodis,

*Rete de-
 scribitur.*

I

III.

1 Hoc rete, quod à Gallis primum inventum ferunt, estque familia-
 re Gaictæ, Prochytaque incolis, nostri appellant *Tartana Française*.

Ultima & Oceani campos visura marinos
 Instita sit multo gravis ære; tumentia verrant
 Ut vada piscosi casses, prædamque reportent.
 Nonnulli extremo sua per discrimina textu
 Præduros silices, & grandia saxa reponunt.
 Cætera persimiles sint retibus. hos ubi casses
 In navi, puer, imposuisti ritè paratos,
 E portu solves animosus: & æquor in altum
 Piscatum venies, quamvis illisa reclament
 In scopulos freta pulsa Notis, & desuper ingens
 Porta tonet Cæli; resluatque nigerrimus imber.

*Et pesca-
 tio quo
 pacto in-
 sinuatur.*

Ergo ubi veloces tenuerunt alta carinæ,
 Albentes inter fluctus da retia ponto.
 Hinc geminum gemina firmabis cannabe cornu
 E prora, puppique, globum ne forte sub unum
 Concurrant, nullos gremio captura natantes.
 Proderit & longas utroque à vertice fagos,
 Brachia tenta velut, valido vincire rudente:
 Extremis quorum cervicibus inferere funes:
 Et nodis constringe; retro piscosa capaci
 Orbe trahent, largisque onerabunt retia prædis.
 Inde sinus humiles velorum expande, recurvum
 Inque latus deflecte, vagæ quò Tethyos amnes
 Spumantes tranversa recurrat cærule pinus.
 Sic secreta colunt qui Nereos antra profundi,
 Et raucos pelagi pisces odere tumultus,
 Captivi venient in retia. plurima cursu
 Postquam velivolo cava trabs per cærule fugit,
 Collige vela: graves & aquoso è gurgite casses
 Duc super: innumeras squamosa è gente cohortes
 Aspicias, mixtimque plagis hære, linuque.
 Lætus & ingentem cumulum versabis in alnum.

*Saxa, syl-
 va, & are-
 na vitan-
 da,*

Id tamen in primis cura majore cavendum
 Ne piscosa trahas per duris aspera saxis
 Retia, nec saltus inter, spumosaque lustra,
 Nec quâ per densas sub lucida Tethys arenas
 Sternitur: at mollis quâ limus, & undique densum
 Stat sabulum, celsa solves de puppe Panagrum.
 Ni facias, duræ lacerabunt Dyctia rupes,
 Hærebuntque inter sylvas implexa marinas;

Aut

Aut gravibus repleta sinus scindentur arenis.

At mihi, quis, Divæ Nereides, æquora primus
Ingressus spumosa, nova piscarier arte
Ausus, & horrendos nimbo contemnere ventos,
Dicite: vos illum resonantes ire per undas,
Et spumas inter miratæ solvere linum:
Atque omnem obscura revocate ab origine famam,
Si vestertanto meruit jam carmine Vates.

Exorients pluvio tristaverat æquora nimbo
Phyllirides Chiron, vultuque minante, sagittas
Imbriferas arcu torquebat, & undique ponti
Tollebat Cælo freta pulsa procacibus Austris.
Et jam Luna cavum bis luce repleverat orbem,
Bisque nova rediens sinuarat cornua fronte:
Attamen abruptis nondum turbata procellis
Æquora, non & saxa vadis clamosa quierant.
Interea Licydas Miseni in rupe sedebat
Piscator, Prochyta vectus qui nuper aprica
Venerat Euboico quæsitum gurgite prædam.
Oscus erat, Prochyta sed dudum Chlorida Nympham
Duxerat, & quatuor sæcundo semine natos
Iam pater ex illa totidem susceperat annis.
Hic quoniam finis non tempestatibus ullus,
Nec pluvie modus, & ventis, his ora resolvit
Secum multa gemens: Læsi quæ Numinis ira
Tot tempestates pelago, tot murmura sylvis,
Diluviumque undarum, atque horrida fulmina terris
Intorsit, totumque involuit turbine Cælum?
Credo equidem Divum offensis, & Virginis ira
Insuetum spumare vadum, scindique trifulco
Igne polos, ventosque unâ certare furentes,
Scilicet ut ventis tumefacta furentibus irent
Æquora Tellurem vel submersura Profundo,
Vorticibus classem seu dejectura profanam:
Quæ fors invitis secat indignancia Fatis
Æquora, bella sacris, Diis impia bella ferentes.
At mihi quis misero deserta hac rupe moranti
Pauperiem relevet? gnatis, charæque sorori
Quis victu vitam sustentet paupere tecto?
Ter deni fluxere dies sine Solibus, ex quo

*Ut primi
rele in-
sum.*

Vela dedi, & mæsta natos cum conjuge liqui.
 Ah dulcis conjux ! dulcissima pignora, nati !
 Quis vos interea vacuo nutrit in antro ?
 Tu Virgo, quoniam curas mortalia Virgo,
 Aut miseris vitæ fer victum, aut marmora placa.
 Hactenus infanas potuisti perdere puppes,
 Et patrio è regno sceleratam avertere gentem.
 Aut, verò infames si jam tetigere carinæ
 Litora, tu nutu poteris dispergere turmas,
 Atque pio Regi, populoque afferre salutem.

Hæc dum multa gemit, somno defessus amico
 Opprimitur, mollique caput declinat in alga,
 Et vix prima quies obrepserat: aurea summo
 Cum Cælo veniens affulsit Olympia Virgo
 Ingens sub luce: velût pulcherrima Solem
 Præcurrit croceis Aurora in vesta quadrigis.
 Lumine quo totum, penitusque in rupibus antrum
 Emicuit, roseoque simul spiravit odore.
 At Virgo hæc Licydæ divino ex ore locuta est:

Ne dubita, puer, infames si perdere classes
 Mens fuit, & regno gentes prohibere profanas,
 Sacra Deum, ritusque, patresque ultura Latinos,
 Haud studiosa tui cessit mihi cura, tuæque
 Conjugis, atque tui sunt & mea pignora, nati.
 Nanque pios servare Deos quisne ambigat? Ecquis
 Despectum vidit justum, meminitque relictum,
 Illius & tenuem natos perquirere quadram?
 Verùm age, si tantum potuit meruisse benignis
 A Superis animi pietas, & candida morum
 Simplicitas, inter spumas, fluctusque sonantes
 Quaque inter ventos possis piscariæ arte,
 Accipe. mox placido juveni sermone retextit
 Difficiles artes, memorique in mente locavit.
 Inde volans sese in nitidum dedit æthera Virgo.
 Quaque dedit, niveo tractum candore reliquit:
 Lactea ceu summo subtermicat orbita Cælo.
 Hic Licydas somno excutitur, latèque per antrum
 Aspicit insuetum terris fulgere nitorem:
 Ambrosiamque auram, & divini floris odorem
 Amatu sentit Superum spirare beato.

Au-

Aurea sed nusquam prospectat Virginis ora.
 Pronus humi labat, & sic incipit: O bona Diva,
 Quis tibi nunc tanto solvat pro munere grates?
 Quandoquidem nostras non averfariis amica
 Aure preces, summoque humiles dignari honore.
 Sed cur ætherias, Regina, citissima sedes,
 Cœlicolumque choro, & Olympia regna petisti!
 Credo equidem, tanta non Tellus Virgine digna est.

Hæc dedit, & patriam, pacata Doride, venit.
 Instituitque novas artes, & munus ad aram
 Fixit Olympiaco in templo, versuque notavit,
 Quæ sibi divino monstrat lumine Virgo.

Verum si pluviz descendant amne perenni,
 Et venti immanes tollant sine more Profundum:
 Tum rigidas durare Hyemes, piscator, in antro
 Convenit ante focum, parcèque absumere fruges:
 Et circumfusus chara cum conjugè natis,
 E sinu vestano subtexere vimine nassas,
 Currere cæruleum plena velarundine linum;
 Omnis durando quoniam Fortuna ferenda est.
 Cumque vetat maiora sequi, ne mitte virili
 In parvis animo solemtem impendere curam:
 Quæque negat Fortuna, tibi solertia penset.

Haud secus elapsum miseri duravimus annum,
 Quo magis infaustum, aut peiorem secula nunquam
 Progenuerunt: dabunt, speramus, secula nunquam
 Post ventura alium. Quid non miserabile terris,
 Et quid non dignum lacrymis spectavimus illo?
 Vidimus immensos Cœlo descendere rivos,
 Ac toto insanum se fluctibus Æolon antro
 Mittere præcipitem, frænumque furentibus Austris,
 Et rapidis laxare Euris, Corisque, Notisque,
 Undique raucifonis vertentibus æquora nimbi.
 Vidimus immenso venientes rupibus amnes
 Ire palatinas dejectum gurgite moles,
 Exhaustumque homines, ipsasque a vertice sylvas,
 Quin etiam versasque vices, & quattuor anni
 Tempora: nec sua per vestigia volvier Orbem,
 Atque alium rebus Fata induxisse tenorem.

*Cessandum
 cum sine
 more sa-
 vi-
 unt venti.*

*Calamitas
 anni 1688
 descriptio.*

Anne parum Superis visum est, quod nuper ab imis
 Cardinibus latè Tellus concussa remugit,
 Et tot cum miseris evertit civibus urbes?
 Ut rabies etiam Neptuni insana tumentes
 Tolleret in Cælum fluctus, ruèretque refusis
 Vorticibus terras,urbesque haustura superbas:
 Insuetumque ageret Sol ipse,& sydera cursum:
 Scilicet ut sua non per tempora diffuaret annus.
 Vix lacrymas retinere queo,dum funera cogor,
 Illius & sævi cladem meminisse diei;
 (Atra dies,atro semper signanda lapillo,
 Quam semper tristem,Dii sic voluistis, habebo)
 Cum Sol informi faciem ferrugine tinctus,
 Usque reluctantes,nigraque in nube latentes
 Egit equos,radiisque oriens affulsit opacis.
 Nimirum puro ne infandam lumine stragem
 Aspiceret,magnique daret præsagia luctus.
 Ipsæ etiam brutæ pecudes, ipsæque volucres
 Signa mali,ut perhibent,tanti manifesta dedere.
 Quin & sub cæcis undè sonuere cavernis,
 Et pigros retrò flexerunt flumina cursus.

*Te remo-
 tus prædi-
 cti anni
 narratio.*

Jam Sol è medio fugiebat pronus Olympo,
 Præcipitesque ipsi rapiebant fræna jugales,
 Insolitam affantes auranti, lucemque malignam,
 Cum venti posuere: sed æquora visâ repenti
 Altius atrolli, montesque assurgere aquarum:
 Illicet excussis radicibus undique Tellus
 Concutitur: totis & concita fundamentis
 Immugit, magnumque ciet tremefacta fragorem.
 Ipsaque succussa pariter Tellure Deorum
 Delubra, atque ædes, lunaraque mœnia, & altæ
 Confestim turres, una convulsa ruina
 Subsiluere: cita mox & vertigine terræ
 Nutavere latus, jam jam casura, supremum:
 Mortalesque omnes casu oppressura repenti,
 Atque necem pariter, pariterque datura sepulchrum.
 Ne caderent pietas intactæ Virginis una
 Obstitit, irato rapuit quæ tela Tonanti.
 Nam secus ingenti gemuisset mersa dolore
 Parthenope: & nusquam staret felicior illa

Tyr-

Tyrtheni regina maris, regnique beati:
 Clara armis, & clara viris, æquaque Cælo
 Molibus immensis atavorum, & divite luxu.
 Sed lapides tantum foret, & lacrymabile bustum.
 Bustum ubi divitiæ tot, opesque, aurique talenta,
 Millia torque hominum faxis oppressa jacerent.
 Vix & momenti flevisse secula luctum,
 Vix & momenti reparassent secula damnum.

Unatamen (lacrymis quis temperet ora) Tonantis,
 Telluris trepidante sinu domus alta supremo
 Culmine procubuit concussa, tulitque ruinam
 Ingentem, sonitumque dedit. Pulcherrima quondam,
 Proh dolor! è nostra cecidit cervice corona.
 O ubi syderio vertex æquatus Olympo,
 Et nivei lapides, & pulchro Dædala textu
 Marmora, & ex auro muri flamman te corusci!
 O ubi spirantes viva sub imagine vultus
 Divorum, pictique arcus, & mille figuris
 Intertextus apex, & mille coloribus ardens,
 Et rutilis ardens gemmis, & iaspide fulva
 Mirum opus in terris, & moles æmula Cælo.
 Æmula nam superum felicia tecta Deorum
 Auratus, pictusque Tholus referebat: & ipsa
 Numina nativo veluti radiantia Cælo
 Divina sub luce, & majestate videnda,
 Felicesque dabat cœtus, & gaudia Divum,
 Et dias auras, & dii luminis haustrum.
 At potuit cecidisse: jacet, miserabile visu,
 Maceries aggesta loco deformis in uno.
 Ergo tot annorum moles sudata labore,
 Tot manibus, studiisque hominum, cui barbara Mæphis,
 Cui Rhodus, & Carum pendentia Mausolæa,
 Altaque cessisset Babylon, quis crederet? uno
 Telluris nutu, & momento proruit uno.

Et tu Romani i monumentum insigne decoris
 Tyndaridis quondam geminis, Phœboque dicatum
 Tiberio Prætorè, mari quo tutior alto

*Insignis
 Tholi Ec-
 clopsa S. J.
 ruina.*

*Illius de-
 scriptio.*

*Tiberiana
 molis eq.*

1 4

Cur-

i Magnificus templi prospectus. quod Apollini primum à Nespo-
 litanis dicatum, mox instauratum à Tiberio Augusti liberto maris
 prætorè Castori, & Polluci consecratum est.

Curreret, obstrictis, pacato Numine, nimbis,
 Mille per annorum cursus, & secula septem
 Casibus è tantis servatum concidis: uno
 Abripiens tecum Fato decora alta vetustis
 Temporis, & seclis nunquam renovanda futuris.
 Discite, mortales, ædes, & tecta superba,
 Atque triumphales patrum contemnere moles.
 Quicquid, grande licet, positum sub Sole caducum est.

*Attonita
 urbis des-
 criptio.*

Sed quæ tunc facies, proh Numina! qualis & horror
 Rebus erat! quantumve dabant concussa fragorem
 Liminaque, murique domum, & sublimia tecta!
 Pars stetit exanimis: tenuem pars altera vocem
 Vix ciet attonita, & celerem quæ tendere gressum
 Haud videt in loca tuta, fugaque avertere mortem
 Instantem dorso jam jam, & crudele minantem.
 Ille fugit, refugitque, & nusquam certa saluti
 Apparet: quocunque ruat, se perdere certum est:
 Sub pedibus nam terra tremit, circumque labantes
 Horrendum nutant ædes, murique dehiscunt:
 Desuper imbre pluunt pinnae, convulsaque tecta.
 Sulphure permixtus nec jam spirabilis ipse
 Aër est, vitæque negat, dum sufficit, haustus.
 Clamorem attollunt alii, veniamque benignos
 Exorant Superos, & pugnis pectora tundunt.
 Omnia terror habet: miseros premit horrida cunctos
 Formido, luctusque & plurima mortis imago,
 Urbs tota immugit strepitu, mæstisque virorum
 Cuncta sonant lacrymis, & fœmineo ululatu.
 Non aliam rebus faciem sub fine futuram
 Crediderim Mundi, Cælo cum lapsus ab alto
 Plurimus igne minax, & majestate tremendus,
 Stipatusque aderit tot millibus arbiter Orbis:
 Cunctaque verba hominum strictim pensurus, & acta;
 Inque pios feret astra, malosque ad Tartara mittet.

*Edita in
 Samnitium
 urbe.*

At non irati Samnitibus ira pepercit
 Numinis: abrupti montes, patefactaque Tellus
 Non uno conspecta loco: lateque dehiscens
 Oppida cum villis, magnasque absorbu it urbes:
 Millia totque hominum Fato fera perdidit uno,

In-

Ingentesque evertit opes, quas plurima quondam
 Ars dedit, & longo pepererunt secula censu.
 Informes passim cumuli spectantur, ubi olim
 Mœnia, turritæque arces, urbesque manebant:
 Obruta sub propriis non agnoscenda ruinis.

At meus insigni servatus munere Divum
 Aggere saxorum, mediusque è pulvere cæco
 Evasit: i Lidorus, erat qui forte sub alto
 Fornice, qui quanquam ruiturus: at usque pendit,
 Quò puer egressus campo se misit aperto,
 Atque iterum Cœli prospexit sydera sœpes.
 Chare puer, nive ite mores, & pia Virgo,
 Cui niveus cordi pudor est, & candida vitæ
 Simplicitas, Fato incolumem servavit acerbo.

*Lidorus
 servatur.*

Sed non hic modus ærumnis: majora dolemus:
 Scilicet abrupti cursum felicibus armis,
 Et spem tot bellis partam, clarisque triumphis
 Incidi, & virides sensim languescere laurus.
 Nimirum invidiæ stimulis agitata malignis
 Aleo armavit reges, & fœdera rupit:
 Fœdera Principibus non rescindenda Latinis.
 Nuper ad Eubœam frustrâ rugisse Leonem
 Adriacum læti Thracis sensere: sub una
 Totque duces, & opes, & vires Chalcide fractas.
 Gavisque leves ultrò decedere Moschos,
 Et malè Sarmaticas Lechum posuisse secures.
 Parte alia socio spumantem sanguine Rhenum
 Dejectasque igni, ferroque audivimus arces,
 Et desolatas passim deflevimus urbes.
 Insidiisque peti Regem, ritusque Latinos
 Everti, effrænâsque palam strepere arma rebelles,
 Et conjuratas Batavorum accersere classes:
 Accendique omnem fatalia bella per Orbem.
 Bella triumphales nullos visura curules:

*Cetera an-
 ni calamita-
 tes com-
 sentur.*

At-

---

i Nic. Ferdinandus vatis alumnus, qui Beneventi juventutem lati-
 nis literis erudiebat. cum vero modestè consulens ne puerum solus
 in gymnasio alloqueretur, in atrio versaretur, terræmotus repente
 obortus est, corruitque gymnasium: atrii vero forpiz et si undique
 scissuris pateret, stetit tamen.

Attamen Odrysiis non despicienda tyrannis.
 Scilicet Aufonidum, Scythico quæ plurima fecit,
 Hæc prædatori reparat discordia regnum.

Sed jam lethiferum tenebris caput abdidit annus:
 Sperandum nunc læta novo:procul 1 ære fugato
 Informi,trepidæque minis Telluris,& undæ,
 Jam populis studiosa suis 2 Argentea cudit
 Secula Parthenope;quæ,sit modò Juppiter æquus,
 Aurea Saturni Fato meliore sequentur.

---

1 Vetus moneta à sceleratis tonforibus adeò corrupta, ac detonsa ut intolerabilis planè esset. 2 Nova excusa,quæ arduo primum conatu incœpta,felici tandem eventu initio anni MDCLXXXIX.summe omnium plausu pervulgata est.

F I N I S.

H. Vincent sculp.

HALIEUTICORUM

LIBER VI.

HAC piscosa tenus per molles retia saltus,
 Vimineasque plagas, & acuta tetendimus uncis
 Fila, quibus pelagi volucres machinavimus: at nūc
 Sunt ferro, Neptune, tuo, quo spumeus ira
 Fundamenta quatit tertiarum, & cœrula Ponti
 Bella vagis tractanda feris. Age numine dextro,
 Dive, ad sis, primæque fove præludia pugnae.

Nec minus ò nostri decus ævi, te duce quando
 Squamosam in gentem non ludicra bella movemus,
 Annue, CARDENIDE, coëptis, visesque ministra
 Bellanti, ut victor donatus tempora myrto,
 Heroam affectem per Marcia prælia Laurum.

Non te dura manet, Piscator, lucta, minorum
 Sternere veloci jaculo genus omne natantum:
 Seu vaser in campum ruat Osmylus, aut Synodontes
 Occurrant, rapidique Lupi, Nestesque fugaces:
 Nanque uno poteris configere protinus ictu,
 Vibrando si dexter eris, sub cœrula telo.

Hinc tibi præcipio teneris assuescere ab annis
 Spicula sæpè manu, sæpè & versare tridentes.
 Non secus ac juvenes venturi ad prælia, primum
 Exercentur equis, campoque excurrere discunt:
 Atque habiles sese pilis, levibusque sagittis
 Efficiunt, mollique student præludere arena.

At quoniam pisces per saxa frequentius errant,
 Ut nitidum læto consent de vertice muscum,
 Idcirco viridi florentes gramine cautes,
 Et scopulos, Piscator, adi, quos undique Tethys

*Fustina
 usus.*

*Quibus in
 locis*

Al-

Alluit : hic rimis Saxorum, aut margine in udo
 Depascens herbosa pecus venare tridente .
 Interdum cymbà poteris, dum curris, ab ipsa
 Lubrica per liquidos Nerei ludentia campos
 Agmina conficere: aut molles dum proijcis escas:
 Quas circum subito cœtus glomerantur aquosi.
 Verum, ut per cœcos saltus, spumosaque lustra
 Clarius undosas acies, populumque fugacem
 Aspicias, domitū guttas, venator, olivi
 Plurimus infundas Pelago: sic cœrula fient
 Lucidiora vitro, quò cernere detur opacæ
 Quicunq; in gremio Thetidis grex squameus errat.

*Oleo in-
 fuso cla-
 rior aqua
 fit.*

*Non pesca-
 tioni op-
 portuna.*

*Noctū fa-
 ces adhi-
 benda ,
 quibus pi-
 sces stupe-
 facti ha-
 veant.*

Quanquam Sol radiis dum totum amplectitur Orbē,
 Atque operi insistit genus omne, hominumq; boumq;
 Et campis spatiantur oves, & pascua lustrant;
 Ipse suum possit Piscator inire laborem,
 Opportuna tamen magis est, & commoda fraudi
 Humida nox: faciles vestrum sub nocte laborem
 Exercete, viri, cursentque per æquora lintes,
 Et tacitos non una secet cita palmula fluctus.
 At si quærere amas, per opaca silentia prædam,
 Vel piceam, tædasve ferat splendore coruscas
 Curva tibi puppis: viso nam lumine longè
 Hærebunt medio stupefacti gurgite pisces.
 Ceu densas inter tenebras, noctemque profundam
 Si quis Avernales Erebi conspexerit umbras .
 Attonitum tu cæde gregem. sed singula nostro
 Carmine percurram belli præcepta gerendi:
 Nam varios non una neci dat machina pisces.

Et primò ingentem Neptuno credere textum
 Invitant Siculo ludentes æquore Thynni,
 Pelamydumque chori, & læta Pompilus in umbræ
 Et jam bella jugo clamat speculator ab alto .
 At sinuosa prius quàm litora linquimus, & quàm
 Lethiferas per lata plagas vada solvimus, omnem
 Accipe rem populi, Piscator. Aquosa per alta
 Perpetuo Thynni cursu fugiuntque, ruuntque
 Turmatim: Graio Dromades hinc nomine dicti:
 Cursores Latio nostri vertere vocantes.

*Thynnorum
 nasus, &
 mures.*

At

At licet assidue percurrant Nerea, nunquam
 Ordine ni certo, quadroque sub agmine Ponto
 Incedunt, veluti Delphines, ut acrius hostes
 Irrumpant densi contra, pugnentque feroces.
 Ætheriæ partem fortiti mentis, & acre
 Ingenium, ventos, & nubila, & uda serena,
 Prænoscentque vices, & tempora mobilis anni.
 Ut primum è gelidà Boream Mæotide flantem
 Præsensere, citi vententes agmina jungunt.
 Hinc Ponto sua castra movent, ventisque secundis
 Bosporon invadunt, præterque Propontida vestî,
 Ægis miscentur aquis, latèque per omnia
 Inclusæ Thetidos vada falsa, sinusque pererrant.
 Ast ubi jam properans nimbo comitata sonanti
 Bruma rigens illos comprehenderit, humida figunt
 Illic castra, ipsoque Hyemem sub gurgite durant:
 Tempore, quo nimium pinguescunt ubere succo.
 Sed cum ver nitidum caput effert, summa revisunt
 Tethyos alta, vagisque flagellant marmora castris.
 Donec Sol nimis fervoribus increbrescens
 Exiguas nemorum faciat pastoribus umbras:
 Nam tunc Euxini repetunt freta, perque repentes
 Æstatem fluctus, & inhospita litora ducunt.
 Ast illud mirum est: subeuntes cærule Ponti
 Threijciam dextrâ ripam stringuntque, premuntque;
 Bythinum lævâ litus, perque æquor Abydi
 Euxino egressi mediam labuntur in Hellen.
 An quia nimirum lævo caligat in igne,
 Acrior obrutus dextro? Sub lumine Lunæ
 Interdum dulces imâ sub Doride somnos
 Conciliant, mollique reclinant corpus arenæ.
 Durus ubi longo Piscator sæpè tridente
 Sopitos ferit, & morti dat plurimus atræ.
 Ventris inexpleti rabies insana voraces
 Acrius exercet Thyunos: cogitque sub alvum
 Mittere perpetuo quodcunque occurrat: & ipsos
 Nonnunquam fatus, atque ova recentia mandunt.
 Nec pietas movet ulla feras. E piscibus alter
 Haud equidem Thynno sceleratior, humida lustrat
 Equora. Pelamydes, socium genus, omnia servant
 Thyn-

*Ut quæ-
 dr) ince-
 dant ag-
 mine.*

*Ex vices an-
 ni, venioſ-
 que præ-
 sentiant.*

*Per maria
 exurſor.*

*Redeunt in
 Euxinum
 æſtate.*

*Lævo oculo
 obſiſores.*

Dormiunt.

*Voraces
 ſunt.*

*Ut nec fa-
 tibus ſuis
 parcant.*

Pelamides cum Thynnus meant. Thynnorum studia, & mores, connubia, & ignes: Ordinibusque meant junctis, & fœdere pacto Cuncta tenent omnes eadem, vi&umque, Laremque.

Quibus in locis Thynnorum piscatio fiat. His animadversis, instat jam ten pus, acutum In validum Oceani pecus intorquere tridentem, Antè sed opportuna tibi quærenda profundo In medio sedes, ubi figere castra licebit. Optima censetur, prono quâ flumine Neteus Profluit, & magno curvantur litora flexu Post virides colles, & Promontoria longa.

Talia sunt Thetidis Lilybeia saxa Sicanae, Et refluxæ Nesidos aquæ, Stabizque vetustæ, Est & Sardoi sinus æquoris, atque repostæ Trans Calpen Gades, & 1 Tingi litora, & omnis Herculei tractus Pelagi, Nilique fluentia, Præter & Egæum quâ fluctibus obstrepit Helles Et quâ de vexti venientes accipit undas Bosphorus Euxini, latèque Propontis inundat, Auriferum juxtà 2 cornu, quâ è colle sinistro Leucopetram 3 denso fugientes agmine currunt, Dum Vere è nigra veniunt Mæotide Thynni. Sunt alique sinus, quos fama obscura recondit: Quippe ferunt tennes operosa in retia prædas.

Quo tempore instituta piscatio. Nunc age, cum primùm Maij fulsere Kalendæ, Et læti rident non unâ Chloride campi, Quæsitam in sedem venies, Piscator: & undis Hic primùm demitte 4 Crucem, quæ quattuor Orbis Quattuor ostendat radiis partesque, situsque.

Quove situ demittenda retia. Indè oblonga mari sociatis 5 insula Lembis Creditur auspicio Divorum, & murmure læto.

Crux ubi missa, plagas terrarum, & sydera monstrat, Aulai 6 medium descendat: & una repentem

Pars

---

1 Africæ portus *Tanger*. 2 Byzantii promontorium, Auricornu, Plinius vocat à copioso proventu Thynnorum. 3 Albicans in mari petra ad ripam Chalcedoniam, cujus aspectu terrent Thynni ad Auricornu, vulgò *Chrysoceras*, desistant, ubi eos Byzantini capiunt, Chalcedonenfibus vero fere nulla piscatio. 4 *Cruciatu* rete in crucis formam contextum, quo mundi cardines quatuor cuspidibus indicantur. 5 Totum Thynnagrii corpus, quod nostri *la Tônara* vocant. 6 *La Sala*, retis centrum.

Pars petat Occasum, pars altera vergat Eoo:
 Anchoraque è ferro tibi plurima firmet adunco
 Carceris alti gyrum, & lethiferum Labyrinthum.
 Ast ubi jacta, natans leve signet in æquore suber,
 Profuit interdum durà pro cuspide, saxa
 Mittere; nanque etiam fundantur retia saxis.
 Insuper, extremæ Zephyrum quâ respicit Aulæ
 Angulus, intextusque 1 Proccætoniungitur ollæ,
 Illinc Thynnagrii vicina in litora 2 Caudam
 Extendes, ærata mari quam dentē tenaci
 Anchora, vel jactæ sustentent gurgite rupes:
 In transversa ferant Thynni, ne fortē ruentes,
 Dum celeres urgent vaga signa, citantque natatus,
 Extremā pariter Septem quā parte Triones
 Eoam 3 Conclave petit, prælonga sub Arctos
 Inque latus dextrum, sedemque reflexa rubentem
 Retibus è solidis extenditur altera 4 Cauda:
 Et saxis, ferrove simul munitur adunco.
 Vertice in extremo Caudæ sinuosa revolve
 Eoam in sedem contorto 5 Dyctia gyro:
 Nanque oculo spectant dextro quia litora Thynni,
 Dum placidum læti pingunt salis æquor: & illis
 Os tenerum Natura dedit (mirabile dictu,
 Unius impatiens contingi pollicis ictu)
 Idcirco occurrunt dum retibus, ora reflectunt;
 Atque retro versi sua per vestigia, textum
 Spontē dolum tubeunt, & ineluctabile fatum.
 Non secus Euronoton quâ respicit insula, rete
 In latus intorques geminum Conclavis Eoi.
 Nimirum roseo surgens quâ sibilat Ortu
 Eurus, & imbrifero quâ turbine personat Auster,
 Et quadro pariter deduces retia plexu:
 Inque altā firmabis aqua, quâ Vesperis attri
 Aspectat gelidam Conclave Lycaonis ursam.
 Nam Tarsesiaci qua sol caput amne recondit,
 Thynnagrii protensa jacet pars 6 ultima, pisces
 Collectos Piscator ubi cæditque, capiti que.

*Et anchora
 vis firmanda.*

*Thynni dextro
 oculo
 terram spectant:
 tenerum,
 & illis os
 est.*

His

1 Anticamera di Poente. 2 La Coda della Tonnara. 3 La Camera di Levante. 4 Il Codardo 5 Il Ristretto del Codardo 6 La Camera della morte.

*Thynnus-
pex quibus
signis ex
alio veni-
sser Thyn-
nos depre-
hendat.*

His super in lembo non longè à retibus ipse
Thynnus pex 1, cui sorte datum observare Cybias
Agmine densato venientes, atque canoris
Carminibus dare signa, vigil consistat, & illi
Assiduè latus omne maris prospectet, aperto
Ludentes vario thynni si fortè natatu
Incipiant Pelago descendere. Tum citus omnes
Imperet, ut pueri properent, cymbæque fugaces.
Sed quibus indiciis cete deprendere possit,
Expedit: tranquilla silent dum marmora ventis
Si cani fluctus, vitreique per aëra rores
Sparguntur, Delphines arant, Thynnive Profundum.
Aut verò Engraules si denso examine currunt,
Cæruleis vel falsa super volitaverit alis
Mergus, & è saxis cantu compellat amicas
In prædam fulicas, pleno descendere cætu
Thynnidas aspicias, quoniam pacata per alta

*Thynni Tri-
chias infa-
stantur;*

Ducere amant choreas, & lento ludere Ponto:
Atque inter lusus amor unus, & una voluptas
Venari Trichias, ventrisque explorare latratum.
Et Trichias 2 mergi pariter, fulicæque marinæ

*Ut & Mer-
gi, Fulicæq;*

Sequantur, replentque escis felicibus alvum.
At quia prædantes Engraulem impunè per æquor
Nativis norunt stimulis agitare Cybias;
Cetibus idcirco volitant de litore visis.

*Quo modo
Thynnorum
venatio pe-
ragenda.*

His actis, ubi jam tempus procedere in armis
Bellatum campo pubem, & spolia ampla referre,
Veloci ternus lembo 3 Cætarius adstet
Pervigil Eoi conclusa ad 4 limina septi.
Quò puer, ut magno properare sub agmine Cete
Conspicit, adducto confestim vimine, valuam
Pandat, ut ingressæ referata per ostia turmæ
Carceris 5 Eoi medio stipetur. Ab aula
Verum si soli venient, ne clausa relaxet

Li-

1 Piscator ille, qui venientes Thynnos observat. 2 Smergo aves
marinæ à mergendo dictæ: ut sunt etiam fulicæ. 3 Tunnaroto, qui
piscationi Thynnorum dat operam; Thynni enim cete appellantur;
cum ex illorum genere sint. 4 Vulgo Porta Chiara. 5 Camera di
Levanie.

Limina, per maculas quoniam postrema subibunt
 Retia sponte sua. Læva qua parte patescit
 Ampla Procættonis, sed stricto janua textu,
 Stent senigemina in cymba, qui carceris arctent
 Ostia, cum densi vallum petiere manipuli:
 Inde 1 ducem subiti moneant: qui lintre recurrens
 Inclufos textu pisces agat agmen in unum:
 Atque hinc in dextrum mittat conclave coactos.
 Non secus Occiduo seni stent carcere lembi,
 Et solers agat excubias 2 Thynnarius antè
 Hesperium Septilimen: sed plurimus aula
 Enatet in media linter; cumque aspicit intus
 Orcynos hinc, inde vago percurrere cursu,
 Nec tandem in geminum se se detrudere cassem,
 In medium conversa diem quæ lata patescit,
 Ocyùs occludat 3 valuam, nec stricta repandat
 Ostia, ni cæctus sit carcere clausus utroque.

At verò Superis cùm præda faventibus ingens
 In textum ruit, atque omnis late insula fervet,
 Thynnagriùm pueri, junctis ad munera lembis,
 Deprimere in fluctus certent, quibus incubat: & sex
 E duro torti spartho, domitoque sub undis
 Dyctia prægrandes teneant, longique 4 rudentes,
 Quos & suberibus multis, mixtimque plicatis
 Nantia sex totidem super alta volumina fundent.
 Binaque Tynnagrii fluitantem gurgite valuam
 Sustinent pariter glomerata volumina nodis.

Quod superest, ubi veloces ad retia cymbæ
 Convenere, virique una certare parati,
 Bis deni portam, subductis funibus, Aula
 Occludant senis delati lintribus: at qui
 Dux operi primus superassidet, 5 arbore vectus,
 Et quatuor sociis comitatus, retia circum
 Excurrat, celerique fuga simul omnia lustret.
 Censeat & numerum 6 Tritonum, & corpora pendat,

K

At

*Ducis se-
 tertia, cum
 cadidi iam
 Thynni.*

1 Qui operi præstet, il *Ῥαῖς* Arabica nomenclatura indigitatur.

2 Idem, qui cætarius, quasi Thynnorum venationi insitens. 3 *Πα-
 varico* Siculis dicta est. 4 *Ναυνι*. 5 Hanc cymbam Siculi *Μασχά-
 να* nuncupant. 6 Sic appellantur magni Thynni.

At si quæ retis dissato vimine corpus
 Spectat hians, socios sarciri protinus illud
 Imperet. interea prora piscator ab ipsa
 Palladix ponto guttas infundat olivæ,
 Ut magis undosi clarescant recta profundi.
 At si parcere amor liquido, venator, olivo:
 Erue, dum capitur, crystallina lumina Thynno:
 Inque avulsa vadum radio demitte: repente
 Tota serenato fiet nitidissima fundo
 Tethys, & in penitis cernes, quæcunque latebant.
 Interdum filo suspensum proderit orbem
 In medias nitidum collidere sæpius alnos;
 Nam depicta gregem tibi dereget Iris opacum.

Hæc cum præstiterit dux impiger, agmen in unum
 Per longos late casses errantia cogat
 Armenta: hinc fortem bellatum accedere pubem
 Imperet, & dictis nutantia pectora firmet.
 Exemplo lapidum iactu, & clamore secundo
 Ex Oriente fugent, furuique ad Vesperis oram,
 Inque Procrætonem compellant agmina Nautæ.
 Huc ubi perventum, referata per ostia claustrî,
 Perque aulam cogant mediam succedere lævum,
 Carceris in septum, cætus quod cogitur, & quod
 Cum lapidum iactu, sonituque exterritus omnis
 Devenere, citi juvenes lata ostia claudant,
 Hesperium lethi queis se i conclave cubili
 Adne&it: tali piscantes nomine dicunt
 Ultima Thynnagrii loca cæca, tricuspide ferro
 Sævus ubi captum perdit Cetarius agmen.
 Hinc geminæ claustrum ingressæ lethale carinæ:
 Hæc levis ad claustrî valvam se sistat: & illa
 Adversa statione, ipsoque in limine septi.
 Mox geminos imo tolli de gurgite funes
 Continuo, pubem dux imperet: inde rudentes
 Quatuor & reliquos bini subducere lembi
 E latere adverso conentur, ut omnis ab alto
 Muralis ceutela mari confargat in auras
 Thynnagrii moles, & recta supernatet undis.

Post

*Qua dili-
 gentia at-
 tollenda sit
 machina.*

3 La Camera della Morte.

Post hinc alato dux circumveſtus in alno
 Singula Thynnagrij curſu loca præpete luſtret,
 Atque animos dictis accendens excitet iras:
 Spondeat & prædam ingentem, pretiumque labori.
 Mox faciat belli ſignum, Diviſque vocatis,
 Ipſe manu primus velocem in torqueat haſtam.
 Exemplo ducis in Thynnos generoſa juvenus
 Tela citi jaciant, iterentque in vulnere vulnus:
 Atque obluſantes larè cædantque, necentque:
 Et cæſa in ſocias deducant corpora cymbas
 Æratis appreſſa uncis, ferrove bicorni.
 Aſt ubi jam multà lembi ſub cæde fatiſcunt,
 Opratam læti veſtent ad litora prædam.
 Qualiter adverſos cum jam ſtetit agmen in hoſtes,
 Spumanti ſubveſtus equo dux ſingula viſit
 Cornua, & ardeutes diſtriſtis enſibus alas:
 Pectoraque irritat dictis, & ſufficit iras:
 Speque novas addit vires, animumque miniſtrat.
 Hinc ruit, & primus ferro ſtipata laceſſit
 Agmina, lethaliſque volans furit enſe tremendus.
 Confeſtim poſt terga ducis ſuccenſus in hoſtem
 Præcipitat ſe miles, acutaque ſpicula vibrat:
 Diſpergitque acies, cæſoque ex hoſte ſuperbus
 Ingentes in caſtra trahit victricia prædas.

*Ducis ora-
 tione fir-
 mandi ani-
 mi: Et ex-
 plo dato jã
 belli ſigno.
 venatio pe-
 ragenda.*

At non OEbalia Thynnum Piſcator in unda
 Tam magno captat ſumptu, tantoque labore.
 At quibus (Herculeo nam me vidiffè Tarento
 Cum dites peterem Daunos, & lapygis oram,
 Jam memini, tantique juvat meminiffè laboris)
 Artibus expediàm. Dextro tu numine Vati
 Da faciles auras 1, FRANCISCE, tuiſque ſecunda
 Auspiciis, quæ magna leves incæpta Camænx

*Qua arte
 Thynnos
 Tarentini
 piſcantur.*

*Ad Taven-
 tinum Ar-
 chiepiſco-
 pum Apo-
 ſtrophe.*

K 2

Par.

1 FRANCISCVS PIGNATELLVS Archiepiſcopus Tarentinus Vi-
 bonentium ducis, Hiſpaniæque magnatis ter maximi Germanus. Vir
 tot, tantuſque virtutibus, egregiiffque animi dotibus conſpicuus, ut
 meritò ambigas an majorem à nobiliſſimo ſanguine traxerit gloriam,
 quam ſibi ſapientia, vigilantia, comitate prudentiaque ac regia penę
 munificentia comparaverit. ad omnium animos ſibi officiis prome-
 rendos unicè factus: & propter ſingularem in Vates, ac literatos ho-
 mines humanitatem, ac benevolentiam immortalitate digniſſimus.

Partheniæ conantur: age & tu Phœbus Apollo
 Castalios aperi fontes: totumque repostis
 Ex adytis Heliconæ, nemusque repande beatum
 Cantanti, & sacri venias tu carminis author:
 Tu trepidæ Cynosura ratis: tu Tiphys: & ipse
 Piscantilæto niteas felicior astro.
 Nanque Phalanthæi magnus si pastor ovilis
 Pascis oves terris mox transmissurus Olympum:
 Ipse etiam formosus oves ad flumina pastor
 Delius Amphrysi pavie sub Thessala Tempe:
 Qui modo non calamos, non dedignatur & hamos.
 Fors erit (ò uicinam fortunent Numina vota)
 Ut post emensas Alpes, Arctoæque regna:
 Aut, placeat magis, ad Regem Legatus Iberum
 Veneris, & Patris dederis responsa Latini,
 Ausoniam sospes, dominamque reversus ad Urbem,
 Romuleo fulgens ostro, insignisque Galero
 Accedas plethro vati cantandus eburno.
 Interea bonus æquoreas ne despice Musas.

*Piscationis
 modus ex-
 ponitur.*

Ux primum è summo recinit custodia saxo
 Lubrica stipato properare sub ægmine Cete,
 Ingenti textu compacta è cannabe torta,
 E geminis hinc inde gripis de puppe iuventus
 Retia solvit: erunt queis margine nexa profundo
 Grandia saxa gravi pro plumbo, ut fixa sub imo
 Pondere stent fundo graviores: frequentius amplo
 Hinc ubi jam circo magnos cinxere Cybisi:
 Et simul in curvo fundarunt litore funes
 Hinc, illinc: cœant ne retia forsan in unum.
 Ingenti in terras nisu sinuosa reducant
 Dytia, quæ litus cum devenere propinquum,
 Si per arenosos tractus, mollesque trahantur,
 Interius textu cingunt squamosa secundo
 Agmina, & angusto concludunt Thynnida gyro.
 Hinc primò medijs in fluctibus orbe relicto,
 Ne qui fortè cito dilapsi indagine salu
 Evadant brevior, graves ad litora casses
 Adducunt, terras quæ cum venere, sub æquor
 Piscantes nudi descendunt corpora, Thynnisi
 Ceu lustraturi: caudamque valentiùs ipsam

Vi multa appendunt dextrâ, stringuntque tenaces :
 Quandoquidem cauda pollent fortissima Cete .
 Inque 1 gripos lævâ trudent, validoque lacerto.
 Verùm si duris sint aspera litora saxi,
 Lethiferum Ponto dictum cognomine 2 rete
 Credunt : èque ipsis retrahunt de gurgite cymbis.
 Hoc, velut extensâ resupinos syndone Thynnos
 Accipiunt: onerantque optatò pondere lintres .

*Thynni can-
da fortissi-
mi.*

Quin etiam Oebaliis mos est in carcere captos
 Orcynos servare diù: cumque ipsa petit res,
 Educunt, vñumque ferunt castella per alta.
 Illud at intereâ cura majore cavendum,
 Ne noctu ardentes tollantur vertice tædæ:
 Nam nitidâ Thynnus face territus, ilicet omnem
 Distrumpet latè textum, quò liber ab arcto
 Carcere diffugiat, lucemque evitet iniquam .
 Idque mali pariter metuendum, spumea surgat
 Tempestas si fortè mari: fluctuque canoro
 Pulsatæ resonent cautes, & litora plangant:
 Nam rauci fugit impatiens Aridoris, in altum
 Thynnus, & obiectum distrumpit corpore vallum.

*In ipse vo-
sibus lon-
gum asser-
vantur.*

*Terrissem
Thynnus
facit.*

Et fragores

Sed Palatinis digno me viscere mensis
 Usque peregrinis revocas, Acipenser, ab undis,
 Qui quondam Graio fueras sermone Silurus:
 At nunc Germanis Sturio, Gallisque vocaris:
 Quo ciue Austriacus decurrit rite superbus
 Ister, & in tanto jactat se Rhenu alumno,
 Et Padus, & Liger, & Mæotidis unda paludis .
 At quæ regali species, Tyrrhene, natanti
 (Nanque etiam Tibri est, domina donatus & Urbe)
 Accipe. Devexos tereti què corpore fluctus
 Exuperat cursu, & fugientia flumina tranat,
 Oblongusque, scaberque cutem, & cervice quadrata:
 Gibber & in dorsum surgit, viridique smaragdo
 Concolor: argento sed lævi candicat aluo:
 Armaturque gravi rostro, rostroque decora
 Pendet barba, niteat roseo ceu velleta Mullor:

*Quibus in
fluvio ver-
satur Acip-
enser.*

*Illius des-
criptio.*

K 3

Ve-

1 Genus cymbæ piscatoriæ apud Tarentinos. 2 La rose della morte .

Verum purpureo flavescit viscere dives:

Totus & ossiculis durefcit corpora, cætus

*Frustra fer-
re quaritur*

Flumineos inter non ultimus ille Silurus.

Quem frustra, rigidus quamquam, venaberis hamo,

Piscator: lato quoniam non devorat escam

Gutturis: sed tenuem lambendo fugit ab illa

Humoroni: vel subter aquis cænosa profundis

Effodit ore, suis de more, cibumque requirit.

Interdum rore, & limosa pascitur unda.

*Retibus ca-
piendus, &
que modo.*

Casse igitur magno, validoque sonora secundum

Flumina decipies solertior. at prius illud

Mente tibi multa curandum: retia piscem

Ne claudant adversa: latus stipentque, premantque:

Nam secus herbosam veniens captivus in actam

Dyctia disrumpet quamvis fortissima: tantum

*Ingens illi
vis.*

Olli robur, aquas fluvii dum potat amici.

Insuper ipi sicco dum ventri innititur, ingens

Vis, piscatorem rigidæ quo verberare caudæ

Sternat humi feriens, & forti dividit ipsos

Interdum palos ictu, contosque valentes:

Percussoque simul de marmore decutit ignem.

In latus idcirco, puer, inclinare memento.

*Quo asinus
Rhenicolis
capiantur.*

Sed quibus Eridano in magno, Rhenoque bicorni

Artibus inquiras prædam, Piscator, opimam,

Da faciles aures, res est non multa, docebo.

Tres, quatuorve cito descendant remige cymbæ

In fluvium molli de margine: mox ubi nantem

Incertum hæc illac per flumina lata Silurum

Conspexere, ruant taciti post terga sequentes:

Donec odorifero florentes gramine ripas

Lætus habet propior, seseque crepidine sistit,

Quæ brevis unda, vadoque sonans effunditur amnis,

Tunc magno clamore strepant, sonituque lacessant

Sydera confestim nautæ, quo territus actam,

Inque vadum sese pellat, quæ nulla potestas

Remigio vitare manum piscantis, & hastam.

*A Panno-
nibus fu-
scina fa-
ciuntur.*

At qui Danubii potant vada, quique Tibiscum,

Sopitos molli ferro jaculantur arenâ.

Pet totum quamvis Acipenser nobilis annum

Capretur, flavoque exornet, nectare mensas:

Sol-

Solstitio tamen in medio, puer, herbida propter
Flumina quære illum solertior; ubere quando
Pinguescit læto dulcissimus, inter ut ipsa
Magnorum apponipossit convivia Divum,
Pro dia ambrosia, & divini nectaris haustu.

*Quo tem-
pore sili-
cio piscan-
tio.*

At neque te patiar grassantem impunè per Istrum,
Glanis: Sed in viridi cædam te cuspide ripà,
Aut hamo potiùs. Hùc ò tu, Myse, docendus
Campano propera Vati, si multa cupido
Extimulat prædæ pectus, vel gloria tangit.
Principio, curvoque jugo, binisque juvencis
Danubium ad magnum venies, quà commoda sedes
Fallendis tibi visa feris. Hic sub juga primùm
Mitte boves, medioque jugi mox vellera nodo
Torta liga, capiti que adverso funis acutum
Cum tosto tauri nectes pulmone tridentem.
Hinc fluvio demitte: sedensque crepidine ripæ
Expectare juvat venientem Glanida fundo.
Cumque atram tenet ore necem, tu vimine torto
Avertes à fonte boves: mora nulla, tremendum
Aspicias bellum: malè sano saucius ictu
Hinc Glanis validus funem trahet, inde juvenci
Adnixa cervice ferent: hic pulvere campus
Excussus fervet: spumis hinc concitus lset
Albet, & horrifonis reboant stridoribus undæ.
At tu nè cesses stimulis urgere juvencos,
Donec vi multa veniet, fractusque dolore
In viridem Glanis ripam captivus ab Istro.

*Glanidis
venatio.*

Perge, tridentiferi rursus spumosa petamus
Regna Dei, vitæque sonantia Doridos antra,
Flumineis egressi è fluctibus: inque feroces
Bella Canes, Galeosque truces horrenda feram us.
Quæ loca Centrines habitant cænosa, Canesque
Linter petes, plumbumque mari demitte, retorto
Cui catulus filo patria de gente revinctus
Albus erit, vivus caudâ qui verberet undas.
Ut catulum spectant Galei, volat omnis ab imo
Agglomerata cohors Galeorum, & dira Canum vis
Auxilium latura: gravi tu cuspide turbam

Et Canum.

*Quorum
mira in
sua pietas.*

Dede neci, aut lino potiùs comprende, rotundo.
Nec captura levis: totam dispergere gentem,
Aut Hypocha, aut ferro poteris: nanque omnibus una
Mens est, in viso socium subducere letho.
Si nequeant, petiisse iuvat, pereunte sodali.
Tantus amor generis, servandæ & gloria gentis.
Non secus adverso Regem si Marte cohortes
Hostiles inter delapsum, inimicaque tela
Conspexere, volant excussi fulminis instar,
Densatæ sociorum acies per tela, per hostes,
Vique viam, ferroque secant, mortemque laceffunt:
Defendant ut Fata duci: quod iniqua negabunt
Si Divum decreta, & non revocabilis ordo,
Jucundum cum Rege mori, & laudabile ducunt.
Hic amor, hæc dominoque fides præstanda. Sed ò qui
Nunc mea vocali ludentes murmure venti
Vela implent, patrioque averrunt litore puppim?
In medium fert aura diem: retroque sonantes
Præstani fugiunt fluctus. Age nota Pelori

*Gladiorum
piscatio.*

Æquora, 1 Scyllzumque, sinumque petamus Orestis.
Nosco omen: Ziphiz jam me mucrone laceffunt:
Egregiamque parant belli sub fine coronam.

*Ad Ruffi-
fadem.*

Huc mecum properes, nostræ spes inclita Musæ,
RUFFIADE 2 generose, precor: Sunt hæc mihi quãdò
Auspicis incœpta tuis: Tu prælia, & arma,
Et Gladiorum iras vari narrare solebas,
Dum vectus picto Rhagina ex urbe phaselo,
Scyllzum, te visurus, tua regna, petebat.
Quare age, quas olim properanda in carmina vires
Spontè dabas, vari modo suffice: te quoque possit
Tollere ut æterno ventura in sæcula cantu.
At tu Partheniz decus immortale Camœnæ
Adsis, CARDENIDE, pugnæ bonus arbiter: idemque

Auc-

*Et Carde-
niden A-
postrophe.*

1 Oppidum Calabriae contra Pelorum a Scylla dictum, ex quo siculi
ætus exordium. vulgo *Lo Sciglio*. 2 FRANCISCUS M. RVFFVS Scyl-
læ Princeps, Sinopolis Comes &c. ex antiquissimo Equestri ordine, &
fasces, & maiorum gestis illustris: vir moribus antiquis, pietateque
conspicuus, dignus qui aureo Italiæ sæculo nasceretur. cui se pluri-
mis adfuit beneficiis vates præfetur.

Auctor: & ipse mihi per te sit dexter Apollo.

Quin etiam magnis si mentem avertere curis,

Et juvat ingenti rerum subducere mole

Defessos interdum animos, hunc proinus infer

Magnanimos gressus: nam sunt te Principe digna,

Quæ modo cæruleis dabimus spectacula scenis.

Postquam Thynnariidæ vultus texere decoros,

Solstitio properante, leves ad pabula currunt

Turmatim Ponti præter vada, perque sonantes

Ægæi fluctus Ziphia, trans Joniumque

In Scyllæa vago contendunt marmora cursu,

Subter ubi densis frondescit sylva viretis,

Assimiles Quernæ bacchas quæ plurima glandi

Procreat, & longos extendit in æquore ramos.

His Gladios vesci baccis certissima fama,

Utque sues læto nimium grandescere succo.

Quin etiam vesca perhibent hac Thynnida baccâ

Pelamydem, Orcynumque, atque hac gaudere Cybias.

Ergo ubi jam candens aperit biparentia Cancer

Limina portatum, chelisque rubentibus ardet

Bellatum campo venies, Piscator, aquoso:

Sed quibus armatus telis, condisce, priusquam

Inscius alta petas. bis senis missile palmis

Fac hastile, cui pennatum consere ferrum

Illius & geminæ valeant inflectier alæ

In se se, pernix dum piscem transigit ictus.

Sic facile irrumpet, penitusque in viscera monstri

Descendet, pennisque tenax hærebit hiulcis.

Funis in adversa laxandus parte ligetur,

Ut semel intortum revocare à gurgite ferrum,

Captivamque unâ possis deducere prædam.

His super oblongam, velocemque instrue cymbam,

Quâ citus in campum veniat jaculator: & illam

Quattuor impellat pubes fortissima remis,

Sint geminique breves, reliqui se corpore longo

Extendant, quibus ipsa volet velocior Euro,

Inque latus verti possit, voluque carina,

Altior in medio consurgat malus ad auras,

Cuius in extremo venator vertice fidens

Omnem latè aciem, & tumida æquora circumspicer.

Hic

*Quo tem-
pore Gla-
dii ad pa-
bula ve-
niant.*

*Sylvæ ma-
rina scyl-
læ in ma-
ri.*

*Ex quibus
baccas Gla-
dii, Thynni-
que depa-
scuntur.*

*Quo tem-
pore inen-
da piscatio.*

*Teli des-
criptio.*

Et cymba.

*Custos ex-
cubias ha-
beat.*

His aëtis, summo vicini è culmine montis
Excubias speculator agat: qui pervigil omnem
Exploret latè tractum, & maria alta: natantes
Quotque ruant Gladii ponti de vertice: vel quo
Densati canum depingant ordine marmor:
E Mundique plaga cursu quà prepetè currant.
An lxxam, dextramve secent: veniant ne Pelori

*Venantem
moneat nu-
de Gladii
ruant.*

Angusta de fauce, nigritique è finibus Austri:
An Borea comitante Polide sede nivosa:
Anne æstu saliant adverso, an flumine prono
Descendant, celerine petant cava litora saltu:
Argolico signet cantu, numerisque canoris;
Argolico quoniam concentu, & carmine Graio,
Mira quidem, Ziphix ducique, trahique feruntur.
Scilicet hi quondam Sigæa ad litora missi

*Qui graio
cantu capi
feruntur.*

*Mirmido-
num in
Gladiis
metamor-
phosis.*

Mirmidones fuerant socii armipotentis Achillei:
Fraude venenato quem postquam perfidus ictu
Occidit Paris orantem ad delubra Minervæ,
Conjugii falsa spe captum, protinus illi
Vulturi manes defuncti Regis, in æquor
Insilvere Phryges contra, Regemque superbum.
Cum verò in campum nollent descendere Troes,
In subitam pulsi rabiem, cæcumque furorem,
Præcipientes undis se demisere marinis.
At quæ Sigæo tunc litore flebat Achillem
In pisces miserata Thetis mutavit, & ense
Jussit habere, manu quem tunc pugnante tenebant:
In longumque acie rostrum conflavit acuta.

Sed jam clara dies, Zephyrique loquacibus auris
Invitant, summoque canit custodia colle
Adventare feras: curva è statione sub altum
Confestim juvat ire, marique excurrere aperto:
Et nisu Ziphias, & acuto figere ferro.

*Venationis
exordium,
totaque se-
ries deseri-
bitur.*

In primis, speculator iter quà carmine monstrat,
Remigio sociorum impulsa citissima pinus
Corripit per falsa fugam: celerique sagitta
Sibilet, atque Euro velocior. ipse supremo
Venator malo insistat, partesque per omnes
Se vertat, si fortè feram conspiciet: & alto
Qua Ziphias properare monet de vertice custos,

Im-

Imperet intendi cursum, pelagoque volari.
 Sive iter ad dextram carpendum, sive sinistram:
 Seu sit opus rectà Gladios perstringere puppi.
 Cum propiora tenet Galeota, citissimus ipse
 In proram malo saltet venator ab alto:
 Rectus & insistat: cui mox fortissima stringat
 Dextera, velocem jam jam missura sagittam.
 Hinc ubi jam reliquum stetit obuius intra,
 Et fluctus suprà Ziphias subsultat, ibi hastam
 Expediat nisu valido, glomusque resolvat
 Illicet è cymba, ferrumque in vulnere linquat.
 Continuo furet illè, latus transfixus, & irà
 Fervidus insurget bello: totusque cruento
 Intendet mucrone minas, latèque per undas
 Spumeus ore, velut turbo, voluetur, ab Austro
 Cum ruit, & rapidis frera turgida submovet alis.
 Insiliet, salietque; latusque adversa frequenter
 Excutiet, membris si fors lethale venenum
 Evomat infelix. frustra tamen: usque tenaci
 Cuspide defixum hæret ineluctabile telum.
 Hàc, illac igitur rabie, impulsusque dolore
 Multa furens sese devolvit: & acrior hostem
 Exerto mucrone petet: tu sedulus arce
 Remigio puppim celeri: secus ille bisulco
 Aggressus tenuem scindet mucrone carinam,
 Aut multo latus obvertet violentior ictu.
 Sed jam lassus ubi languet, ceditque dolori:
 Atque minas sensim ponit moriturus, & iras,
 Illicet aggredere, & revocato è gurgite lino,
 Vi nulla exanimi plausu poteris ovanti.
 Non secus ac magnum mediis in saltibus aprum
 Cum venatores densi petiere sagittis:
 Confossus jaculo fremit ille: & dente minaci
 Excursat circà rapidus, si forte virum quem
 Imperat audaci morsu, cædemque reponat.
 Contrà illi longo tendunt venabula ferro,
 Horrifonoque arcent bombo, & clamore secundo:
 Quo tandem cursu exhaustus, fusoque cruore
 Stratus humi jaceat moriturus: ibi agmine facto

*Gladii lnc.
 Et cum.
 sanc iatur.*

Ag.

Aggrediuntur aprum densi: lorisque revinctum
Optatam gaudent sub testa reducere prædam.

*Quæ tem-
pore ad Si-
culum li-
tus fas ve-
natio.*

Sed ruit interea, ruit implacabilis æstas:
Atque iterum Ziphiz freta per conclusa Pelori
Descendunt, patrii repetentes æquora Ponti:
Perque latus Siculum ventoque, æstuque feruntur,
Trinacriam idcirco venies, piscator, ad oram
Litore ab Ausonio, & Scyllæ ab sede profectus,
Cum jam torret agros sitientes Syrius, & cum
Fervidus ingenti irarum Leo fluctuat æstu:
Victor ubi Gladios longo insectabere ferro.
Ast humiles quoniam, longeque à litore colles
Intonsi surgunt, refluo natet æquore Pinus,
Illius èque sinu sese longissimus auris
Malus agat: mediusque inter carchesia custos
Humida prospectans Neptuni regna, monebit,
Quaque ruant Gladii: & quæ scindere Nerea tonsis
Conveniat, longos & circumflectere cursus.

*Insignis ve-
nationis ab
Anthere
visa des-
criptio.*

Sed prius à Zephyris, quam murmure pulsa secundo
Vela legam, diteſque obvertam ad litora puppes,
Non quam Scyllæo prospexi in gurgite quondam,
Indictam nostro transibo carmine pugnam.
Puniceis invecſta rotis Aurora coruscum
Extulerat caput Oceano, latèque rubebat,
Cum sociis comitatus (erant Lidorus, & Anthus,
Florentes pueri ætate, & virtutibus ambo:
Carminibusque potens Anthus, Lidorus avena.
Hos vati ingenui mores, & amica juventæ
Simplicitas, geniusque pio copulavit amore)
Invecſtus picto Rhegino à litore lembo,
RUFFIADE, tua regna peto, visurus aquosæ
Tethyos in campo miræ spectacula pugne.
Hic primum te convenio, te ætumque superbum
Manè salutatam subeo: tu limine in ipſo
Occutris, vatemque sinu amplexaris amico:
Lidorumque unà, & pulchrum complecteris Anthum.
Inde domi multo postquam sermone locuti,
In litus læti properamus: ubi aureus undis
Innabat lembus, cæſatus & undique signis
Dedaleis, latèque auro fulgebat & ostro,

*Regii lem-
bi descrip-
tio.*

Qua-

Quattuor in media surgebant sede columnæ
 Cæruleis signis intextæ, & floribus aureis:
 Plurimus inque auro cætatus desuper asser
 Transversum impositus, mollemque inflexus in arcum
 Fornicis instar erat: rubroque imbuta venæo
 Strata dabat supra tectum Melibœa coruscum
 Purpura, Phœbeos longè pulsura calores:
 Perque latus fulvo contexta è vellere Zona
 Inferius demissâ, ligataque plurima tæniis:
 Plurima & insertis fluitabat lucida villis.
 Ipsa etiam roseo pubes fulgebat amictu,
 Prompta coloratis impellere cæcula remis
 Æquora, & alatos cursu prævertere ventos,
 Sed jam Regali suscepti Nerea lembo
 Sulcamus, camposque citi properamus in udos,
 Multus erat venator ubi pugnare paratus.

Continuò signum speculator ab arce suprema
 Fecit, & ad dextram sulcate, ò, Dorida, dixit.
 Corripiunt iter extemplo, dextraque profundum
 Adductis vertunt pubes generosa lacertis,
 Spumea jam longo canebant mamora sulco
 Pulsa retrò: socii, tùm, lævam currite remis,
 Protinus exclamat custodia: nec mora, nantæ
 Continuò lævamque tenent, & Nerea verrunt.
 Ut propius ventum est, Ziphias sese citus aufert,
 Atque iter in Zephyrum deflectit: vertice ab alto
 Tunc Zephyrumque peti custos, rectâque secari
 Admonet: in Zephyrum fuga sit, pelagoque volatur.
 Hinc ubi jam retrò Gladius sua colla reflectit:
 Et cursum retrò flecti jubet, inque rubentes
 Auroræ properare domus: mora nulla, juvenus
 Intorquet cursus, & litora stringit Eoa.
 Vix tantum pelagi puppis confecerat æquor,
 E duro quantum nervo volat acta sagitta:
 Cùm prora insistens jaculator conspicit hostem
 Instantem celeri saltu, & propiora tenentem.
 O, inhibite fugam, citus inquit: & ocyor ipse
 Intorquet dextra ferrum læthale: sed ictus
 In cassum cecidit: subito quia sub freta saltu

*Venationis
 hypotipogr.*

Im-

158 HALIEUTICORUM

Immersit Ziphias pronum caput. ille repente
 Indignatus aquis hastile educit ab altis;
 Utque iterum saltu rediit Galeora secundo,
 Emittere ferrum: laterique infigit. ibi omnis
 Spectantum favor exoritur, plaususque theatri
 Et mirus centum celebratur laudibus ictus:
 Dignus cui plena circum spectante corona
 Plauderet Augustus Cæsar, Patrumque Senatus,
 Et plebs, victor io, streperet Romana, triumphæ.
 Sed graviora vocant belli spectacula vatem.

F I N I S.

H. Jolinette Jr.

H. Vindict Jr.

HALIEUTICORUM

LIBER VII.

Nunc age, trans Calpen piscatum immania Cete
 Ire juvat, gelidumque Poli penetrare sub axem.
 Vos mihi, vos Divæ, quibus alti marmora pōti,
 Et prona obsequiis pontigenis horrida paret,
 Pandite sepositum spumosi gurgitis antrum,
 Quo Cete, & turpes Phocæ stabulantur, & Orcæ:
 Quos & per liquidos campos, saltusque profundos
 Neptuni pastor Proteus armenta reducat:
 Et piscatorum vos prælia dicite, & arma.
 Tuque adeò, qui vastæ regis miracula Nerei,
 Et dictis, iram spumantia, pectora placas,
 O adis mihi, SABERIDE: tu numine vatem
 Inspira, & magnis jam nunc allabere cœptis.

Oceani in primis quæ sint Neptunia monstra,
 Quam varia, & quantis veniant diversa figuris:
 Qui mores, vitæque colant quæ Doridos antra,
 Expediam. 1 Cete sunt grandia corpora: quales
 Insulæ Ægæo in magno, quæ gurgite quondam
 Ex imo (si fama patrum fert vera per aures)

*belluarum
 descriptio.*

Emer-

---

1 Animantia universa, quæ in aquis degunt vel branchias habent, vel pulmonem, quæ branchias, quia ob sanguinis paucitatem frigidiuscula sunt sola aqua, indigent, ut respirent; hinc illis branchias ad respirandum natura dedit: isthæc autem omnia pisces appellamus. Quæ verò pulmonem habent sanguine abundant, atque ob id calidiora sunt, quapropter aere, opus habent, ut aliorum sanguineorum morè spirent, nec diutius, quam par est in aqua contineri possunt, quin suffocentur: idcirco supra aquam sæpe emergunt ad aerem attrahendum: dormiuntque erecto capite. hæc autem Cete vocant Latini belluas etiam, & feras marinas nuncupant.

Emergere : diuque vagæ per cœrula nantes
 Europes circum errarunt, atque Afidis oras .
 Talia inaccessis in rupibus haud creat horrens
 Caucasus, aut Rhodope, Riphæaque, non Erymanthi
 Umbrosus vertex, nigrique cacumina Tauri:
 Non & Carmani saltus, Hircanaque tellus:
 Arida nec Libye desertis nutrit arenis.

*Magna in
 mari bel-
 lina .*

Quamvis illa parens sit portentosa ferarum.
 Usque adeò magnis fœtum est animantibus æquor :

Et fœcunda feras, & monstra immania Cete
 Progignit vastis in fluctibus Amphitrite .
 Sunt, quæ se longa dum vêtant mole per undas,
 Quinquaginta patent cubitis, mirabile dictu .

*Magnitu-
 do ingens .*

His & adhuc majora sinu Theris inda profundo
 Condit, & Arctoo poscit sub gurgite Proteus.

Plinius .

Jugera terna maris (quis crederet?) occupat ingens

Bellua: majores etiam tenuere 1 quaterna .

Non densis horrent squamis intacta : neque illis

Aspera pellis , apro veluti, cui plurima feris

Terga rigent: solido sed convoluuntur amictu

*Corio te-
 guntur .*

Intexto è corio præduro: lora reciso

Quò fiant magnis ducendis molibus apta .

Immensum caput, ætherias cœu turris in auras

Tollitur, horrendum visu: cui fistula summo

*Fistula qua
 ævum
 astrabunt .*

Est apici, assidue potas quæ devomit undas

Ingenti clangore : velut de rupibus altis

Cum per depressas labuntur flumina valles .

Naribus his tenuem Cæli spirabilis auram

Accipiunt: nimio quia turgent sanguine Cete,

Ætheris affatu vitam ducuntque, soventque .

Non multo reliqui perfusi sanguine pisces

Cœruleos sorbent squamosis foliibus amnes .

Subter aperta patent horrentia dentibus ora ,

Antra velur : longi referunt hastilia dentes:

Hinc alios resupina petunt , sua pabula, pisces .

Consilio factum naturæ, ut grandia vertunt

Dum se monstra, citi fugiant è faucibus illi .

Pro-

1 Massarius interpretatur nongentorum sexaginta pedum longi-
 tudinem .

Provida ni mater fecisset, edacia Cete,
 Quæ nimium mæfana fames exercet edendi,
 Tempore non longo pelagi genus omne necassent.
 Cætera membra, quibus formantur corpora, solers
 Interius, humana velut, Natura creavit.
 Immenso pulmone bibunt spirabilis auræ
 Particulam, multusque ambit præcordia sanguis.
 Grandia prædurus succingit pectora thorax,
 Cui vel sternon inest, vertebra, & musculus: hepar
 Est quoque quadrupedum similis formæque, coloremque
 Et nervi, nimiaque caro pinguedine turget.
 At Balænarum pinguissima corpora, pisces
 Continuo quoniam prælato gutture mandunt,
 Ignea vis illis est plurima: neve labore
 Exercent sua membra: maris sed gurgite cæco
 Otia longa terunt: cæu magna sub ilicibus sus
 Prona vorans glandes, & quæ se voluit eodem
 Pigra luto: fecunda suis Campania quales
 Nutrit: agris, nunquam verò concrefcit aquosa
 Pinguedo: diluta magis quia fervet ab igne.

*Inteviora
humani s-
millima.*

*Balæna mo-
tu defidero*

Plurima gignendi vis est, nubuntque frequentes:
 Et lætæ gaudent utero grandescere matres.
 Conceptos edunt maturo tempore fœtus:
 Chætaque distentis lactant sua pignora mammis.
 Sollicitè matrem per cæcula ponè sequuntur
 Pernices cursu catuli: cæu florea propter
 Rura capram teneri sociant balatibus hædi.
 Illa suis, mirandus amor, circumregit alis,
 Imbellemque fovet sobolem, incurfuque tuetur
 Hostili, ponitque suo pro pignore vitam.

*Catulus pa-
vium, & e-
ducant.*

Et tuerentur

Hinc & digressus, quoruplex genus omne ferarum,
 Et sua cuique insit generi quæ forma, docebo.
 Ingentes primò præcellunt corpore 2 Pristæ,
 Et 3 Phætæres cum turrigeris 4 Balænis.

*Quam va-
rium fera-
rum genus.*

L

In-

1 Sternon Græcis dicta inferior pars thoracis, quod Cete è piscibus
 tantū habet. 2 Græci à secādo vocant, vel, ut aliis placet, à sādō. 3 Quasi
 Flator, quia scilicet nimbosam aquarum illuviem afflando è fistula
 evibret. Nostris utraque hæc bellus *Capodoglio*, dicitur. Hispanis, &
 Santonisibus *Marsoba* Gallis *Mular*, & *Calderon*. 4 Italis *Balæna*, Gal-
 lis *Elena*. Hisp. *Yallena*.

Indetruces 1 Orca, 2 Phocæque, horrendaq; Serræ
Phocænzque 4 leves, & cærulei Delphines.

*Balea de-
scriptio.*

Grandis cyaneo fulget Balea colore:
Marmoreum caudet pectus, lita tergora nigris
Interdum punctis spectantur: & humida fronte,
Non exerta tamen, duplici stat fistula hiatus:
Et pinnas, utrinque unam, tenet altera dorso,
Ala velut magna, inserta est: qua dirigit omnem
Corporis immensi molem, curritque per æquor.
Lunatam extendit caudam: remonis & instat
Hæc totum inflectit corpus, cursumque gubernat.

*De Physico.
ris.*

Qui magnus mole insequitur, patet ore tremendo
Phyceter, magnosque illo imbres afflat aquarum,
Navigia alta quibus citus obruat. alaque dorso
Nulla: sed interdum rollens se rectus in auras,
Antennas super assurgit, nebulosæque longæ
Atque abruptæ velut rupes spectatur, & horrens:
Territat & nauas; & Cete territat ipsa.
Dentibus infrendet magnis, nervosæque lingua,
Qualiter immenso truncus se prodit ab antro.

*Quæ sit
Pristis.*

Horrida quæ longo, & serrato bellua dorso
Occurret tibi, piscator, cognomine Pristin
Graïgenæ dicunt, celeræ quia marmora cursu
Lata secat fugiens, volucrique simillima vento est.
Ast Indi Oceanus in magno, gentesque repositæ
Vivellam, ut memorant, Serram dixere Larinis
Serrato quoniam præcellis plusima rostro.
Sex pinnis alata volat: stant corpore binæ
In medio, binæque insunt sub podice, quinta
Extremo erigitur dorso, levis, ultima tandem
Definit in caudam: cutis aspera: fuscus in alto
Tergore stat color, & patulo sub ventre nivalis:
Os tenuis, at duri, & præacuta cuspide dentes.

Est

1 Orca & Capidoglio. Hisp. Tinet. Gallia Ondre acraffa utris forma, & Espondars. ad Oceanum vero Gallicum Orca, Phocæna, & Delphinus Marsuin. vulgo appellantur. 2 Nostris Visello marino. Hisp. Lobo de la mar; nimium lupus marinus. Gallis Veau de mer. At Provincialibus, & Liguribus Rove marino. 3 Pistris species, quæ in capite Serram habet. 4 Tursionem alii vocant. Delphino similis est, etsi minor, speciemque delphini faciunt: eodemque appellatur nomine.

Est etiam fera sava mari, quæ fronte sub alta
Horrendam fonsum præcendit in æra ferram:
Qualis Atlantæ quondam per cœrula ponti
Visa fuit, faciẽmque tremende, hirsutaque barbã.

*Oceani Ser-
va barbata.*

*Orcæ des-
criptio.*

Quæ subeunt, Drygæ. Graio sermone, Latino
Appellant Orcas: pingui quæ mole tumescunt
Corpora: sed sima costrum, fursumque repandum
Cætera Delphino similes, pinnaque, cuxemque
Quæ tota est glabra, & nimio lavore polita:
In dorso livens, canerque in ventre, rubeique
Cæruleumque iatus, lunataque cauda nigrescit.

At nunc quæ maria, alta, feræ, vastissima Cete
Exponam. Nulla Euxinis generantur in undis:
Et caret Ægeum monstres, conclusaque Cæthys
Interdum tamen irruunt angusta per ora
Herculis Oceano ex alio: Libyæque secundum
Litora velificans, vel libera, vagoque natatu
Nonnunquam Syria extemas vestantur in oras,
Ac vterque Atlantæ in magno fera, monstra, 1. Rubroque
Oceano, atque undis, latè gignitur Eois.

*Quibus in
locis veli-
cia nascun-
tur.*

Oceanus tamen Arctous, concretaque Doris
Innumeras monstrorum ægis, densasque catervas
Educat: hic magnis est, fecundum mare, monstres.
Nimirum quia pinguescunt uligine fluctus
Frigore densari multo, spissumque pruinis.
Non tenuis rorem, desudat desuper æther:
Uber & hinc succos, & verriores ministrat:
Pisciones, Armonicique, tenuisque alta, nivalces
Litora Norugi, Bataonisque ferocior, & qui
Divisi è toto penitus sunt Orbo Britanni,
Arctoam supra metam, propiusque sub axem
Niphadiam 2. veniunt, vicinaque litora, magni

*Et, cur plu-
res in Ar-
ctico mari.*

*Ad Ni-
phadiam
ingens pis-
cacio.*

LIBER VIII. QUÆ

1. Totæ ea orientalis Oceani pars, quæ inter Africam, & Indiam intra Gangem peninsulam, Persidemque alluit, rubrum mare appellata est, etsi præse mare rubrum Arabicum sinus sit. 2. Regio terræ borealis anno 1596. detecta, quæ à præcæcis montium verticibus æterna nive oblitis, *Spisberg* appellant: nos græco vocabulo Niphadiam. ad hanc Balenarum piscationem maxime quæstuosam exercent. conveniunt ad piscandum plures quàm centum naves. Furnerius Geographiæ tom. 1. cap. 8.

Qua nive perpetuò montes stipantur acuta.
 Huc autem properant piscatum maxima Cere,
 Exiguas ubi solstitio Sol fecerit umbras
 Nam tunc Oceani tandem concreta liquecunt
 Cærulæ, continuò cum Sol versatur in Orbem
 Alta super maria, & nunquam caput æquore condit,
 Nitribus exactis per multa volumina signis.

At insueta vocans piscantem in prælia Mavors
 Armatus vitreo stat in æquore: sævus & hastam
 Concutit: ergo alacris bello se protinus omnis
 Accingat pubes generosa: citæque carinz.
 Sed prius arma tibi quæ sint formanda, docebo.
 Dimidio latum pede telum, altumque duobus,
 Cui lævis mucro, inque aciem cuneatus adhæsit:
 At gemina in medium teli quæ tendit utrinque
 Linea mucronem sic rasilis: insit & olli
 Attenuata velut Sicana novacula cuspi:
 Insere & hastili: telum, quod deinde juventus
 Stringat ovans: micet ore: feramque in bella laceffat.

*Teli des-
criptio.*

*Quo indi-
cio custos
Balænam
deprehen-
dat.*

Intercæ custos specula sublimis ab alta
 Observe: tardo cum se Balæna natatu
 Promover, & pelagi circum cava litora curfat.
 Hoc autem certo poterit cognoscere signo:
 Scilicet è medio si surgite cernit ad astra
 Attolli, & largis dispergi toribus undam.
 E magno velut assurgit vibrata canali
 Nais, ubi summo de vertice fluxit in imam
 Tellurem, saliensque altum petit ætra rursus.
 Ut vigil è celso vidit custodia saxo
 Balænam, lituo det signum: protinus omnis
 Piscantum manus undoso de litore solvat.
 Arma agitans animo: eum cum dedit ære canoro
 Increpitans belli signum tuba Martis: in arma
 Effusa irrumpunt acies, & prælia prima
 Accendunt, telisque in vadunt cominus hostem.
 Ut propius monstro jam succedere catervæ,
 Plurimus in protis adstans jaculator, acutum
 Expediat dextra ferrum, nisuque valenti
 Pellem adigat subter duram, penitusque recondat,
 Quò molles subeat venas, & viscera viva.

*Quæ ars
solis feri-
endæ.*

Re

Remigio hinc omnes celeri, & velocius ipsæ
 Proripiant sese ventis, laxentque rudentem.
 Namque ubi læthiferum suscepit pectore vulnus
 Bellua: confestim magno cruciata dolore
 Ingentem nimbum, tempestatemque tremendam
 Conciet, & torum vertet de gurgite pontum.
 Saucia si pelagi fugiens petat alta natatu
 Astutum Balæna, citus tu, nauta, secato
 Demissum è navi funem, ne fortè carinam
 Invertat, dum per medias se proripit undas:
 Incassum quoniam cecidit labor omnis: & exta
 Non lentè intortum penetravit ad intima telum.
 At si confestim subsidens Nerea subter
 Descendat, læti vos spem præsumite belli,
 Nam penitus nervum subit in medicabile vulnus.
 Quin etiam salsa stimulatum Naiade monstrum,
 Vulneribus quæ se insinuat, scinditque dolorem,
 Neptuni fundo dum se affricat, intus acerbum
 Altius infigit telum, invirumque morantem
 Accelerat pestem. profusus corpore sanguis
 Nuncius adveniet lætus piscantibus. Orca
 Viribus interea lapsa, vitaque labante,
 Ut datur, irrepit fundo. terræque propinquat.
 Ergo ubi jam monstrum consurgere cernis ab undâ,
 Una omnes ruite in prædam, ferroque trifulco
 Cædite, sylvosos veluti leo saucius inter
 Cum saltus hæsit, intricatosque recessus,
 Stripati in iaculis, & pelle Libystidis Ursæ,
 Invadunt duri Garamantes, & ærea vibrant
 Spicula, sollicitique addunt in vulnere vulnus
 Emoriens donec vix palpiret. Ergo ubi vitam
 Permixtam roseo sud it Balæna cruore,
 Victores magnam spumosa è Doride prædam
 Ducetis, lætum sociis pæna canentes.
 Sed jam subsequitur labor alter, & altera bellâ
 Trahandi ratio: Taurino viscere, & hamo,
 Utribus & magnæ subigendæ inanibus Orca.
 Ergo tibi primum ferro cudatur adunco
 Hamus: & intorto connectes ære catenæ:
 Cui nodo validum denso subiunge rudentem.

*Si fugiat,
 non torat,
 sed vulne-
 rata.*

*At si sub-
 sidat, m. r.
 sale vul-
 nus.*

*Ut terra
 propior ca-
 denda.*

*Ut hamo,
 & utriusque
 Orca ca-
 piantur.*

Verumne duro laceretur ferrea dente
 Linea, per medium subnectes plurimus orbis:
 Qui rabidos monstri dentes solido ire retundunt.
 Aere mox tenui foetos, vomitoque tumentes
 Appendat circa supeni Cetarius utres:
 Et religet firmis sua per discrimina nodis.
 His igitur telis instructus, & arbore longa,
 Ut levis in prædas invirat sibilas: escam
 Aut jecur, aut tauri scapulas da plurimus hamo:
 Atque hantem Distrida protinus illa voraci
 Ore dolunt, mortemque bibet, tunc ocyus omnem
 Transferrat laxabis: in humida teque reduces
 Litora, Balanophnam, visurus inarem.
 Nanque ubi jam ferro transfixum bellua guttur
 Sentit, & effuso pelagus livere cruore,
 Infrensens ira, acrique irritata dolore,
 Dentibus æratum rabidis conabitur orbem
 Scindere: sed frustra multo conata labore
 Tethyos in gremium demergitur, & simul ipsos
 Nec quicquam contra oblucentes deprimat utres.
 Hic defessa, latus per molles sternit arenas,
 Atque brevem querit requiem, ceditque doloris
 Infandumque gemens spumantes egoritundas.
 Non secus ac sonipes multa luctatus arena,
 Sole sub ardenti, cursuque exhaustus iniquo,
 Ore vomit spumas, & frena tenacis mandit:
 Atque ignem patulis è naribus afflat anhelus.
 Nulla quies miseræ tamen est: nanque aere pleni
 In summum semper nitentes ætheris utres
 Tolluntur, pariterque feram super æquora multa
 Vi rapiunt, ruit illa furens, utresque laceffit
 Pone sequens: illi antevolant, supraque feruntur:
 Et similes cedunt fugientibus. illa sed urget,
 Ingeminatque iram, & vento contendit inani.
 Ingenit donec lucta, sævoque dolore
 Exanimata, tibi medio stet gurgite præda.
 Sunt qui ne ratibus noceant incurfibus Ores,
 Obruat aut magnis emissum naribus æquor,
 Monstrorum ex ipsa contexunt pelle carinas:
 Desuper & rectum consternunt fucile cymbæ.

Et quo afflu.

*Balanophnam
luta cum
auribus.*

*Navis ex
pelle Balanophnam.*

Non

Non secus ac illi faciunt, qui litora lustrant,
 Creber ubi surgit, nigro de marmore Magnes.
 Quælis ad Arctos septem damnata Triones
 Gens inculta virum glaciali cingitur unda.
 Hic quia perpetuis candescunt arua pruinis,
 Atque novem totos per menses ætre ningit,
 Nulla Ceres flavo convellit culmine campos,
 Non lætis Pomona comis, non palmitè Bacchus
 Umbrat humum viridi: & squalentes nulla per agros
 Depascunt armenta: leves canentia tantum
 Æquora, perque nives decurrunt undique cani,
 Et cædem duris minitantur dentibus Ursi.
 Idcirco gens illa cibos, & cætera vitæ
 Commoda venatu inquirit studiosa ferarum:
 Omnis & in cæsa spes vitæ gentibus Orca est.
 Agrestes è pelle casas: è pelle carinas
 Compingunt: sunt ossa trabes: quæ litore fixæ
 Sulentant muros, pellitæque recta domorum.
 E tenui vestes aptant sibi pelle, ferisque
 In cultros dentes acuunt: pinguedine lychnos
 Implent, & longas evincunt lumine noctes,
 Ante focum reliquos artus, & viscera siccant:
 Et siccata molunt, faciuntque è polline quadras,
 Non concessa quibus Cerealia dona repensent.
 Scilicet ipsa homines soletres fecit egestas.

*Arctos re-
 glenti gen-
 tisque des-
 scriptio.*

*Cuius om-
 nis vitæ
 ratio à ce-
 tibus pene-
 det.*

Nunc age, non id te lateat, vastissima Cete
 Ante præit ductor, qui sedulus indice caudæ
 Cuncta maris loca lata feris, præmonstrat, aquosum
 Et prætendit iacet, non hunc invita sequuntur
 Oceani vagæ monstra, seni cæu lumine capto
 Præcedit socius, puer indivisus eunti.
 Ille manu ducit, repidumque regit ille labantem:
 Et tutum prætentat, iter flexusque viarum
 Intortos: vitat lapsus, & sicubi duri.
 Occurrunt lapides moneæ, incusæque maligni.
 Incolumemque domum sera jam nocte reponat.
 Exiguo quoniam spectando lumine pollent
 (Nanque supercilliorum ingenti pondere pressi
 Et nimia circum obducti pinguedine, fusci
 Caligant oculi) ductorem provida mater

Cetæ dux.

*Bellæ ocu-
 lis labo-
 rant.*

Idcirco Natura dedit, iussitque fideles
 Excubias agere, & casus arcere sinistros.
 Hic monstrat quâ tuta via est, quæ prima petenda
 Sint loca, qui scopuli vitandi, abruptaque saxa,
 Insidias etiam piscantium, & prælia, & arma

*Idcirco præ
via duce-
re natant.* Præcavet, in secura feram seseque reducens.
 Non invita Ducem sequitur Balæna, neque illum
 Luminibus procul ire sinit, nec deserit unquam.
 Verùm, mira fides, cum delabentia Cælo

*Quem noc-
se ore reci-
piunt.* Sydera, & optatos suafere silentia somnos,
 Accipit ore Ducem, & securum gutture condit,
 Tutius ut fauces inter dec membra sopori.
 Hinc meritas homines condiscunt reddere grates,
 Officii si monstra vices insana rependunt.

At si fortè mari pereat dispersus aperto
 Ductor, & illa perit fido viduata magistro:
 Ut cæcus custode viz, vizque perempto.
 Ergo omnem impendes operam, qua fallere primum
 Arte Ducem valeas, teque inde opponere monstro.

*Qui si ca-
piunt, peris
Balæna.* Illecebris illum escarum captabis, & hamo.

Quo capto, facilè superabis inania Cete:
 Quæ Duce sublato, per vasti spumea ponti
 Equora jactantur temere, incertoque natatu.
 Fluctuat amisso veluti temone carina:

Qualis & excussis agitur currus habenis.

Sed ne te fallat species, certissima dicam

*Illius des-
cripio.* Signa Ducis. Qui piscis erit prælongus, & asper
 Et squamis caret, at corio vestitur, & albet:

Et capite oblongo, rostroque armatur acuto:
 At tenuis cauda est, angustaque, Musculus ille est:
 Qui pecus immensum Nerei per cæcula regna
 Temperat, exiguae ductans moderamine caudæ.

Insuper his, tibi præcipio, & meminisse juvabit)
 Intendas ne bella mari: nam fortior ille,
 Tardus & ad cursum minus est, nullisque moratur

*Balæna fæ-
mina faci-
lè capiunt.* Obiicibus: verùm si formina venerit alto
 Obvia, congregere, & pugnae certamina prima
 Ingentis prædæ, & palmarum securus inibis.

Nam vel distento dilectos ubere fetus

Edu-

Educes, aut prægnans maiori turgeat alvo,
 Est minus apta fugæ: nec se, prolemque tueri
 Una potest: catulos sed custodire recentes
 Dum studet, infelix se perdidit. est suus ipſus
 Proſis amor, pietasque feris, ut nulla recusens
 Fata, modò paſtus valeant ſervare cadendo.
 Et non ipſi homines vitam pro pignore ponent?

Hactenus Arctoo pugnâvimus æquore: vaſtum
 Nunc trans Oceanum extremo ſub Sole reſpoſta
 Ammericæ melæra vocat, quâ Florida regna
 Ad primum converſa diem perſtantur ab Euris:
 Et nova quâ Septem gelido ſubiecta Trioni
 Gallia frigoris denſis concreta rigescit.

*Mira Bæ.
 lanarum
 apud In-
 dos piſcaris
 Furnerius
 in Hydra-
 graphia.*

Non acies piſcatorum, non plurima cymba
 Arma cient in monſtra, haſtave tricuspide cædunt
 Immanes acies: verùm, quis crederet? unus
 In campum bellator adeſt, Piſtrinque laceſſit,
 Non ferro, ſed conto auſus certare duello.
 Tantus amor prædæ, tanta eſt audacia cordi.

*Quæ avis
 peragatur.*

Ergo levi cymba ſubvectus: nomine dicit
 Gens patrio Canoem, qua non velocior ulla eſt:
 Et gemino armatus conto, clavaque tremendus
 Indus in Oceani campum bellator apertum
 Ingenti fidens animo procedit, ubi horrens
 Bellua ſtat, ſeſe turrita mole ſub auras
 E medio attollens pelago, mirabile viſu.
 Aſt ubi Balanzæ propior ſucceſſit, & ipſam
 Jam caudam tenet horrendam, ſe ſum citus altum
 In dorſum de lintre jactis, quem vellere torto
 Continet, & longè prohibet per aperta vagari.

Paulatim mox ille ſeræ per tergora repens
 Coſſa petit nodis, corioque rigentia duro.
 Ac veluti generoſus Eques, interritus olli
 Inſidet, & tanto fertur ductore per undas:
 Et monſtro ludens ſimul hac ditcuſſat, & illac.
 Uſque ad eò faciles crebro redduntur ab uſu,
 Quæ res difficiles primùm: & minus horrida viſu
 Terribiles quondam formæ, atque immania monſtra.
 Ipſaque dat magnas nonnunquam audacia vires.
 Ut propior collo ſucceſſit, & ipſa petit res,

Illicet alternæ provento naris hiatu,
 Bellua quæ tenuem vitæ spirabilis auram
 Ebibit, & potum revomens jactat quor in astra,
 Impiger immittit contum, penitusque sub imum.
 Vi subigis, truditque immensa pondere clavæ:
 Occluditque viam vitæ. Balena repente
 Excutitur, magnoque furens stimolata dolore
 Immenfam ciet horrendo stridore procellam,
 Turbatosque movet fluctus, caeloque remittit.
 Qualiter Arctoa Boceas dum perfurit Urſa,
 Aut Notus Eoo mugit, vela aquaticus Auster
 E medio tonat axe, cietque à gurgis pontum.
 Ora sonant, frendunt dentes, surgeſcit anhelum
 Pectus, & ingentem despumant corda furorem.
 Nunc hæc, nunc illæ magno se corpore jactat
 Irrequieta, latus, nodosaque æsgora natans.
 Terribilis salit interdum; Cæloque proptinquit,
 Præruptus celi mons, spumisque obnubilat astra:
 Nunc cedens ruit in præceps, Manesque lacerat.
 Interea monſtri confidentiſſimus Indus
 Inſidit collo piſcator, & æquora quamvis
 Plena ruant, magnoque inſultet bellua motu,
 Non dorſo tamen excutitur, pronuſve ſub undis
 Mergitur: at palmis, pedibusque valentibus hæret
 Colla per, & nodos, & vi ſe colligit in ſe:
 Impaviduſque fera rabiem contemnit & iram
 Horrendaſque minas, & non placabile monſtrum.
 Non ſecus effreno ſonipes cum perſtrepit ore,
 Deſpumaturque iram ingentem, ſienumque recuſat,
 Stat generoſus Eques interritus. ille reluſtans
 Intendit cervice minas. & prælia magna.
 Erigit indignans nunc ſe, frontemque ſuperbam
 Attollit, geminoſque pedes ad ſydera jactat:
 Excuffatque jubas, immenſos & quatit armos.
 Nunc retroque furens duplicatis calcibus inſtat,
 Multa minans, crebroque ſonans pede pulſat arenam..
 Nunc ſaltu vibrat ſeſe: mirabile viſu,
 Quamvis ille gravis ſtat in aere pendulus: & ſe
 Seſſoremque tenet, quem non conatibus illis
 Excuffit dorſo, aut manibus detraxit habenas.

*Mira bal-
na luſa.*

*Piſcatoris
audacia.*

*Equi furen-
tis deſcrip-
tio.*

Ille etenim magnos animos, & pectora versans
 Firmat se gemino consistens stipede reclus,
 Et medio libratur equo: lorumque ministrans.
 Se regit ingenio solers, & mole sua stat.
 Ergo inconcussus collo piscator iniquo
 Insistens, ubi tempus agi rem poscit, aquoso
 Alterius contum naris detrudit hiatu,
 Atque adigit clava, penitusque in viscera condit.
 Hic interclusus vitæ spirabilis omnis
 Aer est, toroque carens fiat bellua sensu.
 Victor at ille ligat contos, & fune prehenso,
 Insilit in cymbam: sociosque, & litora visit.
 Accipiunt illi victorem, & laudibus ornant,
 Ac merita donant myrto pro talibus ausis.
 Ceu quis Olympiaca venit cum victor ob ora,
 Exipitur plausu sociorum, & lætus ovantes
 It cæterus inter viridi præcinctus olivæ.

At i Nepodes magno Phocæ procurva boarum
 Litora, vicinumque nemus, collesque lacerant:
 Mutua nam terris celebrant commercia, & fundis,
 Maxillam vitælo similes, dentesque rapaces;
 Mugitumque ipsum, & natos, sed cætera pisces.
 Ipsæ quibus cervix brevis est, oblongaque colla:
 Quæ simul exsunt, retrahuntque, ut cuique voluptas
 Sunt gemini, curti que pedes, ceu brachia, quin ois
 Divisa in digitos, cubiti tamen, vulnaque desunt.
 At pectus latum, gibbosaque dorsa: sed auris
 Nulla patet, corioque rigenti membra teguntur.
 Canescunt in ventre, nigri per cætera villi.
 Interdum macula in multis cernuntur, & illæ
 Exiguæ: splendent oculi, vastaque colores
 Sese in mille: velut variabilis Iris Hyænt.
 Tandem lingua rapax sese exerit ore biforca.

Sed jam te prædæ cupidum piscator, in arma
 Aspicio, rigidosque manu vibrare tridentes:
 Sed frustra expedies contum, ferramque ericuspis,
 Ni docto primum docearis rite magistro.

Nam

Phoca descriptio.

*Præcutio dentis feræ
 sua ferro
 feritur.*

a Sic ab Homero vituli appellati, quasi pedibus tantum.

Nam quia dura cutis ferro impenetrabilis omni,
Nequicquam, quamvis ingenti spicula mittes
Vi, series monstrum: nam retrò ferrea tela
Pelle percussa exilient: cecù marmora si quis
Dura petat jaculo, vel abenea scuta laceffat.

*In capite
perensien-
das.*

In caput incuties ferrum, clavaque tremenda
Ictibus hoc unum crebris pulsare memento;
Nam fracta cervice perit, quæ pulsibus una
Illidi, rigida ve potest transfigier hasta.

*Di nocte,
interdianq;
in terris
dormis.*

At quo, nauta, modo possis tutissimus illum
Venari, edoceam paucis. Dum nocte sub alta
Stellarum radiant orbes, suntque uda serena,
Egressi turpes spumoso è gurgite Phocæ,
Consuevere graves captare in litore somnos:
Sæpè etiam, Cœli metam dum lustrat anhelis
Phœbus equis, placido componunt membra sopore
Arbore sub patula, aut exesæ rupis in antro:
Ut sæpè ad colles nostri videre Minervæ,
Et cava Teleboum per saxa sonantia fluctu.

*Quia labo-
vat, et insq;
flertis. Ari-
stot. Plini-
us.*

At quoniam brevia, & multa pinguedine densa
Colla tenent, refluisque patent obnoxia guttis:
Altiùs ex imo sopiti gutture stertunt,
Ut credas mugire: sonus sed fractior ore
Personat, & fremitu sylvas malè pulsas opacas.
Qui & longa trahunt demersi tempora somno.
Ergo ubi scruposa Phocam sub rupe sonantem
Attenta bibis aure, cito aggredièrè jacentem:
Atque hasta caput, aut bisida diffinde bipennâ.
Et prædam referes victor. Sed murmure festo
Janque Euri levis aura ratem trans æquor Atlantis
Impulit, atque sinus devexit adusque repostos.
Quà nova monstra, novas & piscatoribus artes:
Nec non & piscis morem venantis, & acre
Ingenium, tenuique ingentes corpore vires,
Ac miranda quidem Naturæ arcana docebo.

*Manatis fi-
ve bovis
Americani
descrip-
tio.*

Est pecus Ammericæ in vasta, quâ fœdior ingens
Altera Neptuni non incolit æquor: & illam
Hispani è manibus primi dixere i Manatim

In

1 Bellus Americani maris è genere cetacco, cujus historiam refert
Carolus Clusius, li. 3, c. 20, Hisp. dicitur Manati, nobis Dour marino.

In terris de more bouum depascitur herbas
 Et cervicē bovi similis, vultuque pudendo,
 Dentibus & parvis (vero quæ nomine nostris
 Per Latium idcirco appellabitur Ammericus Bos)
 Crassior ad mentum tamen est, & tenuior ore:
 Corporis at major moles, quæ ut maxima crevit
 Viginti fit longa pedes: pectusque profundum.
 Verum pube tenus, quæ strictior, usque supremas
 In pinnas caudæ gracilis: sed longior ipsa
 Cauda est, & multum densa pinguedine pollet.
 Sunt pedibus palmæ similes: quibus æquora nando
 Alta secat: humeroque tenus nascuntur: & uncis
 Unguibus armati digiti queis quattuor insunt.
 Exigui sub fronte micant oculi, ipsaque turpis
 Frons est, & corio tegitur, villoque nigra.
 Non illa Oceani tantum colit antra: sed ipsa
 Sæpius ora subit fluviorum, & curva secundum
 Litora fertur aquis in dulcibus, & sua quærens
 Pabula, vicinas populatur gramine ripas:
 Nativi sed roris amans de flumine nunquam,
 Et nunquam egressa Oceano se credit arenis.
 Mite bovi tamen ingenium, per stagna, lacusque
 Ducitur, & manibus hominum mansuescere discit:
 Atque vocantis heri vocem cognoscit, & illa
 Audita, volat ex imo caput æquore tollens:
 Eque manu in stagnum projectas arripit escas.
 Non veluti turpes ingrata obsonia Phocæ
 Sufficiunt: verum felicia sumina læti,
 Et niveo, sapidoque ministrant viscera succo:
 Grata quibus magnis dent fercula regibus, inter
 Dum proceres festis agitant convivia mensis.
 Nunc age, quæ ratio capiendi piscis, & artem
 Egregiam, & parvi quæ vis miranda Reverſi
 Dicamus. Trunco vectus, remoque citato,
 Instruſtusque arcu, atque hamatis, Inde, sagittis,
 I, quæ Neptuni in vitreum Mars provocat æquor.
 Hic verò, ut Phocam conspexeris alta petentem:
 Nanque informe super nans tollit cærulea dorsum:
 Hamatam citus ex arcu, nervoque sagittam
 Emittes, certo quem si conseceris ictu,

*Ex Oceano
 fluvior subit.*

*Ingenio mi
 sis est.*

*Quæ artem
 illum Inſi
 venientur.*

Quæ

Quà vitulus fugiens se proripit, illicet ipse
 Confestim celeri propelles remige lintrem.
 Hinc ubi profuso jam sanguine, fessus ad oram
 Spontè sua veniet, refluus vel agentibus undis,
 Conficies tandem victor. Sed mira Reversus
 Vis subit interea, & dura sine cuspide præda.

*Reversus In-
 dici descri-
 ptio. Ex
 Cluvio, &
 Oviedo.*

Dives in Occiduo piscem Theris amne recondit,

Corpore qui parvo, & densatis undique pennis

Cingitur: æquoreus veluti concrevit Echinus,

Utque sagittifero se vestit Hericius Orbe.

Sed licet exiguus, palmo non major: at ingens

Corpore in exili vis est, & præditus acri

Ingenio, docilisque hominum mitescere verbis,

Illecebrisque capi, & nostras comprehendere voces:

Tractarique manu, nutusque audire vocantis.

Non secus ac Elephas, & qui dara Psittacus ore

Humana interdum conatur reddere verba.

At mirum ingenium venandi: robur & olli

Magnum est, & magnos, Neptunia monstra, Manates

Aggreditur magnis animis (quis crederet?) unus:

Impetit & latūs, aut ventrem, se vique refigit,

Immissis monstri penitus sub viscera setis:

Ac velut ore feram tenuit si forte Molossus

Venantū in fremitu, cursuque accensus anhelō,

Haud unquam dimittet, herus hi proximus illam

Accedens jaculo confixerit, aut prius ipse

Discerpens totō spoliavit sanguine venas:

Non aliter ventri fixus, laterive Reversus

Hæret, & apprenso nunquam se dimovet hoste,

Ni piscator ubi telo confoderit Indus:

Aut postquam victor, exoque ex hoste superbus,

Ipse tulit Domino prædam, & spolia ampla reversus:

Hinc Indum nostri piscem dixere 1 Reversum.

Quod superest, ubi jam docilis sub flore iuventæ

Piscis erit, primū comprehensum retibus, undis

Educet æquoreis Indus piscator: & esca

Multus alas, vesci solitus qua fluctibus ille est.

*Vnde Re-
 versus dic-
 tus sit.*

*Us educt-
 us sit.*

Hinc

1. Barbati verò, qui Antillas insulas incolunt, apud quos frequens
 venatio est, piscem Guaicam vocant.

Hinc ubi venatu concrevit idoneus, & jam
 Mitis ab assiduo, docilisque vidabitur usu,
 Plurimus adstringes radio, qui textus equino
 Multiplicique pilo fuerit, longusque per undas
 Ut procul educi valeat, mox inde reduci,
 Cum res ipsa petat. Queis primùm ritè peractis,
 Cum jam bellâ animo meditaris, pisce recepto,
 Tecum una celeri in cymba, venator, apertum
 In campum venies, latèque per æquora cures:
 Cæruleum manibus nantem si fortè bovem quem
 Aspectare datur, quem cum conspexeris, ore
 Illicet incipies blando mulcere Reversum:
 Utque animos gerat ingentes, & fortiter hostem
 Aggrediatur, & ut lateri sua spicula figat,
 Impiger, hortare, & dictis blandire, manūque
 Leniter: his enim illecebris consurgit in arma
 Acrior: atque animos dant mollia verba feroces.
 His actis, dimitte: volans mare liber in altum
 Ocyus ille Notis, & Eois ocyus Euris,
 Irruet in prædam, & sua spicula figet in alvo.
 Qualis, ubi venator ademit vincula collo,
 Erumpit cantis, & montes prætervolat altos
 Ut fugientem avidis comprehendat dentibus aprum.
 Saucius infelix à venatore Reverso,
 Hinc illinc vitulus se verret, & acribus actus
 Errabit stimulis ponto vagus, usque morantem
 Invalidus cæso lateri depellere pestem.
 Quo tandem cursu multo, exhaustusque dolore,
 In siccum veniet litus, ripæve propinquet:
 Lætus ubi palma, & præda potieris opima:
 Et venatorem multa cum laude Reversum
 In puppim accipies reducem, festoque susurro
 Persolves dignas tanto pro munere grates.
 At cum squamosum divellis ab hoste Molossum,
 Id, cave ne facias vi plurimus, atque repente:
 Sed sensim è præda retrahes, & molliter illum;
 Nam secus, affluxum, spinisque tenacibus actum
 Discerpes: tantæ brutis animantibus iræ.

*Atque in
 hostem blâ
 dictis inci-
 tandus,*

*Ut hostem
 feriat,*

*Et vitulus
 ad litus fe-
 rat,*

Hac non Ammericos tantum venaberis arte,
 Inde, boves: cunctum genus aggrediere Reverso:

Cui.

Cui, vaga longinquum si præda feretur in æquor,
 Totum laxabis radium: nam suber in alto
 Nans erit inditium tibi certum. At quis vada rursus
 In conclusa tulit me ventus? Atlante relicto,
 Quis fortunati devexit ad ora Canopi?
 Me prædæ, me laudis amor, nec fallor, ad undam.
 Nile, tuam adverso terrarum ex Orbe reduxit.
 Cumque tuo mihi tantorum sub sine laborum
 Certandum 1 Crocodilo, & prælia dura gerendum.
 Monstrum informe ingens, quatuor cui crura, pedesq;
 Unguibus armati: magnum caput, oraque rictu
 Ingenti diducta patent: sed ahenæ pellis
 Dura tiget, medii sed pars mollissima ventris:
 Longior est cauda, & reliquum par corpus adæquat.
 At color in dorso croceus: nitet albida subter
 Alvus: acutique dentes, & pectinis instar.
 Cætera persimilis, detracta mole, lacerto:
 Nanque pedes, cubitosve solent (si vera feruntur)
 Vicenos crevisse: novoque inventus in Orbe
 Mole pedes centum longus, mirabile dictu.
 Nam non unus habet Nilus Crocodilon, Eois
 In fluviis etiam nascuntur, & Orbe reposito:
 Et Gls Æthiopum, & Zairela flumina, & ipsi
 Interdum genuere lacus deserta per alta
 Æstiferæ Libyes, Asiæque, novumque per Orbem.
 At quicumque tenes felicitis ditia Nili
 Litora, & æterno vernantes gramine ripas,
 Accipe difficiles artes, quibus horrida possis
 Dedere monstra neci, meritoque ornariæ auro.
 Cum procul è fluvio in terram descendere pellem
 Videris, & longè per florea rura vagari
 Extemplò socios accerses litore ab omni:
 Qui contis, curvisque ligonibus, atque bipenni
 Accutrant alacres. subitque hi falce recidunt
 Frondentes latè lucos, ramosque comantes:
 Hi cæsas vestent sylvas: aliique ligone
 Intereâ cryptam fodiant, quâ trita patescit
 Semita Niliaci piscis: citus ipse sepulcrum

De.

1 Ab Ægyptius Champæ appellatur, nobis Crocodilo, Gall. Crocodile.

Desuper impositis ramorum fascibus omne
 Intege, & effossam pariter super iniice terram;
 Percipiat ne fortè dolum Crocodilus, & astum
 Declinet. mox cuncta manus vertatur ad ipsa
 In terris impressa pedum vestigia monstri.
 Quo tandem invento, litui clangore, tubæque,
 Atque æris stridore, inconcinnoque tumultu
 Territet. ille nova pulsus formidine retrò
 In patrias Nili sua per vestigia ripas
 Flectet iter fugiens: celeri tu ponè secutus
 Instabis cursu, & clamoribus astra lacesces.
 At cum delapsus fuerit Crocodilus in antrum,
 Continud aggredere, & jaculo, vel acinace Mauro
 Dede neci: aut vivum poteris comprehendere longo
 Cassè irretitum. Venandi tucior alter
 Jam modus insequitur: Palum defige sub amne,
 Et palo lenta tortum de cannabe funem
 Convolue, ut facilè possit laxarier: hamum
 Vellere in extremo magnum religabis: & hædum
 Pro dulci appones esca, caprumve bicornem.
 Balatu pecudis medio de fluminis alveo
 Accitus veniet Crocodilus, & ore rapaci
 Protinus obiectam ferro deglutiet escam.
 Ille intra fauces penitus demissus hiantes
 Lata bipennifero lacerabit guttura-dente:
 Balatuque tener simul obstrepet hædus: ad oram
 Audita tunc voce rues, piscator, ovilla:
 Pronus & extemplò da capto, aut contrahe funem,
 Ora tridentifero donec discerptus ab unco,
 Multa gemens nigras eat indignatus ad umbras.

At tibi si fortes animi, pectusque virile,
 Et solers nandi studium foret, accola, Nili,
 Non multo posses monstrum superare labore.
 Talis in Ammerice quondam fuit Indus, ab acta
 Bellua cui puerum, sua pignora, fortè relictum
 Abstulerat: procul ille abreptum litore natum
 Ut vidit, multa subitus ruit igneus ira,
 Ceu Leo, cui teneros cæto venator ab antro
 Eripuit catulos: nulloque timore pericli
 (Ipsa metum pietas pulsaverat: ipse volucres

M

Addi-

*Alter ve-
nandi mo-
dus.*

*Mirabilis
Indi anda-
cia, cui fera
filium ab-
stulerat. Et
seria ve-
nandi ra-
tio.*

Addiderat patrius pennas amor) insilit æquor
 In medium: gladioque manu quem fortè gerebat,
 Aggreditur, capuloque tenus sub ventre recondit.
 Bellua tunc ferro transfixa, crepidine tipæ
 Semianimem locat infantem, refugitque sub undas.
 Fortunatus at ille, Dij cui Numine dextro
 Pro tantis favere ausis, & amore paterno,
 Servata in siccis sua pignora vidit arenis:
 Accepitque sinu, & charis dedit oscula labris.

*Pugione
 confoditur.*

Ergo vadum subiens gladio, venator, acuto
 Conficies aluum ferro, qua Bellua cæsa
 Occidet, Audaces nimum estis vos tamen, Indi,
 Aurea Virginis quilitora, quique teneris
 Muscosos pelagi campos, atque Herbida regna;
 Innumeri quibus è fluvio, rictuque tremendo
 Egredi erumpunt Crocodili, atque omnia vastant.
 Forsitan è belli studlis, usuque frequenti,

*Quomodo
 ab Indis occi-
 duntur.*

Aut inconsultis animis audacia tanta est.
 Ora per, & tipas fluviorum è regmine querno
 Rimosam fecere casam, qua pervigil unus
 Excubias venator agit: cumque æquore spectat
 Adventare feram, dat signum: protinus omnes
 Horrendo clamore ruunt, atque arbore longa
 Armati, velut hastili, fera prælia tentant.
 Ingreditur contra rictu Crocodilus hianti,
 Horrendum visu, ut prædam petat ore: sed illi
 Faucibus immittunt truncum, subiguntque feroces
 Conatu in pectus multo, subitque supinant,
 Ferroque incidunt ventrem, & fera viscera nudant.

Sed jam post casus varios, bellique labores
 Nos in saxa vocant Zephyri muscosa canori,
 Annuit & placido Tethys blandita susurro.

F I N I S.

Hu^{tes} Vincent Sulp.

HALIEUTICORUM

LIBER VIII.

ME scopuli virides, & odora suavis herbis,
Litora, purpureoque ardentis murice Cōcha
Invitant, curæ quæ pars est altera nostræ.

Vos udæ rupes, & aquis læta saxa, canenti
Aspirate, precor, Zephyrosque afflate salubres,
Ut meritum vestro possim de munere sertum
Ex humili, non plura ausim, mihi texere myrto.

Et jam cantanti muscosæ è marmore cautes
Assurgunt, plauduntque undis vada læta canoris.
Spontè revulsa cavis è rupibus Ostrea cantu,
Auritusque simul Turbo, & Conchylia pendent:
Inclinantque suos non dura Corallia ramos.
Ipse & Olympiades, pulchræque Dicarchides, & quæ
Alta Pithecusæ tenuere cacumina, Divæ
Jam celerant monstrare viam, vitreisque sub undis
Lucida crystallo, & pendentia pumice testæ
Pandere, & Oceani in penetralia ducere vatem.

Neptuni quæcunque tenent muscosa profundi
Saxa, sub innumeris veniunt visenda figuris,
Et diversa modis crescit gens testea miris.
Hæc falcata novæ referunt crescentia Lunæ
Cornua, crustatoque tumescunt plurima gibbo,
Verùm hæc dividuo sese diffundere circo,
Illa sed exacto gaudent curvarier orbe.
Sunt alia oblonga, & surgentia crure suillo,
Palma velut: scabro turgescunt tubere multa.
Lævia sublucent illa, interfectaque crenis
Tenuibus: auriti surgunt hæc turbinis instar,
Asperaque, & rigido circum mucrone rigescunt.

*Diversa
testarum
species de-
scribimus.*

M 2

Pecti-

Pectinis instar habent dentato cortice concham
 Illa: sed hæc duris horrescunt undique setis.
 Hæc villo insignes: hæc sunt lanugine molli
 Obducta, & musco pariter velantur odorq.
 Præterea, variusque color, diversaque Conchis
 Natura, & victus ratio non omnibus una est.
 Singula quæ nostro poteris cognoscere versu.

Ostrea descriptio, & quæ varia.
 Quare age, quæ primû, quibus & nascantur in undis
 Ostrea 1, quoque modo piscaberis illa, docebo.
 Segemina mollis testa tegit Ostrea, gibbo
 Concava quæ multo non est: tamen aspera sordet,

Et non æqua luto, tenuisque facillima scindi
 Scutulis in crustas, intusque argentea cander,
 Et lævis, biforesque aperit pulcherrima valvas.
 Est & libera tamen rufo dotata colore,
 Illyrica insignis fusco, Circæa nigrescit.
 At non æquali cunctæ se mole per undas
 Devoluunt: externa Theris quas nutrit aperto
 Oceano, ingenti grandescunt corpore Conchæ:
 Proximæ in Ægæis nant fluctibus: humida quæque
 Tyrrheni, Superique secant vada, testæ minores
 Saxa colunt musco, & densas stipantur in algas.

Ubi quærenda.
 Insuper his, non ex omni, piscator, arena
 Ostrea dura leges: sed quæ voga flumina cursu
 In mare prorumpunt celeri, & quæ litora propter
 Stagnantes siluere lacus, turpesque paludes,
 Inque Therin se subter agunt, & sicubi dulcis
 Rivus aquæ sonat, aut pelago fons surgit ab imo:
 Vel quæ sunt cœno loca pingua, limus & ater
 Plurimus aggeritur, muscusque, & decolor alga:
 Nam quæ Naiades perflant, rivique sonantes,
 Et pingui limus, spissaque uligine pascit,
 Gustu grata magis, placidoque tenerima succo.

Quibus in locis optima perveniunt.
 Nec non & variis varia est Natura sub undis.
 Quæ Circæa creat Theris, optima, quæque Minervæ
 Dant saxa, & multo servat quæ Scylla latratu.
 Sunt etiam laudanda, legunt quæ litora circum

Pisto-

1 Ostreæ Nostris, Gall. Des Huîtres, Ouvres & Oestres. Hisp. Ostia de la mar.

Piſcones 1, 2 Armoricique 3 Eborique & 4 Sătones, & quę
 Sicca Caledonius nonnunquam deferit æſtus.
 Parte alia accedunt, nigro quę Boſphorus amne,
 Quę Propontis alit, pinguiſſima ſunt & opimi
 Viſceris, oſtriferi quę perluit æquor Abydi.
 At cunctis meliora, & ſucco læta ſalubri
 Oſtrea ſunt, bimaris quę jaſſitat ora Tarenti:
 Nam non è linio, craſſaque uligine ponti
 Sponte ſua veniunt: ſed roſcidus æthere lapſus,
 Ut perhibent, Conchis ſua ſemina ſufficit humor.

Sed quę Neptuni populetur machina regnum,
 Quoque inſtructa tibi referat felicia ferro
 Oſtrea, dicamus: Sex primùm ꝑ lamina palmis
 Longior è ferro fiet, digitisque quaternis
 Latioꝛ: inque aciem frons attenuetur acutam.
 Hæc ſuper extremis adnexus ponitur arcus
 Arcus, aut dura curvatus ab ilice: lamnæ
 Hinc arcu in medio, geminoque à vertice triplex
 Et tenui circum tendatur virga metallo:
 Quęque ſit incurva, & nexu copulentur eodem.
 At mediæ, ex arcu quę ducitur, annulus inſit,
 Aut uncus, ſolido cui mobilis orbe rotundo
 Armilla è ferro inſeritur, quę machina longo
 E ſpartho valeat religari, aut, vimine torto.
 His actis, contexta levi de cannabe curvo
 Adnectes arcu, & ſubiectæ retia lamnæ
 (Lamnaque ſit multo pertuſa foramine dorſum,
 Rara quibus tenui conjunges retia lino)
 Conifero tenuata ſinu. ſed tempus ab acta
 Solvere, quæſitum Nerei per cæcula Conchas.

*Deſcribitur
 machina,
 quę Oſtrea
 Tarentini
 piſcantur.*

Poſtquam eſt in mare verſicoloris fertile teſtæ
 Perventum, mediæ è puppi, piſcator, in undas
 Oſtrilegum demitte, leves ut radat arenas
 Lamina, & incurvus ſtet rectus, deſuper arcus:
 Hinc ubi pauliſper cum lintre receſſeris ipſa,
 Oſtrilegum de puppe trahes: ſic oſtrea ferrum,

*Piſcandi
 modus.*

M 3

Et

1, 2, 3, 4, Gallię populi, qui ad Oceanum habitant, Poſſi-
 elieri, Bertagna Sanguinæ. ꝑ Hæc machina Tarentinis dicitur à
 Ferro, Gangamæ ſimilis eſt, nobis Oſtrilegum appellabitur.

182 HALIEVTICORVM

Et quæcunque imo stant fundo in retia mittet.
Quod grave cum tandem deduxeris, ubere præda
Lætus eris, reforesque Dijs pro munere grates.

Sed prius ostrilegum jacias quàm fluctibus, illud
In primis tibi sit cura majore notandum,
Scilicet ut varios Lunæ cognoscere vultus
Ediscas: nanque illa suo regit humida cursu
Æquora, & æquoreis sunt quæcunque sub undis.
Ac velat exacto cùm lucida fulgurat orbe,
Et niveos Phœbe currus agit, ubere sylvas
Fœcundo nutrit, & plenum plena refundit

*Ostrea pro
vario Luna
aspectu ere
scit decra-
scuntque.*

Humorem plantis: teneroque uberrima succo
Poma replet, nivoque humectat gramina rore.
Non aliter pleno tunc lactat pingua cornu
Ostrea multiplici fœcundans viscera partu.
At cùm falcato, vix cernitur aëre gyro,
Syderio vicina iugo, tunc Ostrea siccant
Vbera, & è vacuæ tenuantur lumine Lunæ.
Quin etiam, si vera canunt, animalia quæque
Luna vago regit Orbe, fibrisque infusa ministrat
Undantes plena humores, quos subtrahit, igni
Cùm nitet exili, & lucis se nigra recondit.
Quæ cum sic habeant sese, legere Ostrea, Luna
Accrescente, tibi, non deficiente, jubebo.

*Es solis ra-
dio replen-
tur.*

Præterea, id non te lateat, sunt Ostrea Solis
Imperio subiecta: fovet vitalibus ille
Cuncta suis radijs, & quæ per inane creantur,
Ergignit quæcunque Theris, quæque humida Tellus,
Hinc æstate nova, cùm fervidus æquora ponti
Permeat, atque imum se mittit ad usque profundum;
Felici replet prægnantes ubere Conchas.

*Qua arte
capiantur
ab illirycis*

Sed quibus illyrica testas piscator in æta
Artibus inquirat, dicamus. Curva secundùm
Litora quæ duris stipantur plurima saxis
Cærulei frutices nascuntur, & herbida ponto
Sylva super viret, & ramos stat flexilis arbor.
His piscatores gravitantia vertice, ramis
Saxa ligant: trahiturque plicabilis æquora subter
Ponderibus ramus: circùm generantur in illo
Ostrea, & è læta sensim pinguedine surgent.

Hinc.

Hinc postquam crevere, secatur forfice restis,
 Assurgitque mari ramus directus in auras:
 Miraturque novos partus, & non sua poma.
 Non secus Euboico faciunt in litore, Bajas,
 Quique tenent Baulos, Cumasque, sinumque Dicarchi,
 Fagineos figunt contos, ubi pingua limo
 Sunt loca: defixis crescunt Conchylia palis.

Et Bajas.

At si forè maris squallentes Ostrea fluctus
 Rara ferant, sensimque ruat genus omne, neque ulla
 Pabula dent rivi dulces: jam tempus, & ipsa
 Hellepontiaci meminisse inventa Magistri,
 Lacteus ut testas liquor edidit. altius omnem
 Obscura repetens revocabo ab origine famam.
 Nam quæ Bistonidum genus intractabile bello
 Accolit Euxina resonantem Bosphoron unda,
 Et quæ lunatis circum fecat æquora cymbis:
 Et quæ Bithynum vicinia perluit Helle,
 Seston & hinc spumis, hinc Ithora plangit Abydi,
 Hac piscatorum posita est spes omnis in arte.
 Cum sol æstare in prima Garamantas, & Indos
 Fervidus accendit radijs, & Tydus amicum
 Janque relictos terris ostenderit ignes,
 Protinus ex ima generosa Propontide testa
 Carpitur obscura sub nocte, poloque sereno.
 Mox omnem pinguitradunt de viscere ferro
 Spondylon 1, & mundo convulsam pollice pressant:
 Confestim niveum lac effluit, hinc ubi fulgens
 Purpureis Aurora comis, bigaque rubenti
 Oceano surgit, Cælumque ardescit ab auro,
 Muscosos inter scopulos, atque herbida saxa
 Lacte serunt sparsim, dicuntque sonantia verba
 Hellepontiaco Neptuno, & tibi, Dori
 Agæa: extemplo saxi, mirabile dictu!
 Ostrea concreta, dulci felicia succo.
 Ceu matutinus eum terram irrorat Eous,
 Ut rores cepere sinu prægnantia matrum
 Viscera, confestim Oceanitis ab ubere lato

*Quæ ratio-
 ne e lacte
 facto con-
 vrescant in
 Propontia-
 de.*

M 4

La-

Sic dicta Græcis est conch arum caro.

Lætior accrescit baccha, atque argentea candet:
Egregium pulchris torquem factura puellis.

Quis Deus hæc nobis, Divæ, quæ curritis Hellen,

*Vade semi-
mâdi mo-
dus exer-
dium cap-
peris.*

Tradidit inventa? unde hæc experientia cœpit?
Postquam res Asiæ, Græcamque evertere gentem
Immanes potuerunt & Scythæ, ceciditque superba
Eoi sedes, altumque remugij horrens
Bosphorus, & tota tremefactus palluit unda,
Illuvies Asiæ populos effusa per omnes,
Corripuit Cæli tractus, terrasque veneno,
Atque hominū genus omne neci, genus omne animantū
Dira dedit, sævitque mari crudelior alto:
Perdidit & pisces, atque Ostrea perdidit ipsa.

*Dorides
Hellepon-
tici Delu-
brum descri-
bitur.*

Ergo ubi piscatum testas venator Amyntas
Tendit, & ostriferi cautes scrutatur Abydi,
Ostrea nulla videt, desertaque cæcula passim
Aspicit, & nullos innare per æquora pisces.
Quo subito rerum casu perculsus acerbo,
Re super insueta scitatum oracula Divum,
Dorin adiit: reflux, Dorin, quæ præsidet Hellæ,
Ægæasque tuetur aquas. Stat rupe sub alta
Threijcia tellure specus, cui desuper ingens
Nereidum Matri sacrum nemus imminet: antro
In medio delubra Deæ de marmore vivo
Hellepontiaci quondam posuere coloni.
At læva de parte duæ stant ære columnæ
E solido, quas inter inest gravis æra metallo:
Sed retro in gemino connexi cardine postes
Insistunt inter suspensas ære columnas.
Ex adamante micat cardo, rigit ænea valva.
Sponte sua, referunt, immoto cardine postes
Expandi, subitoque unâ tremere omnia motu,
Solicitis quando Dea fert oracula nautis.
Vestibulum antè ipsum templi jam tristis Amyntas
Constiterat genibus supplex, & talibus orsus.
Affatur Divam dictis. Pulcherrima Dori,
Quæ servas Hellen, altæque Propontidos undas,

*Amynta
preces.*

Et

---

* Turcæ & Scytharum gente.

Et procul *Ægæi* fluctus hæc rupe tueris,
 Dic age, *Dia*, precor, læsi quæ Numinis ira
 Perniciem tantam *Conchis* immisit, & omne
 Perdidit æquoreum ponti genus? undique squalent
 Litora, & amissis vacuum mare piscibus omne est.
 Anne parum *Superis* visum est, quod sanguine nostro
 Non *Asiæ* tantum campi, non litora *Thraces*,
 Sed lætæ *Euxinus*, indignatusque revinci
Bosphorus, & trepidæ rubuere *Propontis*, & *Helle*:
 Nec satis Imperij sedem, tot & inclita regna;
 Et res *Romanas* *Scythico* cecidisse tyranno?
 Nec fuit indignum post horrida bella, necesque
 Atque ignominias, & tristia funera regum,
 Ut totum mælesana lues peruaderet Orbem,
 Cuncta catervatim perdens, hominesque ferasque?
 Scilicet ipsa darent etiam *Dij*s *Ostreæ* pœnas.
 Sed jam, o *Diva*, tuum quoniam placabile Numen,
 Sublapsis fer opem rebus, nutuque benigno
 Annue, *Dori*, preces non averfata petentis.
 Tu *Dea Treijcium*, tua Numina semper adorat
 Nauta, per angustum qui navigat *Hellespontum*:
 Et tua sæpe agimus dixem ad donaria gazam.

Vix hæc piscator, confestim visa moveri
 Rupes, & summæ motare cacumina sylvæ.
 Hinc geminæ patuere fores, Numenque reclusum,
 Et clara ex adytis vox est audita repositis:
 Quali *Diva* solet *Fatrorum* dicere causas,
 Et longæ ætæ eventus aperire futuros.
 Hæc autem intonuit: superum vos ira *Deorum*
 Exerceat, fastu quoniam spreveritis iniquo
 Æternos illorum *Ignes*, Flammamque *Triformem*.
 Nec jam, missa lues nunc est revocabilis: omnes
 Torpebunt *Nerei* fluctus, atque *Ostreæ* nulla
 Sponte sua gignent, donec post secula sera
 Antiquos iterum *Superis* reddatis honores:
 Cû domus *Austrarum* *Babylona*, *Scythamque* superbis
 Servitio premet, & victis dominabitur *Indis*.
 Magnus *Romana* nascetur origine *Cæsar*,
 Qui *Scythicum* *Eoa* regni de sede tyrannum
 Eijciet victor, situsque & sacra reducet,

Dea respō-
sa, & va-
sibus Au-
striaci Cæ-
saris

Ac.

Ac septimigenas Byzanti turris in arce
 Romanas Aquilas, victoris & arma Quirini
 Restituet, veteresque Patrum de more triumphos
 Latusaget primus, lauroque decorus & ostro
 Insignes ducet Capitolia ad alta Curules.
 Ille & nimbiiferi culmen transuectus Amani,
 Euphratem super, & septemplex ostia Nili
 Proferet Imperium: Solymæque assertor honores
 Accipiet Divum, passique ad Numinis Urnam
 Æterni statuet monumentum. insigne trophæi.
 Illius adventu jam nunc Iesseia regna
 Subsultant plausu populorum, & dives Idume,
 Et plausu totis Jordanes murmurat undis.
 Non tot Flaviades populos, non regna subegit,
 Fregerit Occiduum regem licet, aut Orientem
 Placarit, regnique novam fundaverit arcem:
 Nec qui mixta auro pretendens lilia signis
 Reddidit Ausoniz primus sceptrumque, decusque
 Magnus, agens victor Francos Heroas in arma.
 Et dubitatur adhuc tantis insistere corpis?
 Auspice & hoc, positis dabitur pax aurea bellis:
 Saturnoque fluente quondam regnata per Orbem
 Secula, & hoc totus gaudebit Consule Mundus.
 Tunc & sponte sua, nullæ cogente colono,
 Cuncta feret Tellus, cunctis nascentur in oris
 Omnia, quæ sparsim rerum Natura creavit.
 Ipsi & cærulei progignent omnia fluctus.

*Argarum
 facionem
 docet.*

Interea, quoniam supplex mea, Numina poscis,
 Quo reparanda modo tibi sit iactura, docebo.
 Quæ nostra sub rupe latet Concha una superstes
 Illuvie ex illa riuu capienda vetusto,
 Ne rursum gravis ira Deum fervescat: & illam
 Pollice si puro tu presseris, illicet humor
 Lacteus exibat, qui mox dispersus in undas
 Sufficiet nova Concharum sua semina ponto:
 Hoc facies ætate nova, & cum lucida cornu
 Totum Luna suum radijs implevit, & ante

Quam

1 Celeberrima Constantinopolis ars, Græcis Heptapirgum, in antiquis angulis ad Meridies, & Occidentem posita.

Quàm rubeant Orientis equi. vix talia facta est,
 Cùm tota extemplo summo de vertice rupes
 Contremuit, sonituque procul nemus omne remugit:
 Atque ultrò obstricti super ipso cardine postes.

Nunc age, & armatos radijs piscator 1 Echinor
 Venemur. Frutices inter, densataque passim
 Lentisci nemora, & loca fœta visentibus algis,
 Se circum versans præcepit Echinus in orbem:
 Et tot carpit iter pedibus, quot coritice ab ipso
 Undique protendit spinas mucrone rigentes
 Aut rimosa tenens bibulo sub pumice testa
 Attondet herbas, & rorem potat amarum.
 Est & Echinorum duplex genus: alter edulis,
 Pinguior, æ testa minor, & majoribus horret
 Cuspidibus, verùm brevibus succingitur aliter,
 Et maior testa, fuoco sed furilis ille est.

Echinorum
descriptio.

Quæ varij.

Sunt & Echinorum 2 matres cognomine dicti,
 Quæ majore calyx sese decircinat orbe,
 Ac minùs exiguis riget, obtusisque sagittis.
 Ova tamon fœcunda creant, lætoque gravatur
 Ubre, quo miseris nihil est jucundius ægris.
 Hi procul alta tenent: odetunt litora, & ipsos
 Oderunt scopulos, ferrumque natantis avarum.
 Divite qui succo Sardoo in gurgite repit,
 Se calyce ostentat magnos: qui Doride rubra,
 Parvulus est, radijs verò longissimus horret.

Perge, sagittiferis non est color unus Echinis:
 Hisce calyx, radiisque omnes nigredine fulgent:
 Flavescunt alij: candent hi, marmoris instat:
 Verùm hi cyanei, rufi spectantur & hii.
 Ast hyali radiant multi convexa colore:
 Hi gemmas referunt, & multicoloribus ardent
 Cuspidibus nitidique, velut scintilla, relucet.
 Sed vita fugiente, fugit color, & perit omnis.
 Vanescit velut ipsa, cadit cùm toscidus humor,

Colorem
diversum.

Et

1 Nostris ancino. Siculis, *Rizzo*, alijs *Riccio*. Ligurijs *Zimpha*.
 Hisp. *Brizo de la mar* Gallis *Orbas*, & *Castanges de mer*. Accolis Oceani
Herisson de mer. 2 Echinometra, Gallis *Rascuss*. Sunt alij par-
 vi, qui nobis dicuntur *Castagnole*.

Et nusquam radijs est verticoribus Iris.
 Si secus, ut gemmæ, pretio mortalibus essent,
 Et magni decora alta ducis. Sed non & Echini
 Consilium, contra quo se munire procellas
 Sedulus invigilat, Nereo spumante, silebo.
 Obvertit fundo dorsum, radijsque lapillos
 Apprimit, astringitque: gravique juvante saburra,
 Spumofum pelagi venientis sustinet æstus.
 Qualis apes, Cælo cum pendet aquaticus Auster,
 Et strepere incipiunt subrauco murmure sylvæ.
 Exiguum nitido tollit torrente lapillum,
 Atque volans rapidis obstitit firmior auris,
 Tutaque succedit testæ. Sed tempus in alto
 Per densos prædam frutices tentare repostam.
 At tibi ne frustrâ labor impendatur, in undas
 Quæsitum rigidos venies, piscator, Echinos,
 Rara inter pleno cum fulget sydera cornu
 Cynthia, & è terris nigrantem submovet umbram:
 Et repidi radiant aprico lumine Soles.
 Majore quoniam tunc pinguent ubere testæ,
 Ovaque prædulci minio fecunda rubescunt.
 At qui Pyrrhæi trans Aulidos alta sonantis
 Euripi loca cæca tenent refluentibus undis,
 Dum Boreas riget, atque nives densantur acutæ,
 Multiplici carpunt calyces mucrone rigentes:
 Nanque illic majore Thetis tunc ubere lactat.
 Sed tandem, ut prædam capias, piscator, opimam,
 Prælongum ferreo contum subnecte tridenti,
 Plurima cui cuspis sit adunca, erectaque sursum.
 Hoc etenim facilè avelles de gurgite Echinos.
 Præterea manibus submersus in æquore nudus
 Comprendes inter frutices, algasque rigentes:
 Verùm ne spinis te sauciet ille caverò;
 Nanque opus est tibi vi multa, quia scilicet illi
 Pumicibus sese dura promuscide stringunt.
 Quare omnem dura celabis pelle lacertum.
 Sæpe etiam parvis includes retibus, imum
 Neptuni fundum cum ferro radis acuto.
 At mihi se placida sub Doride prodit arenis

Mirabile
 Echini in-
 genium.

Quo tem-
 pore qua-
 ren di.

Qui piscā-
 di modus.

Da.

Daſylos 1, ereſcuſque aſſurgit arundine laza.
 Hinc olim Donaces appellavere Pelafgi,
 Atque Aulos: noſtri digitos vertere vocantes.
 Cæruleus maribus color eſt, & linea teſtam
 Tranſverſum deducta ſecat: ſed formina nullis
 Puniccis diſtinſta notis. hæc plurima ponto
 Perquirenda tibi, nam dulcior, atque ſalubri
 Pingueſcit ſucco molliſſima: pluris & illam
 Tu cautus domino vendes, piſcator, avaro.
 Hanc mihi, non prunis toſtam, cum 2 Monte ſub Alto
 Ad virides ſient umbras 3 Laurentia Sacra,
 Sed magis elixam, & fragranti jure madentem
 Optarem, grato nãque eſt dulciſſima ſucco.

Atq; hic, ni mihi longum, & iniquo calle premendus
 Eſſet iter, nulla apparent quæ ſigna priorum,
 Forſitan & teſtas etiam, & genus omne natantum
 Cenſerem, viresque omnes ſcrutarer, & uſus,
 Quæque hominum magis apta foret, & idonea victur:
 Quoque paranda modo, quod dulcis, & utilis una,
 Aut damnoſa minus fieret mortalibus eſca:
 Et quid opis poſitum his, & quid medicaminis eſſet
 A Superis morbos contrà, triſtemque ſeneſtam,
 Haud equidẽ invitus canerẽ: ſed me quod agendum eſt
 Per dubios calles iter, ambagesque viarum
 Non ſinit incepto longè divertere clivo.
 Quin etiam (tua, CARDENIDE, non mollia juſſa)
 Me magno clangore vocat tuba Martis in arma,
 Plurimaque è domito invitat victoria Thrace.
 Fors erit, ut vates alij meliore cothurno
 Illa canant, lentis ducentes otia Muſis.
 Quare age Solenas ſabulo capiamus ab imo.

Quà modico ſonat unda vado, piſcator, adibis
 E fer-

---

1 Noſtris *Cannolicchi*, Venetis *Cappas*, Appulis *Imbrici*, Gallis *Cen-*
ſeaux, quali cultri manubrium, in tenebris lucent, maxime in ore
 madentium. 2 Noſtris *Capo di monte*. amœniſſima Coll. Neap. vil-
 la, in quam relaxandi animi gratia ſcholafici ſecedunt. 3 Celebris
 ſecreſſio, quæ ſit diẽ D. Laurentio Sacra, cum abſoluto Philoſophiæ
 curriculo, junioribus præmia ſtatuuntur.

*Quomodo
Dactyli per
quirendi.*

E ferro armatus pala, quam subter arenas
Intrudes, totamque adiges inam Dactylos imo
Abdit se fundo, penitusque in viscera condit.
Ast ea sollicito fuerit tibi cura, fragorem
Ne facias subitus quoniam se subtrahet Aulos,
Ima petens, palam quæ non, piscator, agutam
Fixeris, & vacua venies ad litora cista.

*Usus au-
rii.*

Cum me Brundusij rursus, & curva tenerent
Litora, Romanis olim lustrata colonis,
Mulrus & aspicerem magni miracula portus,
Cujus arenarum ni molibus ora refusus
Assiduo refluens clausisset Nereus æstu,
Non foret Ausonia in tota felicior alter.

*Qua apud
Brundusi-
um pesca-
tio, ubi opi-
mi,*

Hic piscatores memini vidisse cavata
Arbore deoſtos, digitos educere pala,
Quæ alibi melior non est, nec dulcior ullus.
Quanquam Sebethi, quem nostri ad litora carpunt,
Et quem lactifluo producit Olympia succo,
Illis inferior non est. De murice sed jam
Me 1 Balani, saxisque invitant 2 Pholades udis.

*Balani, &
Pholades
describun-
tur.*

Saxos inter scopulos, sub pumice vivo
Quos Thetis assiduo spumis aspergit amaris,
Pholades, & Balani passim nascuntur: & illi
Ceu glandes duplici testa formantur acuta,
Oblongi magis, & circum, velut ova, rotundi.
Hi magis assimiles sunt glandibus, aspera saxo
Posterior pars, & corio flavente rigescit:
At bina anterior testa lævare polita,
Unguibus è multis veluti formata, colorem
Unguis habet, medioque rubescit rimula villis.

*Qua ratio-
ne generan-
tur.*

Has ego crediderim generari è Doride testas,
Quæ per saxorum timas infusa recurrens
In cæcis soboli fert nutrimenta repostæ
Rupibus, & furtim conclusis lactat in antris.
Sed frustra impensus labor hîc: non saxa, neque ignes
Occultas rutantur opes: peruadit & ipsum
Marmor avarities, mediosque irrumpit in ignes.

Er-

1, 2 Danili nostri, & Tarentini vocant, Galli *Passe pieç.*

Ergo tibi rigida rupes scindenda securi,
 Ut Balanum rapias, & clausum Pholada saxo.
 At ferro non cuncta mari lita saxa laceſces:
 Quæ rupes, veluti pumex, scopuloſa dehiſcit
 Crebra foraminibus, diſſindito: clauditur illa
 Pholas, & oſtriſero Balani fulgore rubentes.

*Et qua con-
 guntur.*

At prius abruptæ violes quàm viſcera rupis
 Hærentes ipſo 1 Lepades in cortice, duro
 Aut cultropoteris, vel acuto vellere ſaxo; .
 Nam digitis fruſtra conabere: cautibus illæ
 Pectora prona tenent, vinclisq; tenacibus hærent,
 Ut neque Milonis vis ipſa revellere poſſit.
 Uſque adeò ſiguntur humi, quæ corpore prono,
 Hūmoremque bibunt gremio telluris ab ipſo,
 Haud facile è terris convulſa feruntur in altum.
 Una tegit Lepadas cava teſta, & plurima livet:
 Non ſecus ac cinis, & tenui riget aſpera villo:
 At gibbo majore tumet, creſcitque rotunda.
 Verùm Virginiis quæ Cypria carpitur undis,
 Multa ſtrijs viſenda venit: quæ Doride rubra,
 Lorica circum tegitur, ſpinisq; rigeſcit.

*Qua item
 Lepades.*

*Item de
 ſcriptio.*

Non ſecus undoso ſcopuli de vertice 2 Turbo
 Vellitur, at Turbo qui ſit te, Batte, docebo.
 Corpore qui craſſo, ſurgitque volumine multo
 Tegmine ſub niveo teſtæ, ſcabroſus, & aſper
 Tubere multiplici, tenuique, & plurima dorſum
 Linea cui rugis diſtinguit, & ora rotundus,
 Exiguaque parer rima, tenuatur & inſtar
 Turbinis, ille tibi dicetur nomine Turbo.
 At non eſt unum cunctis genus, unaque forma
 Turbinibus: diducto illi, oblongoque meatu
 Humanas referunt aures, quibus ordine pulchro
 Extat diſpoſitus per crebra volumina tuber.
 Qualiter argilla interdum ſit fictilis alba

*Turbinis
 deſcriptio.*

Quæ varij.

Ur-

1 Noſtri, Ligures, ac Provinciales *Patelle* dicunt, Oceani accolæ
Oeil de bove oculum Hirci. Hiſp. *Amelia* Maſſilienſes etiam *Lepo-
 da* vocant. 2 Vulgus Neapolitanum *Sconcglio*.

Urceus,artifici dextra tornatus, & arte.
 Ille strijs candens: hic tubere multus: & ille
 Insignis rostro, multoque trigone rigescit:
 Lævis & hic esset,tenui ni linea ducta
 Serperet, inque aciem convolveretur acutam.
 Angulus huic cælatus inest: ast ille rubentis
 Muricis instar habet testam,& mucronibus horret.
 Sunt quibus appendix multa est,oblongaque,Graij
 Da&ylöh,ut perhibent, appellavere vocantes:
 His etiam,magis id miraberis, 1 Eschara picta est.
 Ceu trochus,hic alter,crusta cui duplici testa
 Compacta è lævi: subcandicat extera: subter
 Quæ fita,candenti lucis splendore coruscat.

At tibi non tantus labor impendendus , acuto

*Musculi, &
Mytuli pi-
scatio.*

Ut ferro è scopulis rapiatur Musculus udis.
 Nanque pilis tantum vincit sua tergora saxis :
 Os sublime tenet, magnoque patescit hiatu,
 Mytulus asper uti palis,vel cautibus hæret.

*Illorum
descriptio.*

Nam palis etiam generatur uterque , sed una
 Non geminis forma est: curvatur Musculus orbe
 Exacto,tenuis quæ desinit, ast ubi gibbus,
 Spissior est testa,& multa nigredine fusca,
 Atque obducta levi musco,& lanugine molli:
 Levis cæruleo candescunt concava fuco.
 Clusilis,& forma fit Mytulus,atque colore
 Diversus: crevit scaber hic,oblongus, & ater:
 Ille strijs, ceu Pinna,venit flaventibus: alter,
 Castaneæ veluti,livescit, & arctior orbe est.

Disce,& odoriferas etiam,Piscator, arenis
 Tellinas 2 legere,in regum ventura secundas
 Auratas inter lances bellaria mentas:

*Tellinarum
descriptio.*

Nam sapor egregius, succusque suavior illis.
 Candida Tellinis est concha,& lævis, & æquæ
 Denticulata tamen multis tenuissima crenis

*Quo instru-
mento ca-
piantur.*

Cernitur,atque teres,oblongaque,cortice dura.
 Illas ima secans in retia mittet acutum

Ostri-

1 Zoophyti species ad similitudinem latucæ, unde & latuca mari-
 na,Gallis dicitur *Giroflade*. 2 Nostris *Tonnino*le Romanis *Telline*
 ut etiam Gallis,& ab Oceani accolis *Filon* appellantur.

Ostrilegum, aut ipsa educet manus ærea fundo,
Semper arenosis in syrtibus, & cava propter
Fluviorum soboles felicior editur ora.
Verum non alibi generatur copia maior,
Quam devexus ubi Lunæ de vertice Nilus
Septeno refluens succedit in æquora cornu.

*Ubi felici-
ores na-
scuntur.*

Sed jam 1 Limaces properant 2 Pheræcides, & jam
Tardigrado quamvis subierunt retiagressu,
Cortice siliceo, cochlidemque imitata reflexam,
Claviculata venit: medioque umbone recurrens
Serpit helix intorta, labrumque ascendit in ipsum
E labroque animal caput exerit: & duo longa,
Et totidem brevia extendit sua cornua fronte.
Vertice in extremo, visu mirabile, cornu
Exigui rutilant oculi, doctoribus istis

*Limacum
descriptio.*

Præstant iter æquoreum, tutæque per undas
Excurrunt 3 Cochleæ, secum suæ testæ ferentes.
Has tu, Piscator, limosas quæ per arenas
Castra locant, cono capies, quo gurgite ab alto
Neritas 4 etiam rapies, quibus altera ponto
Pulchrior haud Concha est: texellis plurima pictis.
Vermiculata venit testæ, & que umbone reflexæ
Incipiunt helices crebræ, gyroque retorto
Majores sensim ascendunt: nigrisq; coruscant
Distinctæ punctis maculæ: nidoque argento
Insignis rutilat margo, & flaventibus astris:
Interius totam perfundit purpura testam,
Quam Veneri sacram nautæ fecere. Sed imo
Gurgite deproperant in consona fila Paguri.

*Quomodo
caviantur.*

Nerita,

*Illarum
descriptio.*

Accitos Cadmæa ferunt ad mœnia cantu
Sponte sua lapides coisse, & voce canora
Turrutum caput assurgens venisse supremum
Arcis in ætriæ culmen, cinctosque Penates,
Atque Amphionio factas de pollice Thebas.
Blanda sed hæc Vatum commenta: sonora Paguri,

*Canenti sono
caviantur*

N

Cet-

1 Vulgus Neapoli *Maruzzæ*, Romani vero *Lumache* vocant. Tusci
Chiacciole Galli *Limascon*. Hispanis, & Provincialibus *Sevago*, &
& *Carocol*. 2 Quasi domum ferentes. 3 Sic & vocantur Limaces
à cochleæ figura. 4 Adriatici Accolæ *Nerite* dicunt, alij *Naridela*
Hispani *Caragolo*. Galli *Virilis*, & *Bigornet*.

*Jo: Baptista
Porta in
Magna na-
turali.*

Certa cano, citharæ sectantur fila, modosque
Cantantis: veniuntque mari muscosa relicto
Litora sub, dulci cantu, nervoque vocati.
Quare age, cantando fuscis venabere Cancros
Herboso, puer, in saxo, dum deflagrat *Æstas*
Torrida, & æquoreæ sitiunt per litora myrri.
Molliter ut pelagi vada lenta laceßere cornu
Incipies, udo scruposæ rupis ab antro
Ilicet auriti venient ad murmura Cancri.
Tum viridi è scopulo surges festinus, & actam
Cantando in siccam lentè, piscator, adibis;
Correptæ numeris nam te tunc ponè sequentur
Oëpedes acies, arreptæque auribus auras,
Optatosque bibent resonantes lenè susurros.
Quas tu pellectas cantu captabis in acta:
Venatumque dabunt numeri tibi, nauta, canori.
Discite, mortales, vos hinc non fidere cantu:
Si fera mellitis sub cantibus abdita mors est.

*Pinna def-
criptio.*

Et jam cantanti bysso spectabilis ipsa
Se vari inclinat vitreo de gurgite Pinna,
Marmoreasque fores, atque ora tenacia pandit.
Auritusque simul custos se prodit ab alvo
Carcinus. illa mari prælongo crure, suillo
Assimili defixa manet, directaque surgit.
(Unde & Romanis dicta est cognomine Perna)
Latior & sensim se è caudice tollit acuto,
Palma velut, geminaque operit sua viscera testa:
Unum longa pedem. latoque patescit hiaru.
Est convexa rudis, fuscoque immixta colore
Nigricat: argento splendent concava multo.
Verùm cœnosis quæ plurima pullulat undis
Flavescit: puris nam candida degit arenis.
Ad latus emittit non longè à cuspide byssum:
Quæ similis lanæ est, mixtaque nigredine fusca,
Velleribus Serum flavis non villor ipsis.
Hos tu, piscator, de Perna collige villos:
Contexti nam crura regent, palmasque tyranni,
Atque venustatem Nymphis simul, & decus addent.
Exiguos alit hæc Cancros, Squillasve rubentes
Intus, & hos testa nunquam dimittit ab ipsa;

*Gancellus
Pinna en-
flor.*

Prq-

Provida nam Pinnis custodes corporis illos
Ipsa parens Natura dedit, iussitque fideles
Excubias agere ex alto, dominamque tueri
Immanes contra Polypos, fraudesque dolosas.

Verùm age lanigeras imis, piscator, arenis
Quo valeas instrumento convellere Pinna
Accipe. 1 Pinnilegum facies de duplici ferro,
Quodque ipso è capulo se tendat acinace torto:
Inque orbem capulus fiet, totusque cavatus.
Latiùs in medio virgæ laxentur: adunco
Se tandem gyro excipiant, unâque plicentur.
Prælongam capulo bis ternis passibus hastam
Inserere: & extremo, virgas ubi copulat uncus,
Vimineam religa restim, quâ longiùs ipsam
Extentâ pariter religabis plurimus hastam;
Hæreat ut conto cuspis firmissima longo:
Aut gravis è capulo fors excidat, inter acuta
Non pereat saxa, aut nigro loca confixa limo.
Uncus ubi geminum conjungit ferreus arcum,
Linum, piscator, niveum strictissimus adde,
Indice quo cæco prodat se machina fundo.

*Quo instru-
mento ca-
pianur, &
illius des-
criptio.*

His actis, properè lætas te confer ad undas,
Cum jam mensis adest ab aperto tempore dictus
Nanque graves Pinna venari aptissimus ille est.
Stans prora in media curvum demitte sub æquor
Pinnilegum: medioque pater quâ latius, ipsam
In latus obversam comprehendat acinace Pinna.
Exin Pinnilegum, surgit quâ palmula Pernæ
Amplior in ventrem, obvertes: factaque repente
Vi, facilè ab dura testam radice revelles.

*Piscandi
modus.*

Interdum non una tibi, piscator, ab alto
Comprensa à gemino consurget acinace præda:
Plurima, nam dorso Pernæ stant Ostrea sæpè
Adnata, ut duris hærent Conchylia saxi
Humoremque bibunt è Pinna. quæ tibi ferrum
Captiva in cymbam capta cum matre, remittet.

Quod superest, nō cuncta maris freta cærule gignūt
Insignes bysso Conchas: per ditia passim
Ostia, Nile, tua, & sitientis litora Gaza

N 1

E li-

*Quibus in
locis Pinna
nascantur.*

1 Hanc machinam *Pendoneco* vocant Tarentini.

E limo, & nitidis Pernæ tolluntur arenis:
 Agzisque creantur aquis, scopulosaque propter
 Illyrici vada, Sithonio pulsata flagello.
 Gallaque Doris habet Pinnae, & Techys Acarnan.
 Non unda in nostra desunt Crateride, succo
 Quæ multo lætæ veniunt, & divite bysso.
 Una sed anxè alias Pernis secunda superbit
 Ora Phalanthæis olim regnata Tyrannis.
 Hic ego byssiferis latè sylvescere plantis
 Equoreos vidi campos, centumque recurvo
 Pinnilego lintres venari è marmore Conchas.

Sed trans Tyrtheni fluctus, Scyllamque sonantem
 Litus in Oebalium, fortunatumque Tarentum
 Me dulcis raptavit amor: juvat ire beatam
 Herculis in sedem, & flaventia, rura 1 Galefi,
 Quà matutino gemmatis sydere guttis
 Pingula distillans Concharum semina Cælum
 Sufficit, & reflua lactantur Doridos unda.

*Tarenti de-
 scriptio, &
 Laudes.*

Est locus Hesperia in magna, quæ Martia Tellus
 Circuitu longo curvatur, & undique fluctu
 Ionio latè perfunditur: inque tepentem
 Est mundi conversa plagam, Solesque benignos:
 Herculeum Graij quondam dixerunt Tarentum,
 Et Cælo, & Tellure, Deoque auctore superbum.
 Nanque sacri, ut vates cecinerunt, prima locavit
 Fundamenta Urbis, muroque & turribus auxit
 Neptuno cum Patre Taras, quo rege potenti
 Floruit imperio, rebusque est usa secundis.
 Una 2 Pelasgiadum 3 Calabris quæ finibus olim,
 Aut Martis studio viguere, aut Palladis arte,
 Tantum clara inter reliquas caput extulit urbes,
 Quantum inter procures rex eminet. alter haberi
 Angulus haud toto poterit felicior Orbe.
 Hic Ver perpetuum, semperque nitentia ridet
 Prata, & odoriferis vernant cum floribus horti:
 Semper & apricis texuntur collibus umbræ:

Ac

1 Galese penultima correpta Tarentini dicunt. fluvius in agro Tarentino, qui in conclusum mare (*Mare piccolo*) se exonerat.

2 Tarentum una ex Græcis urbibus in Italiâ. 3 Calabri olim dicti sunt, qui à Tarento Leucadem usque inhabitabant,

Aelææ in campis pecudes surgentia tondent
Gramina: & irriguis nunquam non fontibus undæ
Per pictas viridi decurrunt marginè ripas.

Cæli salubritas,

Æterni semper Soles, & nubila rarò
Obuelant densata diem, Zephyrique salubrem
Temperiem spirant, leni dum murmure fluctus,
Ac densas latè sylvas movere loquaces.

Sed quanquam Oebaliæ tot sint Telluris honores,
Major ab omnigeno confurgit, raraque ponto
Gloria: quandoquidem cunctas hic prodiga fudit
Divitias Natura suas. hic una superbit

Mare fecunditas,

Æquore fecundo, atque ingenti Doris opum vi.
Nanque hic piscator semper felicibus undis
Squamiferum crevisse novum genus, & nova saxis
Muscosis adnata modis videt Ostrea miris.

Non secus ac Libyæ loca per deserta, ferarum
Non visas semper formas vagus aspicit Afer.

At mirum est illud, desudans roscidus æther
Hyberna sub nocte, locis prope litora certis
Semina Concharum demittit tenuia, quæ mox
Lacte Thetis vitreo, & refluentibus educat undis.

*Concharum semina ab
Cælo præveniant,*

Quæ miranda modo quonam miracula fient,
Et quæ cura tibi pariter, piscator, habenda,

Accipe: Parthenijs nec dedignare Camænis
Quæ præcepta tibi præscripserit advena vates:

Forſitan his (ni vana mihi modo cantet Apollo)
Ditior è pelago venies, notusque per omne

Semper eris Latium, & Cælo cantabere nostro.
Ni fors, te quoque trans Rhodanum, fontemq; Garûnæ

Egregius cantet 1 Frizon; magnusque 2 Ruzus
Trans Ararim canat interdum: gelidoque sub axe

Te doctus patria celebret Galvæus Hiberne.
Quà 3 Thetis angusto serpit circumdata limbo,

Atque urbem molli subter perlabitur unda
Eoûm ad Solem, longos procurva secundum

Litora sylvestriè pinu, aut ex ilice palos

*Uti plantandi sunt
pali.*

N 3

Figè

1 Leonardus Frizon Gallus vates, & argumentorum varietate, & carminis elegantia conspicuus. 2 Carolus Ruzus Gallus item Poëta maiestate carminis, auroque candore nulli secundus. 3 Mare piccolo.

Et quo m-
porz. Eige mari:& senis subeant bis cæstula palmis:
Vertice sed summo vix uno è fluctibus extente.
Illos tu pelago figes, piscator, in alto
Lætus ubi tandem prælis gemuisse Falernis
Desijt, & rosea fervet Læxus ab ira.

Quoque in
illos deci-
dens cale-
stis ros cæ-
sthorum se-
mina pra-
beas. His adis, miram palis concrefcere prolem
Semine syderio mirabere. Solis ab ortu
Ut ferrugineo pandet se lumine Cælum,
Ac nitidus fulget polus, & sunt uda serena,
Plurimus humenti de sydere deciduus ros
Depluit, & palis guttatim roscidus humor
Excipitur, gyroque illos strictissimus ambit.
Egregiè veluti textum Oceanitide bacca,
Cana puellarum circumdat colla monile.
Principio hi rores, Mulli velut ova, rotundi
Concrefcunt, primoque nivis candore coruscant.
Ast ubi cærulei formantur Pectinis instar
Majores, multa radiant ferrugine fufci:
Oebalij hinc 1 Testas dixere 1 Melænidas illos.

Quo tem-
porz edu-
cantur pali. His animadversis, cùm mitior ira Leonis
Sævit, & extremis cum Solibus interit Æstas,
Cælesti gravidos fortu convellere palos
Præcipio, quibus hærentem radice sub ima
(Nam capita alta, vagis extant quæ desuper undis,
Et quæ prima vado pars mergitur, ætheris udi
Non potat rores, nec semina concipit hauſtu)
Carpe manu teneram sobolem festinus, & illam
Exin redde mari, crescat quò major in unda,
Pinguior & læto pubescat ab ubere ponti.

Concretaq;
semina ite-
rum mari
mittantur. Quod superest, quæ falsa Melænidas æquora Cœchas
Excipiunt, testisque magis sunt apta fovendis,
Expediam. Pontem juxta, quæ Doris apertum
In pelagus fluit, & resonantibus æstuat undis,
Stricta per ora, seres, cælestia semina, Conchas.
Atque externa Thetis modico quæ perluit æstu,
Turaque nec longe statio stat puppibus, & quæ
Mœnia subter aquis currentibus obſtrepit æquor.
Insuper occiduum ad Solem, Zephyrosque salubres,
Oeba-

1 Vulgus Tarentinorum vocat Cœçe ægre-quarum ingens proventus, salitæque per varias regiones asportantur.

Oebalix contrà turre, ubi gurgite clauso
 Irriguus pelagi fundo fons surgit ab imo,
 Salsus & ipse, Dea quondam 1 Citrellide clarus,
 Conchis nulla magis felicior unda creandis:
 Nec locus est alibi, qui tot crateri capaci
 Ætherij capiat gemmantia semina roris.
 Præterea flavi quâ molliter unda Galeffi
 Murmurat, & lento currens pede cærule pulsar,
 Crediderim læto Conchas pinguescere succo:
 Nam refluæ lætantur aqua, rivoque sonanti.

At verò, ut multo grandescant corpore testæ,
 Tres opus Æstates vitreo perfundier æstu,
 Inque locis hærerè suis, si fervidus igne
 Litora Sol nimio, & sitientes torreat agros,
 Dum Lædæ sobolem, & duo signa sequentia lustrat,
 Plurima provenient Conchylia, lætaque pingui
 Ubere, & egregio pariter dotata sapore.

Quin etiam moneo nigræ te è gurgite Conchas
 Interdum trahere in litus, pontemque sub ipsum 2
 Et stricto hærentes nexu, velut uva racemo,
 Aut sua granato ceu semina, disijce pala
 Ferrea, & actutum patrias demitte sub undas,
 Sic etenim, Cælo quoniam lætantur aperto,
 Et magis æquoreo sparguntur rore, videbis
 Majores sensim succrescere Doridos alveo.

Sed jam discè modum piscandi. ferrea primum
 Cudatur 3 manus, inque volam flectantur acuti
 E primis digiti articulis, pulsusque cavatus
 Totus erit, lentum cui mox hastile repones.
 Inde recurvato ferrum si miseris ungue
 In fluctus, tibi multa feret conchylia, in auras
 Exin cum pelagi è fundo deduxeris imo.

Non ea cura tibi fuerit postrema, per undas
 Venari multa insignes lanugine 3 Conchas,
 Quas ipsa excipiens nocturni nectaris haustum,
 Utraque Doris alic sub gurgite, quæque minores
 Hirsuta quamvis testæ: nec copia tanta

*Quomodo is-
pore suis im-
locis relin-
quenda sub
Concha.*

*Sapientia vna
trahenda,
disgregan-
daque iso-
runtque im-
mare demis-
tenda.*

*Quomodo
exstrahantur.*

*Concha vili-
tata.*

N 4

Pro-

1 Lo Citrello vulgus Tarentinorum dicitur. 2 Vulgo Tarentino-
rum appellatur Granfa, ut & noctatibus dicitur. 3 Coræ pelose,
quarum species cum interisset, nuper restituta est.

Proveniat, succus tamen est dulcissimus illis,
Et tener, & roseo splendet spondylos igne,
Quo possis præbere Dijs felicibus escam.

*Vatis En-
shufas
mus.*
Hæc verum dixisse mihi satis, usus enim ipse
Plura tibi poterit monstrare. Sed ò ubi colles
Oebalijs, & mollis felicior ora Tarenti!

Ora auris perflata, & apricis lucida semper
Solibus, & viridi nunquam non gramine læta:
Et nunquam placidis non perlita fluctibus. O qui,
Angule terrarum pulcherrime, me tibi rursus
Reddat, & in flavi me transferat arua Galei!

Arua Phalanthis semper lustrata puellis,
Et semper cantu pastorum pulsa beato.

Hic ego Pæonijs quando mihi reddita succis
Nulla salus, agerem, quamvis inglorius, inter
Felicis pelagi Divas tranquillius ævum:
Quoque modo possem, saltem surgentia semper,
Vincere si nequeo, durarem semina morbi.

*Archiep-
scopi Tar-
tini Bologn.*
Hic ego te, cymbæ spes ò fidissima nostræ,
Musarumque olim decus immortale futurum,
Aspicerem, FRANCISCE, tuo quò lætus ab ore
Ærumnas relevare graves & tædia possem.

Et si Fata dabunt, laudi non invida nostræ,
Ut mihi sit Cælum, sit & ora salubrior, omnes
Pierio festivus agam de vertice Musas:

Et cantu Cynthiam, totumque Heliconam ciebo.

Et si Parthenio quid erit celebrariæ cæstro:

Tu quoque Parthenijs olim celebrabere Musis.

Nam genus antiquum cantabo, & nobile germem

Heroum, & claros titulos, fascesque superbos,

Atque tuæ, & patriæ dicam virtutis honores.

Egregias animi dotes, mentemque benignam,

Et placidos mores, dignumque parentibus addam

Ingenium, studijs excultum, & Palladis arte.

At si fors erit, ut magnis tua maxima virtus

Romuleis jungat Patribus, Sacroque Senatu,

Tunc mihi Purpureo Divorum insignis in ostro

Mæonio cantandus eris FRANCISCE, cothurno.

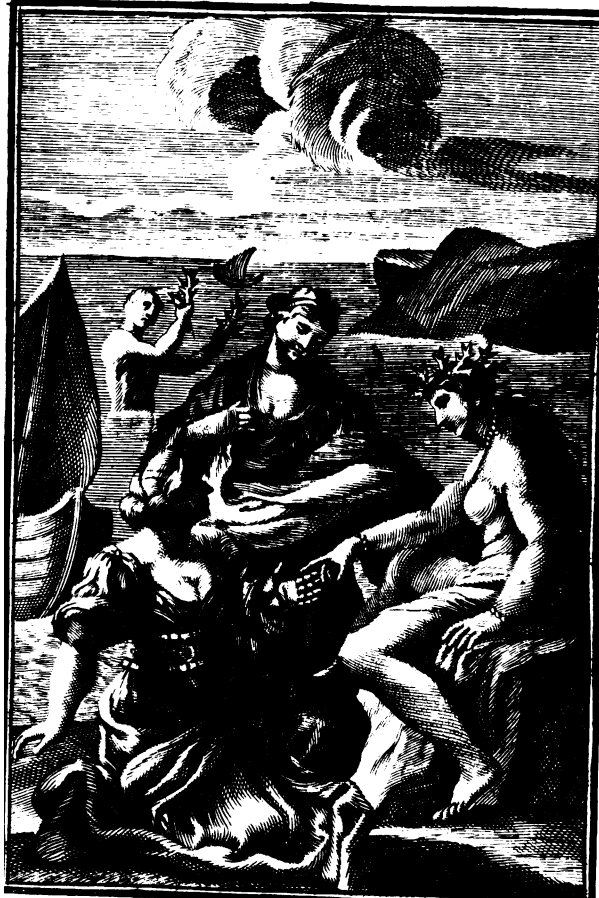
Interea super Oebalijs quæ carmina, onchis

Nunc, duce te, cecini, non designabere: primum

Sint hæc obsequij monumentum, & pignus amoris.

F I N I S.

F. Solimene In.

H. Vincent Sc.

HALIEUTICORUM

LIBER IX.

Sed quæ regales intingunt murice vestes,
 Tempus ab undosa prædari Doride Conchas.
 Vos mihi Parthenias, Divæ, quæ curritis undas
 Ditia Phœnicæ per litora, quis Deus ille,
 Dicite, purpuream primus, qui gurgite gazam
 Eduxit, roseoque infecit sanguine lenam?
 Nam, si audita memôr veterum monumenta recordor,
 Ingenij largitor amor, hanc extudit artem.

Quondam Phœnissa, ut perhibent, fuit aurea virgo,
 Dicta Tyros, genti quæ nomina fecit, & urbi:
 Hanc sibi coniugio, & thalamo sociare jugali
 Magnus Lernæ domitor quæstiverat Hydræ.
 Illa sed Alciden formæ confusa decoræ
 Spreverat, & fastu ridebat vota superbo.
 At Deus hæc animo secum indignatus iniquo,
 Per virides errans scopulos, & curva secundum
 Litora, nequidquam furdas jactabat ad auras.

*Tyros. ab.
 Hercule
 damata.*

Ergo Cleonæi quem non gravis ira Leonis,
 Nec septimgemina cervice exterruit Hydra:
 Non Erymanthæ vastatrix bellua sylvæ,
 Nec ferus Hesperidum custos domuere: nec ipsi
 Phlegreï fratres cum Naupactæo Acheloo:
 Imbellis virgo, quæ non fert tela, neque arcum,
 Nec manibus novit tractare volatile ferrum,
 Invictum tandem fregit. Ah! fregit amantem.
 Non tua laus, ô virgo: Patri qui sæva Tonanti
 Fulmina, & armato rapuit sua tela Gradivo,
 Ille, puer quamvis, fateor, me vicit, & ille
 Me tibi captivum, & fastu parere coëgit.

*Herculia
 questus.*

Da.

Dure puer, duro quem non submittis amor?

Hæc Deus. Interea circum canis arida litus

Cursabat, si forte famem sedaret iniquam

Piscibus, ignarus mediam quos inter arenam

Quo casu
purpura in-
venta. Liquisset piscator, aquæ vel sponte tulissent.

Forte irreptantem scopulis è gurgite concham

Aspexit: mora nulla, avido petiit ore, revulsamque

Ostrifero carnem recto vorat: ilicet humor

Effluxit, rubroque infecit labra colore.

Jam Pelagi consueta petens loca, gressibus ibat

Augustis formosa Tyros, dioque videnda

Incessu, & vultu radians fulgebat honesto.

Ut pulchram properare Deam Tirynthius heros

Aspicit, aspectuque novum simul ebibit ignem,

His supplex Divam aggreditur: Quid nostra recusas

Connubia, & Divum leges, & fœdera spernis?

Herculis ad
Tyrum ver-
bat Quid te velle negas, quod Dii voluerat, quid ultra

Sanctum Hymenæum, æternumque averſaris amorem?

Tum Dea: Non leges Divum, non fœdera temno:

Nec sanctos sperno thalamos. Age si mihi lænam

Punico ardentem contexes protinus ostro,

Quo modo labra canis rubuere, in fœdera dextram

Et huius
responsio. Extendam tua jam, Tirynthie. Plura neque illa

Addidit. Extemplo magno succensus amore

Piscatus vitreo Alcides de gurgite Concham,

Purpureum legit florem, pressitque rubentem

Humorem, rutilo quo tinxit murice lanam,

Purpureaque suam donavit veste puellam.

Uſus & hinc primùm tingendis vestibus ostro

Prodiit, & magnos ornavit purpura Reges.

Nunc age, 1 purpureæ fallant ne forte legentem,

Te 2 Conchæ, quot mira dedit Natura figuras,

Accipe. Denſatis multæ mucronibus horrent,

Et magis extremò, crescunt quæ turbinis instar:

Varia Pur-
purarum
forma. Exterior mixta sparsim flavedine cudent,

In-

1 Græcis antiquo vocabulo etiam nunc porphyra appellatur: Romanis ab ungue odorato *Ognelle*; Liguribus ab aculeis *Roncera*. vulgò Noſtratium generali voce *Sconigli*, & *Spognello*. Gallis *Gorex*.

2 Mucronatæ, noſtris *Carnose* indignantur.

Intus sed violæ sublucescunt purpura nigræ.
 Hæ 1 brevibus, crebrisque rigescunt tergora spinis:
 Armatus quibus ipse dedit cognomen Echynus:
 Anterior, qui latus erit, cœu palmula, turbo
 Scissus multiplici circum mucrone rubescit:
 At viridis dorso color est, ostroque nitescit:
 Lutea cæruleis inpersa coloribus exta
 Subradiant: nullis armantur dorsa sagittis
 Illæ; non unum licet extet cortice tuber:
 Et cinerem cava testa refert, sed viscera flammam.
 Sunt & marmoreæ, densis queis ora rigescunt
 Cuspidibus, sparsimque nitent candore nivali:
 Sola sed ardescunt nativo labra sub ostro.
 Est alia, ex imo surgit quæ tubere nullo,
 Tortilis in ventrem quamvis sit Purpura latum.

Sed jam dives ubi nitidum Thetis educat ostrum,
 Expediam. Tyrio quæ crevit Purpura ponto,
 Optima, regalique ardescit plurima fucis:
 Sunt & Getulis in fluctibus, atque ubi Nereus
 Alternò refluens 2 Meningen perluit æstu.

Quibus in
 locis Pur-
 pura nasci-
 tur.

Illas 3 Tænarii fluctus, & cærulea Coa,
 Et multo creat insignes Melibœa rubore.
 Non Sardoæ carent, non Bætica litora testis
 Purpureis, non & Phœnice est vilior Ancon.
 Illas laudato pariter quas molle Dicharcum,
 Quas & habent Baiz, Lacedæmoniumque Tarentum.
 His &, Aquinatum tingunt qui vellera, fucos
 Addito, & Eoa carpit quos Persa sub unda.
 At cunctas inter pretioso sanguine turget,
 Versicolor Rubro repit quæ Purpura ponto.
 Hoc mihi tu, Virgo, Cœli decus, & nova Divum
 Gloria, regalis quanquam non desit amictus
 Syderibus mille intertextus, totus & auro
 Phœbeo latè irradians, sparsusque colore
 Purpureo, egregius Superum labor, atque opus ingens:

Hoc

---

1 Conchæ Echinatæ nostris *Cocciolo rosso*. Quemadmodum Pe-
 stipes *Cocciolo di S. Giacomo*, quia illis peregrini uti solent. My-
 tilus vero dicitur *dente di cane*. 2 Lotophagorum insula in Syr-
 timinori, de qua Polybius lib. 2. cap. 39. 3 Peloponnesi promon-
 torium *Cape Marapan*.

Hoc tamen è rubro fulgebis Murice dives,
 Cum per Olympiacam festiva incesseris oram
 Festivos inter plausus, & murmura ovantum.
 Hoc & Erythræo mihi tu donaberis ostro,
 CARDENIDE, pacata mihi quo numine rident
 Equora, & ostrifero gravitant sub pondere nassæ,
 Cum proprijs clarus factis, & fasce paterno,
 Magnus ab Hesperio diceris nomine Rege.

Ubi maiores.

Insuper, in medio stabulant quæ gurgite, Conchas,
 Maiores Natura creat, sed curva minores
 Littora quæ propter limo voluuntur aquoso.

*Quando
 Purpura
 flos legendus.*

Præterea, id non te lateat, Conchyta, profundo
 Cum trahis, è gremio conclusum collige florem
 Puniceum, vitæ gaudent dum munere, Mattres:
 Nam si sanguineas è cassis lumine fibras
 Legeris, ater erit, nec lanis utilis humor.
 At vero, ut perhibent, illæ (mirabile dictu)

*Purpura
 dulci in
 aqua peruenit.*

Quinquaginta trahunt vitam trans æquora Soles.

Sed cave ne dulci mergatur Purpura rivos:
 Nam petit, atque unâ languescit puniceus flos.

*In salsa re-
 viviscunt.*

Verùm deciduus dum flos, & spiritus auras
 In tenues spargendus abit, si protinus undis
 Mergitur æquoreis, nativo Purpura succo
 Acutum remeat dulces rediviva sub auras.
 Pestiferam velut exhalat quæ cæca Mephitin
 Scrobs angusta, Canum vulgo de nomine dicta,
 Quæque vaporifero patet imo in colle cavata,
 Cum canis horrendum vi multa intrusus in antrum
 (Sponte sua nam nulla petunt animalia montem)
 Epota sensum lethali naribus aura,
 Languescit moriturus, aqua si protinus illum
 Vicina immergas Anian, litore in ipso

*Quæ pisci-
 di ratio.*

Illicet in vitam revocatur. Age æquore Conchæ
 Qua tibi, Piscator, fuerint nunc arte legendæ,
 Edoceam: stat opus Vati molirier ingens,
 Ingentemque rubro clamydem perfundere fuco.
 Sic iubet intus agens præcordia Phœbus: & ipsæ
 Festinant alacres Musæ. Sed cuive Deorum,
 Cuive hominum tingenda clamys? vos dicite Vati,
 Pierides: dic, Phœbe pater, citus en feror ultro

In

Id data jussatuo quoniam mihi munere carmen
Contigit, & tenuem citharæ sortitus honorem.
Anne novo præstat Romano texere Regi,
Atque ostro saturam, gemmis ornare lacernam?
Hoc equidem, Thymbræe, jubes, nec fallor: & hoc est,
Quod faciles in pensa parant præstare Camœnæ.
Audior, ut ingenti resonet Germania plausu,
Magnæque lætitiæ plenas det signa per urbes,
Atque triumphales attollat in æthera pompas
Regis Romani, summo qui munere Divum
AUSTRIACA de gente datus nova gaudia Mundo
Intulit, & grandi populos spe nutrit ovantes.
Affonat Eridanus magnarum rector aquarum:
Et socio Tybris sonat agmine: lætus & undans
Implet Aventinas festis rumoribus arces.
Nec segni, licet amne minor, dat murmure plausum
Sebethus: viridi præcinctus cornua musco
Urget aquas victor, magno nec se capitalveo,
Exundatque super ripas, latèque fluente
Infundit campis, & gaudia dividit agris.
Parte alia cursu in medio conterritus hæsit,
Threijcis quæ regnat aquis, Oeagrius Hebrus,
Bistonijque lacus, tremefactaque Strymonis unda
Ad magnum AUSTRIACÆ nomen, Regisque Quirini,
Hæsit & Euphrates, totoque expalluit amne,
Et trepidi septem steterunt gelida ostia Nili.
Condidit & nigra jam se Mæotide Pontus,
Et Thetis angustos Ægæa recurrit in Isthmos.
Maeste puer virtute, tuis si nomine tantum
Lætitiam ingentem populis, & gaudia pandis:
Hostibus at magnum terrorem. quid resonant
Fulmine cum quatiens urbes armatus? Eoi
Fracta patent jam & claustra, labant Rhodopeiæ arces,
Altaque Pangæa, & Scythici ruit aula tyranni.
Nec capit abruptis fugientes horridus antris
Caucasus, & ruras vix dant Riphæa latebras.
At festos jam Roma dies indicit, & aris
Thura sacris adolenda Dijs Nabathæa reponit:

Vo-

1 Traiani Porta, angustæ & mi sauces, per quas in Thraciam ad-
 sus patet,

Votaque persolvit pro Thrace, Scythisque subactis,
 Proque Asiæ regno, totoque Oriente recepto.
 Assurgunt septem festivo murmure colles
 Romulei, magnoque sonant Capitolia plausu.
 Tunc ego, læva finant modo Fata, per oppida circum
 Te ducam Romana, puer, victricibus armis,
 Et palmas, & facta feram sub sydera cantu.
 Interea Piscator agam de gurgite Conchas
 Purpureas, patrio niteas quo pulcher in ostro.

Principio lento parvas de vimine nassas,
 Aut gracili intexes iunco, quæis multa dehiscant
 Exiguïs maculis densata foramina: quales
 Agrestes spisso calathi texuntur hiatu.
 Intus & è putribus suspendes carnibus escam,
 Aut Ranas, Strombosque, quibus Conchylia mensis
 Consuevere capi, nihil est & gratius illis.
 Hæc igitur medias, instat cum tempus, in undas
 Demittes. Dulci pellectæ munere Conchæ
 Ore petunt avido nassas, tenduntque rapacem
 Faucibus extentam densata per ostia linguam,
 Ut tandem bibulo tangatur acumine Strombus.
 Illum autem ut totum lambendo liguriat, imo
 Gutturæ se toto producit corpore lingua.
 Hinc ubi jam satura, & dulci pinguedine læta
 Intumuit, juncis acris stat fixa dolore:
 Nec valet angusto sese subducere textu.
 Ipsa sibi mordax cassem struit, ipsa malorum
 Causa est, exerto cum pungit acumine lingua.
 At tu productio irretitam gutture testam
 Educes, rubro sparsuram sanguine lanam.

*Et qua hæc
 tempestate
 apud Phœ-
 nices.*

Atqua Phœnices hac tempestate rubentes
 Venentur Conchas dicamus. In æquora supem
 Demittunt, capitique ligant leve suber: acuto
 Sed prius è iunco, sparthove, aut vimine nassas
 Exiguas, instar phyalæ, vel qualis hiulca
 Fiscella, è lento textit quam pastor hibisco,
 Compingunt, quibus ora tamen sint aspera multo
 Vimine, vel circum juncis hirsuta rigeant.
 At sic adversa componunt cuspide juncos,
 Quo proni interius sese ipso ex ore reflectant;

Ut

Ut facilis venienti aditus sit, deinde regressus
 Difficilis, spissoque viam mucrone retardent.
 Has funi nassas sua per discrimina nesciunt,
 Imponuntque escas, altoque in gurgite linqunt.
 Purpuræ, ut optatam comprehendant faucibus escam,
 Insiliunt nassis, prædaque fruuntur opima.

Sed cum jam saturæ remeare è vimine certant,
 Cuspidibus latè juncorum arcentur acutis.

Illas Piscator cùm lutea surgit ab undis
 Aurora, & terram radijs, Cælumque retexit,
 Educit lætus, pressoque i papavere succum
 Exprimit, Heroum nireant quo velleta fuco.

Id tibi præterea cura maiore notandum,
 Quò multa impensum releuet captura laborem,

Ut cassem jacias loca per saxosa, vel inter
 Fœcundi cœnosa maris; nam plurima saxis
 Nascitur, & pingui grandescit Purpura cœno.
 Interdum nitida manibus captabis arena;
 Sæpe solent ubi se Conchæ occultare rubentes.

*Saxosa in
 locis ube-
 rior pesca-
 tio.*

Nunc age, piscatu qui mensis idoneus anni
 Dicendum. Rutilo surgens cum Sirius astro
 Emicat, & summis terram fervoribus implet,
 Instrue tunc nassam, durumque ordine laborem;
 Nam Canis exortu pinguescunt ubere fœtu
 Purpuræ, ostriferoque tumescunt sanguine fibræ.

*Quo anni
 tempore in
 situenda
 piscatio.*

Insuper his, præstat tibi multam impendere curam,
 Ditia muscosis ut quæras 2 Buccina saxis;

Quandoquidem rubris dicescunt plurima gazis,
 Queis Regum rutilæ possint ardere lacernæ.
 Concava quin etiam Mavortis in arma feroces
 Sæpe ciere viros, animosque incendere cantu
 Consuevere: mari postquam piscatus ab alto
 Inflavit primus Triton, fregitque Gigantes.
 Nam, si vera sacro cecinerunt carmine Vagæ,
 Cum ferrugineos Auroræ primus ad ortus
 Buccina montano perflavit vertice Triton,
 Illicet insueto visæ consurgere valles

*Buccina,
 quorum in
 bellis usus
 primus à
 Tritone.*

Mur-

1 Fibræ, è quibus purpureus liquor exprimitur. 2 Italis Cornette:
 nostris Tufa. Galli Murices, Purpuras, Bie. Buccina Bie Cornette
 dicunt.

Murmure, & intonsi Cælo se tollere montes,
 Quo magno tremefacta cohors clangore Gigantum,
 Iratosque putans properare in prælia tauros,
 Confestim jactis armis, atque agmine verso,
 Rer sylvoſa fugam arripiunt, perque invia, quâ illos
 Ipſa ſui mentita trahunt ſimulacra pavoris.
 Sæpe ignara ſua mens eſt formidinis auctor,
 Atque umbram ficta tantum ſub imagine paller.

Illorum de ſcriptio. Sed tibi, quâ veniant formâ, quo picta colore,
 Oſtendam: veluti turbo formantur, & illis
 Longior eſt teſta, & medio ſtat latior orbe:

Attenuatus apex aſſurgit, & aſpera dorſo
 Cruſta eſt, & multo ſepit ſe tubere circum:
 Parte ſed adverſa procurrunt margine longo,
 Quapatulis inciſa labris, lata ora pateſcunt.
 Interior nitido pellucida lumine candet
 Altera pars teſtæ, & lævore notabilis ipſo eſt.
 Sunt quædam peregrina, roſas, quæ marmore pictas,
 (Nanque velut marmor dura eſt, & candida cruſta)
 Et curvæ referunt variantes Iridis orbes.

Conchylij deſcriptio. Hinc & digreſſus, qua ſint 1 Conchylija forma,
 Quove colorato ſplendeſcat lumine Murex ,
 E quibus ardentem preſſat 2 Conchyta liquorem:
 Caudice ab exiguo, magnoque volumine ſurgunt,

Et magis è lato, quam Buccina, nullaque circum
 Tubera, nec denſis horrent Conchylija ſpinis :

At villoſa, quibus non curvo ditia gyro
 Ora ſed oblongo, velut ova, foramine 3 blatta,
 Quæ ſuper oblongo pariter concludit amiſtur :
 Blattaque odorifero fragrat dulciſſima nardo :

Nardus enim ſucco Conchylija paſcit odoro.
 Hinc ſaxoſa inter, nardi quâ ſpiua vireſcit,
 Illa colorati carpunt de fluctibus Indi
 Sole ſub æſtivo, ſiccâ cum Naiade, cuncti
 Deſecere lacus : Indis nam finibus ipſa
 Stagna, lacuſque ferunt Conchylija, quæ freta ponti

Trans

---

1 Paſſim Conchiglie, noſtris Sconcglio à caracò Purpuræ ſpecies, ut
 & Murex, Murice, Neapoli Croceſſe . 2 Purpuræ opifex ; hinc &
 Conchyliatæ veſtes, & Muricatæ . 3 Conchylij, Purpuræque oper-
 culum: dicitur & Onyx, ſive unguis à figura.

Trans Hellen spumosa creant saxosa secundum
 Litora, maiori testa sub lucida candent.
 Talia Doris Arabs, & multo pinguis succo
 Educat: at fulva gignit quæ Persis in unda,
 Et Babylon operosa, nigrantia de super ardent.

Qui solida gravis è testa, densaque videtur,
 Et firmis, rigidisque investit tergora clavis
 Amplior, & triplici sursum mucrone rigescit:
 Sed pars inferior cum turbine crevit acuto:
 Ceu Pariusque lapis, candent convexa, sed intus
 Concava permiscunt rutilum stellata colorem,
 Murex ille, suo faciet te flore beatum.

Murex quid.

Attamen hæc species non constans omnibus una est:

Quam vides
tine.

Nanque hic marmoreus sublustri lumine fulget:

Totus & hic minio, & nativo purpurat ostro:

Ille striis incisus abit, quas virgula passim

Multiplici exornat textu: succingitur alter

Ensisibus, & fusco rutilat convexa colore:

Lacteus hic est, atque obruso turbine: densis

Non tamen armatur gladiis, sed rubere turget.

Atque alii, quos ipse tibi monstraverit usus:

Nanque hic non omnes cupio comprehendere formas:

Nec possem, licet ipse maris sub cærulea Proteus

Duceret, atque genus varium, nomenque doceret.

Attamen id non præteream, Conchyta, probandus

Nimirum rubro qui sit tibi viscere Murex:

Ubi signa-
tur.

Optimus est, Tyrio qui gurgite, quique sub undis

Assyriis scopulosa tenet loca, sætaque musco

Litora, & Oebalius pariter laudandus, & Afer,

Baianusque rubens, nitido Phocaicus ostro,

Et qui Getulis pinguescit syrtibus. At me

Aurea Tyrrhenas compellat Nefis ad oras,

Et mihi purpureis offert 1 Corallia ramis.

Te sequar, ò patrii Dea litoris: ipsa repostos

Piscanti reclude sinus, quo lætus opimam

Herculea de rupe legam, tua munera, gazam,

Dum puri rident Soles, Zephyrique loquaces,

O

Et

1 Italis Corallo, Gallis Corail, Hispanis Coral.

210 HALIEUTICORUM

Et cœnias leni diverberat unda sùfurro.

*Colomel-
dis villa
descriptio.*

Quà Surrentini lunato vertice colles
Planiciem nitido florentem vere coronant,
Est 1 locus, æquoreis qui desuper imminet undis.
A Graia quondam Nympha Colomelide dictus,
Quz, cùm Sirenes felicia regna tenebant,
Has lætas coluit sedes, & amœna vireta.
Apricis latè campis, & plurimus agris
Constitus, æterno vernant qui gramine, quique
Floribus omnigenis, & semper iaspide picti
Aspectu recreant animos, & lumina pulchro.
Insuper arboribus circum densatus opacis
Obrectu viridi ramorum protegit arua:
Et gratum æstivo præbet sub Sole levamen.
Gaudet & afflatu Zephyri, Solisque benignâ
Temperie, Cœloque salubri, & Najade pura.
Ad litus magno vivæ sub fornice rupis
Est specus excisum manibus, cui plurima circum
E vivo pariter constructa sedilia saxo:
Desuper alta regunt oleæ convexa virentes,
Atque hederæ latè serpunt, sed cœrula myrtus,
Et muscus lætera investit, qui molliter halans
Prædulcem grati vim naribus afflat odoris.
In specus externo sensim Cratere refusa
Se Theris insinuat, lambitque sedilia fluctu:
Atque per ora fluens dum labitur, affilit unda,
Et pigros leni mentitur murmure rivos.
Non geniusve loci, aut aër felicior ullus
Ausonia in magna, totove beator Orbe est,
Ducere seu placidam tranquilla per otia vitam
A morbis procul, & curis, aut forte salutem
Quærere seu velis amissam: aut reparare labantem.
Non & Thermaicæ cautes, non Thessala Tempe,
Lætæque Penei non fortunatior unda;
Nec picturato consurgens vertice Pindus,
Carminibus vatum celebrata, & numine Divum.
Forte sub Æstatem medio dum Phœbus olympo
Li-

---

1 Elegantissima, atque amœnissima villa Collegii Neap. ad Surrentum, vulgo *Cocomella* dicta.

Libratur, radiisque incendit servidus Orbem,
 Huc omnes venere Deæ Craterides, & quæ
 Circæi vicina colunt, & litora Amalphis.
 In primis formosa Hyale diffusa capillum
 Colla per, & niveos humeros, & candida Clotho,
 Purpureis visenda genis, & floribus ardens:
 Venit & Euplæ niveis succincta cothurnis,
 Lubraque, Teleboisque, & Olympia, quæque beatos
 Secessus, Misene, tuos coluere, Ligæa,
 Atque Ephyre, nitidis incinctæ vestibus ambæ,
 Ambæ puniceis religatæ pectora tænijs:
 Inde Pythecusæ geminæ venere sorores
 Enarie, Prochyteque, leves quarum altera Thynnos,
 Altera Delphines gaudet superare natatu.
 Et quæ Lucrino lustrat vicina Dicarchis,
 Et Megara, & mammis venit candentibus Egle.
 Adfuit inter & has Acheloiſis, & bona Diva
 Mergillina, caput citrotum fronde revincta,
 Et latè suavem diffundens plurima odorem.
 Atque aliæ, quotquot solito de more solebant
 Ad Surrentinos lætæ divertere colles,
 Et placidum gelido frigus captare sub antro.
 Ipsa sed ante alias pulcherrima crine repexo,
 Et calamo undatim intorto, flavoque sub auro
 Præradiante, jugo venit de divite Nefis.
 Atque omnes placido Nymphas afflavit odore.
 Ut sedere Deæ per sparsa sedilia musco,
 Una in sese oculos cunctarum visa sororum
 Est Nefis trahere, & formosior una videri
 Egregio cultu gemmarum, & divitis auri
 Mirum intertexti gemmis: nam pectora circum
 Illa peregrinum religarat eburnea torquem.
 Non prius è duris avulsa Corallia saxis
 Exigua in segmenta recisa, poliverat arte
 Egregia, atque una filis intexuit aureis.
 Ergo novas aurato in torque rubescere gemmās
 Ut videre Deæ, miro novitatis amore
 Correptæ, Nefida rogant: Quæ munera? quique
 Inventi primus fuit auctor? ubi ve reperta?
 Talia vix dederant, cum formosissima Nefis

*Varia cam-
 pania loca
 Nympharū
 nominibus
 obumbrata.*

312 HALIEVTICORVM

His diâis ingressa: Mihi Piscator Iolas
 Dilectus puer est, matri dilectus & ipsi
 Nereidum, qui sæpe meas festinus ad oras
 Appellit, sociisque procul, cymbaque relicta,
 Quæ frondosa colo super alta cacumina tecta
 Solus adit, gaudetque meas invisere sedes.
 Et mihi dona maris fert Ostrea, fert & Echinot,
 Et Pinnae, Onychasque, & pictas iride Conchas.
 Hic nuper munus, quo non donaverat ante
 Me puer, è Baïis veniens tulit: ipsa neque unquam
 Aspexi: ramis & erant virgulta recurvis,
 Et passim nodosa, rubroque infecta colore.
 Ut mirata novum suscepi munus Iolæ,
 Quæ virgulta? peto: & mediis quibus eruta in undis?
 Omnigeni nam dona maris virgulta putavi.
 Ille hæc: Baïano nuper de gurgite griphum
 Dum trahimus, scissum, & præda spectamus inanem.
 Una sed hæc tantum maculis virgulta ferebat
 Implicita, & tenues spumosi gurgitis algas.
 Quo viso de more Deos culpæ Lycotas,
 Et Licydas puer, & Thelgon cœpere: sed ipse
 In melius casum referens, (quia sæpe sinistri
 Ignaris pariunt nobis felicia casus)
 Hoc sine Divorum non duxi numine factum.
 Quæque indignati in fluctus demittere rursus
 Non sine conviciis focii virgulta parabant,
 Accepi: quæ, Nesi, tibi nunc munera porto:
 Et poterunt prodesse: mihi nam numine dextro
 Nescio quid magni mens augurat. Ipsa sed olli
 Tunc meritas solvo grates, atque oscula libo.
 Læta hinc Pausilypum, qui vates omnia novit,
 Cæruleis quæcunque latent, fiuntque sub undis,
 Vicina sub rupe peto & data munera monstro:
 Et quæ sint, rogo, quisque esset mortalibus usus.
 Non ille invitus (nostro nam captus amore est)
 Respondit, totamque mihi rem ex ordine dixit.
 Quam vobis, lentæ quoniam versamur in umbra,
 Jam repeto. Vitreo quondam sub gurgite virgæ
 Hæ fuerant scopulis adnatæ è vimine molli:
 Et virides nitido rami sub marmore: bacæ

*Quo casu
 primum co-
 rallia è
 mari eruita.*

*Virgarum
 in corallia
 metamor-
 phosis.*

Sed

Sed candore nivem referébant: Perseus illis
 Sed postquam imposuit Phorcinidos ora Medusæ,
 Vim monstri, & durum tactu rapuere rigorem,
 Ac simul epoto rubuerunt sanguine rami.
 Hæc sed mira illis natura, sub æquore molles
 Flexilibus fluitant ramis, viridique smaragdo
 Persimiles: fundo sed cum tolluntur ab, imo
 Duritiem monstri accipiunt, liventque cruore.
 Virgultis tamen hi casus fecere decorem,
 Et pretium: nam vills erat quæ marmore virga,
 Iam nunc, gemma velut, pendeat candida circum
 Colla puellarum, Regumque ornabit amictus,
 Tuque vel imprimis facies pulcherrima torquem
 Nesi, Deas uno superes quo ditior omnes:
 Et simul inventi pro munere, Dia, Coralli.
 (Nam sic purpureas dicent cognomine virgas)
 Egregiam referes laudem, nomenque perenne.
 Hinc mihi difficilem piscandi tradidit artem,
 Et qui Tyrrheni gignant Corallia fluctus:
 Quo poliendæ modo; nam cum de caute trahuntur,
 Corticibus veniunt scabris. Sic ore loquutus
 In secreta Deus rediit, montemque petivit.
 Ast ego litoribus nostris cum pulcher lolas
 Appulit, & solus recti frondosa revisit,
 Quæ mihi faridicus vates narraverat, olli
 Non invita fero, & rem totam ex ordine pando.
 Hic Dea conticuit: festo sed murmure Divæ
 Nereides plausere omnes, & litora circum,
 Et circum fluctus fremitu assenserè secundo.
 Hinc ubi jam nimios lux inclinata calores
 Fregerat, & placido ludebant murmure venti,
 E saxo Nymphæ confurrexere cavato,
 Inque suas, antro, sedes rediere, relicto.
 Sic primum Tyrrhena sinu Corallia Tethys
 Reddidit, & rigida cœptum de caute revelli.
 Sed quibus abruptis nascantur rupibus, & quo
 Sint quærenda Poli sub Sydere, non tibi multis
 Expediam: longè invitat me ditior unda
 Electro, & rauco jam murmure plaudit iader.
 Principio ramosa ferunt virgula Minervæ

*Leca, in
quibus Co-
rallia pro-
venimus.*

Piscosæ rupes, habitataque litora quondam
Telebois, tepidæque reducto ingurgite Baiz.
Illa & Sardoï servant in murice fluctus,
Quâ Termus tenui labens subit æquora rivo,
Non longe Hermæis è rupibus, atque ubi saxis,
Præruptum mediis Hieracum attollitur undis.
Ipsæ etiam tenui ramo, minioque coruscant
Cyrnæ sylvam generant Phorcinida cautes.
Tales in Libyco Neptunus marmore virgas
Afer habet: tales sunt & Balearide lympa.
Dat subnigra Telo, dant Stêzcadés, atraque trunco
Doris Ibera creat Corallia: plurima dices
Dant & Erythræi fluctus, & Persidos undæ,
Et frera Scyllæo semper pulsata latracu:
Nanque ingentem imo deductam gurgite plantam
Hic quondam egregii memini vidisse Coralli.
At Drapani litus contra, & Lilybeia saxa,
Læta ubi luxuriat dici Natura profundo,
Prægrandi trunco, & ramis maioribus ardent.
Hic ego, dum colles Erycis, monumentaque magnâ,
Anchisæ, & portus, urbemque, & litora lustrô,

*Insignis in
Corallo pas-
s Numinis
effigies.*

Corallio vidi è magno, solidoque, rubroque
Affixi ligno formatum intigne Tonantis,
Et quanquam egregia sculpsit foret arte, remissos
Ut patientis adhuc credas languescere vultus,
Atque animam sensim divellier: attamen ipsum
Materies superabat opus: ter dena talenta
Argenti insigni pretium fecere Corallo:
Quo non purpureo, solido nec corpore, longove
Aut magis æquato Doris submisit avara.

*Tempus pi-
scandi ido-
neum.*

Quod superest, ubi jam nitidum Veræ astra reclusit
Obducta, & rutili radiant palearia Tauri,
Tempestas dare vela Notis aptissima, & alto
Vestigare cavis virgulta rubentia saxi,
At cum terribilis Nemeus ab æthere fulsit
Ore Leo, & multa fervens incanduit ira,
Tunc patriam præda dives, piscator, adibis.

*Piscandi
instrumen-
ta.*

His animadversis, quæ sine piscantibus artes
Edoceo. Geminam ligno molire quadrato,
Inque crucem compone trabem, clavoque refige:
Eque

Eque gravi in medio nectatur tessera plumbo,
 Pondere quo subter descendat machina Nereum.
 Inde trabes multum circa, spissumque revolve
 Non bene de dura contortum cannabe funem,
 (Qui tibi texendus digito non latior uno est)
 At inter truncos sic circumvolvere restim
 Cura tibi, ut referat per crebra volumina gryphum.
 Insuper his, duplici, solidoque liganda rudente
 Machina erit cymbæ, è prora, puppique recurva.

His actis, ubi Corallitis loca fœta petisti,
 Instrumenta mari demittes, aspera circum
 Saxa, coloratis subter quæ virgea ramis
 Assurgit sylva, & partes versanda per omnes,
 Sese purpureos inter quod machina truncos
 Implicet. Hinc imo vi deducenda profundo est
 Equore; multa feret convulsa è murice duro
 Virgulta, & lætum faciet te divite præda.
 Illa sed inprimis, seni dum marmore ab imo
 Instrumenta manu trahitis, sit cura adhibenda,
 Ne molli intortus rumpatur cannabe funis:
 Nanque leves faciliè mergentur in æquore cymbæ.

Sunt qui marmoreum vellunt de marmore vimen
 Retibus è solido juncorum vimine textis,
 Cannabe vel dura, & digitali corpore tortæ.
 At alii in medium nudi de puppe profundum
 Proiliunt, rigidoque secant Corallia ferro,
 Aut manibus segmenta legunt, quæ retibus ipsis
 Exciderant: verùm cristallo albente politos
 Orbiculos oculis imponunt desuper, imo
 Clarius ut fundo valeant dignoscere virgas.
 Nam virgulta inter Corallina plurima sæpe
 Futilis exoritur radix, mentita colorem
 Corallæ subnigrum, ipsique simillima ramos.

At non candentem saxo divellere sylvam
 Contemnas, piscator, erit pretiosa nitore
 Illa suo; quia rara magis: nec crimine Nymphæ
 Tacta luit pœnas: alieno aut tincta pudore est.
 Nimirum casu virgas exemit iniquo
 Doris: & esse sibi iussit suæ munera. Sed jam
 Informatam modis Siculorum machina miris

*Quæque pi-
 scandi ars
 p.*

*Capitur
 etiam urio
 nando.*

*Candida
 Corallia.*

Exciderat porro cantanti, quam tamen olim
Nunc memini Drepano me conspexisse sub alto.
At miranda hominum quæ sint inventa Sicanum.
Singula non teneo. Vos ò memorate canenti
Sicelides, patriæ mihi Vos Telluris honores
Dicite, non calami defunt, non carmina vobis.

*Qua machi-
na à Siculis
perquiran-
tur.*

Quadratæ Crucis in medio non tessera plumbi
Inferitur, verum subiecta è parte retorto
Adnectunt lino solidum de marmore saxum.
E medio pariter per brachia quattuor ipsa
Vimineam extendunt restim, extremisque revolvunt
Retia & extremis addunt glomerata quaternis:
Eque jugo geminus pendet suspensus eodem
Hinc inde in medio funis, qui corpore denis
Longus erit pedibus, linis oneratus & ipse.
Alterius sed parte jûgi religatus ab una
Furtis erit, connexa cui stant retia quinque.
Hinc inter mediumque 1 Crucis, saxumque retorta
Cannabe de gemina solidam, spirisque plicatam
Transennam religant prælongam passibus octo.
Hanc verò accipiat funis strictissimus alter,
Longior & centum qui passibus ire sub altum
Possit: & hic quinis distinctus partibus, una
Maior erit: reliquæ decrescunt ordine, nodisque
Excipiant sese multis, strictimque plicentur.

*Et quo po-
sit.*

Inde Corallilegum cùm jam demittere ponto
Tempus, & è scopulis rubram convellere sylvam;
Adnexum juxta saxum circumque, supraque
Retia multiplici spira, saxumque revolvunt:
Demittuntque mari tandem de puppe supinum,
Utque trabes fundo, revolutaque retia saxum
Deferat, inque omnes spargantur Dyctia partes,
Implicitis captura sinu Corallia ramis.
Ceu venator ubi jactu glomerata relaxat
Retia, confestim gremio comprehenditur omnis.
Quæ picturatos errabat turba per agros,
Aut inter saltus complebat sydera cantu.

Sed

1 Hanc machinam Siculi *Rizza* vocant. funem verò *Caloma*: na-
ri etiam nauticum funem, qui modò explicatur, modò reducitur
Caloma dicitur.

Sed quid, si duris impingant retia saxis,
Marmoreamque inter sylvam revoluta resistent;
Educi ut nequeant imo de gurgite, paucis
Præcipiam. Solido circum de robore primùm
Compinges, geminumque hinc inde adiungito saxum:
Hinc latum, longumque tribus suspendere palmis
Niteris circo truncum: cui plurimus insit
Undique per gyros è ferro clavus acuto.

*Impacta
scopulis
machina
qua indu-
stria extra-
hatur.*

(Dicitur hic Siculis patrio sermone fatelles)
Huic pariter saxum, fundo quo se ferat imo,
Fune ligant valido: validoque revincitur ipse.
Circus fune: mari qui mox conceditur alto.
At prius inseritur circo transfenna rotundo,
Qua Corallilegum firma de puppe tenetur,
Desuper ut rectâ petat instrumenta fatelles,
Atque impacta cavis, transverso retia ligno,
Escopulis multa clavorum cuspidè vellat.

Tandem quisquis abis nostro de carmine doctus,
Has mihi pro cura multa, impensoque labore,
Has vellem & Musis grates, Piscator, haberes:
Coralii qui ramus erit pulcherrimus, illum
Donato Superum Regina: & pronus ad aras
Cum tu dona feres, hæc dicito: PARTHENI, sint hæc,
Parthenio pro vate tuo donaria dicta.

Sed me trans Alpes Arctoa ad litora dulcis
Raptat amor: juvat ire, ratis quâ nulla priorum
Fecit iter, gelidis quâ nec piscator arenis
Flava salutifero sublegit & Succina succo.
Forſitan hoc nostro dabitur medicina doloris:
Et quæ lethiferis subter præcordia fibris
Flamibus assiduè insultat, spargitque venenum,
Succineo tandem pereat medicamine pestis.

Succina

Pestis Tartareo quâ non crudelior Orco
Erupt, nigraque trahens caligine nimbum,
Æumenidumque odiis, Furiisque afflata malignis,

Omnem

---

x Nostri *Ambra*, Hispani *Ambar*. Galli *Ambre*, citrina vocari so-
let, ut ab Ambare distinguatur, quæ vulgò *Ambra grisea* nuncupatur.
Antiqui ab Arboribus manare putarunt, depreſsum tamen est à Mo-
derais è saxis effluere, & frigore densari, præcipuè in Balthicæ mari,
ubi ad Borustinæ litora ingens copia colligitur.

*Hypocōdri-
ca lues de-
scribitur.*

Omnem momento terrarum effusa per Orbem,
 Proh / quantos miseris casus, stragesque creavit.
 Nam non una mali gliscit violentia, centum
 Diversos agit effectus, diversaque rerum
 Potenta, & formas mutat vis effera centum.
 Ceu Proteus (si vera canunt) sæpe assolet omnes
 In rerum species, & in omnes ire figuras.
 Sunt, quibus halituum densa stipante corona,
 Lethifer insedit circum præcordia pestis.
 Ac velut interdum crebris assultibus arcem
 Improvisa petit manus, obsessosque fatigat:
 Ut sic trāsmitti fossam, valloque poriri
 Detur, & in capta tandem dominariet urbe.
 Non aliter vitæ irrumpens feras imperit arcem
 Halitus, & tetra effusus cor occupat umbra.
 Excutitur primùm miser, atque horrore rigescit
 Spiritus: hinc subito languescens supprimitur cor.
 Ceu oleam super accensam si protinus undam
 Sparseris, extemplo maior se flamma sub auras
 Attollit, fremituque sonat, circumque relucet:
 Sed cita deficiens mox decedit, & petit omnis.
 His verò in caput exhalat tenuatus, & ipsum
 Immissus cerebrum pervadit, agitque furores
 In varios, miserofque modis, lacrymabile, miris
 Excruciat: hi se tectis humoribus acti
 Perdere amant, & spon te ruunt in flumina, & undas:
 Perque ignes alii, ferroque absumere vitam
 Exoptant: ihi sese demittere ab alto
 Præcipites voluere: hos &, quos inficit aura
 Tenuior, & sensim obuelat perfusa cerebrum,
 Actutum aspicias dulci languescere somno,
 Exanimi similes: at nunc baccharier æde:
 Ceu quos Liber agit, stimulan s præcordia rhyso.
 Hic risum ciet inconcinnum, & non bona verba
 Effutit: digitos movet hic sine lege solutos:
 Hic pedibus saltat: longa vertigine fertur
 Alter, & obducta caligant lumina luce.
 Hunc montes, altæque juvant in montibus umbræ,
 Ac nemorum, deserta colit loca solus, & omnes
 Urbanos odit streptus, Martisque tumultus.

Al-

Alter at hic, media quamquam versetur in urbe
 Solus agit vitam, atque hominum consortia spernit.
 Hic colles petiis apricos, & amœna vireta,
 Et vallis, & prata, levique sonantia rivo
 Flumina, & herbofo depictas margine ripas.
 Versari ingenuos inter cupit ille sodales,
 Ac lepidos miscere iocos, & mollia verba:
 Sicque dies trahere in longum: sed si citus inde
 Densior ex imo exhalet vapor, omnia, rupto
 Fœdere, turbantur: veluti cùm pace refracta,
 Qui quondam socij fuerant, sese illicet armis
 Invadunt, acuuntque iras, & prœlia miscent.
 Insultat dictis mordacibus, omnia vertit
 Turbidus, ore fremens, furiisque incensus iniquis,
 Hæc miser, atque illac agitur: quæque ante placebant,
 Odit colloquia, & simul ipsos odit amicos.
 Sunt infelices alii, quibus efferus hepar
 Excruciat dolor assidue, quique humida serpens
 Spargitur interdum diffusa in viscera peste.
 His ventosa crepant hypocondria, creber & iutus,
 Proh dolor! insanos stimulis agit Æolus Euros:

Sed quot terra læs species, quot dira nocendi
 Semina, quotque modos habeat, quis versibus unquam
 Explicet, aut possit tantos æquare labores.
 Verùm dira licet sint tot contagia morbi,
 Ingentesque ferant ærumnas: attamen illud
 Haud equidem nobis animo meliore ferendum est,
 Quod studia in pestum (proh fata occulta Deorum!)
 Atque artes simul ingenuas, Musasque dedere:
 Nanque infanda lues non segnes impetis artus.
 Nec molles animos, & amantes ocia vexat:
 Sed quos Phœbeæ succendit gloria lauri,
 Ut primos Musis annos, floremque sacrent,
 Hos illa, hos Stygio invadit lymphata furore.

*In quos
 grassatur.*

Quid tantum, ò Superi, meruerunt Palladis artes
 Ingenuæ, ut tanta illuvies erumperet Orco,
 Qua iuvenes ipso correpti in flore iuventæ,
 Aut cum Pietiis facerent divortia Musis,
 Aut dulcem lacrymanda darent per funera vitam!
 Oredo equidem, malefana lûem Phlegeronis ab imo

In-

Invidiæ nuper stimulis agitata malignis
 Typhonè immisit terris; quia scilicet illa
 Undique Apollineis florentes artibus urbes
 Viderat, atque necem vitiis instare supremam.
 At vos Cœlicolæ purum quicumque tenetis
 Æthera, & innubi fulgentes lumine Soles,
 Infandam, precor, hanc terris arcete benigni
 Illuviem, Strygiasque iterum detrudite in umbras;
 Si vobis studia, & virtus pulcherrima cordi est.
 At tu Phœbe Pater, tuque ò Tritonia Pallas;
 Quandoquidem res vestra agitur; nam numine vestro
 Monstratæ primùm doctæ mortalibus artes,
 Ferte pij dextram, & communem extinguite pestem.
 Nec finite, ut vestros inter grassetur alumnus:
 Et studia ingenti tandem collapsa ruina
 Dira lues impunè trahat; desertaque passim
 Flumina Permessi jaceant, Pindique beatum,
 Argutumque nemus. Verum si Fata Deorum
 Obsistunt immota, neque est revocabilis unquam
 E terris immissa lues, ostendite si quid
 Restat opis, vel quæ morbo medicina, trucem quæ
 Pellere si nequeat, possit lenire dolorem.
 Verùm si nec opis quidquam, nec cura relicta est
 Perniciem adversus tantam, concedite id unum:
 Tarda per ingenia, & quæ non solertia corda,
 Atque per ignavum serpent contagia vulgus.
 Sed iam ventus agit felici flamine vela,
 Quo me nunc vocat Electrum, & spes certa salutis.
 Oceani quondam ad litus, quæ præpete cursu
 Miscet Hyperboreis se fluctibus altus lader,
 Venatu è multo defessæ, æstuque puellæ
 Naiades venere, dies dum flagrat hiulco
 Sydere sub Cancri, & medio Sol altus Olympo est.
 Hic illæ, quoniam versantes lumina circum
 Litora sola vident, lenique silentia fluctu
 Equora, confestim tutæ formidine nulla,
 Muscosa ex humeris ponunt velamina, saltuque
 In mare profiliunt alacres, tenerisquelacertis
 Per vitreas undas, circumque Electrida nabant.
 Fortè ex adverso scopuli sub rupe cavata

*Succini
 procreatio
 fabula adu-
 brata.*

Ca-

LIBER IX.

Cærulei stabant Glauci, Phorcique perulci:
 Qui placidis innare vadis ut candida spectant
 Agmina, & hæc illæc niveis per cæula palmis
 Ire, redire vias, atque interdum prona sub undis
 Occultare caput, rursusque attollere in auras:
 Et simul æquoreo conspersos rore capillos
 Excutere: actutum mediis in fluctibus ignes
 Proh quantos hausere Dii: crescitque repente
 Ingens flamma: velut cecidit si forte favilla
 Arentes inter stipulas, volat illicet orta
 Immensa in Cælum correpto è fomite flamma.
 Et jam pectus edax pervaserat æstus, & imis
 Haud conclusa fibris sese malefana tenet vis.
 Ergo avidi bifida scindentes marmora cauda
 Insiliunt: verum pulchræ cum Naiades illos
 Aspexere, metu percussæ protinus acri,
 In mediis hædere vadis: nec quid sibi agendum
 Prospiciunt: celeri cursu ne fida requirant
 Litota, virgineus prohibet pudor; omnia quando
 Nuda patent, tutum sed nec consistere in unda est.
 Cum lacrymis ergo rorantibus, & prece multa
 Nereidas, Tethynque vocant. clamoribus omnes
 Excitæ venere Deæ: sed dura propinqui
 Brachia tendebant Dii, nec spes jam amplius ulla
 Libertatis erat: quin & contraria Fata
 Obstabant. lacrymis ergo permota decoris
 Nereidum mater, casumque miserta Dearum,
 Non ultra vitam, sed servatura pudorem
 (Nam gratus Superis pudor est, & pulchrior omnem
 Ipse unus vitæ superat mortalis honorem)
 Protinus in rigidas jussit durescere cautes.
 Quæ, sensus quoniam superest hic unus, acerbos
 Dum casus miseræ deslent, atque aspera Fata,
 Muscosis stillant flaventia Succina saxis.
 Frigore quæ multo concreta, æstuque marino
 Sithonii vicina ferunt ad litora venti.

*Succina nō
 è mari le-
 guntur.*

Hic tu Naiadum lacrymas, quas Succina nostri,
 Eleærum Graii quondam dixere vocantes,
 Enitidis dextra carpes, piscator, arenis:
 Cæsareos sicco Phœbus dum sydere menses

Per.

Permeat, obstriclisque silent strata æquora ventis.
 At prius auratas innantes Doride guttas,
 Nudus aquam puer ingressus sub litora coget.
 Flava ubi dona legant socil, serventque quasillis,
 Ingentem domino quæstum iatura superbo.

Verum, maiori turgent quæ corpore guttæ,
 Et pura, rutilaque nitent flavedine succi,
 Illas, si tantum meruit, seponite Vati,
 Piscantes: meliore vices sic Numina vobis
 Piscatu reddant, Cælumque innube serenent.
 Et vobis pars laudis erit, pars muneris. illas,
 Si valet ingenium Vati, si dextera pollet,
 Numinis in Passi tentabo effingere vultus.
 Illos & quatuor Chryso è gurgite lectis
 Stellarum in formam nitat contexere gemmis:
 Quæ totidem referant Medicæia 1 Sydera gemmæ.
 At Crucis extrema sub parte exculpere Magni
 Signa Ducis conabor: erunt radiante sub auro
 Purpurei circum intertexti quinque 2 Pyropi,
 Inque globi effigiem facti, sextusque Smaragdus
 Maior erit, super impositus: cui lilla flore
 Aurato tria sculpta: cui monumenta decoris,
 O Princeps MEDICÆE, Sacro quem Purpura fuco,
 Tot Patrum titulis, & tot virtutibus, ipse
 Insigni quibus effulges splendore per Orbem,
 Promerita exornat, summisque Heroibus æquat.
 Hoc tibi, si nostrum non dedignabere munus,
 Stabit opus, operique addam memorabile carmen,
 Cum non insueta regnabis sede Quirini:
 Numinis inque vicem venies: vertique videbis
 Omnia sub pedibus: votisque vocaberis: & cum
 Idem hominum Pater, & Rex idem, idemque Sacerdos
 Summus eris, sacra qui reddas oracula Mundo.
 Spes animi nec vana: futuri præscia quando
 Mens Varum, totoque calent præcordia Phæbo.
 O utinam properent felicia secula! Vos ò
 Festinate, Deæ, pernicipibus aurea fufis

*Ad Cardina-
 lem ME-
 DICÆUM
 apostrophe.*

*De Summo
 Pontificatu
 auspiciis.*

Vel-

1 Allusum ad Iovis Satellites à Galilæo detectos, & à Magni Ducis Hæcyræ cognomine nuncupatos. 2 Allusum item ad insignia eiusdem Principis.

Vellera Divorum Fatīs explere secundis:
 Et citò Pontificem MEDICÆO è sanguine Mundo
 Reddite, qui Patrum mores instauret avitos,
 Qui sanctas renover leges, ac fœdera firmet
 Christiadum, & Scythicos qui prælia vertat in hostes.

Ast opere è tanto quotquot ramenta supersunt,
 Ipse mihi tenuem nativi roris in undam
 Phyllirides solvat Chiron, & plurimus igni
 Ignea paulatim deducat semina ab illis,
 Queis medicina malo non est præstantior ulla.
 Nanque sub Auroram ter quintis pota diebus,
 Materiem sensim attenuant, mucumque resolvunt:
 Humoremque coquunt crudum, & frigentia corda,
 Languentemque suo refovent thoraca calore:
 Dira venenati nanque hæc sunt semina morbi.

Nuper ego patriæ vidi Sirenis alumnum
 Maiorum insignem titulis, opibusque potentem,
 Qui quanquam forma egregius, vultuque decorus,
 Atque oculis formosus: erat sed maior in illo
 Dos animi: nivei mores, mens candida, & acre
 Ingenium, doctusque animos vincere merendo,
 Pronus in officia, & leni blandissimus ore.
 Hic puer egregiæ correptus laudis amore,
 Se totum dulci Phœbo, Musisque sacrarat.
 Et jam Parnassi per culmina, perque beatos
 Permessi fontes, & apicæ flumina Cyrrhæ,
 Veloci in vectus biga, lustraverat omnes
 Musarum sedes, diumque exhauserat æstrum.
 Quin etiam arguti superaverat alta Lycæi
 Victor, & astringero cursum affectabat Olympo.
 Cum juvenem improvisa (Deum prò Numina) pestis
 Invasit, totumque effudit pectore virus.
 Continuo ver purpureum, lumenque juventæ
 Disperit, roseusque color defluxit ab ore:
 Et ferrugineus languet puer, aureus olim
 Qui fuerat, sordentque remisso lumine vultus.
 Ceu rosa, nativo quæ nuper caudice secta,
 Pallentes sensim demittit languida crines.
 Et tandem, bacchante lue, duro puer effet
 Extinctus Fato, misero ni dona dedisset

*Ut è succi-
 no tenuissi-
 ma parte
 educantur;
 quibus lusi
 consulantur.*

*Ingenii a-
 dolescentis
 indoles.*

*Et tabes mi-
 seranda:*

Ele-

¶ *facies
regis*

Electri Chiron calidis rorantia guttis.
Succina ter quinis vix hauserat ille diebus,
Cum nitidus, mirum! confestim effulgere visus
Oris honos, roseæque iterum florescere malæ,
Et sua temperies animo, & vis reddita membris.
Languescunt veluti sicco cum flumine flores
Æstivo sub Sole, Pælo si plenus ab alto
Decidat imber, aquis sitientia gramina potis,
Nativum accipiunt redivivo flore colorem.

Sed satis è clivo divertimus, & furor ater,
Et longè invisæ rapuerunt flatibus auræ:
Iaque referre pedem tempus monet: æquora gemmæ
Nunc me læta vocant; plauduntq; à gurgite Nymphæ
Chryso, & totus plausu responsat Eous.

FINIS.

F. Solimene In

H. Vincent Sculps

HALIEUTICORUM

LIBER X.

Sed jam me Zephyri veſtant pernicipibus aliſ
 Auroræ in ſedem, Rubrique ad litora ponti,
 Et quæ gemmiſeræ rutilant vada Perſidos, & quæ
 Innutrit gremio nitidas Thetis Indica Conchas.
 Magnum iter aggredior: ſed ſi pulcherrima Virgo
 Aſpiret cęptis, veniam ſecurus ad oras
 Purpureas, Aurora, tuas: & primus opimam
 Haſtenus intacto furabor ab æquore prædam.

O adſis, bona Diva, levi da currere cymba
 Felices Orientis aquas, ubi gemmea texam
 Serræ tibi, & præda faciam de divite torquem.
 Quæ, cum ſolennes materno in litore pompas
 Ducemus, ſacri celebrantes annua partus,
 In delubra feram voti reus. ò age, Virgo,
 Sterne rati pontum, & ventis da vela ſecundis.

Tu vero extremi partem ne ſperne laboris,
 CARDENIDE, noſtris ſemper memorande Camœnis:
 Nec Margaritas pigeat procul ire legendas
 Per molles Arabum tractus, Carmanaque propter
 Litora, & oſtrifero ſub gurgite Tethyos Indæ.
 Non labor incuſſum: quas legeris æquore, gemmæ
 Munera grata tuæ ſint Phyllidi, ſequibus ornet
 Plurima, colla novis diſtinguens candida baccis,
 Atque novum articulis addat decus. Ergo age, mecum
 Carpe iter Oceano: iam te ꝛ Chryſeides, & te
 Doris Erythræo compellat ab uſque rubenti.

P

Prin-

ꝛ Vide VIII, Nauticorum,

*Concharum
Margariti-
ferarum
Species di-
versa.*

Principio 1 Matrum varia est natura: nequomnes
Sunt formam similes, & corpora; non & eodem
Grandescunt utero, vel fetus ubere lactant.

Indica, quæ patrio cognomine Berberos olim
Appellata Indis, versa quam voce Cheripon
Jam dicunt: Graio Romani nomine Concham:
Pulchrior, & pulchris 2 Unionibus apta creandis.
Est autem duplex harum genus: una nitenti
Argento insignis multo, & fulgore corusca:
Altera flava rubet, rutilæque simillima flammæ:
Utraque sed lævis: nec non & Pectinis instar
Aurita, & sparsim signis subtermicat aureis.

*Et corporis
moles.*

Non moles cunctis stellati corporis una
Matribus: Eoi repunt quæ gurgite Nerei
Taprobanen juxta, & Coryn, ditæque potentum
Sindarum scopulos, Erythræque, & Persidis oram
Prægrandi rutilant sub corpore. capta sub undis
Hic olim, ut memorant, à piscatoribus ingens
Concha fuit, qua maior aquis non crevit Eois:
Quinquaginta caro pendebat gemmea pondo.
Tantum in divitias versat se læta marinas
Natura, & gemmis gaudet Thetis ire superbam.
Insignes etiam Conchas progignit in antro
Doris, Atlanteo quæ gurgite perluit Indos
Hesperios, latèque novum complectitur Orbem.
Sed conclusa sinu quæ educat Amphitrite,
Quas & Hyperborei fluctus fovere sub Arcto,
Exiguo testæ rutilant sub tegmine Matres.

*Ad litora
parva sunt*

Præterea quæcunque colunt vicinia terræ,
Per scopulos parvæ repunt, & saxea Conchæ.
At quæ litoribus gaudent procul ire sonoris,
Majores utero turgescunt cœlite partu.

*In alto grā
diuers.*

Verum quæ magno præcellunt corpore, vasti
Longius alta secant pelagi freta: Nanque reposita
In penitis pretiosa latent: nec pervia cunctis

Di-

1 Sic vocamus Conchas Margaritíferas; quas nostri *Matreperle*, Galli verò, & Germani *Nacre de Perles*. 2 Nostri *Perla*, & *Perna*, Galli, alizque gentes *Perle*. Unde ut refert Arrianus Cinxdum vocant, Americani, in Pariz, Curianæque regionibus *Temoras*.

Ditæ Naturæ sunt munera. Verum age Conchas
 Nunc alias, divina ferunt quæ pignora Cœli,
 Dicamus. Niveas producunt saxea gemmas
 Ostrea, & è Pinna baccas decerpit Acarnan.
 At quæ Chryseæ sylvescunt æquore Pernæ,
 Subnigram ex utero baccam, rufamque dedere.
 Hanc nitidis vaser immiscet piscator: iniquum
 Cœu lolium messor flaventes inter aristas.
 Sæpè etiam unigenas utero fudere sorores
 Musculus 1, & multo resplendens 2 Mytilus ostro,
 Tympanaque, & Cochleæ, spinisque armatus Echinus,
 Dives Erythræa serpit qui plurimus unda.

*Ex quibus
 aliis res
 producn-
 tur.*

Hinc & digressus, jubeo, piscator Eoi,
 Te variam quoque progeniem cognoscere Matrum:
 Nam cunctis nivei moles non corporis una est.
 Turturis hæc ovo par gignitur: anseris alter
 Unio grandescit, visu pulcherrimus ipso:
 Qualis in Europam nunquam devectus ab Indis.
 His tamen insignes auro, baccisque coruscis,
 Sindæos 3 perhibent Reges ornare coronas:
 Et Reges, 4 Eubagna, tuos, Atlante reposta
 Ammetices qui regna tenent ditissima gemmis,
 Alter avellanæ par corpore, & alter ocello
 Auratæ similis candescit: cætera turba,
 Cœu granum flavæ Cereris, densatur in orbem.
 Hos inter reliqui qui se inferuere, minores,
 Crytalli ramenta velut: servire fugandis
 Quos Chiron docuit morbis, diusque Melampus.

*Quam va-
 riæ unigenæ
 sint.*

*Insignis
 nullo.*

Nunc Margaritis, qui sit spectandus Eois
 Præcipuus color, expediam. Quæ lucida Matris
 Ex aluo venit, & nitidis fulgentior astris,
 Censetur reliquas inter præstantior, & quæ
 Purpureum velut aurum ardescit, & ignea flammam
 Multa refert: verum rufæ quæ tota colore,
 Et fusco, nigroque micat, quam procreat altus
 Bosphorus, immitesque legunt per litora Thraces,
 Haud pretiosa: velut niveum niter altera marmor

*Varius co-
 lor, & qui
 præcipuus.*

1, 2 Nostris uno vocabulo appellant à similitudine *Denti di cane*.
 3 *Bornei Dynastæ*. 4 *Insula Ammericæ*.

Nobilis, & multo radiat favore polita.

Quæ maculis lita cœruleis, variataque punctis
Provenit, haud equidem multû laudanda magistro est;
Quique 1 Caledonius venit Unio axe sub alto
Decolor, & gelidis livorem ducit ab undis.

*Unionum
varia for-
ma.*

Sed diversa modis quot sit nunc Conchea miris
Bacca, canam. lato sensim de caudice surgit
Hæc cuneata, pyrum veluti, cui nomen Elencho
Græcum est: Romanæ oblongam vertere vocantes.
Hæc ovo similis concrevit, & illa rotunda,
Ceu globuse egregiè tornata, & lævior ipso
Aspicienda Elephantæ, aut Oricia Terebintho.

*Miræ unio
in orbem
facta.*

Hæc potior cunctis gemma est; pellucidus olim
Unio ab ostrifera sublektus Doridos aluo,
Quem Natura parens exactum sedula in orbem
Artifici digito tornaverat: undique circum
Æquus erat globus, & lævior notabilis ipso.
Qui lævi, ut perhibent, in saxo immobilis unquam
Momento haud uno visus consistere: verum
Hæc, illæ multis trepido pede cursibus ibat.
Non secus argenticum vivi lucida gutta
Decidit in marmor: vel qualis in æthere stella
Voluitur, & trepidans vaga per vestigia fertur.
Longior hæc gēma est, viridemq; imitata 2 Triorchin:
Illas Concha, suos veluti labrusca racemos,
Protulit: hanc verò Graij dixere 3 Botryten,
Hæc socios nectit partus, & corpore in uno
Punica grana refert: cognomine dicitur illa
Saurites, sortu similis visenda lacerti.

Hæc sed multiplici bacca, squammisq; renidet
Plurima: squammoso rutilat ceu piscis ab auro;
Atque alix: neque enim numeris comprehendere refert,
Quot variis gemmam formis Natura creavit.

*Quibus in
locis na-
scentur Con-
cha Marg.*

Nunc age, quæ vada progignant felicia Conchas,
Dicamus: quæ Doris Arabs flaventibus undis
Purpurat, & rutilæ spuma lærantur arenæ,
Mille per undosos repunt Conchylia campos.

Ve-

1 Qui ad Scotiæ litora capitur. 2 Nota agricolis *Satirione*.
3 In Botri similitudinem facta.

Verum quâ pîctis secat hinc sua Persa phaselis
 Equora, & hinc mollis, nimioque ab Sole perustus
 Cursat Arabs, testis gravidæ maiöribus undæ
 Luxuriant, maiorque sinu nitidissimus humor
 Insigni candore tumet concretus in orbem.
 Tales dives alit vicino 1 Armusia ponto,
 Et saxosa 2 Tyli qui circum spumeus æstu
 Regna sonat Noreus; ditem quæ Persida gentes,
 Quæque Erythræ colunt vicinia, quæque beatos,
 Nile, tuos vertunt splendenti vomere campos,
 Et nigri Æthiopes, pîctique coloribus Indi,
 Huc properant alacres, quæsitum ditia Cæli
 Munera: nec segnes terrarum è margine Seres,
 Non & Lyfiadæ per Eoi cærule currunt
 Ad lacrymas, formosa, tuas, Aurora, legendas.

*In sinu
 Persico.*

Præterea Conchas gremio Thetis Inda beato
 Per gemmata creat passim æquora: non tamen una
 Ætheriæ cunctis generandæ gloria gemmæ
 Fluctibus est; ponto quâ se spatiosa per ora
 Decurrens pleno * Solen torrente refundit,
 Et quâ flavescentes findit * Mæsolus arenas,
 Non magno veniunt visendæ corpore Conchæ.
 Maiores 3 Elyræ circum purissima Testas
 Marmora Doris habet: fecundaque Matribus alta
 Stoidis 4. Una tamen reliquas ditissima terras
 Taprobane longè superat, quæ litora passim
 Eois sua læta videt candescere baccis.
 Non secus ac primo cum labi sydera motu
 Incipiunt, radiis latè splendere coruscis
 Astæorum superi spectantur concava Cæli.
 Nec minus ipsa suas 5 Halieutis proxima Conchas
 Ora sinu jactat grandescere. Quâ Thetis Inda
 Taprobanen, Corynque suprâ Pandionas undis
 Alluit 6 Agaricis, tractu jacer arida longo

*In Oceanum
 Indico.*

*Ad Tapro-
 banem.*

*Ad Oceanum
 Pandionem,
 ubi opti-
 ma. Cuius
 sinus descri-
 bitur.*

P 3

Pla-

1 Ormuz 2, 3, 4. Insulæ Persici maris * *, Indiæ Guvij prope Castigaram Calcut. 5 Ora Orientalis peninsulæ intra Gangem, ubi olim Pandiones habitabant, quam nunc ab insigni Margaritarum piscatione, Piscariam vocant. 6 Sinus Agaricus, qui Gangeticipars est, inter Indicam peninsulam, Geilanum, & Coryn, quæ Arabia barbaris indigitatur.

Planities extensa, recurrit & usque sonantes
 In scopulos, Comorine, tuos, qui vertice ab alto
 Felices contrâ spectas sylvescere montes.
 Non cultu parens, nec fertilis ubere glebæ:
 Nulla Ceres campis flavescit: nullus apricos
 Bacchus alit colles: nec per campestria currunt
 E summis rigui delapsi rupibus amnes.
 Nec lætam sylvæ præbent pastoribus umbram:
 Atque ær gravis est, & non tolerabilis æstus.
 Verum tot Cœli, steriliisque incommoda terræ
 Æqua parens rerum compensat divitis undæ
 Muneribus Natura. imo sub gurgite mille
 Agmina Concharum vada per Crystallina ludunt.
 Non alibi tantæ felici è Tethyos alveo
 Proveniunt Orientis opes: captatur opum vis
 Plurima, & ingentes gaza: cognomine terram
 Piscatu è multo appellant Halieutida Graij,
 Quæ nulla est geminæ fecundior. O! ubi, qui me
 Doris Eoa, tuas delatum sistat ad undas,
 Taprohanes inter gemmantia litora, & oram
 Undique baccatam nitidis Halieutida gemmis.
 Hic ego Conchifero scrutarer in æquore, dives
 Doris ubi pleno lactantes ubere Matres
 Educat, atque citus raperem Cœlestia dona:
 Dona quibus (sint illa suo donata nitore)
 O nostræ Telluris amor, pulcherrima Virgo,
 Et clarum Cœli decus, & spes unica Divum
 Divino fertum capiti, colloque monile
 Candenti facerem tibi plurimus: ò age, vota,
 Si quicquam mea dona placent, Regina, secundæ
 Verum age, non reliqui lateant qui divite gaza
 Gemmascunt splendente sinus. Conchylia jactat
 Doris Eoa, 1 Ophyren quæ perluit, atq; 2 Cyamben,
 Et Corym, & 3 Chrysen, & fluctifragâ 4 Perimunden.
 Luciferos etiam carpunt 5 Solenas ab alto
 Velligeri Seres, & qui tenere beati
 Dites Eoo sepostas æquore Sindas.

Nec

*Alij sunt
 in quibus
 aniones.*

1, 2, 3, Vide VIII. Nant. 4 Insula Eoi maris. 5 Sic etiam
 appellantur Conchæ Margaritiferæ.

Nec conclusa Theris divino munere Cœli

Nostra vacat: patrio nascuntur gurgite gemmæ.

Carpit Iber nitido sub marmore: carpit & Afer

Quique levi vinctus cymbatua litora, Thrace,
Lustrat, & ostriferi fauces præsentat Abydi.

Et Germanus habet Conchas, & durus Acarnan,

Et regnata tenent qui mollia rura Palantho.

Sed quæ perpetuis densatur nubibus ær

Axe sub Arctoo, plures nant Doride Testæ,

Quæ lætas pariunt baccas, glacialis Hiberne

Plurima dicitur gemmis, niveique Britanni,

Qui superum tenere latus, candentque pruinis.

Sed jam me maria alterius ditissima Mundi,

Gemmiferique vocant amnes, atque ostrea versant

Divitias mihi læta suas. Curiana coruscis

Ditia sunt gemmis, Parizque uberrima regna.

Quæ passim molles pueri, teneræque puellæ,

Atque viri, atque senes, matrumque ignobile vulgus

Gemmatos per colla ferunt nigrantia torques.

Non illis pretiosa tamen sunt ditia Cœli.

Munera: sed vili gemmas pro merce volentes

Permutant, parvoque æquant Conchylia vitro.

Ipse nocet, quanquam pretiosus, copia rebus:

Laudanturque rara, alioque ex Orbe petuntur.

Flumina quin etiam Conchas, & stagna, lacusque

Producunt: non tantum auro generosa superbit

Unda Tagi, niveos pariter devoluit Elenchos:

Et Ganges gemmis ditissimus, & vagus Indus,

Atque Adamas, & 2 Tindus, 3 Amazoniumque fluent.

Nec tantum nitido argento pellucidus 4 ille est,

Occiduo per vasta mari qui labitur ora,

Dives alit Conchas. Scythicæ Telluris ad Ortum

Et facit Auroræ lacus ingens, latè ubi fundo

Candida luciferæ progignunt pignora Matres.

Tales Indus habet stagnanti flumine Lama,

Atque Manus, Lotharique legunt per stagna secundum

Sylviferi montes 5 Vogesi: Boijque nivosi,

P 4

Quos

1, 2, Fluvij Indix vide VIII. Naut. 3 Americæ fluvius Rio
delo Amoyqui. 4 La Plata. 5 Mont di Vange.

Qui etiam
in Medi-
terraneo.

Et Arctoo
Mari pro-
creantur.

In Ameri-
ca ingens
copiam
copia.

Qui fluvij,
& lacus
conchas ha-
beant.

234 HALIEUTICORUM

Quos nigris latè perplexa Hercinia sylvis
Ambit, & Arctoz circumstant frigora Brumæ.
Atque alij: nec fas percurrere singula versu,
Æquoraque, fluviosque, & stagna sonantia rivis;
Divitias quibus ipsa suas Natura locavit.

*Quo tem-
pore Unio-
num pesca-
to.*

Post hinc digressus, Cœli quo sydere lætas
Piscari liceat per Eoi cœrula Matres,
Expediam. Clarum stellis, & vellere fulvo
Cum vectorem Helles Cœlo fulgere sereno
Aspicias, pluvioque Hyades abscondier astro,
Incipe Neptuni regnum lustrare profundum,
Et legere Auroræ lacrymas, cœlestia dona.
Nec mora spumosa perquirere Doridos antra,
Læta ubi gemmiferæ condunt sua pignora Testes
Quandoquidem Conchis aptissimus ille legendis
Mensis erit, sequiturque retrò qui proximus illum;
Donec ab Oceano surgat Jovis armiger ales,
Atque rudes puer in 1 præsepia ducat Afellos;
Nam tunc cœlesti libato nectare Matres,
Maiori turgent utero, & maioribus astris.

*Quando ad
Taprobanæ
insaurada*

Taprobanen iuxta, ditemque Halieutidos aëam.
Cum nivei cernunt assurgere sydus Oloris
E pelago, & nitidis per Cœlum incedere pennis,
Sese aliò gemmata ferunt examina Matrum,
Sylva ubi cœruleis florefcit lætior umbris,
Plurima muscosis surgit quæ confita saxis.
Tu quo mora ferunt sese agmina, cum citus astro
Arcturus claro consurget, & aurea vectat
Plaustra sequens, Helicenque, Lycaoniosque Triones,
Corripies, piscator, iter: te plurima quando
Expectat captura, sed ut vindemia prælis
Jam silet, Octobre exacto, tua testæ revives
Cum præda, atque focis Hyemes durabis aquosas.

*Prima pis-
catio reti-
bus fit.*

His animadversis, instat iam tempus ab alto
Convectare mari prædas, artemque, modumque
Præcipio. Noto primum de litore in aquor,
Quæ Matres spumosa secant freta, retia solve:

11.

---

1 Stella nebulosa, quam propè duæ Stellæ dicunt Afelli, seu
Onisei,

Illæ autem medias pelagi mittantur in undas,
 Ut mulcræ ex alto referant tibi gurgite gazam.
 Nam protensa brevi si retia rara rudente
 Des pelago, vicina tenent quæ litora Conchæ
 Exiguæ in prædam venient: quæ cærule longè
 Alta secant, fugient tua retia. sæpe profundum
 De cymba sua lina jacet piscator in æquor.

*Concharum
 reges pri-
 mum in-
 quirunt.*

Sed prius ostriferi cingas quam ditia Nerei
 Marmora, nudus aquas subterlabare natatu:
 Hic ubi gemmati subeant tentoria Reges,
 Et quæ compellant splendentibus agmina signis
 Per liquidos Glauci campos, & regna, notato.
 Nanque apibus veluti Regem natura creavit,
 Qui rutilis ardens squamis, & pulchrior alis
 Emicat, & turmas inter supereminet omnes:
 Illum aliæ venerantur apes, stipantque frequentes
 Turmatim, & circum festivo murmure plaudunt.
 Non aliter Regem gemmatis provida Conchis
 Constituit, cui turba minor per cærule regna
 Serviat, & longo tractu comiterur euntem.
 Ille colorati dux agminis: ille gubernat
 Gemmiferas per læta acies vada: perque patentes
 Oceani tractus: examina ponè sequuntur
 Mille ducem: piscisque nitent lita tergora guttis.
 Sed queis tu Regem valeas cognoscere signis,
 Accipe, quæ reliquis maior se corpore pulchro
 Effert Concha, notis variata, ostroque rubescit
 Plurima, quam circum Titanidas ire sorores
 Stipatas acie spectas, regit illa phalanges
 Luciferas: illam famulantibus agmina signis
 Per vitreos læto comitantur murmure campos.

*Quo pacto
 dignoscantur.*

Ergo ubi Neptuni per regna errare videbis
 Concharum Reges, illos indagine cinge
 Sollicitus: nam turba mari numerosa profundo
 Captiva in litus veniet: gens tota tyrannos
 Insequitur victos, ultroque in vincula Regum
 Prona ruit stellata cohors, gaudetque ligari:
 Nec iuga, quæ Reges subiere, subire recusat.
 Usque adeò magnum est, & perquam nobile Regum
 Fortunas, & fata sequi: cum piscibus ipsi

*Regibus
 captis facti-
 li reliqua
 capiuntur.*

Hunc

234 HALIEUTICORUM

Hunc stimulum dederit Natura, hunc laudis amorem,
Ut sibi, turpè putent capto sine Rege vagari.

*Hæc ratio
expensa pi-
scario non
multum
laudanda.*

Ast hæc piscandi ratio per cæcula jactis
Retibus, ingentes quanquam de gurgite prædas
Devehat, & facili constet captura labore,
Haud multum, cupido quamvis, laudanda magistro est.
Nanque ubi Ver geminum plures in retia Conchas
Immisit nodosa, famemque explevit avari;
Vix tenuem posthac prædam concedet habendam;
Sive quod exhausta piscatu Doride multo,
Infœcunda maris reddantur cæcula: seu quod
Semper avaritiem Natura, & damnat, & odit.

*Alter pis-
candi mo-
dus urinân-
do.*

Ergo tibi (potior sit & hæc captura) sub undas
Insiliat citus Urinator, & æquora subteſt
Perluſtrans pretiosa legat de gurgite dona.
Sed quibus instructus campo se credat aquoso,
Præcipiam. Duplex spumantibus anchora cymbam
Instabilem tibi fundet aquis: sed decolor Indus
Piscator geminum demittit in æquora saxum
Hinc, inde, è prora, puppique, ligatque rudente.
Mox cymba è media subter longissimus æquor
Funis eat, clavoque trahi firmetur acuto:
Et funem lapis in pontum trahat, aut grave plumbum.

*Et quæ ar-
te perage-
tur.*

His actis, cui forte datum perquirere Nerei
Undosi regnum, saxum sic subliget imo
Grande pedi, facile possit quod tollier uno
Impulsu cruris, cum tempus, & ipsa petit res.
Atque olli latum succingat mantica pectus
Linea, qua prædam condat furatus opimam.
Demittunt alij contextos vimine qualos
& cymba: quos inde graves de marmore Conchis
Divitibus socij educunt. Sed tempus Eoa
Ire peregrinas captare è Doride gazas.
Ergo nudus aquas sese Urinator in altas
Vibret, & Oceanum semittat ad usque profundum.
Extremo subnexa pedi quod faxea ducunt
Pondera: felices & quæ candescere Matres
Aspèctat, celeri contendat adire natatu,
Subleſtamque manu Nereo de divite prædam
Liſærea citus in perâ, qualove recondat.

At

At Conchis ubi jam multis onerata fatiscit
Mantica, proijciat saxum de crure, rudentique
Adnixus, cymba pendet qui tensus ab ipsa,
Ac fluctus pedibus pressans, se lætus in auras
Mittat, & ætherci verset sua præmia roris.

Sed quæ Conchytiis vitanda pericula cautis,
Quoque modo, paucis, animos adverte, docebo:
Innumeri circum Conchas spumosa per alta
Turmatim Vituli cursant, turpesque nefando
Ore canes, latè horrendo qui cæca latratu
Antra replent, bifidaque secant freta cærule cauda.
Hos Tuberones Indi cognomine dicunt.

*Quæ peri-
cula inter
vitandum
evitanda
sunt.*

Qui vitreos servant saltus, opibusque superbis
Invigilant, furesque procul latratibus arcent.
Nam velut extremo sylvæ sub Atlante repostæ
Hesperidum, rutilis semper nemora aurea pomis,
Servantur longo saltu, & custode Dracone,
Qui rictu, & squamis, immanique horridus ore
Excubat, & longè lucos formidine replet.
Sic ditis pariter canibus, monstribusque marinis
Divitias pelagi servat Neptunus avarus.

Has Indi suevere (canunt si vera) rapaces
Thessalico de more feras vincere canendo.
Nescio quæ pressa decantant carmina voce,
Cum matutino Cælum rubet igne: repenit
Ætoniti fugiunt, Vitulique, Canesque nefandi.
Sed cum Bepyrri juga deserit Hesperus, & cum
Membra fatigati curant per litora nautæ,
Carminibus revocant multis, & vincula solvunt:
Ne clam nocturni irrumpant freta ditia fures,
Ac lætas populentur aquas. tu ne pius artes
Thessalicas, magicosque modos, nec carmina cura,
Carmina Tartareo quæ sunt devota tyranno.
Auxilium sed posce Deos: felicius illi
Divitibus procul è Conchis fera monstra fugabunt.
Sed qui supplicibus votis, precibusque vocandi,
Accipe. Cælicolùm primum regina, marisque
Virgo parens, uno quæ temperat æquora nutu,
Atque Canes ditione premit, furibundaque Cete.
Cui tu gemmiferæ servas pignora Matris

*Indi canes
excantans.*

*Atque præ-
cibus ad
Divos sese
arctandi.*

Dq.

Dona feres, dignam capiti factura coronam.
 Hinc ubi SABERIDES magno clamore vocetur;
 Nam regit Oceani fluctus, regit & fera monstra;
 Et quem præsentem toties in vota, precesque,
 Ac facilem sensere, cavà trahè qui mare currunt
 Eoum, Persæque, Arabesque & Iapones, & qui
 Taprobanen, Sindasque colunt, dicesque Baruffas.

*Fragor vi-
gandus.*
 Insuper, ut Phocas celeri adventare natatu
 Aspettat Conchyta, vado se protinus imo
 Emittat, sociosque iterum, cymbamque revisat.
 Præterea egregio quoniam sunt prædita sensu
 Ostrea, non multus fiat fragor æquore summo,
 Ne celeri dilapsa fuga se cæca recondant
 Antra per, & scopulos, vel murice subter opaco,
 Aut condensa inter virgulta, nemusque profundum.
 Quin etiam magnæ gravidis quia matribus iræ,
*Nec hian-
tes capien-
da, nam
secus ma-
mum præci-
dent.*
 Cum dulce ex utero pignus sensere revelli
 Neu dextram, dum venter hiat, festinus acuto
 Admoveas ori, nanque acri protinus ira
 Præcident rabidæ digitos, fundentque venenum.
 Tantis amor prolis servandæ, & gloria gemmæ.
 Sæpè manus miseri præseci dentibus Indi
 Effudere rubro permixtam flumine vitam:
 At pretium gemmis fecere: nitentior illa
 Et pretiosa magis visa est, quæ sanguine multo
 Piscantis stetit: Heroum cèu nobilis illa
 Censetur, duro quæ venit adorea Marte
 Cædibus è multis, exultatque periclis.

Nec minor ille labor fluctus penetrare profundos,
 Maior ubi stat præda, sinu quam Doris avaro
 Occulit ima suo, atque immensus submovet undis.
 Ergo colorati subeunt qui cærule nautæ,
 Viribus egregijs, & forti corpore præsent,
 Ut multum Nereo valeant durare sub alto:
 Velocique agiles vada falsa secare natatu.

*Qua se ar-
te Urina-
tor muniet,
ut longum
in mari
duret.*
 At quia difficile est vitales ætheris haustus
 In longum cohibere, undasque arcere fluentes;
 Idcirco durà concludit forcipe nares,
 Atque aures Indus patrio perfundit olivo,
 Quod, miràm, prohibetur aquæ via; sive bitumen

Au-

Auribus inspergit. sunt qui non dente tenaci
 Volsellæ nares stringunt: sed cornea figunt
 Buccina, quæque cavis exactè naribus insunt.
 Ipsi etiam è cymba, ut motum videre rudentem,
 Piscantem socij, deducto fune, reducant.

*Rex primus
 comprehendendus.*

Quin & piscanti semper sit maxima cura;
 In primis regem comprehendere, nam duce capto,
 Totum gemmiferæ gentis captabitur agmen.
 Ceu qui duragerunt Mavortis in æquore bella,
 Ipsum densa ducem medijs per tela, per hostes
 Aggrediuntur equis velocibus, & cita vibrant
 Spicula, candentesque globos ex ære tonanti.
 Nanque illo, facile est acies dispergere, cæso.
 Ille dolos sentit venantis, & ille cohortes
 In secura maris loca ducit, & horrida subter
 Densorum nemorum, aut rupe in pendente recondit.
 Illo sed capto, subita formidine Matres
 Correptæ, quo castra loco figenda reposito
 Conveniat, trepidis vel quæ se vertere signis,
 Ignorant, metuuntque sibi sine rege. sub altis
 Non secus ac fido sylvis, custode perempto,
 Attonitæ fugiunt pecudes, nec certa sequentes
 Signa ducis, medijs dispersæ saltibus errant.

Hic neque transierim tacitus, quod sedulus ipse
 Non cura leviore notæ; cum Conchea carpis
 Munera, captarum palmis arctissimus ora
 Contineas Matrum extemplo; nam protinus illæ,
 Ni facias, baccam demittent: scilicet ipsam.
 Nec captæ pereant juvat usque amittere gemmam.
 Non secus ac alacer cum per sylvosa fugacem
 Castora veloci cursu, jaculisque fatigat
 Venator, rabidaque sequuntur fauce Molossi.
 Ille ubi spes prærepta fugæ, se fervidus ira
 Impetit, atque suis sibi dentibus inguina mordet:
 Quaque petebatur cursu venantis anhelò,
 Fundit odoratam præcisa per inguina gazam.

*Cum primus
 Concha capiuntur, oc-
 cludenda
 secus unio-
 nem ejici-
 unt.*

At nunc Arctoïs quæ fluctibus arte Britanni
 Turmatim extremi capiant Nereida Concham,
 Dicamus. Juvat ætherei de semine roris
 Lucida, Valliadum Princeps, tibi plectere sarta,

Ser-

*Quo pacto
 apud Bri-
 tannos u-
 nionum pi-
 scatio insti-
 tuatur.*

Serta, quibus niteant regalia tempora: nam te
 (Non sunt magnorum, nec fient irrita Divum
 Promissa 1, & Phœbi non me corrina fefellit)
 Accipiet rursus cum Patre Britannia regem:
 Externos domini mores pertæsa superbi.
 Et reduces tecum superos, rectumque, piumque
 Amplectetur ovans, & avita in sede locabit.
 Editus in lucem si vix, puer auree, sedes
 Regnatas tot avis, tot & annis describis, inter
 Plebeios latitans cultus; pelagoque remenso,
 Externas chara profugus genitrice sub oras
 Descendis, ludisque alienâ parvulus aulâ:
 Tristia cœpta quidem; sed quæ Fortuna sequatur
 Ingens, successusque habeant per maxima rerum.
 Tu, puer, ut matura virum te reddidit ætas,
 Perque hostes fusos certamine, perque rebelles
 Insternes iter ad palmas, victorque tenebis
 Regna tibi patrum titulis debenda, vel armis.
 At, generose puer, nitidis Victoria pennis
 Ut venis, belloque omnem tremefeceris Arcton,
 Cura tibi sit prima, Deos in templa Latinos,
 Et cultus revocare pios; ductoribus istis,
 Victor Hyperboreo semper dominaberis Axe.
 Interea sertum stat circumtexere baccis,
 Et niveo torquem collo, memorabile textum.

Litorea propter ripas vada læta quaterni,
 Aut quinti subeunt humero tenus, inque rotundum
 Dispositi orbem circumstant: manus altera contum
 Sustinet infixum fundo, quod firmitus ipso
 Vortice consistunt: hinc quæ se lumine produnt
 Candenti Matres, & versicoloribus astris,
 Vestigant oculis: nactique sub æquore, mira
 Arte pedum digitis comprehendunt molliter uncis,
 Cæruleis quæ crebra plicis flexura coruscat.
 At socij vacui dextram de gurgite prædam
 Sublectam subiti accipiunt, conduntque canistris.

Sed pars extremi superest properanda laboris
 Ni-

1 Vaticinia scilicet Davidis Episcopi Anglofaxonum, quæ ad Iacobum Regem, & eius filium spectare ferunt.

Nimirum rutilas quæ Matrum educere baccas
 Arte queas utero, & pulchra ditescere gaza.
 Vicino primum niveas in litore Conchas
 Expandes, rapido siccandas lumine Solis.
 Nam sic læta aperit cum fauces arida Mater,
 Sponte sua gemmas diffundet ab ore nitentes.
 Qui semota colunt Perimundæ litora, multo
 Aspersos sale doliolis sine Naiade dulci
 Candentes ponunt Solenas: & inde ubi longo
 Tempore defluxit sensum caro tabida Conchæ,
 Unio in ætherias mittit se candidus auras.
 Ast Indi, alterius freta qui ditissima Mundi
 Percurrunt, vasto quæ gurgite submover Atlas,
 Igne coquunt Conchas, cum primum è fluctibus illas
 Eduxere: suus sed non color optimus inde
 Provenit, aut lævor baccis, nec tempore longo
 Fulgescent; quia sponte sua cum decidit humor
 Gemmeus, egregio præstans candore coruscat
 Lævior, & longo nunquam consumitur ævo.
 Non secus ac dulci veniunt dotata sapore,
 Quæ non invita carpuntur ab arbore poma.

*Qua arte &
 Conchas u-
 niones edū
 cendi.*

Nunc age, qui primus Titanidis aurea nobis
 Auroræ ostendit divino numine dona,
 Atque artes tulit egregias, inventaque mira,
 Expediam. Vari vos, ò Chryseides, & vos,
 Agarides, monstrate viam per cæcula Divæ.
 Vos adyta, & pelagi sacros recludite fontes:
 Nanque Deæ vos estis, & alti Numina ponti,
 Numina, quæis humili curvantur vertice fluctus,
 Et posito clangore Noti famulantur, & Euri.
 Fas mihi divitias Nerei, monstrataque Divum
 Munera, & ignotas ab origine pandere causas.

Extremo quondam, ut perhibent, piscator Eoo
 Agaridum de gente fuit, cui nomen lantho,
 Chrysiroë flava genitus Gangetide Nympha.
 Ore puer formosus erat: duo sydera fronti,
 Et pulchra toridem fulgebant Iride gemmæ:
 Plurima purpureis vernabat gratia labris,
 Admixtoque genæ sparsim candore rubebant:
 Et dulcem ex oculis, tenerumque affabat amorem.

Sed

*Insignis Fa-
 bula, quæ
 Margarita-
 rum piscat-
 io primis
 inveltæ est.*

Sed pietatis amans, illibatique pudoris
 Acer erat custos, & servantissimus æqui.
 Illum autem Drymo Agaridum pulcherrima Nympha
 Ardebat: thalamoque sibi sociare jugali
 Optarat precibus multis, & mollia sæpè
 Verba dabat, si fortè animum submittere amorì,
 Coniugijque sacras posset succendere tædas.
 Ille preces Nymphae averſatus, & aurea verba,
 Non thalamos quidquam curat, nec munera Sancti
 (coniugij: fixum est animo servare pudorem.
 Ergò ubi Nympha preces, & verba effundere ventis
 Cognovit, nec posse animum mollire querelis,
 Extremum miseris restat quod rebus in arctis,
 Supplicibus tandem aggreditur pia Numina votis.

*Aurora de-
 mus descri-
 bimus.*

Trans magnum Oceanum, & fines Telluris Eoræ,
 Exoriens quæ prima dies mortalibus ægris
 Affulget, radijsque beat. fulgentibus Orbem,
 Stat niveis latè centum suffulta columnis
 Auroræ domus alta, Poloque æquata supremo
 Assurgit, multa Superum spectabilis arte,
 Atque opibus dives multis. Stat desuper ingens
 Argento è nitido tectum: sed concava subter
 Intermixta vago scintillant lumine mille
 Sydera, flammantes radijs imitata Pyropos.
 Ex adamante, & fulva assurgit laspide murus,
 Cæruleis sparsum punctis distinctus, & ostro.
 Cælatis intexta rosas, multoque rubescunt
 Flore pavimenta: at flavo splendescit ab auro
 Latè cardo, foresque auro radiante renident.
 In medio delubra Deæ fulgentiæ gemmis
 Bis senis Cælo surgunt subnixa columnis:
 Perpetuis ubi mille ardent laquearia flammis
 Balsaminò liquore, sacræ quæ pignora sylvæ
 Dant Arabum, semperque altaria thure vaporant.
 Huc se cæruleis in vesta per æquora bigis
 Fert Drymo, precibusque Deam compellat amicam.

Mater Eos, quæ prima diem, lucemque reducis,
 Lætitiamque simul paris, & nova gaudia Mundo.
 Affer opem miseræ, & nostro succurre dolori.
 Tu, Dea, præduram pueri da flectere mentem,

Qui

Qui dulces spernit thalamos, & fœdera sancti
 Coniugij, fastuque preces, & dona superbo
 Contemnit Nymphæ, magnò quæ sanguine Divum
 Creta est, & Divos inter, Nymphasque sorores
 Agaricis latè dives dominatur in undis.
 Nè sine mortales tantùm se tollere fastus,
 Connubia ut Divum contemnant. O age, Mater,
 Tende manus, Drymusque tuæ miserere precantis.
 Non votis injusta peto, aut inhonesta: neque unquam
 Furtivum, vos, Di, testor, meditata furorem,
 Legitimum peto coniugium, & Sanctos Hymenæos.

Talibus orantem dictis Aurora repositis
 Audijt ex adytis, Drymoque affata precantem est.
 Ne dubita, Drymo, sanguis meus: ipsa ego pacem,
 Auxiliumque feram certum. De gurgite gemmas,
 Pignora quæ lætæ pariunt cœlestia Matres,
 Et nostras olim lacrymas, nunc munera Solis,
 Accipe, & aurati transfer te Gangis ad ora.
 Hic tibi nativam divini roris in undam
 Acre coruscantes gemmas dissolvat acetum.
 Amplaque gemmato replebis pocula succo.
 Non procul è fluvio, suavi quæ gutture Cyni
 Sæpè volant, replentque suo latè aëra cantu,
 Saxo in pendentijacet antrum, & deluper ingens
 Sylva viret, taucò Zephyri quæ pulsa susurro
 Opratos revocat vocali murmure somnos:
 Hùc puer Oceano se se deducit ab alto,
 Et dulces somnos, frigusque inquit opacum,
 Cum Sol incandet, medioque altissimus Axe est.
 Hic gemmata super musco carchesia pones
 Vestibulum ante ipsum, textumque è divite baccà
 Constitues juxta torquem: quibus ilicet actis,
 Amra pete, & penitus te averfam à luinine conde.
 Nanque ubi piscata è multo defessus lanthus
 Adveniet, dique bibet nova pocula roris,
 Duritiem ex animo ponet, fastumque superbum.
 Quin etiam miro baccarum lumine captus,
 Noscere quæ sint, & Superum quò numine missæ,
 Optabit. Tunc ipsa adytis egressa repositis,
 Erudies puerum, & nostros dic, Nympha, dolores.

Q

Adde

*Unio ac-
 ce dissolvi-
 tur.*

Vivuntia.

Adde & divinas artes, quibus æquore ab imo
Cælesti educat prægnantes ubere Conchas.
Ipsa adero, & teneros afflabo numine sensus.

Hæc dedit: & diu Nymphæ inspiravit odorem,
Atque novam fronti lucem, & decus addidit ori.
Illa avibus levior, volucrique simillima vento
(Et volucrem faciebat amor) spumantis apertum,
Haud mora, corripuit maris æquor, & humida subter
Cærule devenit, niveasque in gurgite testas
Legit, & actutum sistit se Gangis ad ora.
Diluit hic gemmas, & dio pocula succo
Ante fores repleta locat, juxtaque sub antro
Intextum ponit torquem Oceanitide bacca,
Hinc antro in medio se averfam à luce recondit.

Fortè, & jam consueta petens loca pulcher Ianthus
Tendebat, Charites puerum comitantur euntem.
Utque antro propius successerat, aspicit antro
In medio gemmata sacri carchesia roris:
Ignarusque doli, sitienti protinus ore
Nectaris exhaurit cratera, bibitque venenum.
Hinc & mirari candentes lumine gemmas
Incipit attonitus, nimioque ardescit amore
Noscere quæ sint, qui tulerit nova munera Cæli,
Sive aliquis nostro de semine, sive Deorum.

Tunc Dea speluncæ ex adytis egressa repostis,
Matutina velut cæcis Aurora tenebris:
Aut ubi cum densa latuit sub nube, coruscat
Exemplò Sol, & terram splendoribus ambit.
Ibat odoriferis conspersa liquoribus, ibat
Mæandro undantem multo diffusa capillum
Per nive candentes humeros, & lactea colla.
Ora rubescebant minio depicta decenti,
Perfusus sed candor erat mundissimus ostro.
Lilia purpureis veluti permixta rosetis.
Conchea quin etiam candebat plurima bacca,
Marmoreo adiunctum collo decus, atque lacertis.
Ut Divam aspexit venientem pulcher Ianthus,
Restitit, heu! victusque animi mutatus ab illo est.
Quem non magnanimum devicit forma pudorem,
Si semel illa oculos tenuit conspecta morantes?

Obrutu

Obtutu è primo fugiat, quicunque pudicus
 Esse velit, levis ipsa nocet mora. Dia maritum
 His tunc alloquitur dictis, & munera Cœli
 Quæ sint, quoque modo carpenda è gurgite dicit.

*Aurora Et
 lin. Mem-
 non.*

Filius Auroræ fuerat cognomine Memnon,
 Ora niger: sed pulcher erat, nam plurimus olli
 Ardebat fronti fulgor vivacius igne:
 Qualis gemmanitet Carbunculus, & face multa
 Irradians, noctem terris depellit opacam.
 Egregiæ qui laudis amans Trojana sequutus
 Arma, pharetratas Indorum in prælia gentes
 Ilion ad magnum, Phrygiæque ad litora vexit,
 Auxilium Priamo laturus. Ovantia sæpè
 Hic puer in bellum victricibus agmina signis
 Egit, & edomitis retulit spolia ampla Pelasgis:
 Sed cum divinum tandem tentasset Achillem,
 Ah puer infelix! ferro transfixus acuto
 Occidit, incassum contrà conantibus Indis,
 Ut puerum Fato eximerent, manibusque ferocis
 Pelidæ, sua quemque dies manet, & sua fata:
 Nec virtus, neque vis duris obistere Parcia
 Ulla potest, rerum non & revocabilis ordo est.

Et jam Tithoni linquens Aurora cubile,
 Non pexis de more comis, nec concolor ostro,
 Sed ferrugineis surgebat lutea bigis,
 Venturi cœu gnara mali, cum Vespere ab atro
 Flebilis Idææ referens insigne cupressi,
 Conspectus lentis properare Favonius alis.
 Ilicet inspecta ferali Aurora cupresso,
 Palluit, & reliquum defluxit ab ore decoris,
 Obiectusque suustristi sub imagine Memnon:
 Quem postquam telis cecidisse immitis Achillei,
 Audivit, confestim acri exanimata dolore est:
 Et poterat perijsse, citæ ni protinus Horæ
 Conatæ dominam manibus fulcire labantem,
 Et circumstantes fovissent flatibus Auræ.
 Extemplo amissum Cœli jubar, atraque retro
 Nox iterum profugas vertisset ab æquore bigas:
 Ni tempestivè poscens ad fræna jugales,
 Ianque fatiscentem reparasset lumine Mundum.

Q 2

Phœ-

244 HALIEVTICORVM

Phæbus, & obduſto pepuliſſet ab æthere nubes.
 Verum ubi cæruleis emerſit curruſ ab undis,
 Ut Sol Auroram lacrymarum ex imbre madentem
 Vidit, & è Zephyro fatum cognovit iniquum,
 Conſtitit in medio curſu, frænoque jugales
 Præcipites tenuit, radijsque effulſit opacis.
 Aſpectu quo ſummus apex concuſſus Olympi
 Intremuit, totuſque timens expalluit æther.
 Hinc caſus cupiens ſolari Matris acerboſ,
 Roranteſ reduci perfundens lumine guttas,
 Protinuſ in niveaſ juſſit concreſcere Gemmaſ.
 Sic lacrymiſ, Aurora, tuiſ, pretiumque, decuſque
 Multum Memnonio venit de funere. roreſ
 Deciduoſ avido ceperunt gutture Conchæ,
 Miratæ inſolitaſ utero candefcere baccas.

*Lacryma
 Aurora in
 unione
 mutatur.*

Hinc Dea multa ſuper Gemmiſ, & Matribuſ addit,
 Dum captuſ ſermone ſuaſ puer applicat aures.
 Ut matutino roranteſ tempore guttaſ

*Concha ro-
 ra epoto
 mioneſ
 concipiunt.
 Pliniuſ, &
 Solinuſ.*

Ore bibant, potoque tumefcant neſtare Conchæ.
 Mox niveam pariant ſobolem; nam Veſpere rorem
 Si libant, ruſam gignunt, maculiſque nigranteſ.
 Utque coruſcantuſ concuſſæ fulminiſ iſtu,
 Sæpè repentino, ſætu reddantur inaneſ.
 Præterea putuſ Cælo ſi defluat humor,
 Unio candefcat; verum ſi turbida rorem
 Stillet Eoſ, ſparſim maculoſo palleat ore.
 Inſuper ut calidi metuenteſ lumina Soliſ,
 Subſidant imiſ in fluctibuſ, igneuſ Orbem
 Dum Sol incendit radijſ, atque altior hora eſt.
 Nam nimiuſ gemmaſ calor inſicit. Utque profundaſ
 Quæ gaudent pelagi Matreſ errare per undaſ,
 Concipiant multo ſobolem candore coruſcam.
 Difficileſ doceſ hinc arteſ, quibuſ aurea carpat
 Dona manu, diteſque ferat de gurgite prædam.

Unio ſic primum de Doride venit avara,
 Atque amor inventi primuſ fuit author, & artem
 Egregiam è Nympha pro dote accepit Ianthuſ.

Sed jam, CAARDENIDE, explevi tua maxima juſſa,
 Difficileſque arteſ Piſcandi, & Retia, & Hamoſ,
 Et varioſ etiam Piſceſ, Teſtaſque canebam;

Auſuſ

Aufus & Eoo decerpere ab æquore Gemmas,
 Exili, duce te, vectus super alta phaselo:
 Nunc materna redux advertam ad litora proram:
 Aſiacæque levi cum cymba proximus 1 oræ
 (Nam ſuprà in ſacras vetitum ſe tollere 2 laurus)
 Succedam, longo ſed proximus intervallo:
 Quà me Nereides, bona Neſis, & omnis ovantum
 Cœtus Olympiadum virides invitæ ad umbras:
 Emeritaque ardet mihi tempora cingere myrto.
 Ipſe & cærulea ponti ſpatiaſus in unda,
 Sirenes, niveoſque inter Delphinæ Apollo,
 Jam nemus ægædum Cyrrhæ, ſylvaſque reliq̃as
 Purpureo dives ramo, gemmiſque reviviſc.

---

1 Nimirum ubi Mergillina Syneri villa. 2 Ad extremum Olympiæ oræ (*Chiaia*) ſuprà cryptam, quæ Puteolos ducit, eſt Virgilij tumulus, quem juxtà ſpontè natam olim laurum, & per multos annos floruiſſe memoriæ præditum eſt.

F I N I S.

Er.

Errata sic corrige.

Pag.67.ver.5 lege ruri, & captans.

Pag.75. versum 23 sic lege

Cumque truci jact Accipiter 2 Coccyge venenum.

Pag.82. ver.23. lege Agmina Phyleter.

Pag.133. vers. 25 leg. quisnam.

Pag.216. vers. 17 lege Funis.

Pag.27.vers.8 lege Antipolis.

Pag.45.vers.11 lege Viviparum.

Pag.70.vers.17 lege ingentia.

Pag.91.vers.38 lege fatiferum.

Pag.93.vers.19 lege spongi.

Pag.121.vers.7 lege constringes.

Pag.213.vers.39 sic lege

Electro, & rauco iam plaudit fonte Viadrum.

Pag.220. vers 30 lege unda Viadri.

Pag.227.vers.21 lege Cubagua

Pag.231.vers.7 lege Phalantho.

Pag.243.vers.7 lege splendentior igne;

Ofa-

*Octavius Caracciolus Præpositus Provincialis
Soc. Jesu in Regno Neapolitano.*

CUM Librum, cui Titulus *Halienticorum à P. Nicolao Parthenio Giannettasio* conscriptum aliquot Soc. Nostræ Theologi viderint, & in lucem edi posse præbaverint, potestate nobis factâ à R. P. N. Thyrso Conzalez Præposito Generali, facultatem concedimus, ut typis mandetur, si ijs, ad quos editio librorum spectat, ita videbitur. Datum Massæ ad delubrum pridie Idus Octobris anno Dom. MDCLXXXIX.

Octavius Caracciolus S. J. Prov.

IN Congregatione habita sub die 29. Augusti 1683. coram Illustrissimo Domino Vicario Generali Neapolitano fuit dictum, quòd Rev. Canonicus D. Antonius Matinas videat, & in scriptis referat eidem Congregationi.

SEBASTIANUS PERISSIUS VIC. GEN.

D. Eligius Caracciolus C. R. Congr. Ind. Secr.

ILLUSTRISS. DOM.

Liber, cui Titulus, *R. P. Nicolai Parthenii Giannettasii S. J. Halientica*, jussu Ill. Dom. Tuæ à me lectus, & recensitus, dignus est ut minio, & auro exornetur, ne dum typis exprimatur. Etenim Author à castissimo Mantuano Vate haud nudam cognominis nomē clathram, sed morum, candorem, carminisque maiestatem est mutuatus; à Sulmonense (testes sint poetica nonnulla jamdiu in lucem edita) facilitatem, atque leporem. Hinc non perfecti Ovidiani operis damna compensat, cum de Piscibus suaviter, & erudite canit: neque unam in eos Venerem, ut Hyginus in Astronomia fabulatur, ast quamplurimas fuisse mutatas liquidò ostendit. Meritò igitur mihi videtur maiora nostro Parthenio, quam olim illa, quæ ab Antonini liberalitate erga Oppianum fuere collata, nunc præmia deberi. At licet ipse animi qua solet magnitudine, & professione virtutis caduca hæc respuat, & mundana contemnat, Literatorum tamen omnium suffragia, nominis tribuentium immortalitatem, diffugere minime poterit. His igitur, Ill. Dom. Te inter Literatos Literatiffi.

tiſſimum, jubendo caſtigatiſſimi poematis impreſſio-
nem, calculum additurum certò certius mihi per-
ſuadeo. Tibique tandem felicitatem, ac ſaniorẽ vi-
tam, ut eſt in adagijs, qua piſces ipſi fruuntur, a ſuperis
expoſco. Neap. 15. Novembris 1688.

III. Dom. Tuz.

Humillimus Clieus

Canon. Anton. Matinas.

In Congregatione habita coram Emin. Dom. Cardi-
nali Pignatello Archiepiſcopo Neapolitano ſub die 7.
Januarij 1690. fuit dictum, quod ſtante retroſcripta re-
latione Imprimatur.

Imprimatur.

SEBASTIANUS PERISSIUS VIC. GEN.

D. Eligius Caracciolus C. R. Congr. Ind. Sec.

Rev. P. D. Franciſcus Maria de Aſti videat, & in
ſcriptis referat.

CARRILLO R. SORIA R. GAETA R. MOLES R.
MIROBALLUS R. JACCA R.

EXCELLENTISS. DOM.

EXoptatis Excellentiz Veſtræ obtemperaturus man-
datis, *Halienticorum libros R. P. Nicolai Parthenij Gian-
nettaſii è Soc. Jeſu:* attente perlegi; lucubrationes enim
continent, quibus ſerè totius Epicæ Poëſis rudimenta
omnigena eruditione, variaque doctrina enucleantur:
& cum nil aut Regiæ Jurisdictioni, aut Politico regi-
mini diſſonum attingant, prælo tradi poſſe reor.

Datum Neapoli in ædibus Sanctæ Mariæ Angelo-
rum primo Decembris 1689.

Excell. Tuz.

Additiſſimus Servus

D. Franciſcus Maria de Aſte ex C. R.

Regij Collateralis Theologus.

Imprimatur, verum ante publicationem ſervetur
Regia Pragmatica.

SORIA R. GAETA R. MOLES R. MIROBALLUS R.
JACCA R.

Speſtabilis Regens Carrillo non interfuit.

22

11/2

10/2

11/2

